

Översiktsplan 2009

Antagen av kommunfullmäktige 21 juni 2010

Miljö- och byggnadskontoret, Hultsfreds kommun

HULTSFRED

Om dokumentet

Översiktsplan för Hultsfreds kommun antagen av kommunfullmäktige 2010-06-21 (KF § 65/2010). Lagakraftvunnen 2010-07-20

Utförare:	Miljö- och byggnadskontoret och Metria
Produktion:	Prinfo Bergs
Foto:	Miljö- och byggnadskontoret
Kartor:	Hultsfreds kommun
Papper:	omslag Cocoon offset 250 g inlaga Cocoon offset 120 g
Upplaga:	500 ex
Besöksadress:	Stora Torget 3
Postadress:	377 26 Hultsfred
Internet:	www.hultsfred.se

Förord

Den som inte tar nästa steg riskerar att bli stående på ett ben resten av livet!

Hultsfreds Kommun vill möta framtiden på olika sätt.

Att göra en översiktsplan är ett sätt att planera för framtiden. Översiktsplanen är en rekommendation och måste naturligtvis hela tiden prövas mot verkligheten.

I vår översiktsplan har vi bl a valt att sticka ut hakan när det gäller LIS, Landsbygdsutveckling i strandnära områden. I vår kommun finns ca 700 sjöar, ungefär hälften är större än 1 hektar. Av dessa sjöar har vi valt att peka ut 70 sjöar som LIS-områden. Möjligheter för dig som vill bo sjönära, men även för dig som har planer på att verka inom turismnäringen.

Spännande!

För kom ihåg, den som inte tar nästa steg riskerar att bli stående på ett ben resten av livet!

Kira Berg
Ks-ordförande

Begreppsförklaring

Lagar

PBL	Plan- och bygglagen (1987:10)
MB	Miljöbalken (1998:808)

Förkortningar

ÖP	Översiktsplan
DP	Detaljplan
OB	Områdesbestämmelser
MKB	Miljökonsekvensbeskrivning
SCB	Statistiska centralbyrån
SMHI	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
SKB	Svensk Kärnbränslehantering AB
TEN	Transeuropeiska transportnätet
LOD	Lokalt omhändertagande av dagvatten
LEADER	EU:s gemenskapsinitiativ för främjande av utveckling på landsbygden

SI-enheter

Effekt

1 kilowatt (1 kW) = 1000 W

1 megawatt (1 MW) = 1000 kW

1 gigawatt (1 GW) = 1000 MW

1 terawatt (1 TW) = 1000 GW

Energi (effekt gånger tid, vanligtvis per timme)

1 kilowattimme (1 kWh) = 1000 Wh

1 megawattimme (1 MWh) = 1000 kWh

1 gigawattimme (1 GWh) = 1000 MWh

1 terawattimme (1 TWh) = 1000 GWh

Övrigt

tesla (T) - enhet för magnetisk flödestäthet

becquerel (Bq) - enhet för radioaktivt sönderfall, 1 Bq = ett sönderfall /s

Innehåll

1 Inledning	6	16 Energiförsörjning, tele- och radiokommunikationer	90
2 Kommunen i sammandrag	8	17 Hälsa och säkerhet	97
3 Vision och mål	13	Buller	97
4 Allmänna intressen	18	Luftkvalitet	97
5 Riksintressen	19	Radon	99
6 Stora opåverkade (tysta) områden	23	Förorenade områden	99
7 Ekologiskt särskilt känsliga områden	25	Översvämningar	99
8 Areella näringar - jord- och skogsbruk	28	Kommunikationer	103
9 Naturresurser	30	Farligt gods	103
Grus och berg	30	Insatstider	104
Vatten	30	Elektromagnetiska fält	106
Vind	31	18 Förvar av använt kärnbränsle	108
10 Natur	33	19 Bebyggelse	109
11 Kulturmiljöer	42	20 Verksamheter och service	114
12 Friluftsliv	55	21 Tätortsfördjupningar	116
13 Kommunikationer	59	Hultsfred	118
14 Vatten	67	Järnforsen	121
Dricksvatten	67	Målilla, Gårdveda, Ämmenäs och Rosenfors	123
Avlopp	68	Mörlunda	126
Oönskade ämnen	68	Silverdalen och Lönneberga	128
Rekreation	69	Vena	130
Natur och kultur	71	Virserum	132
Samhälle	71	22 Mellankommunala intressen	134
15 Avrinningsområden	76	23 Miljöbedömning	137
		24 Underlagsmaterial	143
		Länsstyrelsens granskningsyttrande	145

1 Inledning

En översiktsplan är ett framtidsdokument som visar kommunens syn på hur miljöerna i kommunen ska utvecklas och bevaras. En kommun ska i sin översiktsplan ta hänsyn till allas önskemål och väga dessa mot varandra, se till alternativa lösningar samt göra konsekvensanalyser av förslag till förändringar. Planeringen av mark- och vattenområden, vare sig det handlar om bevarande eller förändring, måste ha en helhetssyn på behoven. En översiktsplan påverkar alla och därför är den ett viktigt demokratiskt dokument som alla har rätt och ska ges möjlighet att ge synpunkter på.

Översiktsplanens process, betydelse och innehåll regleras i plan- och bygglagen.

***PBL 1 kap 3 §** Varje kommun skall ha en aktuell översiktsplan, som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen skall ge vägledning för beslut om användningen av mark- och vattenområden samt om hur den byggda miljön skall utvecklas och bevaras. Översiktsplanen är inte bindande för myndigheter och enskilda.*

Innehållet i översiktsplanen

Utöver den överordnande paragrafen i plan- och bygglagen ovan (1:3) preciseras och utvecklas översiktsplanens innehåll och process i 4 kap PBL. Huvudpunkterna innebär att översiktsplanen ska redovisa:

- den framtida användningen av mark- och vattenområden
- kommunens syn på hur den bebyggda miljön skall utvecklas och bevaras
- hur kommunen planerar ta hänsyn till riksintressen
- konsekvenserna av förslaget
- inkomna synpunkter och hur de har behandlats

Hur en översiktsplan upprättas

Översiktsplanens procedur följer PBL:s rutiner för planläggning med minst två tillfällen till kommunikation med berörda av planförslaget, det första kallas samråd och det andra för utställning. När förslaget till en översiktsplan finns färdigt hålls samråd med allmänheten, länsstyrelse, grannkommuner och föreningar. Efter samrådet sammanställs synpunkterna i en samrådsredogörelse och därefter sker en utställning av det justerade förslaget till översiktsplan i minst två månader.

Översiktsplanens innebörd och konsekvenser

En översiktsplans innebörd och konsekvenser ska kunna utläsas utan svårighet, enligt PBL 4:1. Översiktsplanen är ett omfattande dokument med en mångfald av teman samt förslag på förändringar och åtgärder. Det kan vara svårt att sätta sig in i alla delar och utläsa innebörden. Kommunen har dock strävat mot att göra den så enkel som möjligt. Det övergripande målet för översiktsplanen är samtidigt att Hultsfreds kommun ska nå långsiktigt hållbar utveckling för alla i kommunen.

Syftet med en översiktsplan för Hultsfreds kommun

- vara en vision för kommunens framtida utveckling
- förenkla beslutsfattandet i kommande ställningstaganden
- underlätta samarbete om allmänna intressen

Arbetet med översiktsplanen

Arbetet med översiktsplanen har utförts av miljö- och byggnadskontoret i samarbete med Metria. Ledningen av arbetet har verkställts av en styrgrupp bestående av kommunstyrelsens samt miljö- och byggnadsnämndens presidier tillsammans med tjänstemän från miljö- och byggnadskontoret och Metria.

Tidigt i arbetet med översiktsplanen togs ett program fram för att precisera mål och visioner för det efterföljande utförandet (se avsnitt Vision och mål sidan 13). Kommunfullmäktige godkände programmet 28 augusti 2006 (KF § 63/2006)

Samråd kring förslaget till översiktsplan hölls under tiden 30/9 till 12/11 2008. Därefter har en samrådsredogörelse framställts och förslaget till översiktsplan justerats till en utställningsversion.

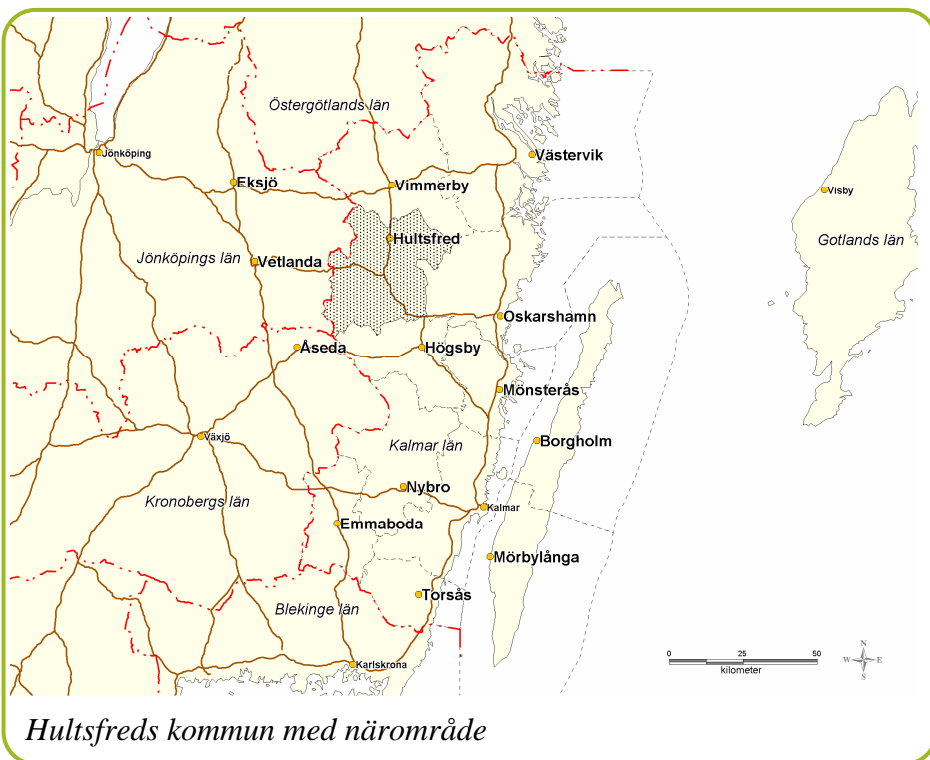
Utställning av förslaget genomfördes under tiden 17/2 till 19/4 2010. Synpunkterna från utställningen har sammanställts i ett utlåtande tillsammans med kommentarer. Därefter har översiktsplanen justerats till en antagandeverision.

Kommunfullmäktige i Hultsfreds kommun antog planen den 21 juni 2010. Beslutet anslogs på kommunens anslagstavla den 29 juni 2010 och då inga synpunkter kom in till kommunen under överklagandetiden vann förslaget laga kraft den 20 juli 2010.

2 Kommunen i sammandrag

Det geografiska närområdet

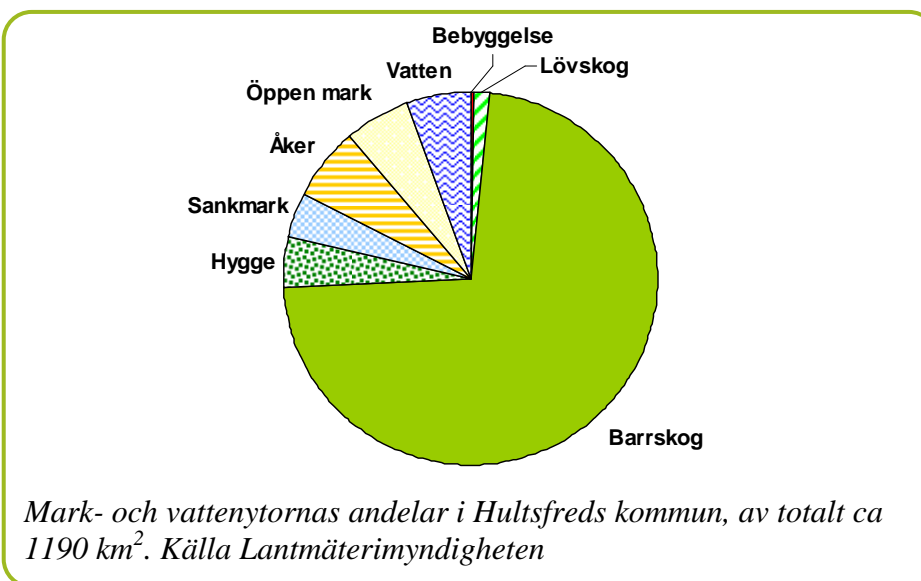
Hultsfreds kommun ligger i den nordöstra delen av Kalmar län. Kommunen gränsar såväl till Kronobergs län (Uppvidinge kommun) och Jönköpings län (Vetlanda och Eksjö kommuner). Övriga grannkommuner i länet är Vimmerby, Oskarshamn och Högsby.

Översiktlig beskrivning

Natur

Hultsfreds kommun ligger i den sydöstra delen av höglandet, en del av det småländska höglandet, med ett typiskt skogslandskap. På många håll är landskapet starkt kuperat med inslag av bördigt slättlandskap oftast intill något av de många vattendragen. Framförallt är dalgångarna och slättlandskapen runt Emån, Silverån, Venadalen med Verån och områden runt Virserum typisk jordbruksmark. Dessa jord och lerrika markområden bildades då Östersjön efter den senaste istiden täckte dagens markyta upp till ca 110 m över nuvarande havsnivå. Marknivåerna i kommunen sträcker sig från 84 m över havet (Ryningen) till 268 m (Lönneberga). Över högsta kustlinjen (ca 110 m) är jordlagren ofta tunna, till största del bestående av morän, och med berg i dagen på många platser. Berggrunden i kommunen består till största del av graniter. Under högsta kustlinjen är jordlagren tjockare och består till stor del av torv, lera, sand och grus.

Grusåsar finns på ett flertal platser i kommunen som avlagrats under inlandsisens avsmältning. Dessa har i de flesta fall en sträckning i NV – SÖ. Strax norr om Hultsfreds tätort finns ett större grusområde, ett s.k. isälvsdelta, med bl.a. mycket goda grundvattenresurser.

Naturen i Hultsfred domineras av barrskog med inslag av löv framförallt längs vattendragen där jordmånen är rikare.

Vattendrag och sjöar utgör stora inslag i kommunens naturområden. Största delen av kommunen är inom Emåns avrinningsområde. Övriga avrinningsområden av betydelse i kommunen är Virån och Marströmmens avrinningsområde.

Markytorna i kommunen, ca 1124 km², består till 82 % av skogsmark i någon form (lövskog, barrskog, hygge och sankmark), 6 % åkermark, 6 % öppen mark (betesmark, gräsytor, tomtmark i mindre orter samt gator och vägar) samt 0,3 % med tätare bebyggelse (Hultsfreds tätort). Vattenytorna i kommunen uppgår till ca 66 km². Den totala ytan i kommunen, både land och vatten, är följaktligen ca 1190 km².

Kultur

De första bosättningarna i kommunen finns runt de naturliga färdvägarna, vattendragen och åsarna, samt de bästa odlingsmarkerna. I många fall är det intill Emån, som länge varit en naturlig pulsåder genom kommunen samt vid någon av flera mindre åarna. Allteftersom har behoven och möjligheterna utvecklats för att nyttja naturresurserna i kommunen. Dessa har varit jordbruksmarker, betesmarker, våtmarker, myrmalm, vattenkraft, skog med virke och sedermera även träförädling i stor skala. Flera av dessa naturförutsättningar nyttjas fortfarande i moderna verksamheter i kommunen.

De första orterna i kommunen växte upp där jordbruk och handelsvägar/marknadsplatser haft störst betydelse, som Målilla, Mörlunda, Vena och Virserum.

Orten Hultsfred växte upp kring exercisplatsen för Kalmar regemente, som låg strax norr om dagens tätort, samt järnvägen. Knutpunkten

Hultsfred var en skärningspunkt mellan linjerna mot Kalmar, Linköping, Nässjö, Västervik och Växjö/Vetlanda.

Flera av kommunens orter har vuxit upp under industrialiseringens tid då flera industrier etablerades med anknäytning till träförädling samt jordbruk som Silverdalen, Rosenfors och Järnforsen.

Befolkning

Kommunen består av ett flertal orter som var och en representerar sin del av kommunen. Antalet invånare i kommunen 2007 var 14196 personer, varav ca 5300 bor i tätorten Hultsfred. Befolkningssiffrorna visar bl.a. att kommunen har en stor andel landsbygdsboende, men även att det finns flera livaktiga orter i kommunen.

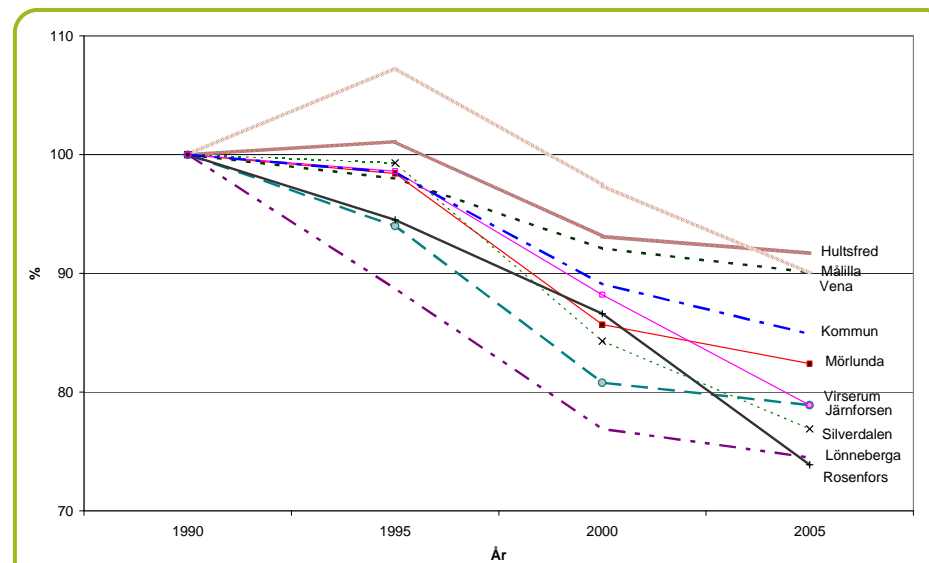
Hultsfreds kommun består av 7 församlingar och 9 tätorter som år 2006 hade följande fördelning avseende befolkning inom respektive område, se tabell nedan.

Församling	Befolkning	Tätort	Befolkning
Hultsfred	5 366	Hultsfred	5 301
Lönneberga	1 180	Lönneberga	172
Målilla	1 872	Målilla	1 556
Vena	1 213	Vena	418
Virserum	2 250	Virserum	1 819
Järeda	675	Järnforsen	551
Mörlunda-Tveta	1 750	Mörlunda	927
		Rosenfors	337
		Silverdalen	785
		Glesbygd	2 440
Totalt	14 306		14 306

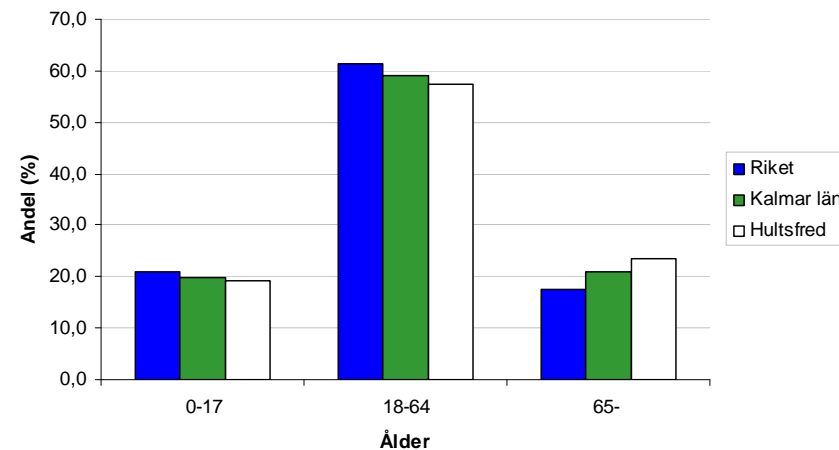
*Befolkningsfördelning i kommunens församlingar och tätorter 2006.
Källa SCB*

Befolkningsutvecklingen i kommunen var kraftigt vikande under andra halvan av 1990-talet, men har under de första åren av 2000-talet mattats av. En viktig orsak till befolkningsminskningen har varit det negativa födelseöverskottet, d.v.s. att antalet födda barn är färre än antalet dödsfall i kommunen per år. Samtidigt har medelåldern i kommunen ökat. Andelen personer över 65 år större än andelen under 17, medan det i riket är det omvända, se tabell.

Index över befolkningsutvecklingen i kommunen och dess tätorter, åren 1990 till 2005. Källa SCB

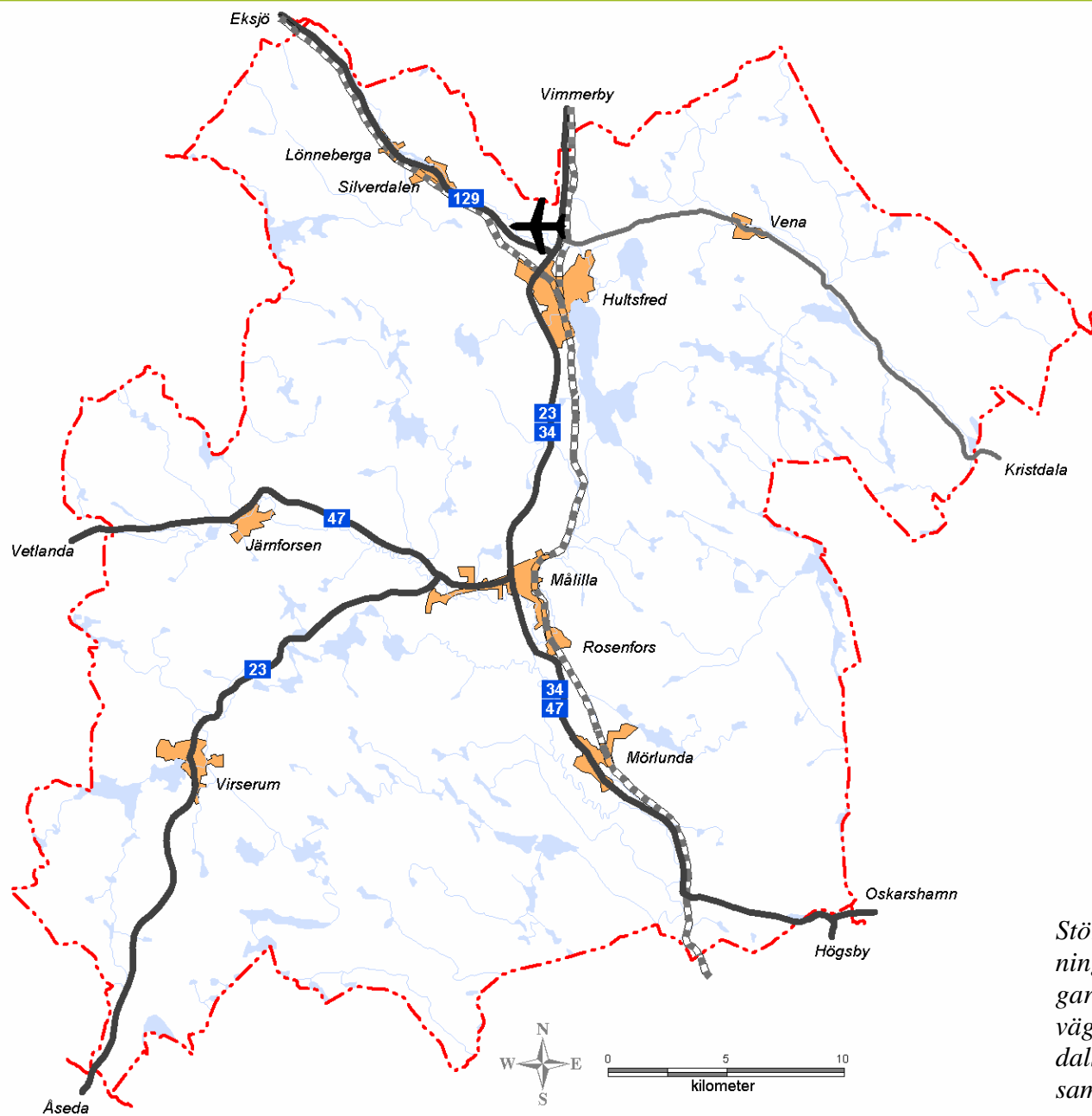
Åldersfördelningen 2007 i Hultsfreds kommun, länet samt riket. I Hultsfreds kommun är medelåldern förhållandevis hög, 44,9 år mot rikets 41,0 år. Trenden för länet är att medelåldern ökar fortare än i riket. Källa SCB

Kommunikationer

Genom Hultsfreds kommun passerar flera viktiga kommunikationsstråk. Orten Hultsfred har haft stor betydelse som knutpunkt för järnvägstrafik på Stångådalsbanan och Nässjöbanan, samt tidigare för spårtrafik mellan Växjö och Västervik. Riksvägarna 23, 34 och 47 sammanstrålar i kommunen i orten Målilla, som följaktligen har stor betydelse ur ett strategiskt kommunikationsperspektiv.

Som visats ovan bor endast en mindre del av kommunens befolkning i huvudorten, knappt 40 % av kommuninvånarna bor i Hultsfreds tätort. För kommunens verksamheter och de boendes tillvaro har därför kommunikationerna inom kommunen en mycket stor betydelse, liksom kommunikationerna över kommungränserna.

Flygplatsen i Hultsfred är en rest från den militära verksamheten. Hultsfreds kommun tillsammans med Vimmerby kommun övertog flygplatsen efter Försvarmakten 2000, men sedan 2008 är flygplatsen i privat ägo. Den har kapacitet för stora tunga plan och är den näst längsta banan i länet (2000 m) efter Kalmar. Linjetrafiken på flygplatsen upphörde 2006, men flygaktiviteten med mindre sportflygplan och segelflygplan är fortfarande stor. Sedan 2005 bedrivs även dragracing på flygplatsen och sedan 2008 finns en detaljplan som medger flygboende intill flygplatsen där flygintresserade ska kunna ha sitt privata sportflygplan i hangar på den egna tomten.

Större kommunikationsanläggningar i kommunen är riksvägarna 23, 34, och 47 samt länsväg 129, järnvägarna Stångåldalsbanan och Nässjöbanan, samt flygplatsen i Hultsfred

3 Vision och mål

Ett program för översiktsplanen har arbetats fram under 2006 och fastställdes av kommunfullmäktige 2006-08-28. Syftet var att tidigt i processen ta fram en vision och precisera mål för Hultsfreds kommuns framtida utveckling avseende användningen av mark- och vattenområden inom ett antal inriktningsområden. Utifrån målen fastställdes även riktlinjer för den översiktliga planeringen.

Enligt tillväxt- och näringslivsprogrammet för Hultsfreds kommun är kommunens primära behov tillväxt. En absolut nödvändig beståndsdel för att uppnå detta mål är att det finns en varaktig befolkning i kommunen. Grundläggande för en varaktig befolkning är att det är tillräckligt attraktivt att bo kvar och för nya invånare att flytta till kommunen samt att barn föds i kommunen. Den aktuella trenden i Hultsfred sedan mitten på 90-talet är att en stor del ungdomar i 20-årsåldern flyttar från kommunen samtidigt som få flyttar hit. För att nå målet med en varaktig befolkning och en ökad inflyttning är det mycket viktigt att det finns tillgång till attraktiva arbeten och utbildningsmöjligheter. Dessutom är det viktigt att det finns möjlighet till bra boendemiljöer, snabba billiga och tillförlitliga kommunikationer, bra utbud av allmän och kommersiell service, fritidssysselsättningar (natur, kultur, m.m.) samt en god miljö att leva i och av.

En långsiktig vision för Hultsfreds framtid är ett viktigt stöd i framtagandet av mål för översiktsplanen.

Vision

- Hultsfreds kommun har ett bra bostadsutbud som erbjuder ett brett spektra av boendevalternativ för flertalet behov och önskemål.
- Näringslivet är väl utvecklat både inom basnäringarna och de nya med anknytning till t.ex. musik, kultur och turism. Det finns goda förutsättningar för utveckling.

- Kommunikationerna är hållbara och funktionella samt bidrar till att utveckla hela kommunen.
- I Hultsfred finns ett väl utvecklat utbildningscentrum där musikindustrin utgör en viktig komponent. Studenter har tillgång till bra utbildningsmöjligheter, boende, fritidsaktiviteter och kommunikationer.
- Både den fysiska och den sociala tillgängligheten är hög. Den allmänna och kommersiella servicen finns i hela kommunen. Bostäder samt allmänna och offentliga platser har tillsammans med butiker, föreningslokaler och kontor full fysisk tillgänglighet.
- Miljön i Hultsfreds kommun, både den naturliga och den av människan påverkade, är värdefull för hela kommunen. Mångfalden är hög och det finns goda möjligheter till nyttjande av mark- och vattenområden på ett hållbart sätt.

Mål - Övergripande mål

- Samhällsutvecklingen ska ge jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer.
- Kommunens medborgare skall ha rätt till hög livskvalitet, trygghet och utvecklingsmöjligheter.
- Hultsfreds kommun ska vara attraktiv för både privatpersoner och företag.

Strategi för att nå målet

- De övergripande hållbarhetsmålen, de nationella folkhälsomålen samt de nationella och regionala miljökvalitetsmålen ska utgöra grundstenarna i den översiktliga planeringen.
- Översiktsplanen ska ge förutsättningar för utveckling av samhället utan att göra avkall på trygghet och säkerhet.
- Ta hänsyn till tidigare beslutade mål och riktlinjer som har direkt betydelse för den fysiska planeringen.

Mål - Ett attraktivt boende

- Ett attraktivt boende ska kunna tillgodose allas önskemål och behov i olika skeden av livet. En god bebyggd miljö ska eftersträvas. Nyinvesteringar skall ske där efterfrågan finns.

Strategi för att nå målet

- Attraktivt boende, t.ex. vid vatten eller andra attraktiva lägen, prioriteras i det fortsatta arbetet.
- Mark reserveras i olika områden för olika behov och önskemål.
- Omvandling av bebyggelse kan komma att behövas i tätorter.
- Ny bebyggelse ska kunna innebära olika bostadstyper, storlekar, upplåtelseformer på olika platser i samhället. I synnerhet behöver ställningstagande göras för tätorter respektive landsbygd och för omgivning med olika skyddsvärden.
- Bebyggelsen ska inte negativt påverka omgivning, miljö eller andras möjligheter till levnad eller utveckling.
- Ny bebyggelsen bör vara resurssnål, erbjuda säkra boendemiljöer både ute och inne, vara tillgänglig, ha tillgång på teknisk service, ha närhet till de behov och önskemål boendet primärt är planerat för samt främja en befolkningsutveckling.
- Centralorten ska medvetet och öppet stärkas för att kunna attrahera handel, service, utbildning, vård, kommunikationer m.m. De fördelar som finns i kommunens övriga tätorter och på landsbygden stärker den totala bilden av kommunen och dess förutsättningar till resursoptimering och därmed en långsiktigt hållbar utveckling.

Mål - Ett konkurrenskraftigt näringsliv

- Näringslivet ska ha goda förutsättningar för etablering, levnad och utveckling i Hultsfreds kommun.

Strategi för att nå målet

- Mark reserveras i olika områden för olika behov och önskemål
- Tillgängligheten till arbetskraft och kommunikationer behöver tillgodoses. Dessa ska i sin tur ges goda möjligheter efter behov och önskemål, se respektive mål.
- Nya lokaler ska kunna anpassas efter lokala behov. De ska vara flexibla, kunna stimulera företagandet och vara resursbesparande.
- Utveckling av näringslivet ska inte påtagligt negativt påverka omgivning, miljö eller andras möjligheter till levnad och utveckling.
- Underlätta företagsamheten i verksamhetsområden genom att undersöka möjligheten att tillåta kombinationen av industri och handel inom befintliga detaljplaneområden.

Mål - En attraktiv utbildningsort

- Hultsfreds kommun ska kunna erbjuda en bra och stimulerande miljö för studier på alla nivåer, samt i anslutning erbjuda bra boende, kommunikationer, service och vistelse. Skolorna ska ha möjlighet till utveckling på strategiska platser.

Strategi för att nå målet

- Mark reserveras i olika områden för de olika skolornas behov och önskemål samt för särskilt boende för studenter.
- Tillgängligheten till skolorna och förbindelser med övriga kommunikationer behöver tillgodoses.
- Skolor ska kunna integreras med andra ändamål.

Mål - Snabba och hållbara kommunikationer

- Hultsfred ska kunna erbjuda goda kommunikationsmöjligheter som möjliggör snabba, tillförlitliga och hållbara transporter och förbindelser både inom kommunen och över kommungränsen.
- Väg- och järnvägsnät, IT samt flyg skall bidra till förstoring av vår arbetsmarknadsregion.
- Kommunens infrastruktur skall kunna erbjuda goda person- och godstransporter inklusive skolskjutsar, förbättrad framkomlighet på små och medelstora vägar, tidssäkra godstransporter, bra och säkra vägar inom kommunens tätorter, medverka till landsbygdsboende samt utgöra en möjlighet till minskad biltrafik.

Strategi för att nå målet

- Mark reserveras i strategiska lägen för både själva kommunikationsanläggningarna och för verksamheter och anläggningar med koppling till kommunikationerna samt bebyggelse som har särskilt behov av kommunikationer.
- Bra kommunikationer är en förutsättning för både boende och verksamheter i hela kommunen och ska beaktas därefter. Kommunikationsanläggningar kan även utgöra hinder och medföra faror, vilket ställer stora krav på hänsynstagande.
- IT och bredband är särskilt viktiga kommunikationer som behöver möjligheter till utveckling i hela kommunen.
- Bra kommunikationer har hög tillgänglighet och hög säkerhet vilket beaktas i planeringen.
- Kollektivtrafik, större vägar och flygplats är viktiga för kommunen och behöver möjlighet till utveckling.
- För de mindre orterna i kommunen är det viktigt med bra kommunikation till centralorten. De resandes behov är särskilt viktigt att ta hänsyn till.

Mål - God allmän och kommersiell service

- Hultsfred ska kunna erbjuda en bra allmän och kommersiell service både på landsbygden, i de mindre orterna samt centralorten.

Strategi för att nå målet

- Basservicen på landsbygden och i de mindre tätorterna ska beaktas och i möjligaste mån ges förutsättningar för fortlevnad.
- Mark reserveras i strategiska lägen för viktiga serviceanläggningar samt för verksamheter med koppling till service.
- Försörjning av samhället med vatten, avlopp, värme, el och tele- och dataförbindelser säkerställs. Tekniska serviceanläggningar är viktiga för samhället, men de får samtidigt inte riskera samhällets hälsa och säkerhet.

Mål - En god miljö

- Hultsfred ska även i framtiden kunna erbjuda en rik natur-, kultur- och friluftslivsmiljö för alla.
- Ekologiska lösningar ska eftersträvas.

Strategi för att nå målet

- Värna de områden som är särskilt värdefulla ur ett ekologiskt, kulturellt och folkhälsoperspektiv. Särskilt ska värdefulla områden som finns i och i närheten av tätorter värnas. Utveckling av sådana områden som är till nytta både för området och för samhället ska dock inte hindras.
- Förutsättningar för att bygga och försörja samhället med ekologiska tillvägagångssätt ska gynnas.
- Peka ut stora opåverkade områden i kommunen och värna dessa mot kraftiga störningar.

- Vatten är viktigt för hela samhället generellt och ska ges särskild betydelse. Inte bara dricksvatten, utan även badsjöar och vattendrag.
- Kulturmiljön i kommunen ska ges särskild betydelse.
- En god separation mellan företag och bostadsområde ska eftersträvas.

Andra mål av betydelse för översiktsplanen

Miljökvalitetsmål

Sveriges riksdag har antagit 16 nationella miljökvalitetsmål, 15 st 1999 och ytterligare ett 2005 (Ett rikt växt- och djurliv). Målen och dess delmål redovisas i sin helhet på miljömålportalen. Arbetet med de regionala delmålen ansvarar länsstyrelsen i Kalmar län och Skogsstyrelsen för, vilket redovisas på länsstyrelsens hemsida.

Miljömål 1. Begränsad klimatpåverkan

Miljömål 2. Frisk luft

Miljömål 3. Bara naturlig försurning

Miljömål 4. Giffri miljö

Miljömål 5. Skyddande ozonskikt

Miljömål 6. Säker strålmiljö

Miljömål 7. Ingen övergödning

Miljömål 8. Levande sjöar och vattendrag

Miljömål 9. Grundvatten av god kvalitet

Miljömål 10. Hav i balans samt levande skärgård

Miljömål 11. Myllrande våtmarker

Miljömål 12. Levande skogar

Miljömål 13. Ett rikt odlingslandskap

Miljömål 14. Storslagen fjällmiljö

Miljömål 15. God bebyggd miljö

Miljömål 16. Ett rikt växt- och djurliv

Regionalt utvecklingsprogram för Kalmar län

Politiska mål för Kalmar län är utarbetade i RUP. I dagsläget är de senaste målen från 2006 (RUPEN IV). Det övergripande målet är att nå en hållbar regional utveckling och tillväxt, och för att nå dit har ett antal övergripande strategier och fokusområden utarbetats.

Övriga kommunala ställningstaganden med betydelse för översiktsplanen

- Energiplan 2008-2010 (antagen 2008-06-23)
- Service-/varu- och försörjningsplan 2007-2010 (antagen 2007-08-27)
- Handlingsplan för landsbygdsutvecklingen (antagen 2005-01-24)
- Program för tillväxt och näringsliv 2005-2010 (antagen 2005-11-28)
- Länets kommuner har antagit målet att bli en fossilbränslefri region till 2030, att frikoppla ekonomisk tillväxt från ökad användning av fossil energi samt att nyttja energi och miljö som en tillväxtfaktor.
- Hultsfreds kommun har skrivit under Energimyndighetens avsiktsförklaring att bli en uthållig kommun (2008-06-26). Det övergripande målet för programmet Uthållig kommun är att bidra till en hållbar energianvändning inom ett energisystem som är tryggt, kostnadseffektivt och ger låg negativ inverkan på hälsa, miljö och klimat.

Övriga nationella mål med betydelse för översiktsplanen

Transportpolitiska mål

Mål för framtidens resor och transporter, prop. 2008/09:93, två huvudmål:

- funktionsmål: tillgänglighet
- hänsynsmål: säkerhet, miljö och hälsa

Folkhälsomål

Riksdagen har 2003 antagit elva nationella folkhälsomål som syftar till att förbättra folkhälsan och minska skillnaderna mellan olika grupper i befolkningen. Det övergripande målet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Elva målområden har preciserats, varav de med störst betydelse för den fysiska planeringen är:

- delaktighet och inflytande i samhället
- ekonomisk och social trygghet
- trygga och goda uppväxtvillkor
- ökad hälsa i arbetslivet
- sunda och säkra miljöer och produkter

4 Allmänna intressen

Översiktsplanen ska bl.a. redovisa allmänna intressen enligt plan- och bygglagen. Allmänna intressen är områden som är av intresse för alla, till skillnad från enskilda intressen som berör det privata ägandet; exempel på allmänna intressen är t.ex. naturreservat och riksvägar medan enskilda intressen är t.ex. byggnader och tomtmark.

Allmänna intressen kan delas upp i riksintressen, vilka pekas ut av staten, samt lokala intressen. De allmänna intressena och riktlinjer för beslut tydliggörs i 2 kap plan- och bygglagen och i 3-4 kap miljöbalken.

Avvägningar

Översiktsplanens roll är bl.a. att göra avvägningar mellan olika allmänna intressena för att kunna utgöra underlag för kommande beslut och överväganden av mark- och vattenområden. Motsättningar mellan olika intressen är vanligt förekommande, särskilt mellan bevarandointressen och exploateringsintressen, men även inom de två särgrupperna kan konflikter mellan intressen finnas.

Intresseavvägningar görs i PBL-processen. I många fall hänvisas dessa till detaljplaner som reglerar allmänna och enskilda intressen, men i vissa fall till fördjupade översiktsplaner. Underlagsmaterialens kvalitet och omfattning samt antagna mål är viktiga i avvägningar mellan olika intressen.

Vid samrådet ger länsstyrelsen sin syn på framförallt de avvägningar som gjorts av riksintresseområdena. Kommunen har därefter möjlighet att justera förslaget eller tillföra ytterligare skäl för sitt ställningstagande.

Åtgärder inom riksintressen som påverkar detta negativt bör endast kunna komma till stånd om särskilda skäl finns för detta. Enligt lagtexten får åtgärderna inte påtagligt skada riksintresset. Påtaglig skada bedöms från fall till fall och beror på intressets art, innehåll och omfatt-

ning. Särskilda skäl ska i det fallet redovisas tydligt med motiveringar, rationella intresseavvägningar samt konsekvenser både avseende påverkan på det motstående intresset och alternativet att inte utföra åtgärden. Utvecklingen av näringsliv och tätorter är dock en viktig faktor i ett ställningstagande.

5 Riksintressen

Riksintressen är områden som är av särskilt stort intresse, och de är viktiga instrument för avvägningar i samhällsplanering. Riksintressen utpekade inom en rad olika områden, både för bevarande- och nyttjandintressen, och de pekade ut av staten enligt miljöbalkens 3 och 4 kapitel. Riksintressen enligt 3 kapitlet pekade ut av de statliga sektorsmyndigheterna, t.ex. Riksantikvarieämbetet som ansvarar för riksintresse för kulturmiljövård. Riksintresseområden enligt 4 kapitlet, de s.k. hushållningsbestämmelserna, är nämnda direkt i miljöbalkens lagtext. Beträffande Hultsfreds kommun pekade Emån ut enligt 4 kapitlet.

Natura 2000-områden är områden som ingår det europeiska nätverket för skydd av värdefulla naturområden. Dessa betraktas även som områden av riksintresse.

Riksintressen ska hanteras särskilt i planeringen och får inte påtagligt skadas av ingrepp, d.v.s. avvägning mellan de olika intressena måste göras vid intrång i området. Länsstyrelserna är den regionala myndighet som ansvarar för riksintressefrågor. De företräder intressena i samhällsplaneringen, fördelar eventuella bidrag till utveckling och skydd av områdena och ser till att lagar och andra regler till skydd för intressena följs. Kommunerna har ett ansvar för att riksintressena tillvaratas i den fysiska planeringen. Många av de värden som pekade ut som riksintressen kan vara i konflikt med andra intressen. Det kan t.ex. vara anpassning till det moderna samhällets krav på bl.a. transporter med hög tillgänglighet och brukande av mark och bebyggelse som riskerar påverka natur, odlingslandskap och byggnader. Vindkraft är ett i många fall motstående intresse till bevarandintressen som naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv (för avvägning se avsnitt om vindkraft sidan 90).

Beskrivningar av riksintresseområden och deras värden, huvudkriterier, förutsättningar för bevarande och säkerställande finns på ww.h.lst.se samt på miljö- och byggnadskontoret i Hultsfreds kommun. Beskrivningar tillsammans med redovisning av vissa särintressen samt ställ-

ningstagande görs i de olika avsnitten för sektorsintressena längre fram i översiktsplanedokumentet.

Riksintresseområden i Hultsfreds kommun

Naturvård

MB 3 kap. 6 § Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas.

Områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som avses i stycket ovan.

N12 Silveråns dalgång

N91 Stormossen

N16 Viråns vattensystem

N92 Stränder vid Hulingen

N17 Emåns vattensystem

N93 Stubbhult

N21 Virserumsåsen

N94 Skinnskälla-Högeruda

N25 Ramsebo-Åsen

N95 Odensås

Kulturmiljö

MB 3 kap. 6 § (se stycket Naturvård ovan)

K68 Mossebo

K73 Klövdala

K69 Haddetorp-Rosenvik

K74 Årena

K70 Tveta-Mörlunda

K75 Hagelsrum

K71 Kantebo

K76 Visböle-Vena

K72 Högeruda-Ryd

K77 Dalsebo-Krokarp

Friluftsliv

MB 3 kap 6 § (se stycket Naturvård ovan)

Område av riksintresse för friluftslivet:

F4 Hammarsjöområdet

Kommunikationer

MB 3 kap 8 § Mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar.

Områden som är av riksintresse för anläggningar som avses i stycket ovan skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Kommunikationsanläggningar av riksintresse i Hultsfreds kommun:

- riksväg 34 och riksväg 47 samt
- länsjärnvägen Nässjö - Oskarshamn via Hultsfred, vilken förbinder TEN-hamnen i Oskarshamn med södra stambanan i Nässjö

Energiproduktion

MB 3 kap 8 § (se stycket Kommunikationer ovan)

Områden av riksintresse för energiproduktion med vindkraft i Hultsfreds kommun är:

H035 Hammarsebo

H011 Illern

H004 Bösebo

H008 Tälleryd

H034 Moren

H007 Krokarp

H032 Bjälebo

Emån

Enligt miljöbalken 4 kap 1 § är Emån, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i området, i sin helhet av riksintresse. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får endast ske om de inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden. Begränsningen gäller dock inte utvecklingen av tätorter, det lokala näringslivet eller för försvaret.

I Emån får heller inte vattenreglering eller vattenöverledning för kraftutvinning göras (MB 4 kap 6 §).

Emåns vattenområde är enligt länsstyrelsen i Kalmars definition förutom Emåns huvudfåra samtliga källflöden och biflöden i de delar de har vattenföring året om.

Vattenverksamhet som förorsakar endast obetydlig miljöpåverkan är inte berörd av bestämmelserna.

Emåns avrinningsområde sträcker sig även in i Kronobergs och Jönköpings län.

Natura 2000 – fågeldirektivet och habitatdirektivet

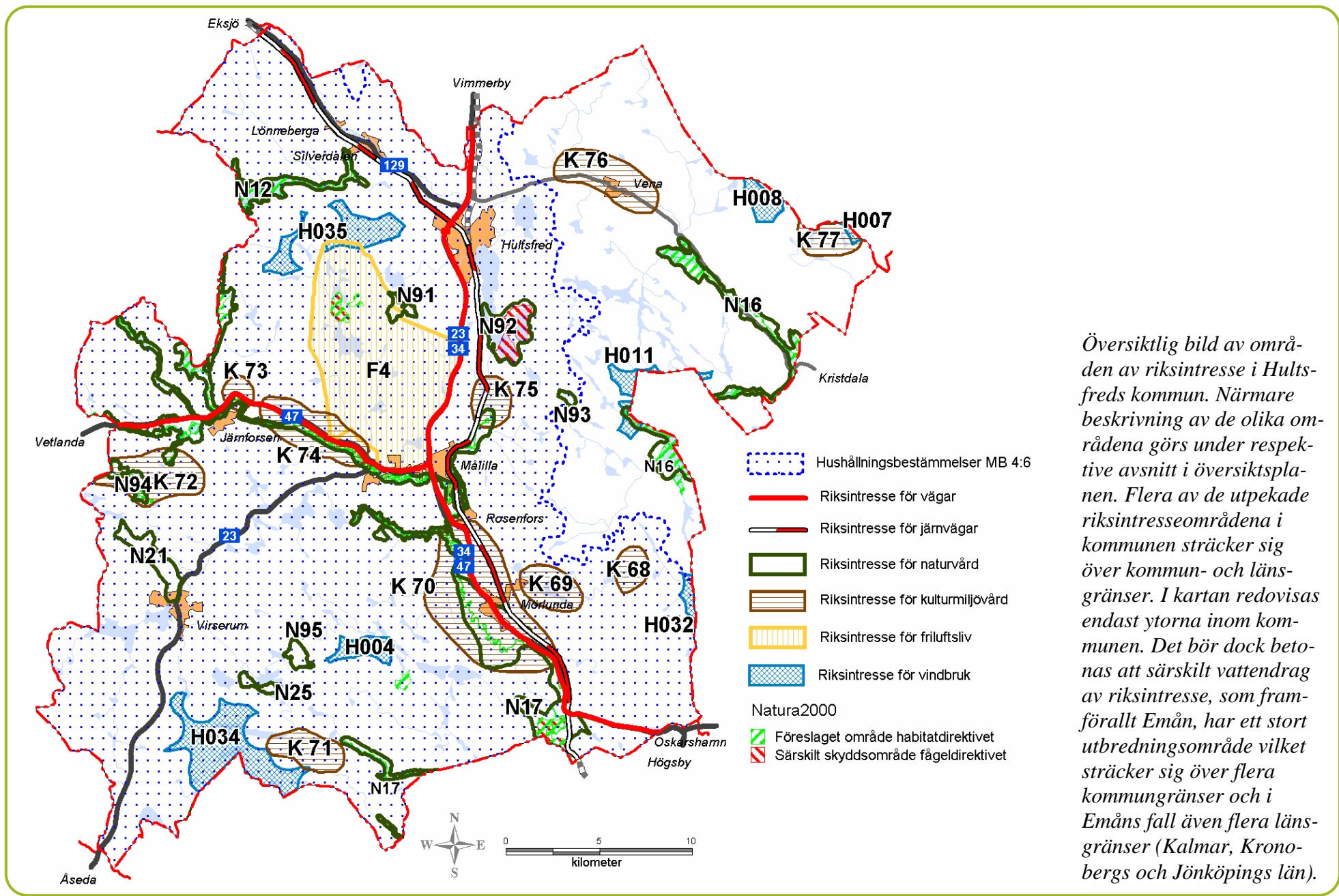
Ett antal områden i kommunen ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 för skydd av värdefulla naturområden. Syftet med nätverket är att skydda utrotningshotade växt- och djurarter tillsammans med deras livsmiljöer.

Områden enligt		
Habitatdirektivet		Fågeldirektivet
Sällevadsån (östra)	Ryngen	Ryngen
Emåns vattensystem	Björnnäset	Björnnäset
Viråns vattensystem	Stensryd	Hulingen
Högeruda-Skinnskälla	Grön udde	
Kraskögle		

Totalförsvarets militära del

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9 § andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset.

I Hultsfreds kommun finns inga öppet redovisade riksintressen. I kommunen kan riksintresset framför allt påverkas av uppförande av höga byggnadsobjekt som master och vindkraftverk. Därför bör Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana miljö-, plan- och bygglovärenden. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 50 m inom tätort.

6 Stora opåverkade (tysta) områden

Bakgrund

MB 3 kap. 2 § Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt påverka områdenas karaktär.

Stora opåverkade, tysta och sammanhängande områden är områden minimalt påverkade av storskalig och bullrande infrastruktur. Sådana områden bör bevaras opåverkade från verksamheter, som redovisas i kriterierna (nedan) för utpekandet av områdena, i så stor utsträckning som möjligt.

Att bevara stora opåverkade områden är viktigt både ur ett mänskligt perspektiv för t.ex. rörligt friluftsliv och rekreation, samt ur ett biologiskt och ekologiskt perspektiv för att bevara orörda livsmiljöer för växter och djur.

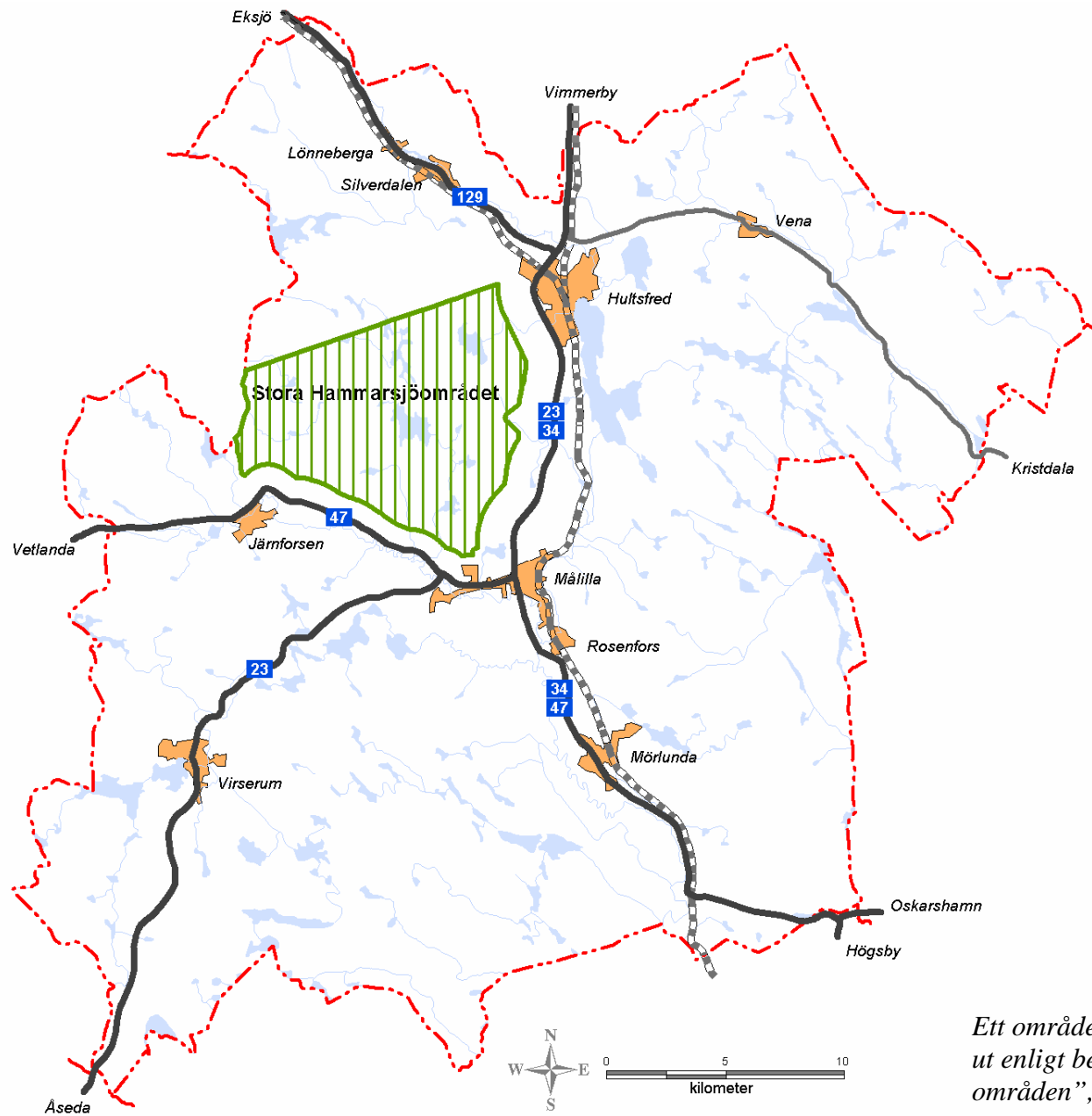
Valet av större opåverkat område har gjorts efter ett antal urvalskriterier, se tabell.

I Hultsfreds kommun finns många områden som kan betecknas som stora opåverkade områden. I första hand bör sådana områden utpekas där även andra allmänna intressen finns som kan gynnas av skyddet, t.ex. områden med höga naturvärden, stor biologisk mångfald samt friluftslivsvärden. Ett sådant område i kommunen är Stora Hammarsjöområdet där skyddet och utvecklandet av friluftslivets möjligheter varit styrande.

Urvalskriterie	Typ	Avstånd
Bebyggelse-områden Större vägar	Tätorter och koncentrerad bebyggelse	500 m
	Rv 34	1500 m
	Rv 23 (söder om Målilla)	1200 m
	Rv 47 (väster om Målilla)	1000 m
	Lv 711 (Hultsfred-Vena)	500 m
	Lv 662, 672, 679, 680, 681, 683, 699, 700, 701, 703, 711 (Vena-Kristdala), 712, 713, 716, 717 & 721	200 m
Järnväg	Stångådalsbanan & banan Nässjö-Hultsfred	1200 m
	Smalspåret Hultsfred-Västervik	200 m
Flygplats Kraftledning	Hultsfreds flygplats	Bullernivåkurvan 70 dB
	400 kV	200 m
Täkter	130 kV	100 m
	Täkt > 50000 ton/år	1000 m
Miljöfarlig verksamhet	Täkt 25000 – 50000 ton/år	500 m
	A-anläggning	1000 m
Master Motorbanor Golfbanor/ campinganlägg.	B-anläggning	500 m
		100 m
		500 m
		200 m

Ställningstagande – Stora opåverkade (tysta) områden

Utpekandet av Stora Hammarsjöområdet som ett större opåverkat område bör inte hindra utvecklingen av jord- eller skogsbruk samt verksamheter starkt sammankopplade med friluftsliv inom området. Försiktighet bör dock råda vid etableringar eller utbyggnader av störande verksamheter inom sådana områden, särskilt vid vattenområden. I första hand bör störande verksamheter hänvisas till områden som redan är påverkade av infrastruktur och anläggningar.

Ett område i Hultsfreds kommun pekas ut enligt begreppet "stora opåverkade områden", Stora Hammarsjöområdet.

7 Ekologiskt särskilt känsliga områden

Bakgrund

MB 3 kap. 3 § Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

Områden

Ekologiskt särskilt känsliga områden enligt MB 3:3 kan preciseras i två grupper:

- Områden med hotade arter eller hotad natur. I Småland är det vanligt att dessa naturtyper är hotade:
 - Naturskogar/urskogar
 - Gamla träd
 - Opåverkade vattendrag
 - Slätterängar
- Påverkade områden, som påverkats av klimat eller mänsklig aktivitet och som därmed gjort dessa extra känsliga för ytterligare påverkan.
- Övriga områden med känslig natur och som även har stora ekologiska värden

Större sammanhängande områden i Småland som vanligen är påverkade enligt kriterierna ovan är:

- Försurningskänsliga områden
- Förorenade vattenområden
- Vatten som är särskilt viktiga för vissa fiskars reproduktion och levnad

Större sammanhängande områden i Hultsfreds kommun som kan betecknas som ekologiskt särskilt känsliga:

Sällevadsån – påverkat genom den reglering som gjorts för badplatsen vid utloppet till Emån samtidigt som ån har höga naturvärden och rödlistade arter. Övre delen av Sällevadsån mellan sjön Flen i Vetlanda kommun och Vensjön på gränsen mellan Vetlanda och Hultsfreds kommuner är naturreservat. Nämnda del av Sällevadsån utgör till största del gräns mellan kommunerna.

Silverån – påverkat nedströms Silverdalen av verksamheter som förorenat ån och med ån förbundna vattensamlingar som Nedsjön och Hulingen.

Hulingen – Påverkat vatten med höga värden för djur och natur. Fågel-skyddsområde i södra delen av sjön. Alkärret är kommunalt naturreservat i intill stranden i Hulingens norra del.

Nedsjön – förorenat vattenområde

Emån – har flera rödlistade arter samtidigt som vattnet är påverkat av mänsklig aktivitet; föroreningar, regleringar, dammar, invallningar, rensningar, dikningar, främmande och försvunna djurarter, anläggningar i åns direkta närhet som vägar och åkrar

Virserumsån/Gårdvedaån – mycket högt naturvärde, påverkat av dammar och näringsläckage från jordbruk.

Pauliströmsån – mycket högt naturvärde, tidigare har ån varit starkt förorenad av kvicksilver nedströms Pauliström till Svartsjöarna. Svartsjöarna har nu sanerats.

Lillån – mycket högt naturvärde samtidigt som det är påverkat av vandringshinder.

Hot mot åar i skogsområden är framförallt avverkning i åarnas närhet med risk för bl.a. erosion och minskad beskuggning samt försurning. Hot mot åar i jordbrukslandskap är framförallt åkerbrukande i åns närhet med risk för bl.a. näringsläckage och minskad beskuggning.

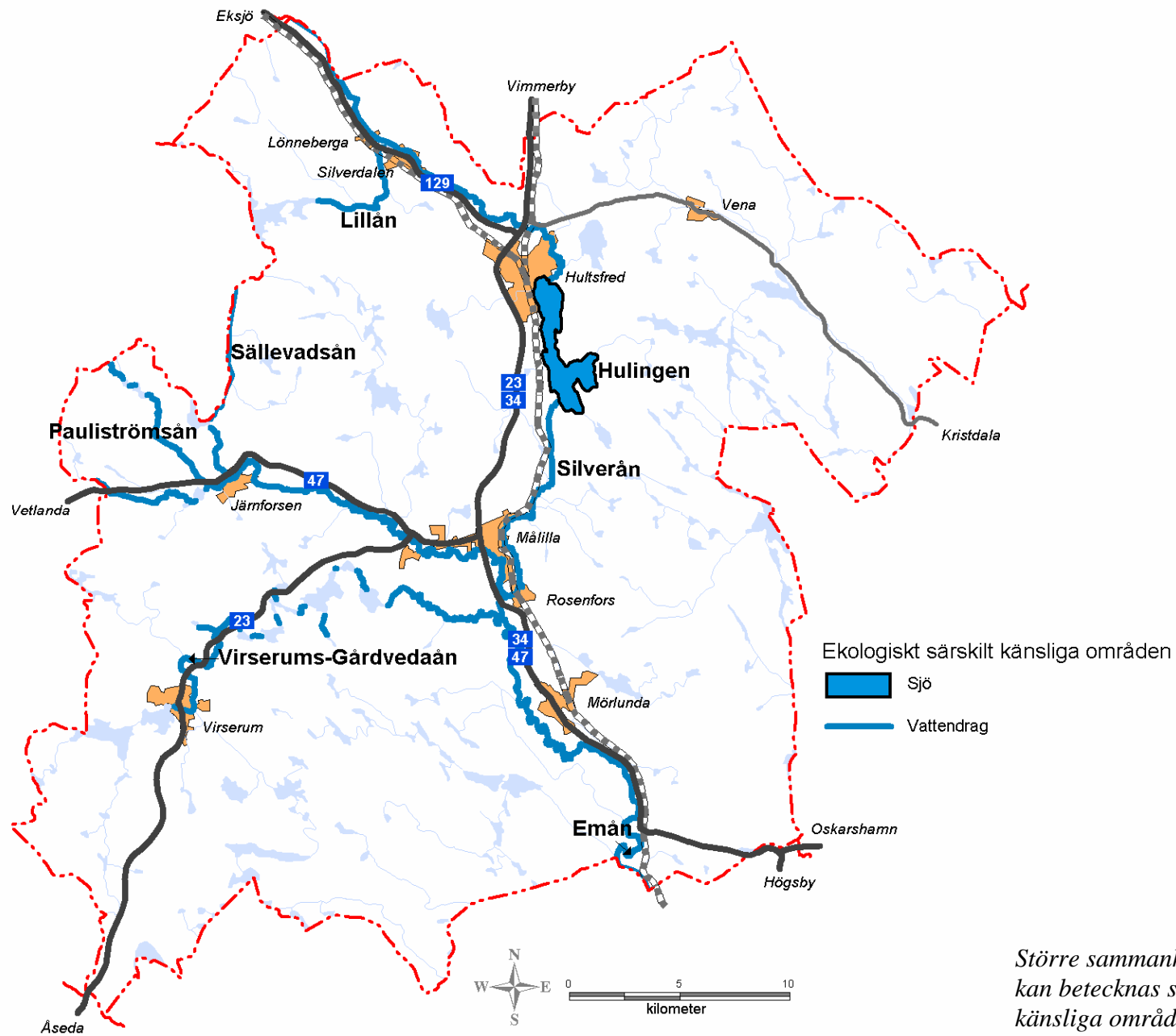
Utöver de större sammanhängande opåverkade områdena finns det även mindre områden och objekt med hotade arter eller hotad natur i Hultsfreds kommun, t.ex. urskogar, gamla träd, slätterängar, naturbetesmarker, ängs- och hagmarker i äldre kulturlandskap, viktiga häckningsplatser för fåglar, våtmarker, sumpmarker samt nyckelbiotoper. Dessa ska också värnas som ekologiskt särskilt känsliga områden.

Ställningstagande – Ekologiskt särskilt känsliga områden

Vid åtgärder inom vattendrag bör beaktas att effekter på faunan påverkas av förändringar både nedströms och uppströms.

Åkanter bör värnas särskilt och i möjligaste mån ha en bred skyddszon med växtlighet mellan vatten och brukande av mark. En sådan åtgärd medför flera positiva effekter, bl.a. ur ett växt- och djurlivsperspektiv.

De områden som ger plats åt hotade arter eller innehar hotad natur ska värnas vid exploatering som riskerar påverka dessa.

Större sammanhängande områden som kan betecknas som ekologiskt särskilt känsliga områden i kommunen

8 Areella näringar - jord- och skogsbruk

Bakgrund

MB 3 kap. 4 § Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse.

Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

Allmänna intressen

Jordbruket är i Hultsfreds kommun en omfattande och viktig näring i kommunen. Särskilt goda markförhållanden finns i Emåns dalgång runt Mörlunda. Generellt finns de bättre jordbruksmarkerna under det som tidigare varit högsta kustlinjen, se karta över jordbruksområden och högsta kustlinjen sidan 29. Runt dalgångarna vid flera av åarna i kommunen är jordbruksförutsättningarna därför oftast goda. I övrigt utgör skog den dominerande markanvändningen i kommunen, totalt ca 82 % av kommunens yta är skogsmark (se tabell sidan 8).

Närheten till vattendrag är viktig faktor för framförallt jordbruksmark, men kan även utgöra en risk vid höga flöden under för jordbruket känsliga tidpunkter på året. Översvämningsrisker behandlas vidare under avsnitt 17 Hälsa och säkerhet / Översvämningar.

Jordbruk med djurhållning och rena hästgårdar finns i förhållandevis stor omfattning i kommunen. Både traditionell djurhållning och hästverksamheter är viktiga näringar och funktioner i kommunen. Skötsel

av djur i närhet till bostadsbebyggelse kan dock vara en konflikt. Tillräckliga skyddsavstånd till nya etableringar av bostadshus eller djurverksamheter är därför viktiga. En utgångspunkt bör vara att avståndet mellan dessa är minst 200 m. Avståndet är också beroende på storlek och omfattning på anläggning och yttre omständigheter vilket påverkar ställningstagandet för enskilda fall.

Under avsnitt 19 Bebyggelse sidan 109 behandlas även bebyggelsefrågor i jord- och skogsbruksområden.

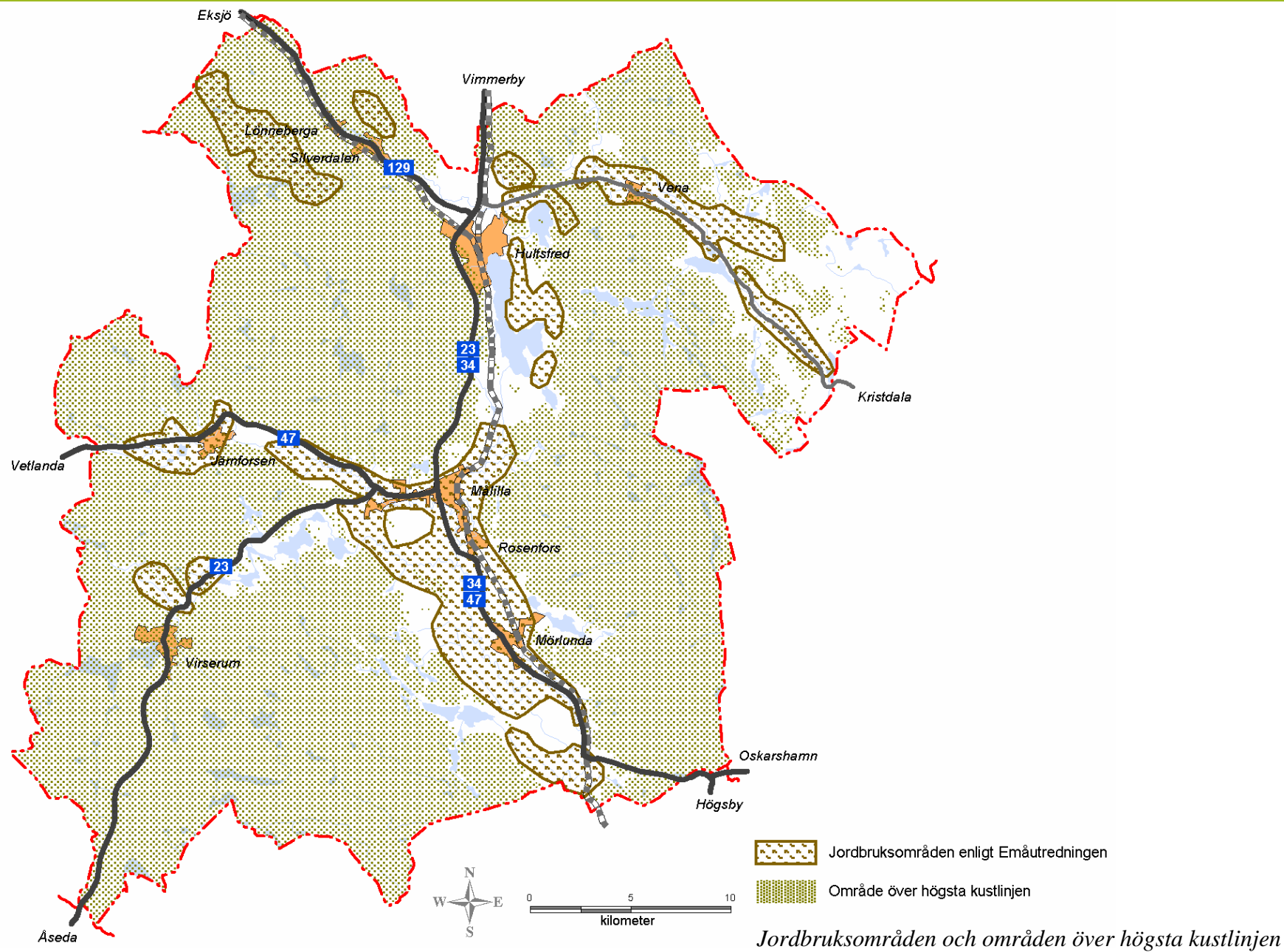
Ställningstagande – Areella näringar

Jord- och skogsbruket ska generellt värnas, men i närhet till tätort bör tätortsintresset ges hög prioritet. Kulturlandskapet är viktigt att värna i områden med i övrigt höga naturvärden. Stora sammanhängande skogsbruksområden med stora ekonomiska värden för skogsbruket bör generellt utgöra pågående markanvändning.

Skyddsavståndet mellan nya etableringar av anläggningar med djur till bostäder, eller vice versa, bör som utgångspunkt vara 200 m.

I Hultsfreds kommun finns stora arealer med bra jord- och skogsbruksmarker. I anslutning till tätorter är det viktigt att värna områden som har stor betydelse för det rörliga friluftslivet. Metoden kalavverknings bör därför helst inte nyttjas i närheten av tätorter eller öppna bymarker. Skogsbryn i dessa lägen samt skog i anslutning till vattendrag bör lämnas orörda så långt möjligt, både ur estetisk synpunkt som ur naturvärdessynpunkt.

Gröna korridorer i tätorterna från angränsande naturområden är generellt viktiga, men bör även ställas i relation till tätorternas geografiska omfattning och struktur.

9 Naturresurser

Bakgrund

MB 3 kap. 7 § Mark- och vattenområden som innehåller värdefulla ämnen eller material skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra utvinningen av dessa.

Områden som innehåller fyndigheter av ämnen eller material som är av riksintresse skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.

Grus och berg

I Hultsfreds kommun finns stora naturgrusresurser. Gruset har sitt ursprung från de isälvsavlagringar som tillkom då den senaste inlandsisen smälte av. Rullstensåsar och områden med mosand finns på flera platser i kommunen, vilka har sitt ursprung i de isälvsavlagringar som i de flesta fall går i nordvästlig till sydöstlig riktning. De största finns i anslutning till åarna Silverån (Hultsfredsdeltat), Emån, Skärveteån (Slagdalaåsen) och Lillån (Virserumsåsen). I sydöstlig riktning från Mörlunda längs med väg 720 mellan Mörlunda och Bockara finns även en större grusås.

Utvinning av naturgrus påverkar landskapsbild, natur och grundvatten, och är dessutom en ändlig resurs som vi bör vara rädda om. Grus kan även utvinnas ur berg genom krossning. Effekterna i de fallen är inte lika stora på landskap eller natur, varför berg är att föredra om inte särskilda skäl finns. Bergresurser finns så gott som i hela kommunen.

För större täkter är transportererna ofta en mycket stor utgiftspost, samtidigt som miljöeffekterna från transportererna inte är oväsentliga. Närheten till större vägar är därför en viktig förutsättning vid etableringar. Eftersom bergtillgångarna i kommunen är mer spridda geografiskt än naturgruset bör förutsättningarna för att hitta lämpliga bergtäkter vara stor i större delen av kommunen.

Ställningstagande – Grus och berg

Naturgrusresurserna är mycket viktiga att värna. Inom eller i närheten av viktiga grundvattentillgångar, natur- och kulturvärden är det särskilt viktigt att värna grusresurserna, både ur allmänt och enskilt perspektiv. I första hand bör berg användas till krossgrus om inte särskilda skäl finns till att använda naturgrus.

Vatten

Det finns stora grundvattenresurser i Hultsfreds kommun. Tillgångarna sammanfaller i stort med grusåsarna i kommunen. Framförallt har Hultsfredsdeltat mycket stor grundvattentillgång med utmärkta uttagsmöjligheter enligt SGU:s bedömning. Berggrunden i kommunen har av naturliga skäl inte lika stora möjligheter att magasinera grundvattenresurser som jordlagren. SGU bedömer att det är tämligen goda till mindre goda uttagsmöjligheter i berggrunden i kommunen. Lokalt kan dock stora variationer uppträda beroende på jordlagrens mäktighet, tillströmning och sprickbildningar i berg.

Kvaliteten på grundvattnet är i de flesta fall mycket god i isälvsavlagringarna. I berggrunden varierar kvaliteten beroende på typ av berggrund. Grundvattenkvantiteterna i kommunen är generellt goda, särskilt i isälvsavlagringarna och i synnerhet i Hultsfredsdeltat. Övriga tänkbara områden för grundvattenuttag, enligt SGU, är åsen mellan Vena och Kristdala, åsen sydost om Virserum mot Fågelfors, avlagringen mellan Järnforsen och Målilla samt åsen sydost om sjön Hulingen mot Ekenäs/Björnhult.

Hultsfredsdeltat, som är en rest från isälven som bildades när isen från den senaste istiden smälte, har bedömts innehålla mycket stora grundvattenresurser. Ur ett regionalt perspektiv är stora grundvattentillgångar en bristvara, vilket kan göra Hultsfredsdeltat intressant i framtiden för vattenförsörjning utanför kommunens gränser. Inom Hultsfredsdeltat finns dock tätorterna Hultsfred och Silverdalen samt Hultsfreds flyg-

plats, vilka samtliga har behov av att kunna fortleva och utvecklas geografiskt och innehållsmässigt. Möjligheterna att utforma ett vattenskyddsområde för en större uttagsmängd än dagens blir därför en avvägningsfråga mellan dagens och framtida nyttjande av mark och skydd för grundvattnet.

Jord- och skogsbrukets vatten

Jordbruket är i stort behov av vatten, och i många fall används grundvatten till konstbevattning. I jordbruksområdet kring Målilla-Mörlunda utnyttjas vatten från Emån.

Skogsbruk har ett visst behov av vatten, framförallt för bevattning av timmer, vilket har visat sig särskilt viktigt efter stormarna i början på 2000-talet.

Vattenkraft

Forsarna i flertalet av vattendragen i kommunen har utnyttjats under mycket lång tid till att utvinna kraft. De allra flesta vattenkraftverken är försvunna sedan länge då den stora andelen utgjorde direkt vattenkraft i form av mekanisk energi till framförallt kvarnar och sågar. Men det finns även flertalet vattenkraftverk för elproduktion som tagits ur drift. De kraftverk som finns i kommunen idag är samtliga elkraftverk med tämligen små effekter där kraftverket i Järnforsen är det största på 0,9 MW. (se avsnitt om energi sidan 90)

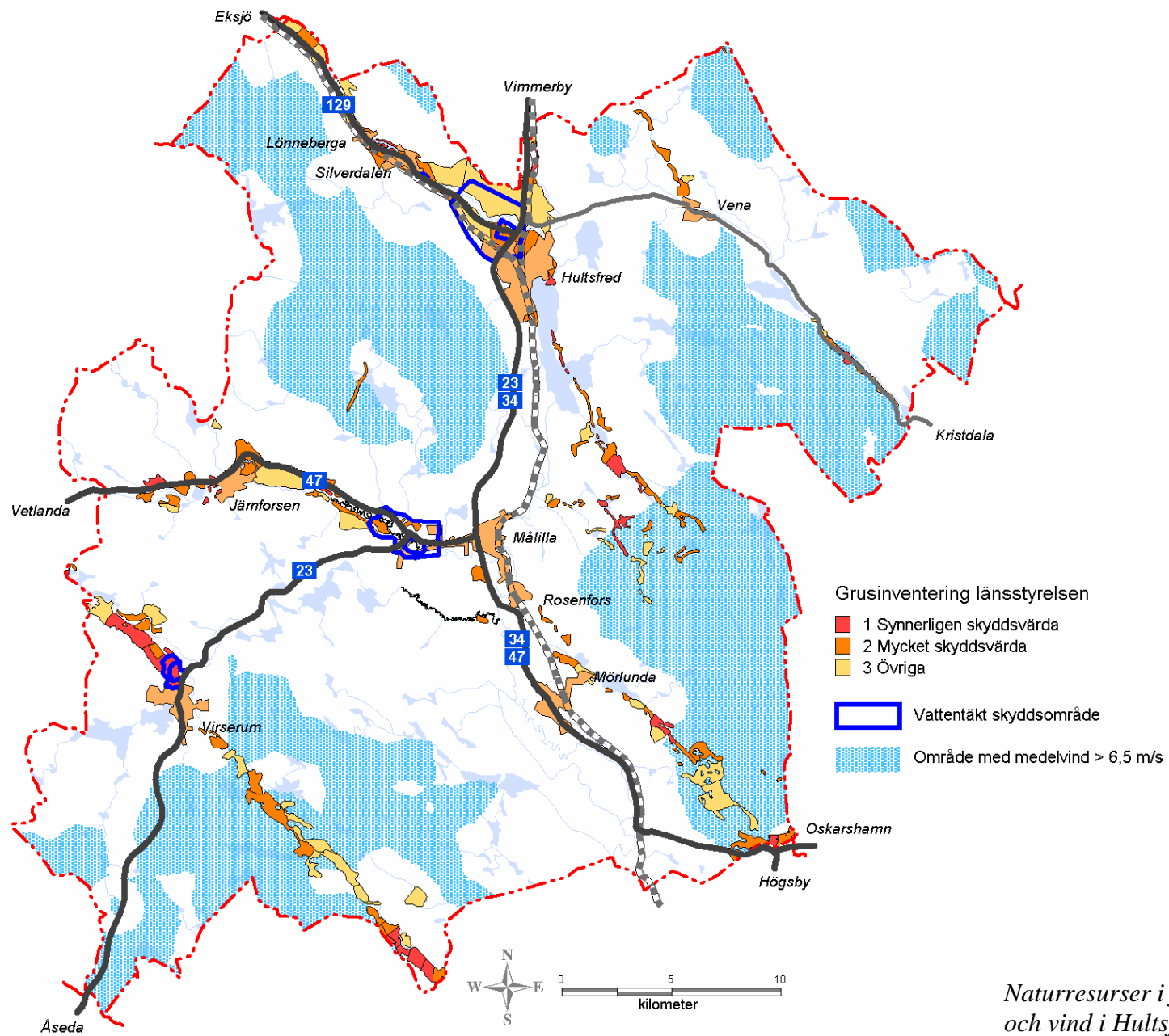
Ställningstagande – Vatten

Vattenresurserna är viktiga att värna. I ett kommunalt perspektiv är resurserna i de flesta fall tillräckliga för behoven. Grundvattenresurserna kan vara intressanta i ett större perspektiv i framtiden beroende på tillkommande regionala behov och förhållandens utveckling. De lokala behoven i ett långsiktigt perspektiv bör dock alltid komma i första hand.

Hultsfredsdelat och dess tillrinningsområde bör skyddas mot åtgärder som påtagligt försämrar möjligheterna att utvinna grundvatten för dricksvatten, för att säkerställa möjligheterna för dagens och framtida behov av dricksvatten. Hultsfreds och Silverdalens tätorters möjlighet till utveckling inom Hultsfredsdelat får dock inte försämras p.g.a. eventuella nyttjanden av grundvattenresurser för regionala behov.

Vind

På flertalet platser i kommunen finns det enligt energimyndigheten förutsättningar för storskalig elproduktion från vindkraftverk. Vindenergin i de mer höglänta områdena i kommunen tillsammans med att det finns stora skogsområden med få andra intressen gör att förutsättningarna är relativt goda för storskalig produktion av el från vindkraft. (för ställningstagande se avsnitt om Energi sidan 95).

Naturresurser i form av grus, vatten och vind i Hultsfreds kommun

10 Natur

Bakgrund

Kommunen ansvarar för att planera för en god hushållning av naturresurser. Värdefulla områden skyddas mot påverkan, dels indirekt genom att verksamheter och hushåll minskar sin påverkan på miljön och dels genom att förändring av områden anpassas efter områdenas förmåga att klara påverkan och skydd av eventuella särskilda värden.

Allmänt

Hultsfreds kommun ligger i norra Kalmar läns inland. Generellt sett finns tre övergripande landskapstyper inom kommunen (Hultsfreds kommuns naturvärdesbedömning).

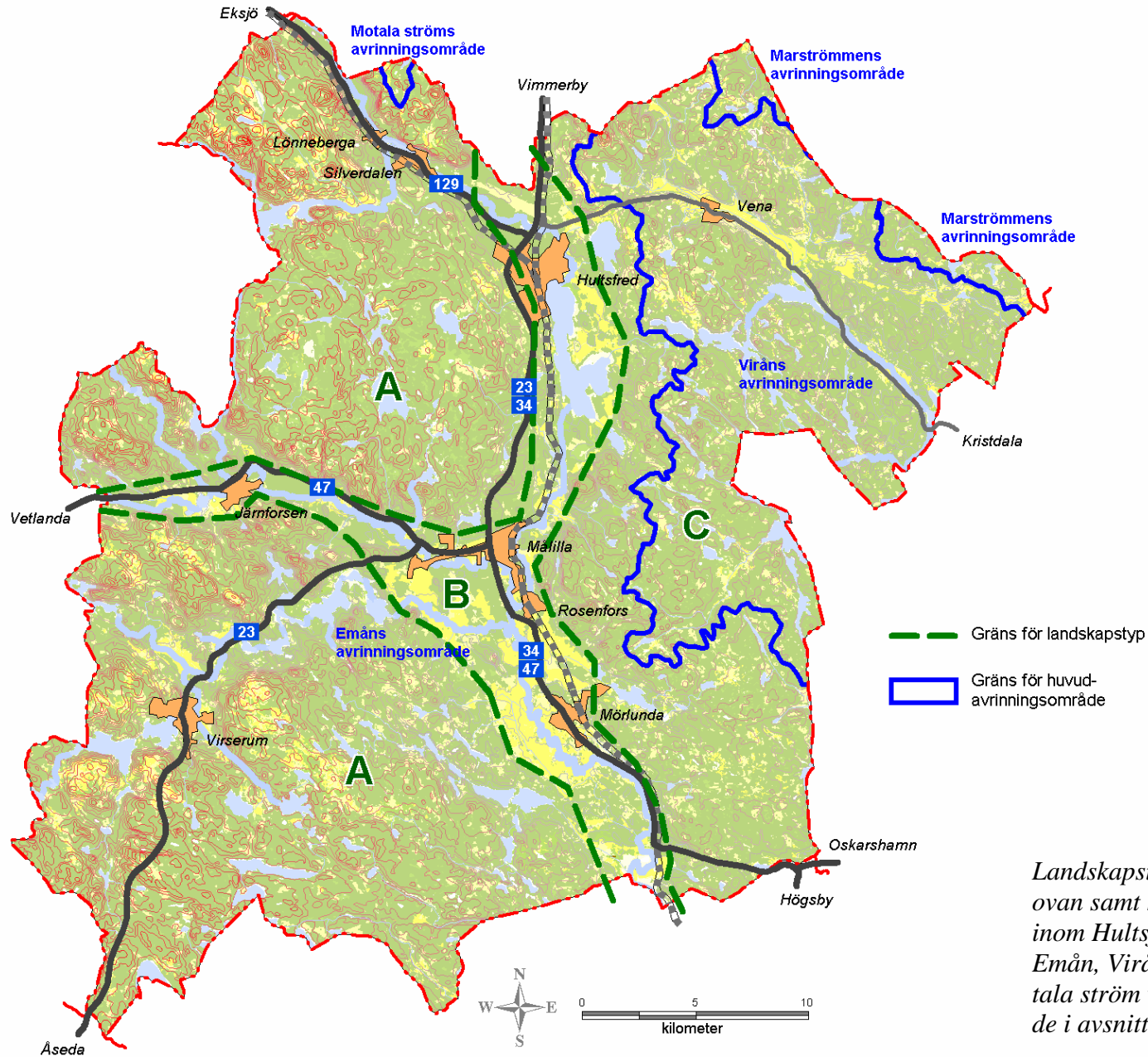
- A. Området väster om en linje mellan Hultsfreds tätort och Emådalen söder om Målilla tillhör sydsvenska höglandets östra randzon, bitvis starkt kuperad med nivåer upp till 270 m.ö.h. i Lönnebergatrakten och ca 230 m.ö.h. söder om Virserum.
- B. Emådalen karakteriseras av vida odlingslätter med lägre uppstickande berg och moränkullar samt isälvsavlagringar. I dalgångens ler- och finsediment meandrar Gårdvedaån och Emån i fina slingor.
- C. Öster om Emåns dalgång vidtar ett småkuperat område.

Naturmiljöerna i Hultsfreds kommun är omfattande och flertalet är mycket värdefulla. Emån som genomkorsar kommunen med huvudfåran och flera biflöden har bidragit till många artrika naturmiljöer. I anslutning till de större åarna finns goda jordbruksmarker där människor har brukat jorden under lång tid med följderna att odlingslandskapet är rikt på natur- och kulturmiljövärden. Utanför ådalarnas landskap sträcker sig flera isälvsavlagringar som gett upphov till geologiska naturvärden på flera platser. Flera skyddade områden finns i form av na-

turreservat, Natura 2000-områden, djurskyddsområden och biotopskyddsområden. Omfattande områden i kommunen är även utpekade som riksintresse för naturvård.

Emån och dess omgivning är ett särskilt värdefullt område där många studier och arbeten gjorts. Överlag har naturområden i kommunen inventerats ingående, vilket medfört att faktaunderlag finns i stor utsträckning. Naturvärden finns utpekade i bl.a. länsstyrelsens naturvårdsprogram, myrskyddsplanen som sammanställts av naturvårdsverket, naturvärdesbedömning av sjöar och vattendrag utarbetad av Hultsfreds kommun samt biotopinventering av skogar där även områden med höga naturvärden sammanställts av skogsvårdsstyrelsen.

Värdefulla naturmiljöer är ofta anknutna till områden som brukas eller brukats av människor. Det moderna jord- och skogsbruket har genom olika rön visat sig kunna vara problematiskt i naturhänseende och därför är det viktigt att särskilt värdefulla områden visas extra hänsyn i brukandet av markerna och att läckaget av närsalter ges särskild hänsyn. Trenden har annars gått mot att de brukade arealerna minskar när landsbygden avfolkas, framförallt försvinner de mindre och enskilt belägna odlingsmarkerna i skogsområdena.

Landskapstyper enligt beskrivning ovan samt huvudavrinningsområden inom Hultsfreds kommun, d.v.s. Emån, Virån, Marströmmen och Motala ström vilka beskrivs mer ingående i avsnitt 15 Avrinningsområden

Områden av riksintresse för naturvården

N12 Silveråns dalgång

Läge

Sjön Linden och Lillån mellan Linden och Silverån, V om Silverdalen. Riksintresset är uppdelat på två områden varav den södra delen med Lillån och sjön Linden finns i Hulfsfreds kommun.

Kärnan av riksintresset

Ådal med mäktiga isälvsavlagringar och ett värdefullt odlingslandskap. Sällsynta naturtyper med rik flora/fauna.

Samverkande skydd

- Natura2000 habitatdirektivet Emåns vattensystem (förslag)
- Åkarp, Brotorpet och Kvarnö utgör samlad bebyggelse
- Naturvårdsplan

Ställningstagande – N12

Se Ställningstagande – riksintresse för naturvård, sidan 38

N16 Virån

Läge

Biflödena Verån och Illån till Virån samt del av sjön Illern i Hulfsfreds kommun

Kärnan av riksintresset

Representativt vattensystem för länets sprickdalslandskap.

Samverkande skydd

- Natura2000 habitatdirektivet Viråns vattensystem (förslag)
- Naturreservat Grön udde
- Naturvårdsplan

Ställningstagande – N16

Se Ställningstagande – riksintresse för naturvård s. 38

N17 Emåns Vattensystem

Läge

Emåns huvudfåra och vissa av dess biflöden inom Hulfsfreds kommun

Kärnan av riksintresset

Emån tillsammans med sina biflöden är sydöstra Sveriges största vattendrag.

Samverkande skydd

- Naturreservat Sällevadsåns dalgång
- Naturreservat Lunden
- Natura2000 habitatdirektivet Emåns vattensystem (förslag)
- Natura2000 fågeldirektivet och föreslagna som Natura2000 habitatdirektivet Ryngen
- Detaljplanelagda områden i Järnforsen, Målilla, Ämmenäs, Rosenfors och Mörlunda.

Övrigt

Riksväg 34/47, som passerar genom området, är av riksintresse för kommunikationer. Arbetsplan finns för en ny väg förbi Mörlunda, som planeras genomföras 2008-2010

Ställningstagande – N17

Se Ställningstagande – riksintresse för naturvård s. 38

N21 Virserumsåsen

Läge

Från Virserums samhälle och ca 5 km åt NV.

Kärnan av riksintresset

En av de mäktigaste åsbildningarna i södra Sverige.

Samverkande skydd och planer

- Naturresevat Slagdala
- Detaljplanelagda områden i Virserum i södra delen av riksintresseområdet

Övrigt

Grusåsen som utgör Virserumsåsen är synnerligen skyddsvärd (översiktlig grusinventering, Länsstyrelsen i Kalmar 1985)

Ställningstagande – N21

Varsamhet vid större ingrepp i åsen som täkter och anläggningar

N25 Ramsebo-Åsen

Läge

Ca 5 km SO om Virserum

Kärnan av riksintresset

Intressant del av Virserumsåsen med strandvallar visande olika stadier i den forna issjön. Åspartiet hör till de botaniskt rikaste lokalerna i Småland.

Ställningstagande – N25

Verka för ett fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker.

N91 Stormossen

Läge

Ca 4 km SV om Hultsfred

Kärnan av riksintresset

Representativt, mångformigt och till stor del orört våtmarkskomplex med värdefull svagt välvd mosse.

Samverkande skydd och planer

- Naturvårdsplan

Ställningstagande – N91

Områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar på fastmarksholmar och i kantzoner bör ej utföras.

N92 Stränder vid södra delen av Hulingen

Läge

Ca 4 km S om Hultsfred

Kärnan av riksintresset

Mångformigt våtmarkskomplex med öppna mader och vegetationsrikt vatten. Höga ornitologiska värden.

Samverkande skydd och planer

- Fågelskyddsområde
- Natura2000 fågeldirektivet Hulingen
- Naturvårdsplan

Ställningstagande – N92

Områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar på fastmarksholmar och i kantzoner bör ej utföras.

N93 Stubbhult

Läge

Ca 8 km NO om Målilla

Kärnan av riksintresset

Representativ naturbetesmark med art- och individrika växtsamhällen.

Samverkande skydd och planer

- Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet
- Naturvårdsplan

Ställningstagande – N93

Verka för ett fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker.

N94 Skinnskälla-Högeruda

Läge

Ca 6 km SV om Järnforsen

Kärnan av riksintresset

Stort område med representativt odlingslandskap på småländska höglandet med naturbetesmarker i form av blandlövhage, ekhage och annan träd- och buskbärande hagmark.

Samverkande skydd och planer

- Natura2000 habitatdirektivet Högeruda-Skinnskälla (förslag)
- Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet
- Naturvårdsplan
- Skinnskälla och Högeruda är även av riksintresse för kulturmiljövården.

Ställningstagande – N94

Verka för ett fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker.

N95 Odensås

Läge

Ca 10 km V om Mörlunda

Kärnan av riksintresset

Representativ och välbevarad naturbetesmark med art- och individrika växtsamhällen.

Samverkande skydd och planer

- Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet
- Naturvårdsplan

Ställningstagande – N95

Verka för ett fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker.

Ställningstagande – Riksintresse för naturvård

Omvandling av jordbruksmark inom områden av riksintresse för naturvård bör endast ske om det görs för jordbrukets syften. Det öppna odlingslandskapet bör bevaras och brukandet av dessa främjas, samtidigt som en anpassning till bättre anpassning till värdefulla naturvärden sker.

I riksintresseområden med vattendrag bör generellt befintliga vandringshinder åtgärdas för att öka möjligheterna för vandrande fisk att ta sig genom vattensystemen.

Natura 2000 – fågeldirektivet och habitatdirektivet

Ett antal områden i kommunen ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 för skydd av värdefulla naturområden. Områden enligt fågeldirektivet är beslutade medan områden enligt habitatdirektivet än så länge bara är föreslagna av regeringen. För båda direktiven gäller dock miljöbalkens bestämmelser fullt ut. Syftet med nätverket är att skydda utrotningshotade växt- och djurarter tillsammans med deras livsmiljöer. Bevarandeplaner för samtliga Natura 2000-områden i kommunen finns. Verksamheter eller åtgärder som innebär risk för betydande påverkan på miljön i Natura 2000-områden kräver tillstånd. Sådana tillståndsansökningar prövas av länsstyrelsen. Tillstånd till ingrepp som skadar utpekade naturvärden skyddade enligt habitat- eller fågeldirektivet kan dock inte lämnas utan regeringens tillåtlighetsprövning.

Habitatdirektivet

Sällevadsån (östra)

Emåns vattensystem

Viråns vattensystem

Högeruda-Skinnskälla

Kraskögle

Ryngen

Björnäset

Stensryd

Grön udde

Fågeldirektivet

Ryngen

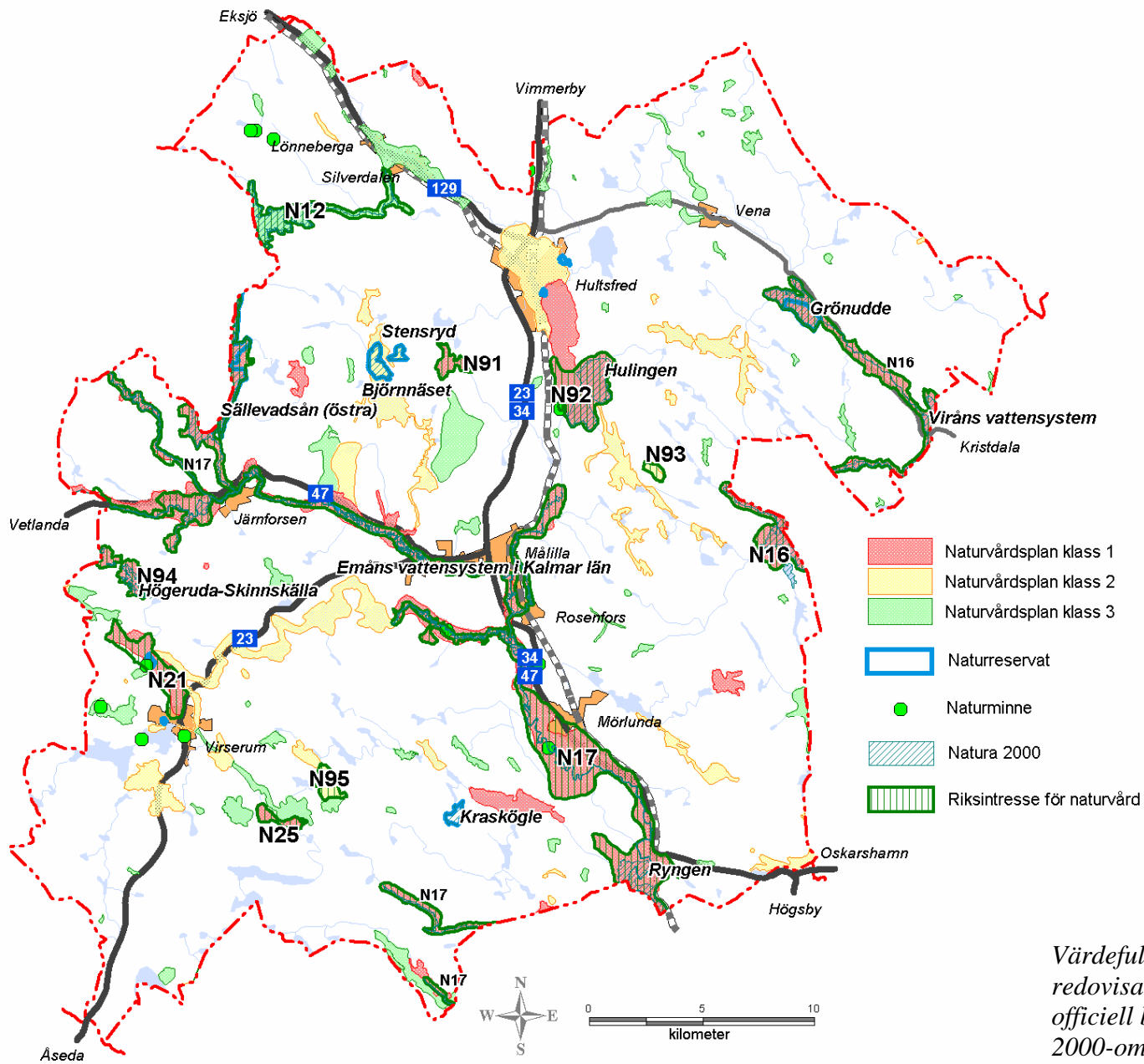
Björnäset

Hulingen

Ställningstagande – Natura 2000

Skydda samtliga Natura 2000-områden i kommunen. Ingrepp i dessa bör endast vara till nytta för naturintresset eller ha andra särskilda skäl.

Utöver miljöbalkens bestämmelser om skydd för djur- och växtarter (8 kap. MB) finns särskilda bestämmelser om artskydd i artskyddsförordningen (SFS 2007:845), t.ex. bestämmelserna om fridlysning av vissa arter.

Värdefulla naturmiljöer. I kartan redovisas riksintresseområden med officiell beteckning och Natura 2000-områden med namn.

Områden av allmänt intresse för naturvården

Utöver de områden som utpekats vara av riksintresse för naturvården i Hultsfreds kommun finns det ett stort antal andra värdefulla naturmiljöer i kommunen. Det är inte praktiskt möjligt att redovisa alla områden eller faktamaterial om dessa, men de är viktiga att känna till och eventuellt lyfta fram då arbetsinsatser med planer, prövning och tillsyn görs i kommunen. Inför en förändring av ett mark- eller vattenområde är det viktigt att inventera området efter värdefulla naturmiljöer och göra en konsekvensanalys som kan visa om projektet behöver förändras, eller i särskilda fall helt bör avstå den aktuella platsen, så att inte så stora naturvärden behöver gå till spillo.

- Naturreservat (10 st)
- Strandskyddade områden (se vidare under avsnitt Vatten sidan 67)
- Naturvårdsplan (Natur i Östra Småland)
- Ängs- och hagmarksinventering
- Sumpskogsinventering
- Grusinventering
- Naturminnen (12 st)
- Nationell myrskyddsplan (Ryngen)
- Nationell och regional bevarandeplan för odlingslandskapet
- Fågelskyddsområden (Hulingen)
- Naturinventering i Emåns dalgång
- Våtmarksinventering
- Nyckelbiotopinventeringar
- Naturvärdesbedömning av sjöar och vattendrag
- Olika artinventeringar

De flesta av dessa inventeringar och skyddsområden är utförda och beslutade av länsstyrelsen. De flesta av underlagsmaterialen går att erhålla både på länsstyrelsen och Hultsfreds kommun.

Tätortsnära natur

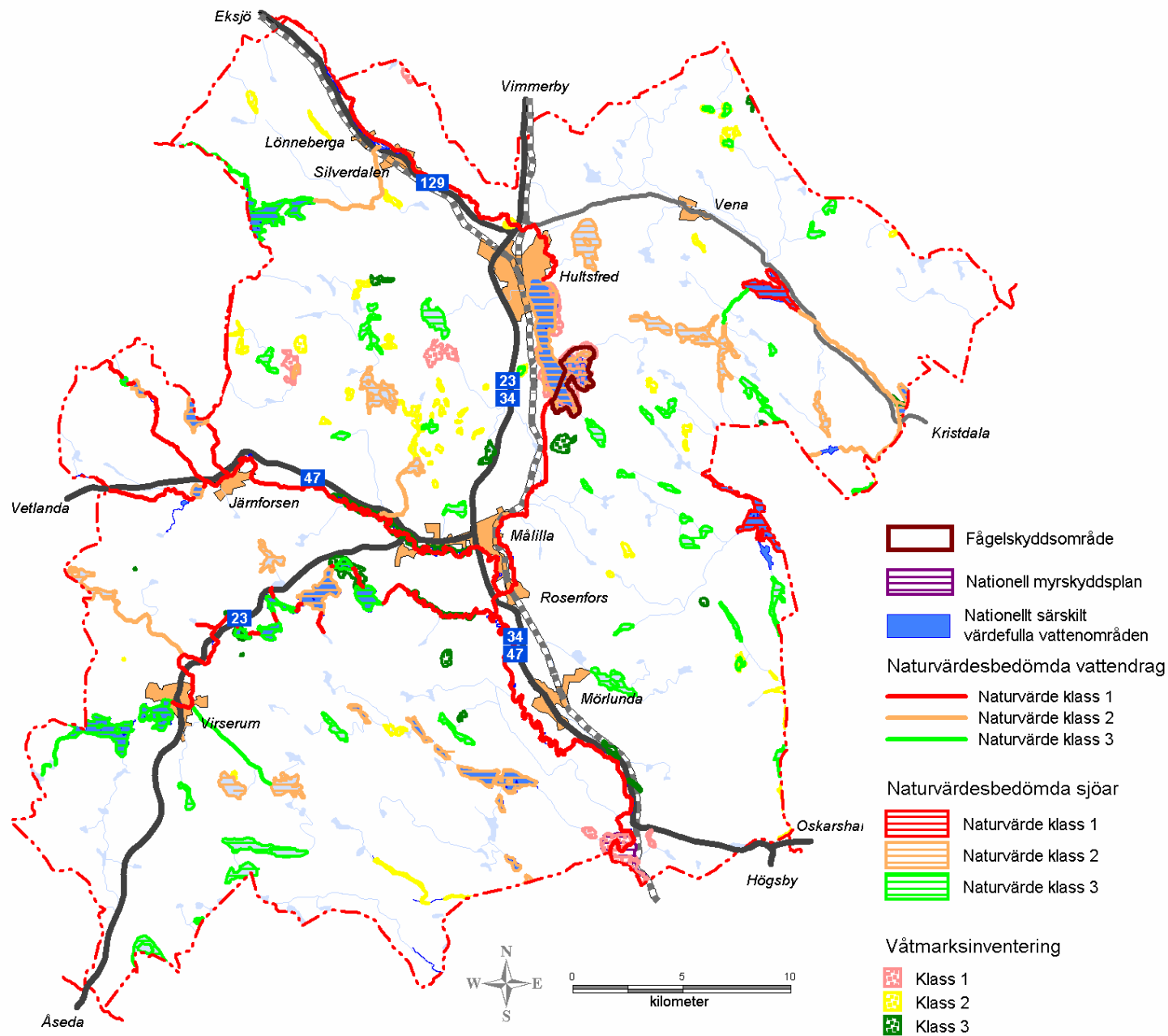
Naturområden är värdefulla även i tätorter. Parker och strövområden har en mycket positiv inverkan på samhällen och tätorter, både upplevelsemässigt och socialt. De är även viktiga ur djurlivets perspektiv. Grönstrukturen i tätorterna är ofta gemensam med kulturmiljöer av allmänt intresse. Områden som är viktiga ut båda aspekterna är t.ex. hembygdparkerna som finns i de flesta tätorterna i kommunen.

Tätortsnära naturreservat i kommunen finns i:

- Hultsfred - Hulingsryd och Alkärret (båda kommunala naturreservat)
- Virserum - Länsmansgårdsängen.

Ställningstagande – Tätortsnära natur

Verka för att värna och utveckla de tätortsnära naturområdena tillsammans med värdefulla naturområden i tätorterna. Naturområden i tätorter där även vattenytor ingår är särskilt viktiga att värna, utveckla och eventuellt återställa. Ett grönstrukturprogram som lyfter fram de mest värdefulla naturområdena i tätorterna är en angelägen åtgärd.

Värdefulla naturmiljöer med anknytning till vatten. Nationellt värdefulla naturmiljöer i anslutning till sötvattensmiljöer är utpekade av Naturvårdsverket i samarbete med länsstyrelsen i Kalmar inom arbetet med miljö-kvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag.

11 Kulturmiljöer

Allmänt

Hultsfredstrakten är en bygd med mångtusenåriga anor. Kulturmiljöer med höga värden finns på många platser i kommunen från flera olika tidsepoker. Landskapets betydelse för bosättningar har skiftat genom åren. Emådalen har tidigt utgjort ett viktigt område för stenåldersbosättare (stenåldern i Sverige 12000 f.Kr. – 1800 f.Kr.), medan skogsområdena blev mer betydelsefulla under brons- och järnåldern (1800 f.Kr. – 1050 f.Kr.), se karta nästa sida.

Industriutvecklingen kom att framkalla ortsbildningar och verksamheter, i många fall utgjorde de många vattendragen i kommunen en förutsättning för vattenkraft och därmed även en naturlig utgångspunkt för verksamheter med kraftbehov. Den ort i kommunen som sticker ut i sammanhanget är Hultsfred som i praktiken uppstod som en militär exercisplats för Kalmar regemente och senare en knutpunkt för järnvägstrafik.

Ett kulturminnesvårdsprogram för Hultsfreds kommun togs fram 1991. Programmet visar på en mångfald av värdefulla kulturmiljöer i kommunen, både i tätorter och på landsbygden. Flertalet av miljöerna har dock mist flera av sina värden, vilket visar på vikten av kunskap om vårt kulturella arv. Fornlämningar skyddas genom kulturminneslagen. Värdefulla kulturmiljöer skyddas genom plan- och bygglagen tillsammans med miljöbalken. Särskilt värdefulla byggnader kan byggnadsminnesförklaras.

Kulturmiljöer i kommunen är en viktig källa till identitet och utgör en resurs för kommunens utveckling, framförallt inom turism och friluftsliv. Vi ska värna de områden som är särskilt värdefulla ur ett kulturellt perspektiv, och särskilt de som finns i närheten av tätorter. Samtidigt som kulturmiljöer bevaras behöver de i de flesta fall även ständig omtanke för att inte förvanskas. Då kan dessa utgöra en resurs för kommunens invånare, verksamheter och besökare. Varsamhet och omtanke om

historien bör alltid finnas med vid planering och exploatering av mark och vattenområden.

Hot

Det finns många olika typer av hot mot värdefulla kulturmiljöer, som riskerar påverka dessa negativt. Det är främst fyra typer av hot som kan försämra möjligheten att nå de åtaganden om bevarande som bl.a. riksintresset för kulturmiljövård ställer. Det är dels att:

- värdefulla byggnader förvanskas, rivs eller får förfalla
- fornminnen och lämningar förstörs
- det öppna landskapet växer igen
- kunskapen om kulturmiljön och värdet av att bevara dessa miljöer är otillräcklig.

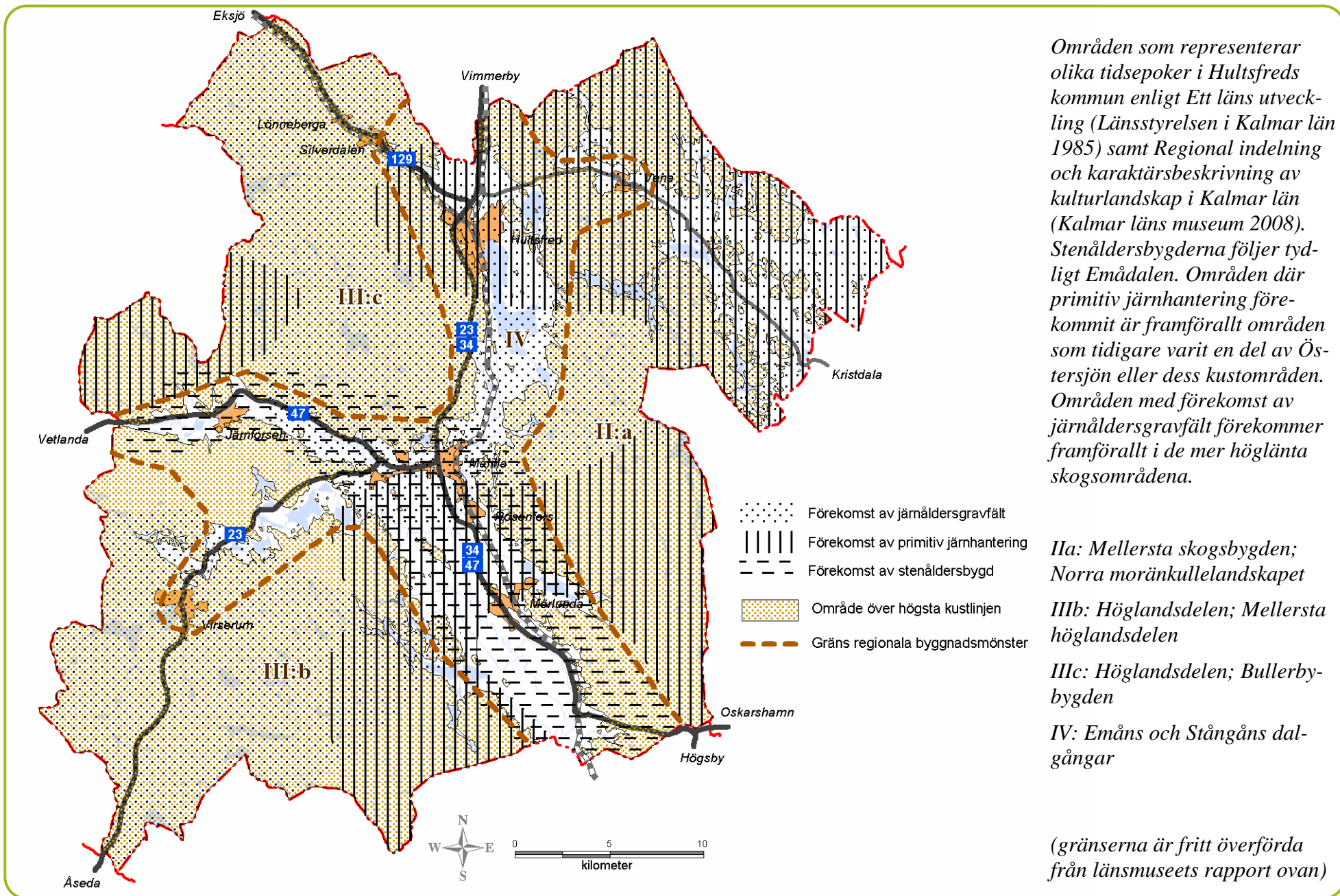
Dessa hot gäller även i lika hög grad även andra områden av allmänt intresse för kulturmiljövården.

Åtgärder

För att säkerställa att värden i kulturmiljöområden ska bestå bör särskilda åtgärder genomföras. Det bör göras dels genom myndigheters hantering av åtgärder, men även att boende och brukare uppskattar och tar till vara värdena.

Generellt bör kommunen verka för ett fortsatt brukande i de aktuella områdena samt att bebyggelsen inte förvanskas. Det kan ske genom:

- Information om kulturmiljövård och kulturminnen, lagar och regler, byggnadsvård
- Ta fram en bevarandeplan för kulturmiljöområden som är av riksintresse eller lokalt allmänt intresse

Områden som representerar olika tidsepoker i Hulfsfreds kommun enligt Ett läns utveckling (Länsstyrelsen i Kalmar län 1985) samt Regional indelning och karaktärsbeskrivning av kulturlandskap i Kalmar län (Kalmar läns museum 2008). Stenåldersbygderna följer tydligt Emådalen. Områden där primitiv järnhantering förekommit är framförallt områden som tidigare varit en del av Östersjön eller dess kustområden. Områden med förekomst av järnåldersgravfält förekommer framförallt i de mer höglänta skogsområdena.

IIa: Mellersta skogsbygden; Norra moränkullelandskapet
IIIb: Högländsdelen; Mellersta högländsdelen
IIIc: Högländsdelen; Bullerbybygden
IV: Emåns och Stångåns dalgångar

(gränserna är fritt överförda från läns museets rapport ovan)

- Avgränsa riksintresseområdena till kärnområden samt omland för att säkerställa att de huvudsakliga värdena inte går förlorade i det större området. Inom dessa bör det inte ske någon förändring. Det yttre området blir därmed mer till för att värna omlandet runt själva kärnområdet och ett skydd mot en påtaglig påverkan på landskapsbilden. (Måste ske i samverkan med Länsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet)
- Säkerställa synnerligen värdefulla områdets kulturvärden genom detaljplaner eller områdesbestämmelser.

Generellt är anläggningar som t.ex. byggnader och vägar viktiga objekt i kulturmiljöområden med höga värden. De är ofta inte anpassade för modernt brukande samtidigt som just detta har gjort att värdena ofta är höga. Det kan ställa till problem för brukare som vill anpassa anläggningarna på ett rationellt sätt. Anläggningarna är ofta viktiga för fortsatt brukande vilket motiverar till positiv behandling av åtgärder om motivet för åtgärden finns inom intresseområdet, förutsatt att det görs så varsamt som möjligt.

I lagen om kulturminnen m.m. (1988:950) samt dess förordning (1988:1188) finns bestämmelser om bl.a. fornlämningar, byggnadsminnen, kyrkor och kyrkogårdar. Kulturhistoriska värden skyddas även i plan- och bygglagen (1987:10) bl.a. genom paragraferna 2:2; 3:1-2, 10, 12, 13, 15; 8:6, 22.

Områden av riksintresse för kulturmiljövården

Inom samtliga riksintresseområden för kulturmiljövård, och även andra områden av allmänt intresse för kulturmiljövården, skall kyrkor, kyrkogårdar, fornlämningar och byggnadsminnen m.m. skyddas enligt lagen om kulturminnen. Åtgärder som påtagligt skadar riksintresset bör förhindras och eventuell ny bebyggelse bör anpassas till landskapsbilden.

Inom de utpekade riksintresseområdena för kulturmiljö i Hultsfreds kommun finns i de flesta fall kulturmiljövården i form av fornlämning-

ar, bebyggelse och odlingslandskap, utom i Hagelsrum (K75) där värdena består i bebyggelsen och den järnframställning som där skett.

K68 Mossebo

Läge

Ca 7 km öster om Mörlunda

Sammanfattande beskrivning av riksintresset enligt länsstyrelsens registerblad

Motivering: Bymiljö med tydliga 1700-talsdrag.

Uttryck för riksintresset: Korsebo by i kuperat skogslandskap som är präglad av 1700-talets hävd. Byn är storskiftad 1790. Bebyggelse från 1700- och 1800-talen kvar på den gamla bytomten. Äldre vägnät finns bevarat i och kring byn.

Samverkande skydd och planer

- Mossebo utgör samlad bebyggelse
- Naturvårdsplan

Ställningstagande – K68

Verka för ett fortsatt brukande i området och att bebyggelsen inte förvanskas.

K69 Haddetorp-Rosenvik

Läge

Ca 2 km öster om Mörlunda

Sammanfattande beskrivning av riksintresset enligt länsstyrelsens registerblad

Motivering: Odlingslandskap med drag av 1700- och 1800-tal.

Uttryck för riksintresset: Ensamgårdar från 1700- och 1800-tal i ett kuperat odlingslandskap vid Våmmesjön med 1700-talets hävd. På Rosenvik är mangårdsbyggnaden fd tingshus i Målilla. Landskapet är rikt på åkerholmar och ekbevuxna beteshagar.

Ställningstagande – K69

Verka för ett fortsatt brukande i området och att bebyggelsen inte förvanskas.

K70 Tveta-Mörlunda

Läge

Emåns dalgång vid Mörlunda

Sammanfattande beskrivning av riksintresset enligt länsstyrelsens registerblad

Motivering: Odlingslandskap av 1700-talskaraktär vid Emåns dalgång.

Uttryck för riksintresset: Byarna Lilla och Stora Aby, Sinnerstad, Byrum, Torp, Mörlunda, Tulunda mfl på de gamla bytomterna, flera är radbyar. Sockencentrum i Tveta och Mörlunda. Gravfält från yngre järnålder vid Sinnerstad. Slaggvarp från medeltida järnframställning intill Tulunda by.

Samverkande skydd och planer

- Detaljplaner i Mörlunda
- Stora Aby, Lilla Sinnerstad, Torp, Söderlundsbacken, Stora Sinnerstad, Mörlunda NO, Tulunda, Åkerö, Tigerstad, Slanthällan och Karlsborg utgör samlad bebyggelse

- Riksintresse för naturvård
- Natura2000 habitatdirektivet Emåns vattensystem (förslag)
- Naturvårdsplan
- Bevarandemiljö med åtgärdsprogram enligt kommunens kulturminnesvårdsprogram

Övrigt

Riksväg 34/47 och järnvägen Oskarshamn-Nässjö, som passerar genom området, är båda av riksintresse för kommunikationer. Arbeta pågår med ny väg förbi Mörlunda (Rv 34/47), vilken planeras vara genomförd 2010.

Ställningstagande – K70

Verka för ett fortsatt brukande i området och att bebyggelsen inte förvanskas.

K71 Kantebo

Läge

Ca 11 km SV om Mörlunda

Sammanfattande beskrivning av riksintresset enligt länsstyrelsens registerblad

Motivering: Medeltida kolonisation som överlevt tack vare att skogen utnyttjats som resurs.

Uttryck för riksintresset: Odlingslandskap i skogsbygd. Arealen odlad mark liten i förhållande till utägomark. Storskiftat på 1780-talet. Lågtekniska järnframställningsplatser i utmarken. Ålderdomligt vägnät.

Ställningstagande – K71

Verka för ett fortsatt brukande i området och att bebyggelsen inte förvanskas.

K72 Högeruda-Ryd

Läge

Ca 2,5 km SV om Järnforsen

Sammanfattande beskrivning av riksintresset enligt länsstyrelsens registerblad

Motivering: Bymiljöer med 1800-talskaraktär samt välbevarad bebyggelse.

Uttryck för riksintresset: Bymiljöer i skogsbygd i gränzonen mot det sydsvenska höglandet. I Ryd och Högeruda finns välbevarad klungbybebyggelse, i Skinnskälla radbybebyggelse.

Samverkande skydd och planer

- Högeruda och Skinnskälla utgör samlad bebyggelse
- Natura2000 habitatdirektivet Emåns vattensystem (förslag)
- Natura2000 habitatdirektivet Högeruda-Skinnskälla (förslag)

Övrigt

Riksintresset är begränsat till Hultsfreds kommun, d.v.s. avbrutet vid länsgränsen till Jönköpings län. Länsgränsen delar byn Skinnskälla mitt i och de kulturhistoriska värdena i landskapet fortsätter till byn Harghult¹, som finns på andra sidan länsgränsen i Vetlanda kommun.

¹ Skinnskälla, Högeruda, Ryd och Harghult – fyra byar på sydsvenska höglandet, Historisk markanvändningsanalys, Anso Norling, Länsstyrelsen i Kalmar län, 2003

Ställningstagande – K72

Verka för ett fortsatt brukande i området och att bebyggelsen inte förvanskas.

Diskussioner kring bildande av kulturresevat har förts, men bildande har inte genomförts. Området har dock sådana kvaliteter som ställs på ett kulturresevat. Det är dock viktigt, även om det inte bildas ett kulturresevat, att värdena i området inte skadas samtidigt som de boende och verksamma i området kan bruka bygden rationellt. Ytterligare planer enligt PBL bör övervägas.

K73 Klövdala

Läge

Strax öster om Järnforsen

Sammanfattande beskrivning av riksintresset enligt länsstyrelsens registerblad

Motivering: Bymiljö med bevarad bebyggelsestruktur.

Uttryck för riksintresset: Bymiljö vid Emån med gårderna i samma lägen som på 1820-talet. En av gårdarna har varit gästgivargård.

Samverkande skydd och planer

- Klövdala utgör samlad bebyggelse
- Natura2000 habitatdirektivet Emåns vattensystem (förslag)
- Riksintresse för naturvård: Emåns vattensystem

Övrigt

Riksintresse för kommunikationer: riksväg 47

Ställningstagande – K73

Verka för ett fortsatt brukande i området och att bebyggelsen inte förvanskas.

K74 Årena

Läge

Emådalen mellan Målilla och Klövdala

Sammanfattande beskrivning av riksintresset enligt länsstyrelsens registerblad

Motivering: Odlingslandskap med välbevarad bebyggelse i för Emådalen typiskt lokaliseringmönster.

Uttryck för riksintresset: By- och gårdsbebyggelse i öppna odlingsmarker. Östra Årena är en radby med flera äldre, bevarade mangårdsbyggnader. Stensrud är en ensamgård med välbevarad bebyggelse.

Samverkande skydd och planer

- Västra och Östra Årena utgör samlad bebyggelse
- Natura2000 habitatdirektivet Emåns vattensystem (förslag)
- Riksintresse för naturvård: Emåns vattensystem
- Riksintresse för friluftsliv: Hammarsjöområdet
- Naturreservat Lunden
- Vattenskyddsområde för vattentäkt Ljungby

Övrigt

Riksintresse för kommunikationer: riksväg 47

Ställningstagande – K74

Verka för ett fortsatt brukande i området och att bebyggelsen inte förvanskas.

K75 Hagelsrum

Läge

Ca 3,5 km NO om Målilla

Sammanfattande beskrivning av riksintresset enligt länsstyrelsens registerblad

Motivering: Sätesgård och järnbruk.

Uttryck för riksintresset: Sammanhållen gård- och bruksmiljö vid Emån. Pechlins mangårdsbyggnad från 1700-talet och den senare från 1800-talet. Intill gården ligger en timrad gammal statarstuga samt loftbod. Till bruket hör, förutom arbetarbostäder, även en del äldre verkhus med bla den enda i länet bevarade masugnen från 1772. Platsen för 1800-talets förindustriella verksamheter som färgeri, oljeslageri, vadmalsstamp, tegelbruk, tullmjölkvarn och sågkvarn.

Samverkande skydd och planer

- Hagelsrum utgör samlad bebyggelse
- Natura2000 habitatdirektivet Emåns vattensystem (förslag)
- Riksintresse för naturvård: Emåns vattensystem
- Bevarandemiljö med åtgärdsprogram enligt kommunens kulturminnesvårdsprogram

Övrigt

Riksintresse för kommunikationer: järnvägen Oskarshamn-Nässjö

Ställningstagande – K75

Verka för ett fortsatt brukande i området och att bebyggelsen inte förvanskas.

K76 Visböle-Vena

Läge

Vena med omgivningar

Sammanfattande beskrivning av riksintresset enligt länsstyrelsens registerblad

Motivering: Odlingslandskap med välbevarade bymiljöer samt sockencentrum och stationssamhälle.

Uttryck för riksintresset: Öppet storskiftat landskap runt den ovanligt välbevarade Visböle by och Vena kyrkby med sockencentrum med stationshus. Kyrka från 1797, stiftets största efter Linköpings domkyrka, prästgård (1755), sockenstuga från 1700-talets slut och stationssamhälle med bebyggelse från 1880-tal och 1920-tal. Marknadsplats vid Malmroten.

Samverkande skydd och planer

- Detaljplaner
- Käreby, Främsteby och Kastenhov utgör samlad bebyggelse
- Bevarandemiljö med åtgärdsprogram enligt kommunens kulturminnesvårdsprogram

Ställningstagande – K76

Verka för ett fortsatt brukande i området och att bebyggelsen inte förvanskas.

K77 Dalsebo-Krokarp

Läge

Ca 10 km öster om Vena

Sammanfattande beskrivning av riksintresset enligt länsstyrelsens registerblad

Motivering: Bymiljöer som speglar en lång brukningsperiod med såväl ödebebyggelse som befintlig bebyggelse från 1700- och 1800-tal.

Uttryck för riksintresset: Krokarpes gamla bytomt med fem husgrunder, två vägbankar, röjda ytor och odlingsrösen. Byn storskiftades 1771. Odlingslandskapet har prägel av 1700-talets hävd. Fornborg.

Samverkande skydd och planer

- Dalsebo utgör samlad bebyggelse

Övrigt

Området fortsätter in i Vimmerby kommun

Ställningstagande – K77

Verka för ett fortsatt brukande i området och att bebyggelsen inte förvanskas.

Områden av allmänt intresse för kulturmiljövården

Byggnadsminnen (kulturminneslagen 3 kap)

- Hultsfreds järnvägsstation (byggnadsminnesförklarad 2004)
- Smalspårsjärnvägen Västervik (Jenny) - Hultsfred (med tillhörande byggnader och anläggningar; byggnadsminnesförklarad 1996, 1999 och 2004) - Virserum (med järnvägsstation och godsmagasin i Virserum; byggnadsminnesförklarad 2005)
- Fröreda storegård (byggnadsminnesförklarad 1985)

Kulturminnesvårdsprogram för Hultsfreds kommun, 1991 (byggnader och miljöer)

- Visböle by - Vena (riksintresse)
- Hultsfreds station - Hultsfred (byggnadsminne)
- Björneströms kvarn - Virserum
- Blaxhults kvarn - Vena
- Kvarteret Kopparslagaren - Hultsfred
- Målilla kyrkby - Målilla
- Grälbäcken torp - Vena
- Korpekullen torp - Målilla
- Haddarps kvarn - Lönneberga
- Hagelsrum med kringmiljöer och Rosenfors bruk - Målilla (riksintresse)
- Virserums station - Virserum (byggnadsminne)
- Triabo station - Virserum
- Hultsfreds slätt - Hultsfred (fast fornlämning)
- Bäckefall (Albert Engströms barndomshem) - Lönneberga
- Fröreda storegårds omgivning - Järeda (byggnadsminne)

- Herrgården - Silverdalen
- Emådalen jordbruksområdet - Mörlunda/Tveta (riksintresse)
- Hägelåkra by - Målilla
- Målilla sanatorium - Målilla
- Centrala Virserum - Virserum

Kulturminnesvårdsprogrammet är till vissa delar inaktuellt och behöver uppdateras avseende de tidigare utpekade områdena och objektens status. Vid en sådan revidering är det också relevant att ta hänsyn till nya rön och behandla riksintresseområdenas avgränsning, se stycket om åtgärder i detta kapitel.

Q-märkta byggnader i detaljplaner

I detaljplaner ges möjlighet, med stöd av plan- och bygglagen, att skydda kulturhistoriskt värdefulla byggnader genom att Q-märka dessa. En detaljplan kan dels ange en användning för ett större område där denna ska anpassas till bebyggelsens kulturvärden (markeras med stort Q på plankartan), och dels kan olika former av skyddsbestämmelser utformas för t.ex. enstaka byggnadsobjekt inom planområdet (markeras med litet q på plankartan). Ofta blandas detta ihop med begreppet "K-märkt", som egentligen är ett allmänt eller populärt talesätt om kulturhistoriska anläggningar utan någon direkt koppling till ett juridiskt skydd.

För närvarande finns inga Q-märkta byggnader i Hultsfreds kommun.

Vägar av kulturintresse

Vägnätet i Hultsfreds kommun är på många platser mycket vackert tack vare det mångskiftande småländska landskapet. Tio vägsträckor har särskilt utpekats i "Vägen som kulturarv" av länsstyrelsen i Kalmar. Vägsträckorna är av skiftande slag och standard, allt från små grusvägar till riksväg. Vid åtgärder på dessa vägsträckor bör varsamhet råda om vägens funktion i landskapet och de natur- och kulturvärden som ofta finns i dess närhet. (se kartan sidan 51)

Smalspåret

Smalspåret i kommunen är en del av den tidigare banan mellan Växjö och Västervik. Delen Åseda - Växjö är dock uppriven i sin helhet, medan smalspåret mellan Hultsfred och Verkeback är byggnadsminnesförklarat. Stationen i Hultsfred och Virserum är också byggnadsminnesförklarade. Enligt ett beslut i kommunstyrelsen 1997 ska smalspåret skyddas som järnväg för turisttrafik och skyddas från ingrepp som kan försvåra trafik eller negativt påverka kulturmiljön kring järnvägen.

Smalspårsjärnvägen söder om Virserum mot Åseda har även den stora kulturvärden. Hjortöström med miljön kring ruinen av hjulfabriken, järnvägsbanken över Hjortesjön, stationshusen i Mosstorp och Triabo, banvaktsstugan i Holm och den lilla hållplatsen med lindrivna äldre vägbommar i Triabo är tillsammans med järnvägen i sig sammanlagt kulturvärden som motiverar ett särskilt skydd och möjligt en förlängning av byggnadsminnet.

Tätortsnära kulturlandskap

Tillsammans med hembygdsparkerna är tätortsnära kulturlandskap i kommunen viktiga potentialer för att levandegöra kulturintressen på nära håll. Områdena är även viktiga för grönstrukturen i och i anslutning till tätorterna. De tätortsnära kulturlandskapen har sin grund i kommunens arbete med Agenda 21, vilken i sin tur bl.a. hade som mål att peka ut den typen av områden:

”Skapa tätortsnära kulturlandskap. Välja ut lämpliga områden nära tätorterna där vi kan återskapa äldre tiders beteslandskap. Dessa områden kan sedan utnyttjas för tätortsnära rekreation, undervisningsändamål och som utflyktsmål för skolor och daghem samtidigt som vi gör en insats för att bevara växt- och djurarter som är hotade när kulturlandskapet omvandlas.”

Tätortsnära kulturlandskap

Järnforsen – (Järeda 2:3, strax sydväst om samhället)

Hembygdspark

Hultsfred	Mörlunda
Lönneberga	Vena
Målilla	Virserum

Övrigt kulturlandskap av allmänt intresse

Stubbhult
Kungsbron

Industriarv

Kalmar läns museum har inventerat äldre industrier i Hultsfreds kommun under 2007. Ett antal objekt har valts ut som särskilt kulturhistoriskt intressanta och angelägna att bevara, värna och utveckla. Objekten är av olika karaktär och skyddsvärde. I en del av dessa finns fortfarande verksamhet och byggnader har tillkommit vid flera olika tidpunkter. Behovet av skydd varierar därför stort mellan de olika objekten.

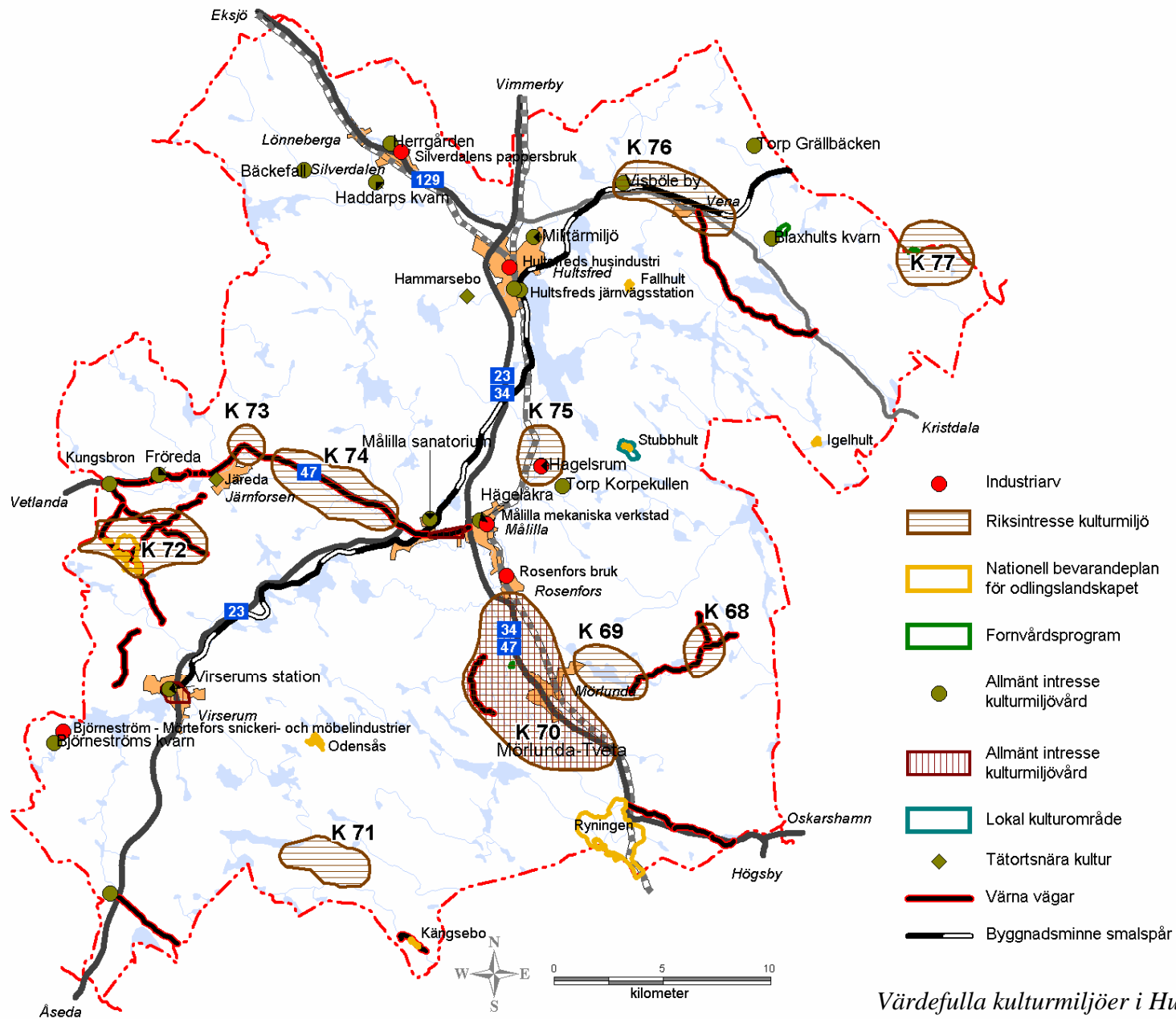
Utvalda miljöer med åtgärdsförslag i industriarvsinventeringen:

- Smalspåret med kringmiljöer
- Äldre snickeri- och möbelindustrier: Björneström – Mörtefors
- Målilla mekaniska verkstad
- Hagelsrum och Rosenfors
- Hultsfreds husindustri
- Silverdalens pappersbruk

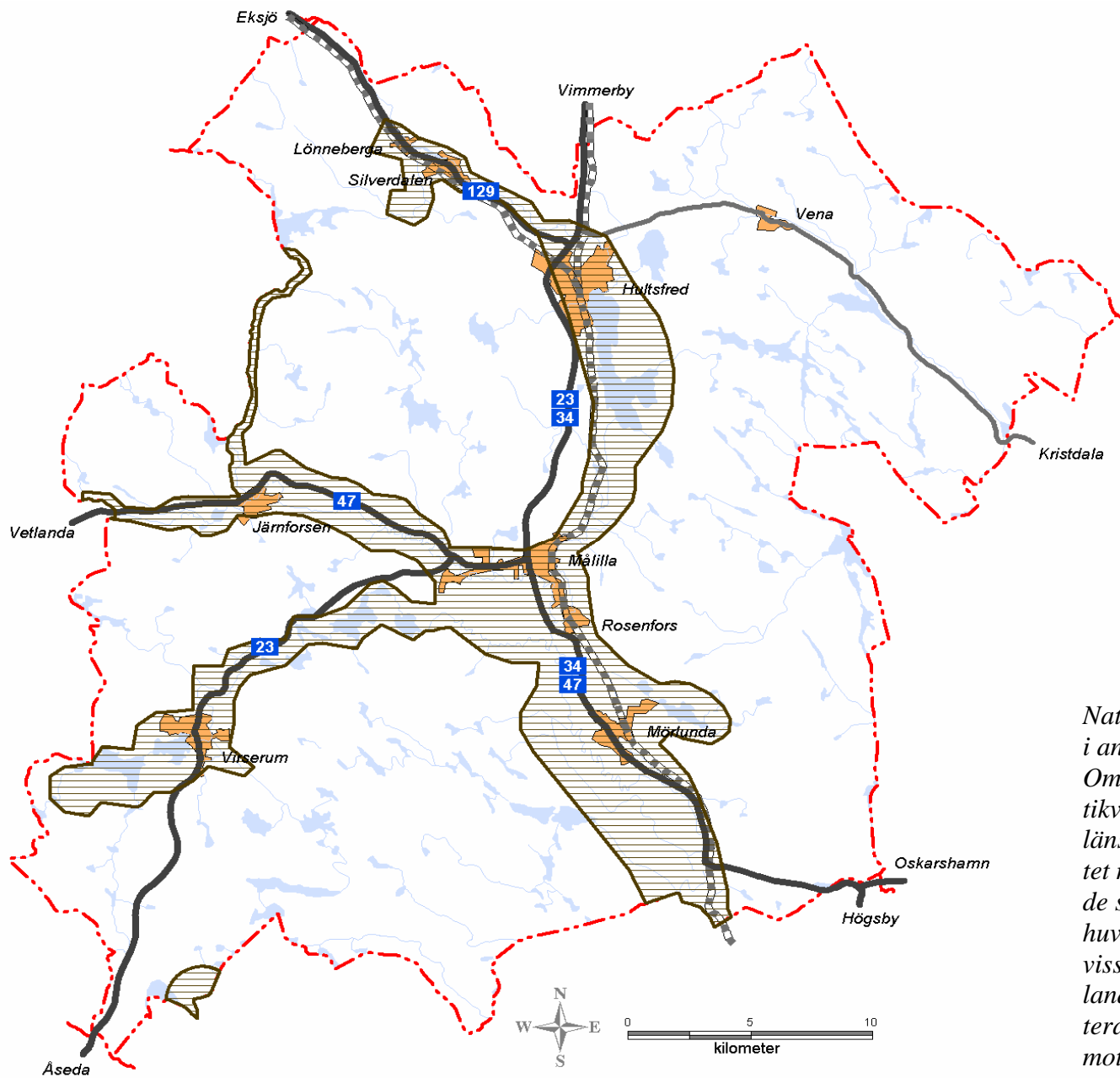
Ställningstagande – Områden av allmänt intresse för kulturmiljövården

Revidera kulturminnesvårdsprogrammet i vilket även hembygdsparkerna och områden av riksintresse för kulturmiljön bör behandlas.

Landskapsförändrande åtgärder inom områden med allmänna värden, inklusive områden av riksintresse för kulturmiljövården, bör prövas restriktivt. Nyttillkommande bebyggelse bör anpassas till landskapsbild och lokal byggnadstradition.

Värdefulla kulturmiljöer i Hultsfreds kommun.

Nationellt värdefulla kulturmiljöer i anslutning till sötvattensmiljöer. Områdena är utpekade av Riksantikvarieämbetet i samarbete med länsstyrelsen i Kalmar inom arbetet med miljö kvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag. Kring det huvudsakliga intresset Emån och vissa biflöden har även stora områdsytor pekats ut, vilka bör hanteras som sådana vid avvägningar mot andra intressen, se sidan 35.

Fornminnet Hultsfreds slätt

I den norra delen av Hultsfreds tätort ligger Hultsfreds slätt, som utgjorde Kalmar regementes övningsområde mellan åren 1796 och 1918. Regimentet flyttades därefter till Eksjö och en del av byggnaderna monterades ned och flyttades med, andra flyttades inom orten och en del revs. Idag finns endast ett fåtal byggnader kvar på området tillsammans med ett fåtal rester från husgrunder. Själva övningsområdet är rikt på lämningar från övningsverksamheten med grävda löpgravar och skyttevärn, men det är idag till största del bevuxet med barrskog. Området är en fast fornlämning sedan 2005.

Det fasta fornminnet på Hultsfreds slätt (Vena 174) består av tre delar:

174:1 – ett område med skyttegravar eller löpgravar i ett utbrett system. Liknande gravar finns även utanför detta område.

174:2 – fornminnet för exercisområdet i dess helhet. Exercisområdet har dock varit större under verksamhetstiden. Bostadsområdena söder om fornminnet har bevisligen varit en del av exercisområdet.

174:3 – bebyggelsen (lägerhyddor, officersbyggnader m.m.) på exercisområdet. Rester av byggnader finns även utanför avgränsningen. Dessutom finns flera byggnader kvar från regimentstiden som samtliga finns öster om fornminnesområdet.

Slätten och de verksamheter som bedrevs där är en viktig del i tillkomsten av orten Hultsfred och har ett stort symbolvärde. Områdets ursprungliga värden har dock desarmerats avsevärt sedan avvecklingen av den militära verksamheten, en stor del av övningsområdet har bebyggts med villor, det s.k. Silverslätten, och en stor del av kasernområdet är numera sjukhem.

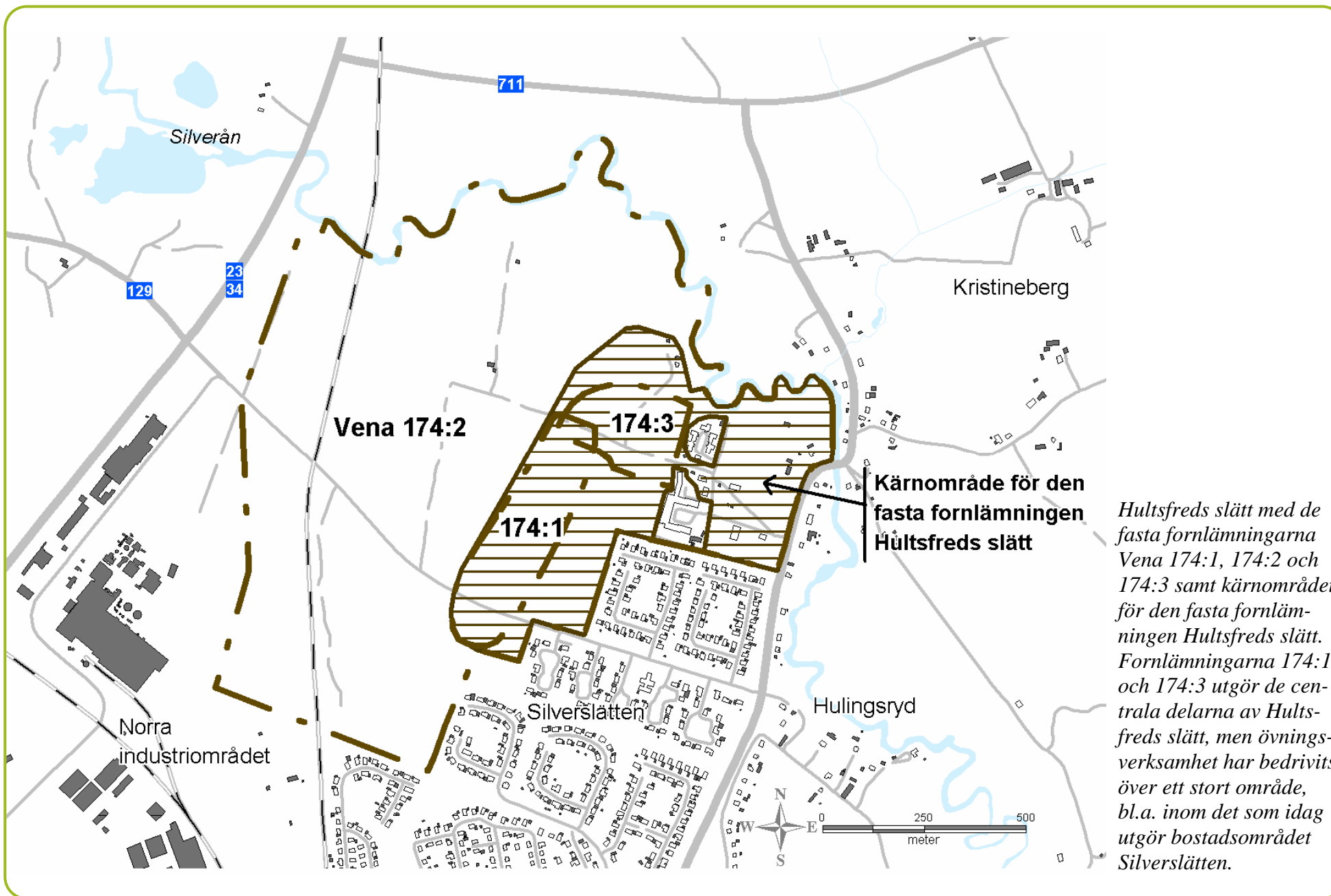
I översiktsplanen för Hultsfreds kommun från 1992 pekades flera områden på slätten ut som lämpliga för andra framtida ändamål. Vid den tidpunkten utgjorde inte Hultsfreds slätt fast fornlämning. Hultsfreds kommun har i stort inte ändrat inställning sedan dess, utan pekar även i denna översiktsplan ut områden inom fornlämningen som dels lämpliga för verksamheter och dels som utredningsområden, se vidare sidan 114.

När en del av området exploaterades för parkeringsändamål 2009 gjordes en arkeologisk undersökning av en större del av området, vilket resulterade i att det fåtal fasta fornlämningar som härrörde från regimentstiden i form av befästningsanläggningar sparades medan en stor del av det övriga området avjämnades. Vid eventuell exploatering för verksamheter inom området bör detaljplaner upprättas. I dessa processer behöver fördjupade utredningar med konsekvensanalyser göras eftersom området bl.a. utgör fast fornlämning. Ingrepp i en fast fornlämning kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 2 kap kulturminneslagen (1988:950).

Ställningstagande - Hultsfreds slätt

Områdets centrala fornlämningar, de fasta fornlämningarna Vena 174:1 och 174:3 tillsammans med ett område öster om dessa där byggnader från regimentstiden finns vilket benämns som kärnområdet för den fasta fornlämningen Hultsfreds slätt, behöver bevaras och skötas särskilt. Att belysa områdets historia och tydliggöra lämningarna är viktigt för att levandegöra området, vilket i sin tur behövs för att inte områdets mest väsentliga värden ska gå förlorade genom påverkan från slitage och naturlig vittring.

För övriga områden (Vena 174:2) görs en avvägning mot samhällsnyttan där områdets storlek kontra tätortens behov av utvecklingsmöjligheter ställs mot varandra. Det industriområde som finns väster om järnvägen bör ha möjlighet att expandera norrut. Områdena strax öster om järnvägen, det s.k. ”Västra slätten”, som tidigare utpekats i översiktsplanen från 1992 som reservområde för obestämt ändamål och ”Skogskyrkogården”, bör kvarstå för annan användning då kommunen gör avvägningen att områdena är viktiga för ortens framtida möjligheter till expansion.

Hultsfreds slätt med de fasta fornlämningarna Vena 174:1, 174:2 och 174:3 samt kärnområdet för den fasta fornlämningen Hultsfreds slätt. Fornlämningarna 174:1 och 174:3 utgör de centrala delarna av Hultsfreds slätt, men övningsverksamhet har bedrivits över ett stort område, bl.a. inom det som idag utgör bostadsområdet Silverslätten.

12 Friluftsliv

Bakgrund

Naturen i Hultsfreds kommun med stora skogsområden och flertalet sjöar och vattendrag erbjuder omfattande möjligheter till friluftsliv och rekreation.

Riksintressen

I Hultsfreds kommun finns ett utpekade område av riksintresse för friluftslivet:

Stora Hammarsjöområdet (F4).

Läge

Ca 5 km sydväst om Hultsfreds tätort i ett område som sträcker sig till Målilla

Intresseaspekter

Stora Hammarsjöområdet är ett område med vacker natur och flertalet sjöar med stor artrikedom. Inom området ges goda möjligheter för bär- och svampplockning, strövande, bad och fritidsfiske. Stora Hammarsjöns fiskevårdsområde ger goda möjligheter att fiska inom områdets sjöar. Tillgängligheten till området har förbättrats med hjälp av vandringsleder, badplatser och övernattningsmöjligheter. Genom området passerar smalspåret, som i sig har stort intresse för friluftslivet med den dressinverksamhet som bedrivs.

Området är ett av få riksintresseområden för friluftslivet i Kalmar läns inland.

Samverkande skydd

- Strandskydd 100 m

- Natura2000 habitat- och fågeldirektivet samt naturreservat Björn-näset
- Natura2000 habitatdirektivet samt naturreservat Stensryd
- Delar av området även av riksintresse för naturvård och kulturmiljövärd.

Ställningstagande – Stora Hammarsjöområdet (F4)

Verka för att friluftslivsintresset stärks i området Stora Hammarsjön.

Stora Hammarsjöområdet har stor utvecklingspotential. Det ligger nära centralorten och är lätt att ta sig till. Skogsbruket inom området bör nyttjas i måttlig skala. Särskilt i angränsning till sjöar bör hyggen behandlas restriktivt, alternativt begränsas till max 5 ha. Kalavverknings som metod bör inte brukas.

Vattenkvaliteten i områdets sjöar är viktig att värna. Berggrunden i området är sådan att kalkning kan behövas även fortsättningsvis för att hålla uppe pH-värdena och bibehålla vattenkvaliteten.

Varsamhet bör råda vid ingrepp i området från störande infrastruktur, omfattande avverkningar, utsläpp av föroreningar m.m. då värdet på riksintresset kan påverkas negativt.

Området har förutsättningar att utvinna el från vindkraft med tanke på de relativt goda medelvindarna inom området, men friluftslivsintresset bör väga tyngre med tanke på de samverkande värdena till friluftslivet som finns inom området samt närheten till Hultsfreds tätort.

Inom området finns kommunens återvinningscentral, Kejsarkullen, vilken har ett allmänt intresse för samhället. Påverkan på friluftslivsintresset från återvinningscentralen är litet då det inte finns några särskilda vatten- eller strövområden i den direkta närheten.

Riksintresseområdet är i söder avgränsat i Målilla kyrkby i Vetlanda vägen. Intresset för friluftslivet slutar dock norr om kyrkbyn i skogsbyrnet där bl.a. motionsspår finns, och därför är en justering av gränsen för riksintresset motiverad.

Allmänna intressen

Grönområden

Gröna korridorer och vattenytor i tätorter är viktiga inslag i bebyggelse, både för invånare i de olika samhällena i kommunen och för det biologiska livet. Utan dessa inslag riskerar orter att förlora i identitet, attraktivitet och välbefinnande. Gröna korridorer behöver inte bara vara parker, utan kan också utgöra olika slag av naturmiljöer där växter och djur tillsammans med människor har en frizon. Det kan t.ex. vara olika slags aktivitetsområden i en miljö där växtlighet har stor betydelse.

Ofta finns grönytor i anslutning till idrottsanläggningar. Dessa är särskilt viktigt att ta vara på, lämpligen bör dessa vara sammanbundna i stråk tillsammans med skolor, andra samhällsociala anläggningar, kulturinrättningar och allmänna mötesplatser/stråk. Att underlätta trafik-säkra och goda promenadmöjligheter mellan natur och fritidsområden är viktigt ur ett socialt- och folkhälsoperspektiv. Att grönytor är sammanbundna med varandra gynnar dessutom det biologiska livet i tätorterna.

Ridskolor är viktiga inrättningar både ur ett friluftsperspektiv, men också ur ett socialt och pedagogiskt perspektiv. Ridskolor finns i Hultsfred, Målilla och Virserum. Ryttarsällskap och häststall där flera hästägare delar på båsen finns på ett flertal platser i kommunen.

Ställningstagande - Grönområden

Grönområdena i tätorterna kan utvecklas avseende innehåll och struktur.

Opåverkade områden

Det finns flera stora opåverkade områden (mycket liten påverkan från störande verksamheter) i kommunen. Ett av dessa sammanfaller med riksintresset för friluftsliv i Stora Hammarsjöområdet. Detta område är

särskilt viktigt att värna för friluftslivet och naturen, trots det faktum att stora delar av kommunen för övrigt utgör landsbygd, se avsnitt Stora oåverkade (tysta) områden sidan 23.

Fritidshusområden

I Hultsfreds kommun finns stora förutsättningar för en utveckling av fritidsboendet. Av inlandskommunerna i länet är det bara Hultsfred som har ett utpräglat detaljplanerat fritidshusområde (Regionförbundet 2002): Stugbyn söder om Virserum med 92 fritidshus och 13 övriga hus.

Vid Gnöttelns södra strand samt Bjärkensjöarna finns ett flertal strandnära fritidshus, som i folkmun betecknas som fritidshusområden.

Ställningstagande - Fritidshusområden

Verka för att fler fritidshus kan uppföras och att fler fritidshusområden bildas där förutsättningar finns.

Stråk och målpunkter

Tack vare de rika naturområdena i kommunen finns flera stråk och målpunkter av allmänt intresse. Friluftsliv framstår framförallt som möjligheterna till rekreation och då att röra sig fritt i naturen, men det är lika mycket möjligheterna att bedriva sport- och fritidsaktiviteter i tätorter, varför även sådana anläggningar och platser är viktiga att värna.

Viktiga fritids- och friluftslivsobjekt i kommunen är

Kanotleder: Emån, Gårdvedaån, Silverån

Vandringsleder: Lönnebergaleden, Hammarsjöleden, Virserumsleden Hjortleden, Sevedeleden, Järnforsens strövstig, Duvekulla kyrkväg

Motionsspår: vid de flesta tätorter i kommunen

Skidbackar: Dackestupet (Virserum), Hesjöbacken (Målilla) och Vattentornsbacken (Järforsen)

Skjutbanor: finns vid de flesta av kommunens tätorter

Friluftsbad: Kristinebergsbadet Gnötteln (ca 4 km NO om Hultsfreds centrum), Hulingen (Hultsfreds tätort), Versjön (ca 5 km SO om Vena), Ängahultsbadet i Silverdalen (Silverån), Linden (Lönneberga kyrkby), Hesjön (ca 1 km N om Målilla), Stora Hammarsjön (ca 10 km V om Hultsfreds tätort), Lillesjö (ca 3 km O om Mörlunda), Kaffeberget och Semesterbyn (Virserumssjön), Baddammen i Järforsen (Sällevadsån) och Järnsjön i Järforsen (Emån)

Fågelskådningsplatser: Hulingen, Vena mosse och Ver, Nejern, Mörlundasläppen samt Ryningen

Naturresevat: 10 st i kommunen

Ridsport: Hultsfredsbygdens ridklubb, Målilla rid och körsällskap, Tälleryds ryttersällskap samt Öskögle 4H klubb.

Badhus: Hultsfred och Virserum

Sportanläggningar och hallar: finns i de flesta av kommunens tätorter

Utöver de naturliga målpunkterna är det även av vikt att det finns verksamheter som servar besökare i kommunen med bl.a. mat och övernattningsmöjligheter både centralt i tätorter och i naturområden. Anläggningar som campingplatser, vandrarhem, stugbyar, pensionat och hotell finns i flertalet orter och på många platser i kommunen.

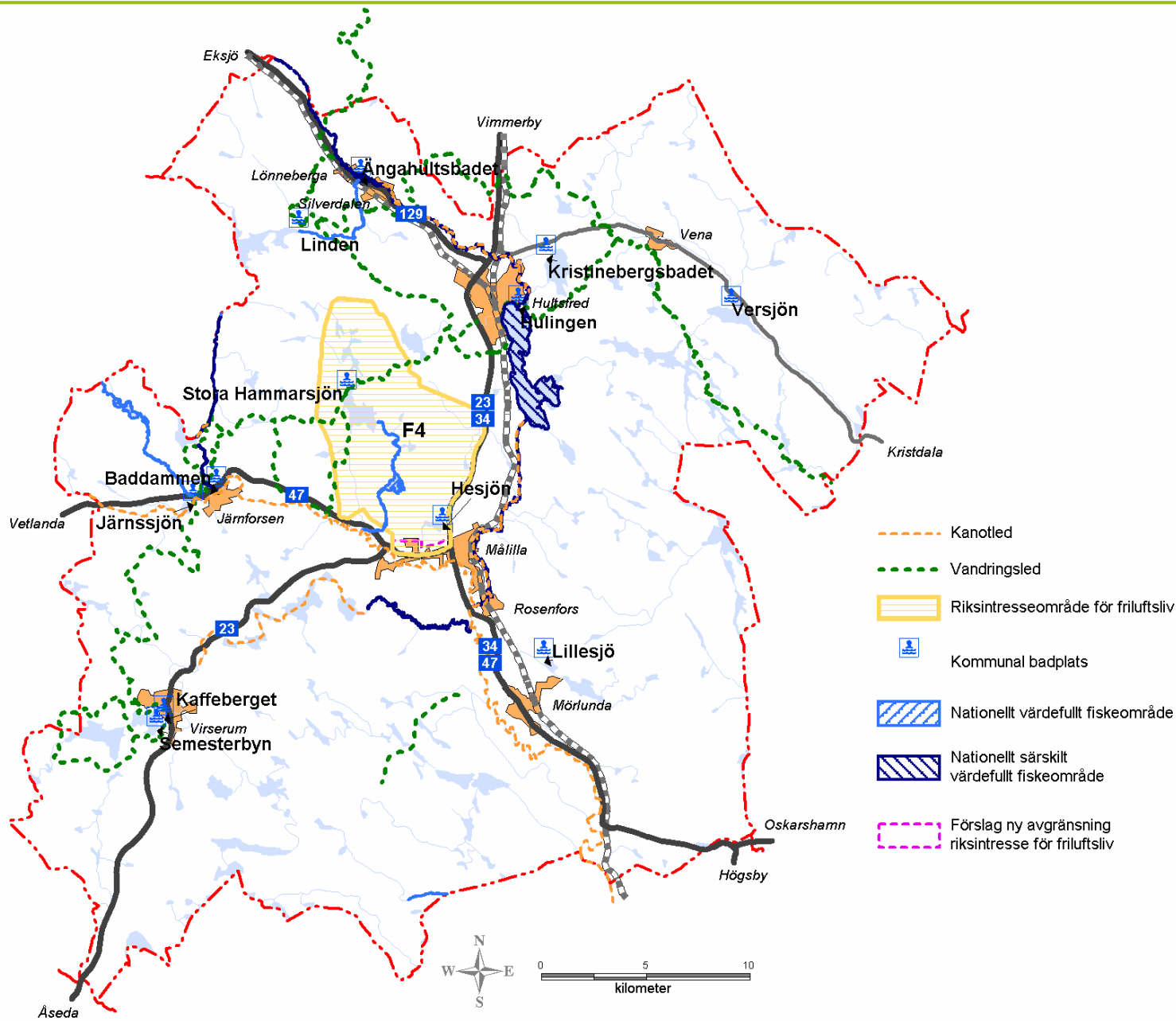
Konflikter med andra intressen

Rekreation och friluftaktiviteter är i stor grad nyttjare av allemansrätten. Ibland uppstår konflikter när t.ex. naturvärden eller enskilda värden påverkas av nyttjande som överstiger normalt slitage. Konflikter kan även uppstå mellan olika typer friluftslivsaktiviteter.

Ställningstagande - Friluftsliv

Områden och platser för rekreation, friluftsliv och sportaktiviteter är viktiga för det allmänna välbefinnandet och ska värnas. I närheten av tätorter är det särskilt viktigt att värna dessa och ge möjligheter till utveckling. Tillgänglighet och service i form av parkering, toaletter, försäljning och övernattningsmöjligheter är viktiga faktorer som bör så långt möjligt främjas.

Vid större sjöar och vattendrag med höga naturvärden bör inte ny bebyggelse etableras inom strandskyddsområden, om inte särskilda skäl finns.

*Värdefulla friluftslivs-
områden i Hultsfreds
kommun. Nationellt vär-
defulla fiskeområden i
sötvattensmiljöer är om-
råden utpekade av Fis-
keriverket i samarbete
med länsstyrelsen i
Kalmar inom arbetet
med miljö kvalitetsmålet
Levande sjöar och vat-
tendrag.*

13 Kommunikationer

Riksintressen

Kommunikationsanläggningar av riksintresse i Hultsfreds kommun:

- vägarna Rv 34 (Motala - Ålem) och Rv 47 (Oskarshamn - Trollhättan)
- länsjärnvägen Nässjö - Oskarshamn via Hultsfred, vilken förbinder TEN-hamnen i Oskarshamn med södra stambanan i Nässjö

Ställningstagande – Riksintresse kommunikationer

Trafiksäkerhet och möjlighet till förbättringar ska ha hög prioritet på de viktigaste vägarna och järnvägarna i kommunen. Järnvägen Stångådalsbanan samt Rv 23 söder om Målilla räknas inte som riksintressen, men bör enligt kommunens syn ha samma status som övriga kommunikationsanläggningar av riksintresse i kommunen.

Allmänt

Den regionala transportplanen för Kalmar län 2004-2015 preciserar ett antal åtgärder för länet avseende bl.a. om- och nybyggnationer. För Hultsfreds del finns flera projekt med, se nedan.

Beslutade åtgärder större väginvesteringar

Rv 34 St Aby – Glahytt, förbifart Mörlunda (heter nu även Rv 47)

Rv 23/47 Förbifart Målilla (förbifartens namn var då Lv 127)

Rv 47 Förbifart Järnforsen, projektet påbörjat 2007 och avslutas 2008 (vägens namn då var Lv 127). Istället för förbifart genomfördes

trafiksäkerhetshöjande åtgärder utmed befintliga genomfartsvägar i samhället.

Behov av kvarstående åtgärder

Lv 129 Silverdalen - Hultsfred

Rv 23 Hultarp – Virserum (hette tidigare Lv 138)

Tre riksvägar korsar kommunen, Rv 23, 34 och 47, vilka samtliga är av mycket stor vikt för kommunens fortsatta utveckling. Andra för kommunen viktiga vägar är länsväg 129 mellan Hultsfred och Mariannelund och väg 711 mellan Hultsfred och Oskarshamn via Vena.

Snabb kollektivtrafik inom kommunen och över kommungränsen är en viktig grund för arbetspendling, skolpendling och ett boende i kommunens tätorter. Järnvägstrafik och busslinjer är där viktiga trafikslag för en funktionell och effektiv kollektivtrafik. De regionala busslinjernas restider behöver vara så korta som möjligt och framförallt vara anpassade till de resandes arbetstider och skoltider. Persontrafik på järnväg är mycket viktig ur ett regionalt perspektiv eftersom där finns de främsta möjligheterna till snabba kommunikationer över längre sträckor. Stångådalsbanan, mellan Linköping och Kalmar via Hultsfred, är därför mycket viktig för kommunens befolkning och verksamheter.

I den regionala transportplanen för perioden 2010-2021 finns inga större projekt redovisade för Hultsfreds kommun.

Trafiksäkerhet och tillgänglighet

Behovet av transporter kommer sannolikt att öka i framtiden, fast det kommer att gå mot mer klimatvänliga transportmetoder. Glesbygdskommuner som Hultsfred kommer alltid att vara i behov av bra kommunikationer för arbetspendling både till och från landsbygden, barns skjutsning till skola och aktiviteter, inköpsresor, fritidsresor, varutransporter, m.m. I takt med ökad trafik på våra vägar är det samtidigt viktigt att trafiksäkerheten och miljön runt våra vägar inte försämras. Det är

viktigt att miljöer runt vägar och järnvägar är säkra och tillgängliga för alla i samhället, och framförallt för barn och ungdomar vilka sällan har full insikt i trafikens faror, men även för äldre och funktionshindrade. Vi bör skapa trygga, tillgängliga gc-stråk för att bl.a. förbättra möjligheterna att minska skjutsning till skola och fritidsaktiviteter

Allmänna kommunikationer ska vara ett säkert alternativ till privat resande, utöver att det i de allra flesta fall också är ett miljövänligt alternativ. Bl.a. bör busshållplatser utformas med hög trafiksäkerhetsstandard för att underlätta kommunikationerna på landsväg. Möjligheter för snabb busskommunikation likaväl som att boende i orter utmed busslinjer enkelt och trafiksäkert ska kunna nå och ta sig till busshållplatser är viktigt.

Direktutfarer från enskilda fastigheter påverkar trafiksäkerheten, både för trafiken på vägen och för de trafikanter som rör sig i dess närhet. Direktutfarer minskar även möjligheterna för vägars framtida utvecklingsbehov. Trafikleder i tätorterna för tunga transporter och farligt gods bör i möjligaste mån vara fria från direktutfarer. Där så är möjligt bör dessa byggas bort och fler direktutfarer bör prövas mycket restriktivt.

Det finns ett flertal vägsträckor i kommunen som är riskabla ur ett samhälls- och miljöperspektiv. Det gäller framförallt väg- och järnvägsträckor som ligger i närheten av vattendrag eller passerar dessa och som riskerar att antingen översvämmas eller vara i direkt fara vid eventuell olycka där t.ex. farlig last är inblandad. En del av dessa riskfyllda vägavsnitt kommer att minska i betydelse då nya vägsträckningar anläggs förbi Mörlunda och Målilla, se karta. Vägar som passerar vattenskyddsområden utgör en särskild risk för vattentäkten vid eventuell olycka.

Byggande vid kommunikationsanläggningar regleras av olika lagar. Byggande vid vägar regleras av väglagen; 12 m skyddsavstånd gäller generellt vid allmänna vägar, 30 m vid de större vägarna i kommunen som riksväg 23, 34, 47 samt Lv 129. Inom 50 m från allmän väg krävs tillstånd av länsstyrelsen för att sätta upp skyltar och andra konstruktio-

ner, dock inte inom detaljplanlagt område där det istället krävs bygglöv.

Vid korsningar mellan allmänna vägar, samt allmänna vägar och järnvägar gäller den s.k. frisiktstriangeln, d.v.s. fri sikt ska råda 75 m från vägkorset på samtliga vägar.

Byggande utmed allmänna vägar och järnvägar bör ske på ett så säkert sätt som möjligt, både med tanke på de boendes hälsa och säkerhet, men även ur ett säkert kommunikationsperspektiv. Planerad ny bebyggelse bör inte ha tillfart över en obevakad järnvägsövergång där spåret är i drift.

Kommunikationer områdesvis

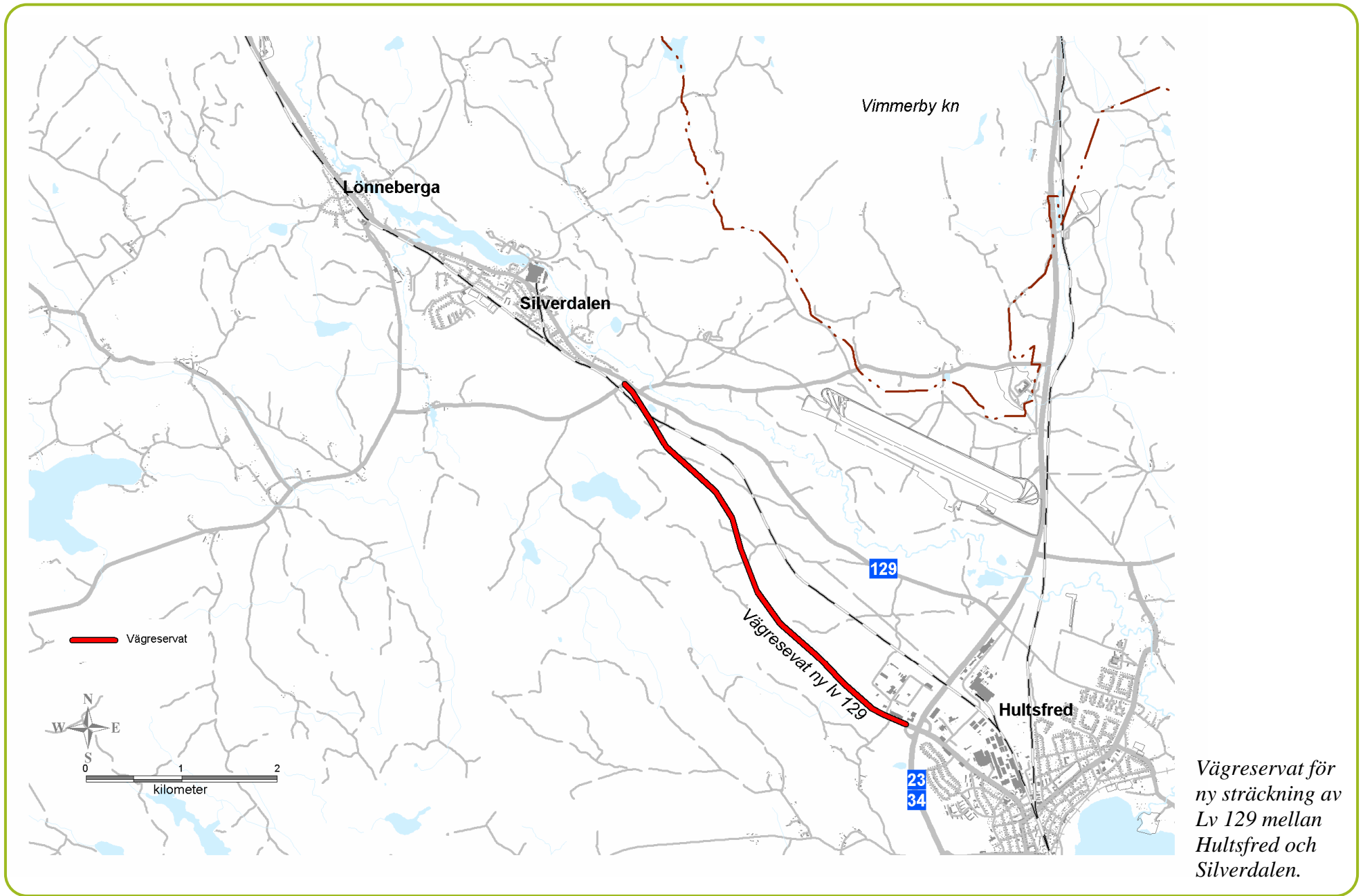
Nedan redovisas kommunikationsfrågor områdesvis, både geografiskt och i sak. Den geografiska redovisning av åtgärder för kommunikationer i tätorterna finns under avsnittet tätortsfördjupningar på sidan 116 och framåt.

Hultsfred

Ett vägreservat för Lv 129 från förlängningen av Norra Oskarsgatan finns sedan tidigare översiktsplanering. Det bör ligga kvar fram till Silverdalen för det fall att Hultsfreds vattentäkt vid Nedsjön skulle kräva ett säkrare vattenskyddsområde, se sidan 61.

Busstationens område kan utvecklas och effektiviseras avseende kontakten med centrum och järnvägsstationen, samtidigt som ytorna vid busstorget även kan utnyttjas för andra användningsområden.

Behov av en framtida uppställningsplats för lastbilar finns i den norra delen av tätorten, dit flertalet av de tunga lastbilstransporterna går.

Målilla

En förbifart är planerad i Målilla från rondellen och västerut till Gårdveda för vägarna Rv 23 och 47. En arbetsplan tas för närvarande fram och ambitionen är att byggstart ska ske 2010 och förbifarten beräknas vara färdigställd 2012. Förbifarten ska ersätta Vetlandavägen för genomfartstrafiken och anläggas norr om Kyrkbyn. Vid anläggandet av förbifarten är det viktigt att den korsande trafiken, både bilburna transporter, smalspårstrafik samt cykel- och fotgängartrafiken, inte påverkas negativt trafiksäkerhetsmässigt eller avseende framkomligheten. Möjligheten för framtida rörelser mellan Kyrkbyn och naturområdet norr om Målilla är viktigt ur både ett lokalt perspektiv och ett allmänt perspektiv med tanke på de natur-, kultur- och friluftsvärden som finns norr om Målilla.

Regionala busslinjer bör passera Målilla på riksvägarna både av trafiksäkerhetsskäl och ur ett restidsperspektiv. Därför finns behov av en central större hållplats i närheten av vägkorset mellan vägarna Rv 23, 34 och 47. Ett resecentrum och en uppställningsplats för lastbilar bör anläggas i närheten av rondellen. Trafiksäkerheten i området kring rondellen är särskilt viktigt att garantera då många trafikanter med olika mål rör sig i området.

Flertalet vägar inne i Målilla samhälle har behov av förbättrad trafiksäkerhet.

Mörlunda

Ny vägsträckningen av Rv 34/47 mellan Glahytt och Stora Aby genomförs när detta skrivs och den beräknas vara färdig 2010. När den genomförs kommer trafikströmmarna genom Mörlunda att förändras. Genomfartstrafiken minskas radikalt och trafiksäkerheten i samhället ökas i och med det.

Virserum

Trafiken på Rv 23 genom Virserums tätort är både tung och tät vid vissa tillfällen. Ny förbifart öster om Virserums tätort skulle befria orten från genomfartstrafik samt förbättra både miljön och trafiksäkerheten lokalt. En förbifart är även viktig ur ett regionalt perspektiv. Eventuell påverkan på ortens service bör undersökas innan för att undvika ett minskat serviceunderlag. En väl utformad förbifart med rastplats vid Virserumsån bör kunna locka till stopp vid Dackestop och vidare in i samhället.

Väg 672 genom Virserums samhälle som går via Kyrkogatan bör få en ny sträckning via Prästgatan/Hagabergsgatan.

Järforsen

Till och genom Järforsen går mycket trafik på Rv 47 mellan Målilla och Vetlanda.

Verksamhetsområdet i den östra delen av Järforsen drar mycket tung trafik. Behov finns av trafiksäkerhetshöjande åtgärder på gatorna och i korsningar, framförallt på Årenavägen och Industrivägen. Vid större expansion inom verksamhetsområdet med efterföljande trafikökningar kan behov finnas av en ny anslutningsväg till Rv 47 över Emån i den östra delen av samhället. På kartan på sidan 120 finns ett vägreservat i nord/sydlig riktning markerat för en eventuell framtida förbindelse mellan Östra industriområdet och Rv 47. Möjligheten att anlägga en ny förbindelse i öst/västlig riktning från Industrivägen över Emån till Rv 47 via Hörtingen bör inte uteslutas.

Järnväg för godstrafik finns till Järforsen via Vetlanda/Nässjö. Sedan banan breddades till normalspår i mitten på 80-talet har trafiken varit sporadisk och under flera år avvecklad. 2009 öppnades den igen för godstrafik. Med tanke på näringsverksamheterna i Järforsen bör järnvägen ha utvecklingspotential och möjligheter för framtiden.

Cykelvägar

Cykelvägar finns i samtliga orter i kommunen i olika omfattning. Behov av ytterligare cykelvägar finns dock både lokalt i orter och mellan orter. Cykelvägar är viktiga transportleder mellan målpunkter som skolor, bostadsområden, fritidsanläggningar, serviceinrättningar, större arbetsplatser och centrum, samt mellan tätorter inom vissa avstånd och terrängförhållanden. Några sträckor där det kan finnas behov av cykelvägar mellan orter i kommunen är t.ex. Målilla - Rosenfors – Mörlunda (kommer att genomföras mellan Mörlunda och Rosenfors i och med byggandet av förbifarten för Rv 34/47 mellan Glahytt och St Aby), Hultsfred - Silverdalen/Lönneberga, Målilla - Hultsfred. Mellan Järnforsen och Målilla bör järnvägsbanken för det f.d. smalspåret studeras för möjligheten att bli cykelväg.

Bra cykelvägar är inte bara ett sätt att förbättra trafiksäkerheten, det är även viktigt ur ett folkhälsoperspektiv samt ur ett energiperspektiv.

Järnvägar

Hultsfreds kommun genomkorsas av två järnvägsbanor med normalspår, Stångådalsbanan mellan Kalmar och Linköping samt järnvägsbanan mellan Oskarshamn och Nässjö, vilka båda utnyttjas för gods- och persontåg. Utöver dessa finns det i Järnforsen ett järnvägsspår till Vetlanda och vidare till Sävsjö. I dagsläget bedrivs endast godstrafik på spåret mellan Kvillsfors och Järnforsen.

För Hultsfreds kommun är järnvägarna som passerar kommunen av mycket stor vikt. Snabba, säkra och miljövänliga transporter utgör en viktig utgångspunkt för invånare och verksamheter i kommunen. Behovet av järnvägstrafik i framtiden kan dessutom komma att förändras stort, vilket motiverar en utveckling av den spårbundna trafiken ytterligare i kommunen och regionen. Ett åtgärdsförslag finns upprättat för Stångådalsbanan (Regionförbundet 2007) med ett antal förslag på förbättringar utmed banan som är viktiga för utvecklingen av järnvägstrafiken på sträckan. Trafiken på banan Nässjö - Hultsfred har även den

stor betydelse för kommunen och de orter som finns längs med bansträckningen.

Smalspåret

Utöver normalspåren i kommunen finns en smalspårsjärnväg som tidigare varit i bruk mellan Växjö och Västervik, men där delen Åseda – Växjö numera är uppriven i sin helhet. Idag trafikeras smalspårsjärnvägen endast med turisttrafik.

Söderut från Hultsfreds järnvägsstation har smalspåret utnyttjats för dressincykling på olika sträckor. Möjligheten till fortsatt verksamhet på smalspårets sträckningar i hela kommunen är viktig för det rörliga friluftslivet och för turismen i kommunen.

Telekommunikationer

Snabba och säkra telekommunikationer är nödvändiga i dagens samhälle. Infrastruktur för telekommunikationer ska ha möjlighet att utvecklas och byggas ut inom kommunen. En utbyggnad får dock inte hindra tätorters utveckling eller annan samhällsviktig infrastruktur. Anläggningar bör samutnyttjas i så stor omfattning som möjligt för att minimera eventuell påverkan på omgivningen.

Flyg

Flygplatsen i Hultsfred ägs och drivs av ett privat bolag sedan 2008. Flygplatsen uppfördes på 1940-talet av försvaret som ägde den fram till 2000 då den överläts till Hultsfreds, Vimmerbys och Eksjöes kommuner. Linjetrafik vid flygplatsen bedrevs fram till 2006. En utveckling av flygplatsens olika verksamheter är trolig och viktig för att kunna behålla flygplatsen och dess anläggningar. 2008 antogs en detaljplan för bostäder vid flygplatsen, en s.k. airpark. Beroende bl.a. på resultatet av detta projekt kan det finnas behov av att utveckla flygplatsen än mer, med bl.a. bostäder och verksamheter knutna till flygplatsens aktiviteter.

Flygplatsen har ett miljötillstånd för flygtrafiken på flygplatsen omfattande maximalt 8000 flygrörelser/år, varav max 500 rörelser med tunga flygplan över 25 ton. Tillståndet sträcker sig fram till 2016.

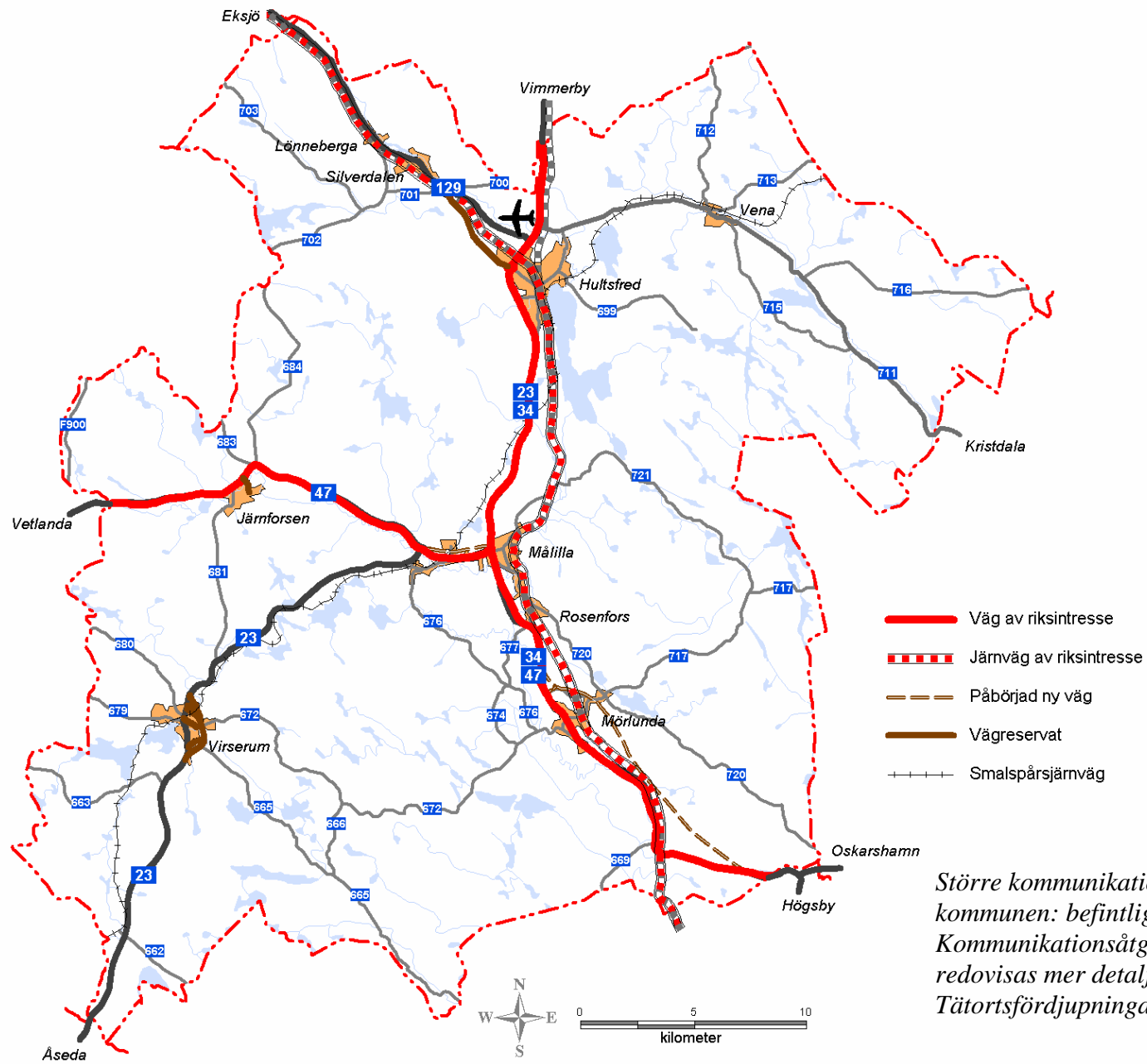
Höjdbegränsande ytor i anslutning till flygplatsen redovisas i kartbild. Inom dessa bör inga nyttillkommande byggnadsdelar påverka luftrummet enligt de höjdangivelser som redovisas. Utöver de höjdbegränsade ytorna finns utpekade skyddsområden för flygplatsen i Hultsfred och i Oskarshamn med radie om 55 km från flygplatserna. Inom dessa områden ska flygplatserna höras angående eventuella förändringar som kan påverka flygverksamheten.

Miljö

Användningen av fossila bränslen inom framförallt kommunikationslösningar kommer enligt många att orsaka framtida klimatproblem. Transporter på framförallt vägar är dock något som samhället är uppbyggt kring och svårigen kan avstå ifrån utan dramatiska förändringar i infrastrukturen samt i vårt förhållningssätt till olika transportalternativ. Sannolikt kommer användningen av väg-, tåg- och flygtransporter för all framtid att finnas kvar och så även systemen för det, men nyttjandet av fossila bränslen minska allteftersom andra lösningar blir mer vanliga. Möjligheten att använda alternativa färdmedel och då särskilt allmänna sådana som kan minska på behovet av drivmedel bör underlättas så långt möjligt. Där är nyttan av järnvägarna i kommunen för både snabba och miljövänliga kommunikationer betydande. Nyttjandet av icke fossila bränslen för transporter bör också underlättas där så är möjligt

Ställningstagande - Kommunikationer

Verka för ett fortsatt utvecklat väg- och järnvägsnät i kommunen och regionen, och samtidigt verka för att alternativa drivmedel och trafiklösningar som följer med detta utvecklas. För Hultsfreds kommun är järnvägsbanan mellan Linköping och Kalmar via Hultsfred, den s.k. Stångådalsbanan, av särskilt stor vikt för kommunens framtida utveckling. Förbättringar utmed banan som utvecklar möjligheterna till snabbare och säkrare järnvägstrafik bör prioriteras.

Större kommunikationsanläggningar i kommunen: befintliga och planerade. Kommunikationsåtgärder inom tätorter redovisas mer detaljerat under kapitlet Tätortsfördjupningar.

14 Vatten

Vatten är inte bara en livsnödvändighet för människan, det fyller även en mycket viktig funktion i samhället. EU har genom vattendirektivet fastlagt att Sverige ska nå målsättningen ”god vattenstatus” i alla vatten senast år 2015. Det kommer att krävas stora resurser för att kunna åstadkomma detta. I skrivande stund har samrådet kring Vattenmyndighetens första förslag till förvaltningsplan med tillhörande handlingar avslutats. Kommunen kommer att behöva hantera detta i kommande planer och program. Målsättningen att nå en god vattenstatus innebär dock att kommunen behöver verka för att statusen i de av vattendirektivet berörda vattenförekomsterna i alla fall inte försämras.

Hultsfreds kommun har länge arbetat aktivt med vattenfrågor i framförallt Emåns vatten tillsammans med det som numera utgör Emåförbundet, i vilket kommunen ingår som en del av styrelsen. Emåförbundet har beviljats att bilda vattenråd, vilket innebär att förbundet blir en länk mellan vattenmyndigheten och aktörer och allmänhet. Vattenrådet ska bl.a. kunna ta fram åtgärdsförslag med anledning av vattenförvaltningen. Möjligheten att koppla den fysiska planeringen till vattenförvaltningen ökar därmed när kommunen blir part i vattenförvaltningens arbete, samtidigt som detta ställer krav på samordnad planering över kommungränser eftersom vattenfrågorna inte stannar vid förvaltningsgränser.

Dricksvatten

Vattenverk

Kommunala vattentäkter med vattenverk finns i Hultsfred, Målilla, Silverdalen och Virserum. Vattentäkten i Silverdalen planeras flyttas till ett mer skyddat läge. Alla vattentäkter avser grundvatten. Kvantiteten och kvaliteten är god i samtliga vattentäkter. Särskilt stora kvantiteter finns det i Hultsfredsdelat, inom vilka vattentäkterna i Hultsfred och Silverdalen finns.

Vattendomar och vattenskyddsområden med skyddsföreskrifter finns för samtliga kommunala vattentäkter.

Enskilda brunnar

Utanför tätorterna är enskilda vattenbrunnar det klart dominerande användningssättet för enskilda småhus. Förutsättningar för bra dricksvatten från grundvatten är goda inom stora områden i Hultsfreds kommun.

Vattenkvalitet

Kvaliteten på grundvattnet vid de kommunala anläggningarna är god. Nedsjön intill vattentäkten (ca 150 m) för Hultsfred är dock starkt påverkad av tidigare verksamheter i Silverdalens pappersbruk. Sjön ligger intill Silverån, men är avstängd från ån för att minska vidare läckage ut i Hulingen.

Enskilda dricksvattenbrunnar är känsliga för påverkan från den närliggande omgivningen, och möjligheterna till alternativ är ofta begränsade då den egna tomten utgör det primära området för enskilda brunnar. Vanliga brister i enskilda brunnar i kommunen har visat på försurning, förhöjda nitratkvävehalter samt förhöjda järn och/eller manganhalter. Förhöjda nitratkvävehalter i grundvattnet är ofta kopplat till närliggande jordbruksmark. Influensområdet runt grundvattentäkter varierar beroende på uttagsmängd och jordmaterial, och kan vara upp till ca 1000 m för större vattentäkter i sand- och grusmaterial. Riktlinjer för placering av nya brunnar i kommunen finns på miljö- och byggnadskontoret.

Vattenkvantitet

Grundvattentillgången är i många områden god i kommunen (se även sidan 30). Lokalt kan det finnas stora kvantiteter grundvatten, särskilt i grusåsarna som finns på flertalet platser i kommunen. Särskilt stora kvantiteter finns det i Hultsfredsdelat utmed Silverån nordväst om

Hultsfreds tätort, som enligt SGU:s bedömning kan ge mer än 125 l/s. Inom grundvattenmagasinets område finns riksväg 23/34, länsväg 129, Stångådalsbanan och Nässjöbanan, samt Hultsfreds flygplats.

I framtiden kan grundvattenresurser bli allt viktigare i ett regionalt och eventuellt större perspektiv. Detta beskrivs vidare under avsnitt 9 Naturresurser / Vatten.

Ställningstagande - Dricksvatten

Avgränsningarna av kommunens vattenskyddsområden bör ses över.

Avlopp

Reningsverk

Kommunala avloppsreningsverk finns i orterna Hultsfred, Målilla, Mörlunda och Virserum. Recipienter är sjön Hulingen från reningsverket i Hultsfred, Emån från reningsverken i Målilla och Mörlunda och Virserumsån från reningsverket i Virserum. Både Virserumsån och Hulingen ingår i Emåns avrinningsområde, d.v.s. slutlig recipient för samtliga reningsverk i kommunen är Östersjön via Emån.

Enskilda avlopp

Utanför tätorterna är enskilda avlopp det dominerande reningssystemet för enskilda småhus. Vid anläggande av nya enskilda avlopp krävs slamavskiljning och efterföljande infiltration eller liknande. Riktlinjer för placering av nya enskilda reningsanläggningar finns på miljö- och byggnadskontoret.

Rening av dagvatten

Reningen av dagvatten är begränsad i Hultsfreds kommun, men förekommer vid många industrier och vid nyproduktion (LOD). Förslag till dagvattenåtgärder för Hultsfreds kommun finns (E Tholén).

Bräddavlopp

Bräddavlopp finns i anslutning till de kommunala reningsverken. De är tekniskt säkrade med reservkraftverk. Nedströms bräddavlopp eller i dess närhet är det inte lämpligt med anläggningar som kräver hög kvalitet på ytvattnet, som t.ex. allmänna badplatser, med tanke på de effekter kraftiga skyfall förorsakar.

Ställningstagande - Avlopp

Med tanke på miljön i vattendrag och sjöar samt brukare av ytvatten nedströms kommunens reningsverk bör utsläpp av näringsämnen och farliga ämnen minimeras så långt möjligt.

I de största tätorterna, som Hultsfred och Virserum, bör dagvattenrening övervägas för att minska utsläppen från de hårdgjorda ytorna. I övrigt bör lokalt omhändertagande av dagvatten utnyttjas i så stor utsträckning som möjligt, både inom befintliga nät och när nya anläggs.

I områden med högt bebyggelsetryck och närhet till känsliga vattenområden bör gemensamma avloppslösningar övervägas.

Oönskade ämnen

Grundvatten är känsligt för skadliga ämnen. En liten mängd av ett skadligt ämne kan göra mycket stora kvantiteter dricksvatten otjänligt. Därför är det särskilt viktigt att vattentäkter, både stora och små, skyddas från påverkan.

Kväve och fosfor

Höga nitrathalter och fosforhalter i vatten härrör oftast från jordbruk, men i viss mån även från utsläpp från industrier, reningsverk, skogsbruket och enskilda avlopp.

Kvicksilver, PCB, dioxin

Rester från verksamheter som hanterat miljögifter finns i flertalet vattenområden i kommunen. Sanering av Järnsjön och Svartsjöarna är gjorda. Redovisning av biotopvårdsbehoven görs i avsnittet *Avrinningsområden*.

Metaller

Höga halter av järn och mangan förekommer i grundvattnet på många platser i kommunen. Framförallt är detta ett problem för borrade brunnar.

Bakterier

Bakterier i dricksvattenbrunnar kan uppträda lokalt och tillfälligt. Om det inträffar kan det härröra från jordbruk intill jordbruksmark eller gödselhantering, närliggande avfallsanläggning eller otäta brunnskonstruktioner.

Försurande ämnen

På många platser i kommunen är grund- och ytvattnet surt. Berggrunden i kommunen tillsammans med försurande nedsläpp är de främsta orsakerna. Kalkningsprogram finns, där vissa sjöar och vattendrag kalkas årligen.

Bekämpningsmedel

Bekämpningsmedel riskerar nå grundvatten genom bl.a. jordbrukets användning, järnvägars ogräsbekämpning, golfbanor, trädgårdsanläggningar, industriell hantering m.m.

Radon

Risk för radon i grundvattnet finns på många platser i kommunen. Det är framförallt de bergborrade brunnarna som riskerar drabbas av höga radonhalter.

Ställningstagande – Önskade ämnen

För att bibehålla en god vattenkvalitet i kommunens sjöar bör kalkningsåtgärder fortsätta där behovet av dessa är stort.

Vattentäkter är särskilt viktiga att värna mot gifter från bl.a. bekämpningsmedel.

Dricksvattenbrunnar och tillhörande anläggningar inom riskområden för radon bör anordnas så att eventuellt radon i vattnet avluftas innan det leds in i bostadshus.

Rekreation

Badstränder

Det finns gott om mindre sjöar i Hultsfreds kommun där friluftsbad är möjligt. Kommunala strandbadplatser finns på 12 platser i kommun. (Se kartbild sidan 58.)

Kristinebergbadet, Gnötteln	Hulingen
Ängahultsbadet i Silverdalen (Silverån)	Versjön
Kaffeberget (Virserumssjön)	Linden
Semesterbyn (Virserumssjön)	Hesjön
Baddammen i Järnforsen (Sällevadsån)	Stora Hammarsjön
Järnsjön i Järnforsen (Emån)	Lillesjö

Vid de kommunala badplatserna tas prover på badvattenkvaliteten varje sommar. Provtagning har pågått sedan 1996. Badvattenkvaliteten är i allmänhet mycket god. Tillfälligtvis har förhöjda provvärden uppmätts, men oftast har vädret varit den orsakande faktorn genom att kraftiga regn spolat ut olika ämnen i vattendrag och sjöar.

Allmänna badplatser utgör en mycket viktig del för det rörliga friluftslivet i kommunen.

Vatten som en del i staden

I Hulfsfreds kommun finns det rikligt med vattenområden. I de flesta av kommunens tätorter finns det vattenytor i olika omfattning i deras närhet, både sjöar och vattendrag. Vattenspeglar och strandmiljöer i tätorter är mycket värdefulla ur ett socialt perspektiv för bl.a. avkoppling och rekreation. Men det kan även vara positivt för naturmiljön i staden med främjande av bl.a. livsmiljöer för djur.

Lokalt omhändertagande av dagvatten i tätorter kan dessutom tillskapa fler vattenytor, solitärt eller i anslutning till befintliga vattendrag, och därmed stärka vattnets del i stadsmiljön.

Rörligt friluftsliv; fiske, kanoting, bad, fågelskådning

I Hulfsfreds kommun finns det stora möjligheter för rörligt friluftsliv i och i anknäytning till vatten, det finns totalt ca 700 sjöar med en sammanlagd yta på ca 66 km², varav hälften av dessa är större än 1 hektar². Till dessa kommer alla vattendrag som totalt utgör ca 50 mil, varav de större åarna (Emån, Silverån och Gårdvedaån) i kommunen har en total längd av ca 12 mil inom kommunens gränser.

² I Sverige finns det totalt 95700 sjöar registrerade som är större än 1 hektar.

Tillgänglighet till vatten

Tillgängligheten till vatten av rekreativ intresse kan sägas vara både bra och dålig i kommunen. Tillgängligheten är god vid de allmänna badplatserna och vid tätorternas anlagda stigar intill vatten. Det rörliga friluftslivet har också stor tillgång till opåverkade vatten, men tillgängligheten till flertalet av dessa är följaktligen inte särskilt god. I Stora Hammarsjöområdet finns möjligheter för rullstolsburna att utöva fritidsfiske.

Båtar, kajer, bryggor

Kajer och bryggor för fritidsbåtar finns framförallt vid de större sjöarna och vattendragen med närliggande orter i kommunen. Dessa är viktiga platser för möjligheten att ta sig ut på sjöarna. Småbåtar kan utgöra en miljöpåverkan beroende på sort och känslighet på växt- och djurlivet i vattnet.

Ställningstagande - Rekreation

De vattenytor som finns i tätorterna är viktiga att värna, samtidigt som det är värdefullt att tillskapa ytterligare vattenytor.

Verka för att utveckla det rörliga friluftslivet med anknäytning till vatten och natur. Särskilt bör möjligheterna för det rörliga friluftslivet förbättras i de större vattendragen i kommunen samt inom Stora Hammarsjöområdet, som är kommunens enda område av riksintresse för friluftslivet.

I framförallt kommunens tätorter bör tillgängligheten till vattenområden värnas och utvecklas för att höja nyttan för allmänheten.

Anläggandet av allmänna bryggor bör främjas. Vid mindre sjöar och vattendrag med höga djur- och naturvärden bör dock nya anläggningar för fritidsbåtar behandlas restriktivt.

Natur och kultur

Vatten är värdefullt ur många aspekter. För naturen ger det liv och näring, och genom hela Hultsfreds historia har det spelat en avgörande roll för bosättningar och verksamheter.

Vattenområden är känsliga och mycket viktiga ur många aspekter. Kommunen bör verka för att bevara, vårda, och förbättra utsikterna för vattenområden generellt.

Våtmarker

Det finns ett flertal våtmarker med höga till mycket värden i Hultsfreds kommun. Åtta områden är rankade som högsta klass, varav sjön Hulingens södra och östra stränder tillsammans med våtmarksområdet Ryngen tillhör de högsta.

Skydda våtmarker och verka för att återskapa äldre och nya där möjlighet finns och där behovet av minskat näringsläckage är stort.

Biologisk mångfald

I Hultsfreds kommun finns många värdefulla vattenområden för växt- och djurliv. Biotopvårdsbehovet i kommunens vattenområden redovisas i avsnittet *Avrinningsområden*.

Skydd av värdefulla områden

Se avsnittet Ekologiskt särskilt känsliga områden sidan 25.

Äldre kvarnar och kraftverk, fördämningar

Det finns ett flertal äldre anläggningar i eller i anslutning till vattendragen i Hultsfreds kommun (industrihistoriska lämningar, agrara lämningar och miljöer, fornlämningar, broar etc.). Dessa har ofta ett kulturhistoriskt värde vilket är viktigt att bevara och om möjligt utveckla. Ur

miljösynpunkt är nyttjandet av vatten som kraftkälla diskutabelt. Det är positivt ur den aspekten att det är en förnyelsebar energikälla, men det har också en bieffekt i att det bryter den biologiska länken mellan vattenområden. För t.ex. vandrade fisk är det dock en stor nackdel.

Ställningstagande – Natur och kultur

Verka för att anläggningar i vattendrag eller i dess anslutning som inte längre är i funktion, men samtidigt har ett kulturhistoriskt värde, skyddas. Samtidigt bör alltid möjligheter studeras för att undanröja vattenhinder för vandrande fisk. (Vid ingrepp i lagskyddade anläggningar enligt kulturminneslagen krävs tillstånd av länsstyrelsen.)

Samhälle

Översvämningsrisker – bebyggelse, infrastruktur

Se avsnittet Hälsa och säkerhet sidan 97.

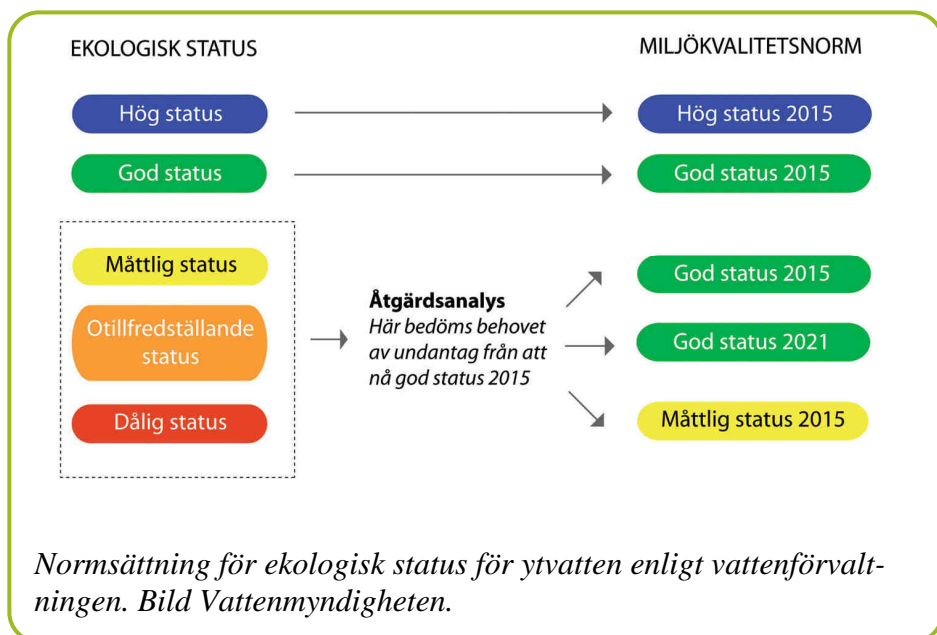
Miljökvalitetsnormer för vatten

I och med införandet av vattenförvaltningen i svensk lagstiftning har regeringen via vattenmyndigheterna 2009 fastställt miljökvalitetsnormer för alla större vattenförekomster. Det grundläggande målet är att uppnå åtminstone god status eller god potential i vattenförekomsterna till 2015. De vattenförekomster som har bedömts ha hög status eller maximal potential har samma värde på miljökvalitetsnormen. Övriga vattenförekomster, utom för de där det beslutats om undantag eller sänkta krav, har miljökvalitetsnormen god status 2015 eller god potential 2015.

Kommuner ska iaktta gällande miljökvalitetsnormer vid planering och planläggning, säkerställa normerna vid prövning av bl.a. tillstånd samt se till att de uppfylls när de utövar tillsyn eller meddelar föreskrifter.

Miljö kvalitetsnormer är juridiskt bindande och de åtgärder som vattenmyndigheten föreslår ska beaktas av kommunen i sin myndighetsutövning, vilket innebär att vatten med hög status eller bättre inte får försämrans medan övriga måste förbättras. En grundläggande miljö kvalitetsnorm har fastställts till att vattenförekomster inte får försämrans.

En viktig uppgift i arbetet med miljö kvalitetsnormer är att kunskapen om vattnet måste förbättras. För att kunna göra en bedömning om miljö kvalitetsnormer riskerar överträdas eller inte i planeringsskedet behövs ett brett kunskapsunderlag att utgå ifrån som kan ge svar på många av de frågor som ställs vid planläggningen. För tillfället finns stora brister när det gäller kunskapsunderlagen, vilket gör det mycket svårt att bedöma möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna i arbetet med översiktsplanen.

De förslag till utvecklings- och förändringsområden som redovisas i översiktsplanen bedöms inte försämrans möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomsterna i kommunen. De vattenförekomster i kommunen som måste förbättras avseende status redovisas under kapitel 15 Avrinningsområden.

Strandskydd och landsbygdsutveckling

Strandskydd gäller för land- och vattenområden som generellt är inom 100 m från strandlinjen, d.v.s. även ut i vattnet. Strandskyddets syften är att trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden samt bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Inom strandskyddat område är det (enligt MB 7 kap) inte tillåtet att:

- bygga nytt
- ändra befintliga byggnader till nytt ändamål
- gräva eller förbereda för byggnation
- utföra anläggningar eller anordningar som hindrar eller försvårar för allmänheten att beträda ett område som annars skulle vara allemansrättsligt tillgängligt.

Möjligheten att, trots bestämmelserna, bygga inom strandskyddsområden finns dock. Dispens kan medges om det finns särskilda skäl enligt miljöbalken 7 kap 18c §. Strandskyddet kan även vara upphävt inom detaljplanelagt område. Är detaljplanen upprättad före 1975 är strandskyddet generellt upphävt inom hela planområdet.

Det är numera möjligt för kommuner att peka ut områden i sina översiktsplaner som lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, s.k. LIS-områden, enligt miljöbalken 7 kap 18d §. Inom sådana områden kan det vara möjligt att uppföra ny strandnära bebyggelse förutsatt att det fortfarande finns en allemansrättslig zon närmast stranden samt att djur- och växtlivet inte påverkas negativt.

Landsbygdsutveckling kan utgöras av en mängd olika verksamheter eller boendemöjligheter. I detta tidiga skede, som översiktsplanen utgör, har kommunen valt att lämna möjligheterna i så stor grad som möjligt öppna för olika typer av etableringar enligt LIS. Det kan vara permanentboende, utökning av befintliga verksamheter som annars inte hade haft den möjligheten, verksamheter med koppling till det rörliga friluftslivet som drar nytta av sjönära lägen som t.ex. campingplatser och stugbyar.

I Hultsfreds kommun har bebyggelsestrycket varit mycket lågt de senaste åren. Och det är inte många byggnader som tillkommit och fått dispens mot strandskyddet i Hultsfreds kommun sedan strandskyddet infördes. Trots detta finns det drygt 1800 bostadshus inom 100 m från en strandlinje, sjö eller vattendrag, i kommunen. Knappt hälften av dessa finns i tätorter med detaljplaner (ca 700) och flera av de övriga har tillkommit innan strandområdena blev skyddade på 1950-talet. Trots det stora antalet bostadshus inom 100 m från kommunens stränder finns det många sjöar som helt saknar bebyggelse. Det finns ca 700³ sjöar i kommunen med en sammanlagd yta om ca 66 km², varav hälften är större än 1 ha, och ca 50 mil vattendrag. Vid 87 av sjöarna finns det för närvarande bebyggelse inom strandskyddsområdet, d.v.s. ca 25 % av de större sjöarna. Kommunen föreslår att 73 sjöar i kommunen kan vara möjliga som LIS-områden. 26 av dessa har idag ingen bebyggelse inom strandskyddsområdet, samtidigt är det 36 sjöar i kommunen som för närvarande har bebyggelse inom strandskyddsområdet som inte pekas ut som lämpliga som LIS-områden. Tillgången på orörda sjöar och vattendrag är mycket stor i kommunen, samtidigt som tillgängligheten är låg då möjligheten att nå dessa kan vara liten med färdmedel. En utveckling av landsbygden i stort i strandnära läge är i Hultsfreds perspektiv något som är positivt. Det är viktigt att komma ihåg att de prövningar som kommer att göras i det fortsatta arbetet med LIS-

³ Osäkerheten i antalet sjöar beror på hur man räknar. Det kan t.ex. vara svårt att avgränsa när ett större vattendrag övergår i sjö, när mindre vattenytor sitter tätt ihop samt var man drar gränsen för hur liten en sjö får vara.

områden ska utgå ifrån att den avgränsning som gjorts och som redovisas i kartan på sidan 73 endast är översiktlig.

De övergripande kriterierna för etablering av ny bebyggelse klargörs av de allmänna hänsynen i PBL 2 och 3 kap, men särskilt bör understrykas vikten av att området skall vara möjligt och lämpligt att exploatera. I strandnära läge görs det med särskild hänsyn till grundförhållanden och översvämningsrisker. Platsen bör även uppfylla flera av nedanstående punkter för att området skall vara intressant att vidareutveckla. Området bör förutom att vara utpekad som ett LIS-område i översiktsplanen:

- ha goda möjligheter beträffande tillgång till kommunalt vatten och avlopp. Alternativt skall nya gemensamma VA-anläggningar kunna anordnas där så anses nödvändigt.
- utgöra en utvidgning av ett befintligt planlagt område
- utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse, vilket är ett krav när en dispens avser enstaka nya bostadshus
- ha närhet till lämpliga anslutningsvägar och eventuella ledningsnät
- vara lämpligt att exploatera med hänsyn till kommunal service som sophämtning och skolskjuts, samt privata serviceinrättningar och postgång etc.
- kunna utgöra ett större underlag för service av typ lanthandel
- vara utvecklande för landsbygden, d.v.s. något som kan innebära ett ökat företagande, fler boende i nya eller befintliga hus, hållbara lösningar för kommunikation och infrastruktur, ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling av hela området samt öppenhet för nya idéer och nya former av samarbeten.

Det är speciellt viktigt vid nyexploatering i natursköna och strandnära områden att extra hänsyn tas till allmänhetens möjlighet att nyttja allmansrätten. Det är viktigt att allmänheten upplever att man har tillträde till områden utanför tomtmark. Att tomter får en tydlig avgränsning är särskilt viktigt i nya områden då detta innebär förändringar för allmansrätten.

En mycket viktig förutsättning för att kunna etablera ytterligare enskild bostadsbebyggelse längs stränderna är även att den ansluter till ett redan ianspråktaget område. Man kan då med visst fog hävda, att marken och stränderna närmast det redan befintliga stugområdet kan vara så påverkat, att de allemansrättsliga förhållandena inte kommer att påverkas påtagligt direkt eller indirekt av en ny exploatering. Om helt nya etableringar ska komma i fråga, bör det endast ske efter noggranna studier av tänkbara natur- och kulturvärden på platsen.

Platsens och den omgivande naturens och vattenområdenas känslighet avgör om det är lämpligt eller inte. Det är av väsentlig betydelse att inte natur- och kulturmiljöer förstörs eller onödigtvis påverkas. Särskilda krav på utformningen kommer dessutom att ställas vid bygglovgivning. I tätorter och i deras direkta närhet bör anläggande av ny bebyggelse i närheten av strandområden accepteras i större omfattning om särskilda skäl finns.

De vattenområden som pekas ut som möjliga för landsbygdsutveckling, s.k. LIS-områden, är områden som har ansetts ha värden och möjligheter att utveckla sin omgivning. De kommer dessutom inte i konflikt med nedanstående förhållanden (vilka använts som kriterier för urvalet av områden):

- Området är av riksintresse för naturvärden, Natura 2000 eller naturreservat.
- Området är av högsta klass i naturvärdesbedömningen.
- Vattenområdet är beläget långt från annan bebyggelse eller större vägar.

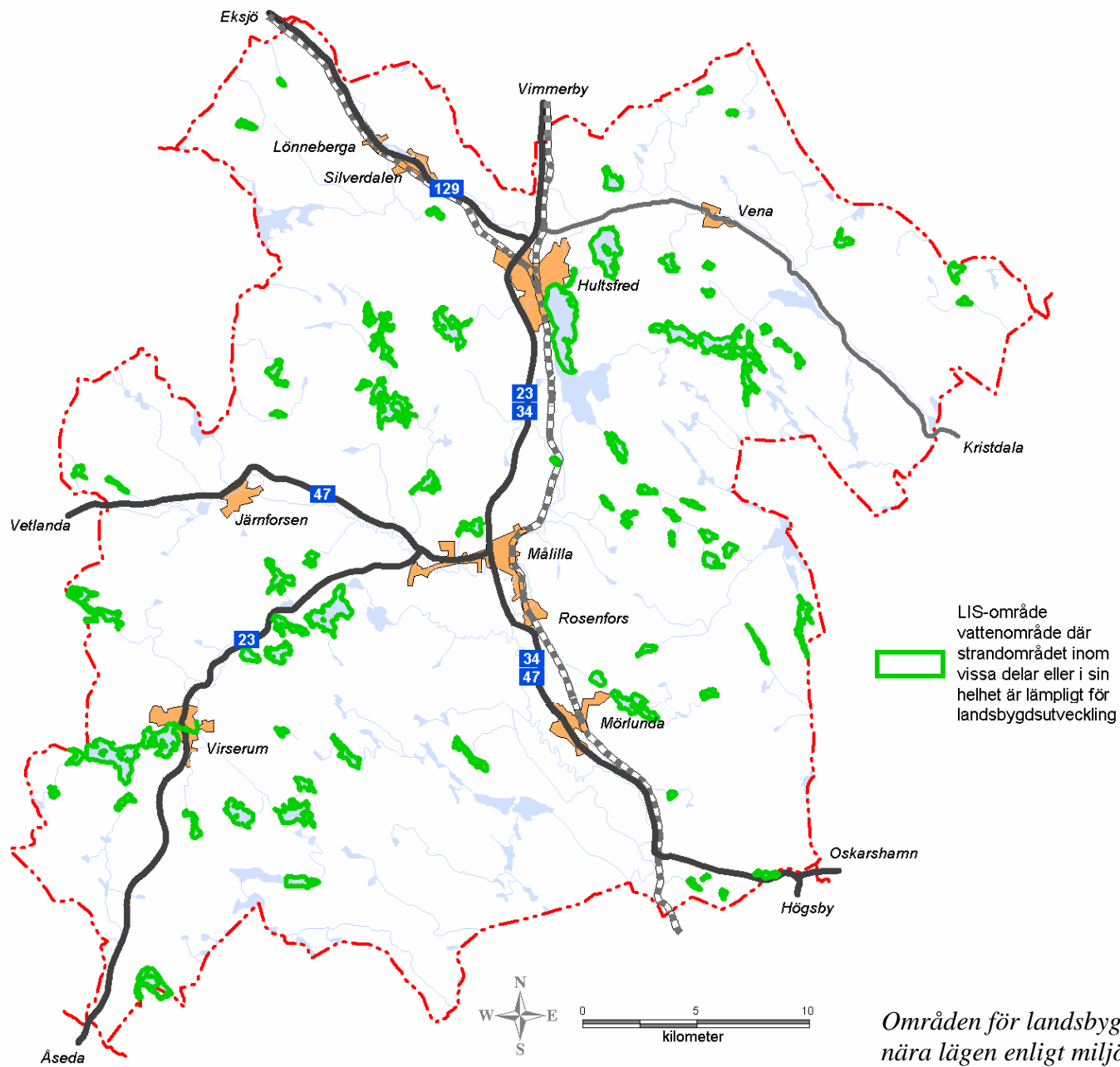
Utöver den bedömning som lett fram till kartan med vattenområden lämpliga för landsbygdsutveckling är det viktigt att vid den fortsatta prövningen av lämpliga strandområden för bebyggelse ta hänsyn till särskilda frågor som:

- Vattnets och strandzonens känslighet för föroreningar (avlopp, olyckor) och slitage

- Vattnets och bottnarnas betydelse för djur- och växtliv om påverkan kan befaras p.g.a. av anläggandet
- Vattnets användning
- Närhet till skyddad/känsliga naturområden som Natura2000, naturreservat samt områden av riksintresse för naturvård
- Artsammansättningen i området
- Exploatering idag, infrastruktur, tillgänglighet
- Terrängförhållanden. Översvämningsrisken vid strandnära exploatering bör beaktas särskilt genom att utvärdera och bedöma riskerna på den aktuella platsen. Är strandområdet flackt och tillrinningsområdet stort måste översvämningsriskerna beaktas särskilt
- Allmänna värden som är viktiga för bl.a. det rörliga friluftslivet
- VA-försörjning eller vilka möjligheter som de närliggande mark- och vattenområdena har för att kunna försörja bostaden med färskvatten samt infiltrera spillvatten

Ställningstagande – Strandskydd

- Exploatering av det närmaste strandområdet (0-30 m) är oförenligt med de mål strandskyddet är satt att skydda. Exploateringar närmare strandlinjen måste antingen vara inom ett område som redan är påverkat av anläggningar eller att syftet med exploateringen är att främja det rörliga friluftslivet.
- Det bör utvärderas hur strandskyddets syften påverkas av utpekandet av LIS-områden.
- Trafiksäkra och snabba transportmöjligheter bör vara en förutsättning för nya etableringar, d.v.s. det bör inte vara för långa avstånd till större vägar på landsbygden samt till närliggande bebyggelse (vägsträckan bör inte vara mer än 2 km från större vägar eller 5 km från någon av kommunens tätorter). Detta ställningstagande är även tillämpligt för etableringar generellt på landsbygden.

15 Avrinningsområden

Hultsfreds kommun kan indelas i tolv delavrinningsområden. Tio av dessa ingår i Emåns huvudavrinningsområde medan de två sista utgör delar i Marströmmens respektive Viråns huvudavrinningsområden.

Märkningen av respektive delavrinningsområde är delvis gjord enligt Emåförbundets redan existerande. Inom Emån finns 19 delavrinningsområden, varav tio berör Hultsfreds kommun. Numreringen på dessa har behållits medan de sista två områdena har benämnts "V" för Virån och "M" för Marströmmen, se karta nedan. En mindre del av Hultsfreds kommuns yta berör även avrinningsområdet för Motala ström, men då området är så pass litet och då varken några anläggningar eller betydande vattenområden finns där behandlas det inte ytterligare i texten.

Teckenförklaring för efterföljande kartor

Kommungräns

Avrinningsområdesgräns

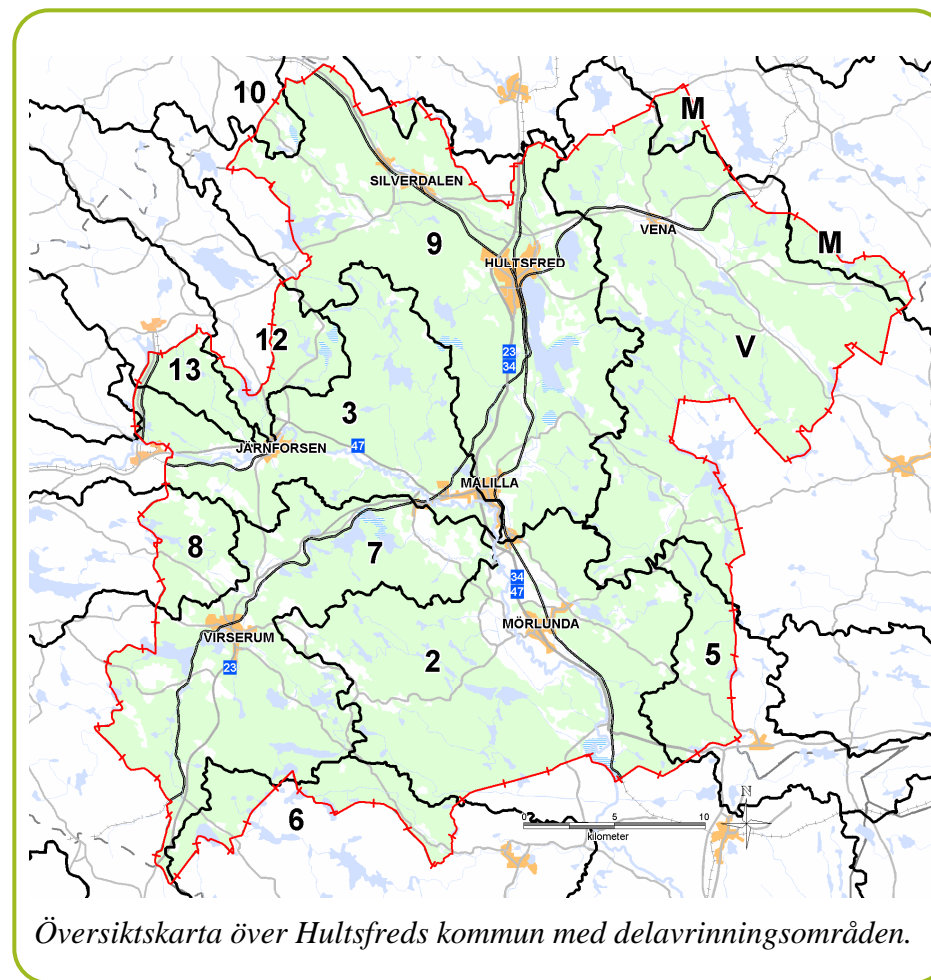
Förorenade områden

Biotopvårdsbehov

Delavrinningsområde

2 Nedre delen av Emåns huvudfåra	9 Silveråns nedre del
3 Mellersta delen av Emåns huvudfåra	10 Brusaån
5 Lillån	12 Sällevadsån
6 Nötån	13 Pauliströmsån
7 Gårdvedaån	M Marströmmen
8 Skärveteån	V Virån

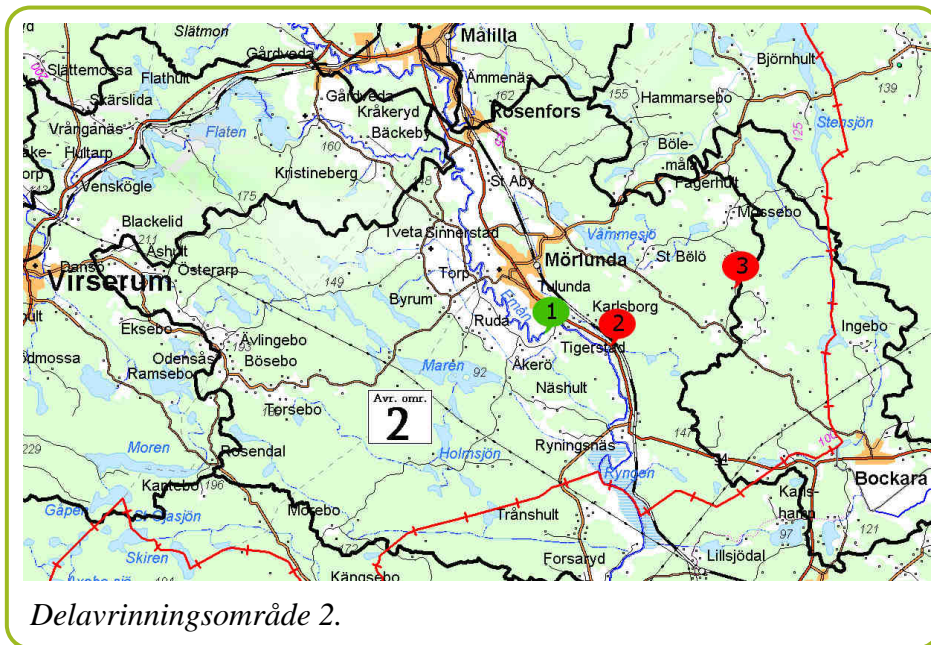

Delavrinningsområde 2

Vattendrag: Nedre delen av Emåns huvudfåra

Total area: 483 km²

Area inom kommunen: ca 213 km²

Delavrinningsområde 2.

Karaktär

Ån är mestadels lugnflytande eller svagt strömmande och omgivningarna domineras av åkermark. Flertalet av de sparsamt förekommande strömmande sträckorna har dessvärre rensats från block vilka idag ligger längs åns kanter. Stora ingrepp i vattendraget består av de invallningar och övriga markavvattningsföretag som utförts från 1890 och fram till slutet av 1980-talet, för att torrlägga våtmarker och senare för att eliminera översvämningar på intilliggande jordbruksmark.

Biotopvårdsbehov

Det finns stora åtgärdsbehov i området, inte minst i Hultsfreds kommun. I fiskevårdsplan Emån 2000 finns förslag på allt ifrån utplacering av lekgrus och utrivning av vandringshinder till eventuell utplantering av mal i trakterna kring Mörlunda (se kartan, symbol 1). Området ser ut att kunna vara en potentiell malbiotop men utförligare undersökningar krävs.

Förorenade områden

Delavrinningsområdet innefattar totalt 40 potentiellt förorenade områden. De objekt som anses utgöra störst potentiell risk för spridning är Emåns huvudfåra ned till Ryngan (se kartan, symbol 2) och Stig Nilsson's Trävaruindustri i Mörlunda (se kartan, symbol 3).

Övriga aspekter av särskilt intresse inom delavrinningsområdet

Flera markområden runt denna del av Emån riskerar att drabbas av översvämningar då det finns stora arealer låglänt jordbruksmark runt Mörlunda. Dessa jordbruksmarker är också de bästa i kommunen, men samtidigt de områden som även riskerar ha höga läckage av näringsämnen.

Så länge riksväg 34/47 passerar strax intill Emån utgör den en risk för vattendraget vid eventuella trafikolyckor med farligt gods.

Miljö kvalitetsnorm

Emån söder om Fredriks borg är klassad som måttlig ekologisk status och ska nå god ekologisk status till 2015.

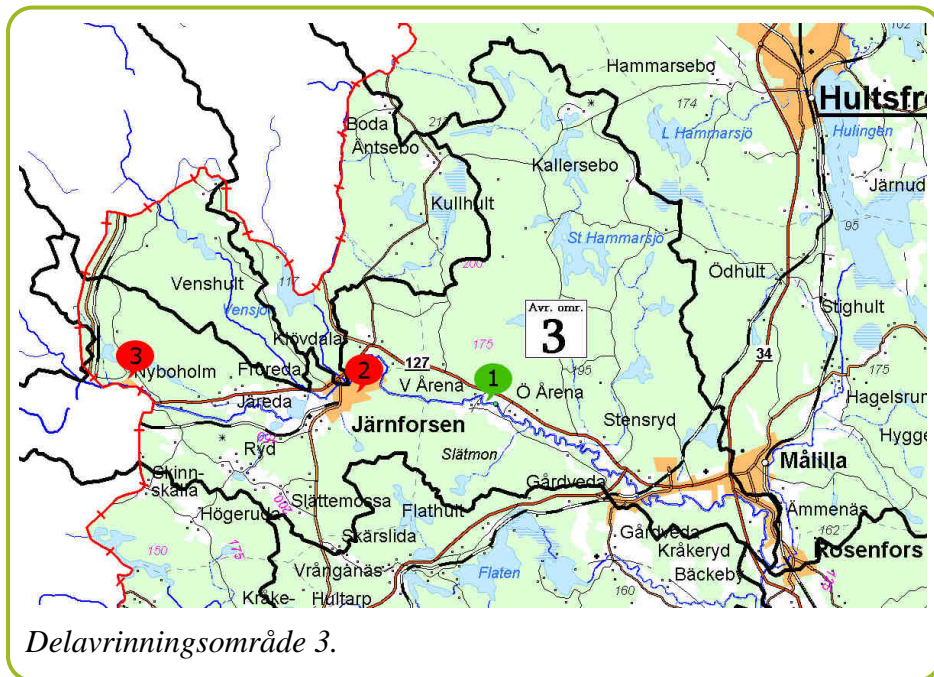
Emåns biflöde från sjön Maren är klassad som måttlig ekologisk status och ska med tidsfrist nå god ekologisk status 2021.

Delavrinningsområde 3

Vattendrag: Mellersta delen av Emåns huvudfåra

Total area: 343 km²

Area inom kommunen: ca 132 km²

Karaktär

Ån rinner genom Målillaplatån och meandrar ofta kraftigt genom det bördiga jordbrukslandskapet. Mellan Järnforsen och Målilla mynnar flera tillrinnande vattendrag från nordväst och landskapet domineras av barr- och lövskog. I och invid vattendraget finns en mängd skyddsvärda och hotade arter, bl.a. öring, flodpärlmussla och utter.

Ett antal sjöar inom delavrinningsområdet är försurningspåverkade och flera ingår i kommunens kalkplan. Området har påverkats och påverkas

även i dagsläget negativt av olika mänskliga aktiviteter. Framför allt är det Emåns huvudfåra som fått utstå effekterna av detta. Järnsjön, som förorenats av PCB via utsläpp från pappersbruket i Kvillsfors, är sanerad.

I Stora Hammarsjöområdet, som är av riksintresse för friluftslivet, finns ett flertal sjöar där fritidsfisket är av stort intresse.

Biotopvårdsbehov

Flera sträckor i området är kraftigt flottledsrensade och här finns stora åtgärdsbehov vad gäller biotopåterställning. Bland annat gäller detta Emåns huvudfåra vid Västra Årena (se kartan, symbol 1).

Förorenade områden

Delavrinningsområdet innefattar totalt 44 potentiellt förorenade områden. De objekt som anses utgöra störst potentiell risk för spridning är Hilmer Dahl trävaru i Järnforsen (se kartan, symbol 2) och Kvillsfors träindustri AB i Kvillsfors (se kartan, symbol 3).

Övriga aspekter av särskilt intresse inom delavrinningsområdet

Riksväg 47 passerar nära Emån genom hela delavrinningsområdet och riskerar påverkas mycket negativt vid en eventuell trafikolycka med farligt gods. Vattentäkt från grundvatten i Gårdveda försörjer samhälletna Målilla, Järnforsen, Rosenfors och Mörlunda.

Vissa områden vid Emån riskerar översvämmas vid kraftiga vattenflöden.

Miljö kvalitetsnormer

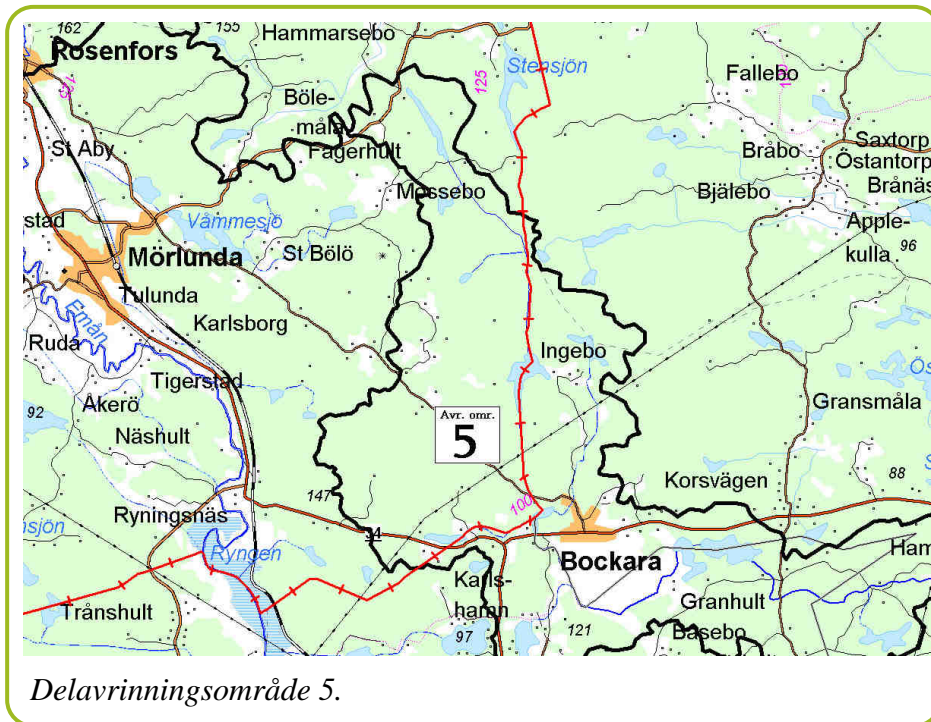
Emån uppströms Järnforsen (Sällevadsåns utlopp) är klassad som måttlig ekologisk status och ska med tidsfrist nå god ekologisk status 2021.

Delavrinningsområde 5

Vattendrag: Lillån

Total area: 140 km²

Area inom kommunen: ca 40 km²

Delavrinningsområde 5.

Karaktär

Lillån är det nedersta biflödet till Emån och mynnar i våtmarksområdet vid Bolö, strax uppströms Emsfors. Ån är till största delen lugnflytande och rak.

Biotopvårdsbehov

Delavrinningsområdet är ett av de mest fysiskt påverkade i hela Emåns avrinningsområde. Ingreppen består bl.a. av omfattande rätningar och sänkningar. Trots detta har Lillån förutsättningar att kunna nyttjas av havsöring för lek och uppväxt. Endast den översta delen Lillåns avrinningsområde ligger inom Hultsfreds kommun. Här föreligger inga akuta åtgärdsbehov men rensning och avverkning har påverkat ån negativt. Stationära öringbestånd förekommer.

Förorenade områden

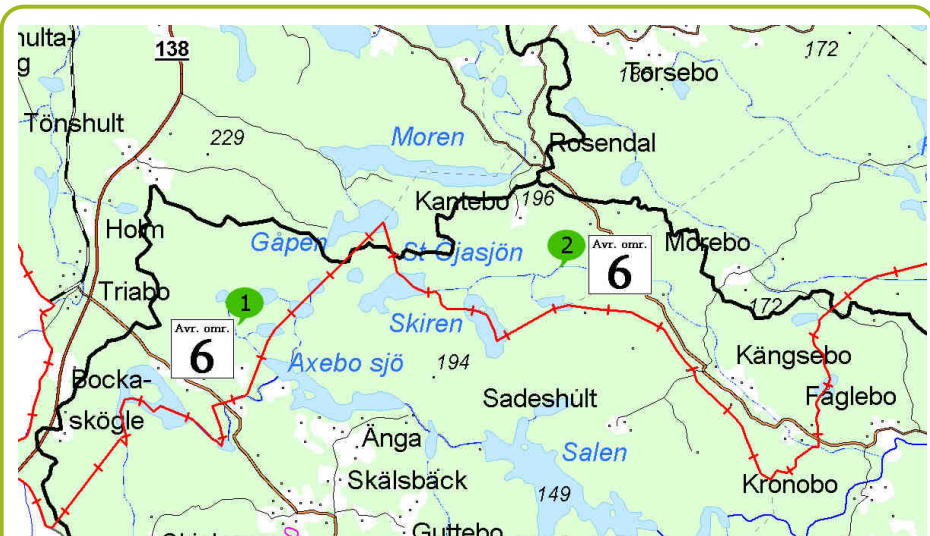
Det finns inga bokförda potentiellt förorenade områden i Hultsfreds kommun inom detta delavrinningsområde.

Delavrinningsområde 6

Vattendrag: Nötån

Total area: 230 km²

Area inom kommunen: ca 20 km²

Delavrinningsområde 6.

Karaktär

Trots hög påverkansgrad har Nötån höga naturvärden och nedre delen vid Kronobo utgör riksintresse för naturvården. En betydande andel (ca 6 km eller 20 %) utgörs av strömmande sträckor med flera kvillområden och ån hyser både öring och flodpärlmussla.

En liten del av Nötåns avrinningsområde ligger inom Hultsfreds kommun. Det är de norra delarna av avrinningsområdet som återfinns strax söder om Virserum. Sjöar i kommunen som ligger i området är bl.a. Triasjön och Skiren, båda på gränsen till Högsby kommun.

Försurningspåverkan är som störst i Nötåns västra delar och här ingår flera sjöar i kalkprogram. Inom Hultsfreds kommun ingår bl.a. Triasjö och Almten.

Biotopvårdsbehov

I Fiskevårdsplan Emån 2000 finns ett antal åtgärdsförslag. Främst rör det sig om biotopförbättring och förbipassage av vandringshinder i Kattebäck (se karta 4, symbol 1) och Smedbäcken (se kartan, symbol 2).

Förorenade områden

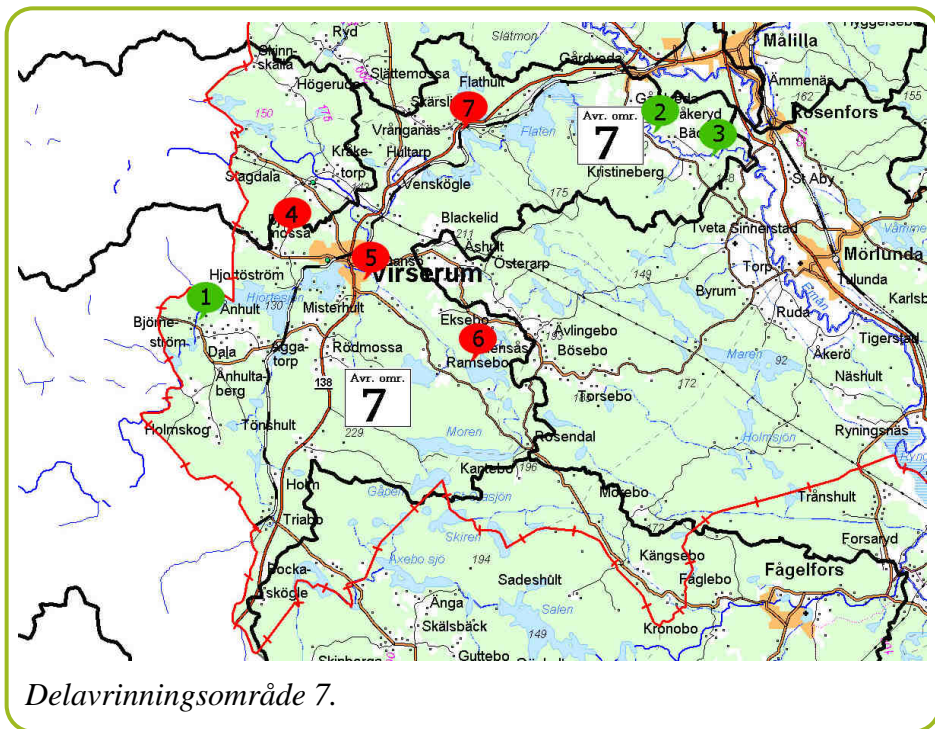
Det finns inga bokförda potentiellt förorenade områden i Hultsfreds kommun inom detta delavrinningsområde.

Delavrinningsområde 7

Vattendrag: Gårdvedaån

Total area: 335 km²

Area inom kommunen: ca 180 km²

Karaktär

Avrinningsområdet omfattar även Lillån vid Virserum och Tängelå, som ansluter till Hjorteshjön ovan Virserum. Marktyperna utgörs huvudsakligen av barrskog och åkermark men det förekommer även en hel del våtmarker och lövskogar. Gårdvedaån har till största delen ett ringlande lopp och de nedre delarna omges till stor del av våtmarker och öppna marker. Dessutom rinner den genom ett flertal sjöar vilket gör den till ett mångskiftande vattendrag som hyser ett stort antal fiskarter och varierande miljöer. Lillån och Tängelå är ganska likartade i storlek

och karaktär och utmärker sig som typiska strömvattendrag. Båda har dessutom relativt hög påverkan i form av rensningar, omgrävningar och vandringshinder.

Delavrinningsområdet är påverkat av försurning främst inom Jönköpings län, men även i Kalmar län kalkas vissa sjöar. Exempelvis kalkas Hjorteshjön och Gårdvedaån med en doserare mellan Granesjöarna.

Biotopvårdsbehov

Gårdvedaån är påverkad av såväl försurning som rensning. Bland åtgärdsbehoven inom Hultsfreds kommun finns bl.a. en fiskväg förbi det nedersta hindret vid Bysjön samt anläggning av skyddszoner längs stora delar av vattendraget.

Förorenade områden

Delavrinningsområdet innefattar totalt 87 potentiellt förorenade områden. De objekt som anses utgöra störst potentiell risk för spridning är Ekflod gruva i Björkmossa (se kartan, symbol 4), Eksebo gruva i Ramsebo (se kartan, symbol 6), Virserumsgruvan i Virserum (se kartan, symbol 5) och Vrångånäs järnbruk i Vrångånäs (se kartan, symbol 7).

Övriga aspekter av särskilt intresse inom delavrinningsområdet

Skyddsområden för vattentäkt för Virserums samhälle finns strax norr om Virserum. Vattentäkten hämtar sitt vatten från Slagdalaåsens grundvatten.

Vid Virserumssjön finns flertalet fritidshus med enskilda VA-anläggningar av varierande standard.

Miljökvalitetsnormer

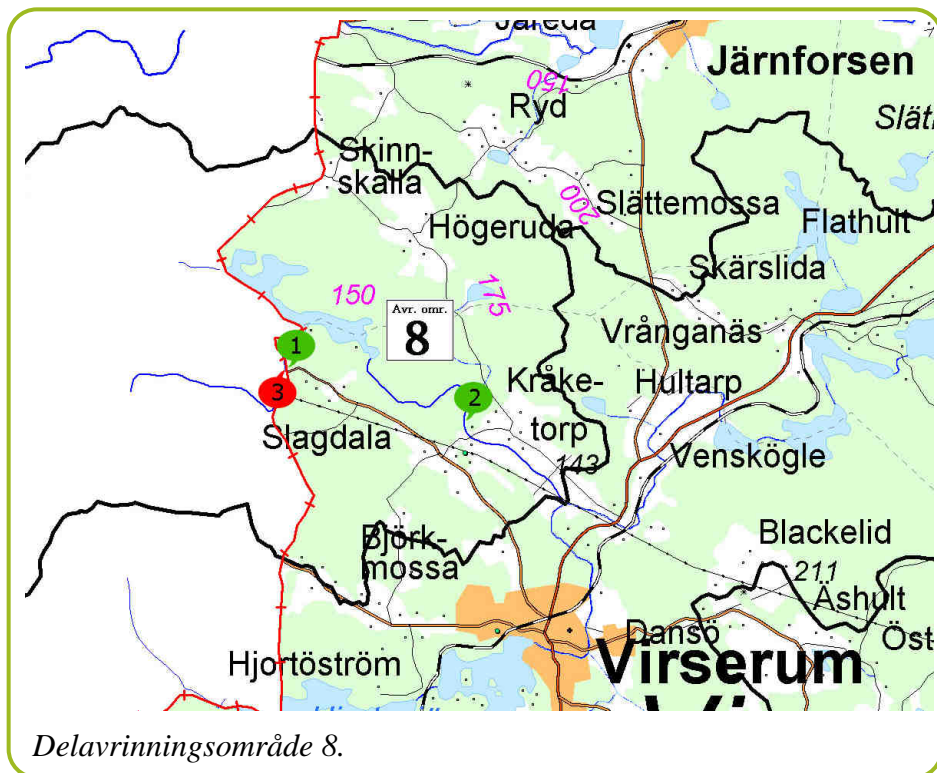
Björneån (mellan Stora Granesjön och Hjorteshjön), Hjortån och Virserumsån (mellan Virserumssjön och bron för Lv 672) är klassade som måttlig ekologisk status och ska med tidsfrist nå god ekologisk status till 2021.

Delavrinningsområde 8

Vattendrag: Skärveteån

Total area: 320 km²

Area inom kommunen: ca 27 km²

Karaktär

Skärveteån är ett av de större vattendragen inom Emåns avrinningsområde men endast en liten del befinner sig inom Hultsfreds kommun. Avrinningsområdet är i väster påverkat av försurning, d.v.s. utanför kommunens gränser.

Biotopvårdsbehov

De flesta åtgärdsbehov som upptas i fiskevårdsplan Emån 2000 ligger utanför kommunen. Vissa behov finns dock i form av stenutläggning och anläggande av skyddszoner där ån rinner genom öppet landskap (se kartan, symbol 2). Dessutom finns ett vandringshinder i Tobro precis på länsgränsen där ett omlöp planeras (se kartan, symbol 1). Själva omlöpet kommer emellertid att förläggas till andra sidan av länsgränsen i Vetlanda kommun.

Förorenade områden

Delavrinningsområdet innefattar totalt ett potentiellt förorenat område inom kommunen, nämligen Möbelfabriken i Tobro (se kartan, symbol 3). Verksamheten på det aktuella området är sedan länge nedlagd. Möbelfabriken låg precis på gränsen mot Vetlanda kommun och flyttades till Virserum 1936. Möbelfabriker är som bransch lågt klassade, vilket innebär att risken för att en förorening av allvarigare art föreligger är liten.

Övriga aspekter av särskilt intresse inom delavrinningsområdet

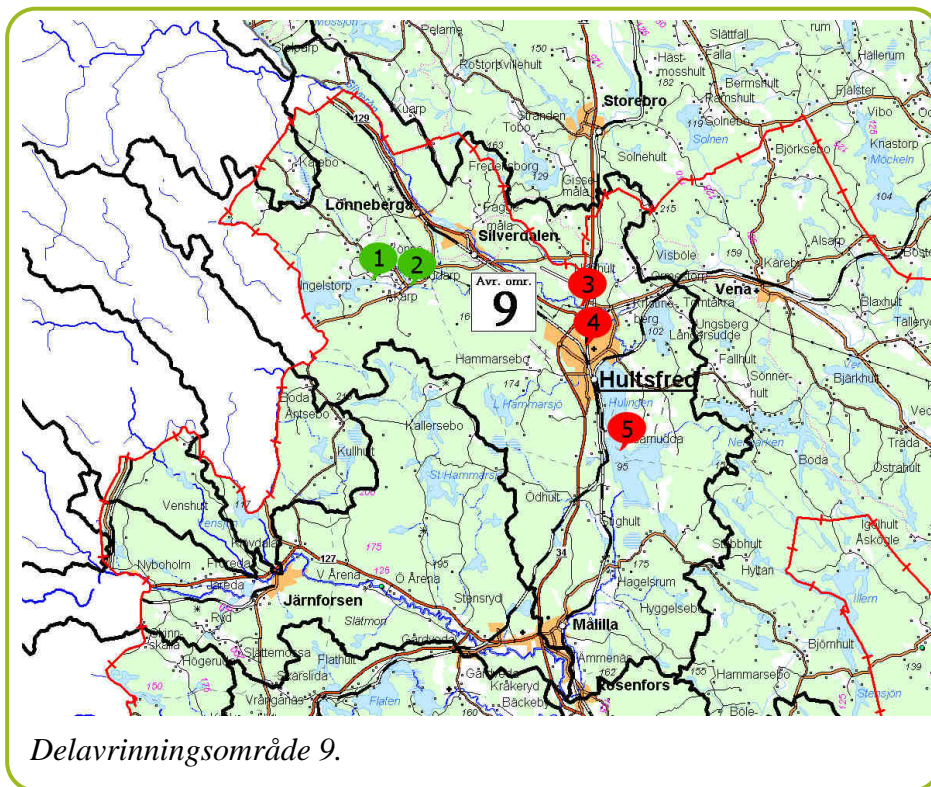
En mindre del av det yttre skyddsområdet för Virserums vattentäkt finns i den södra delen av avrinningsområdet.

Delavrinningsområde 9

Vattendrag: Silverråns nedre del

Total area: 303 km²

Area inom kommunen: ca 265 km²

Delavrinningsområde 9.

Karaktär

Nedre Silverråns delavrinningsområde ligger nästan helt inom kommunens gränser. Området innefattar även biflödet Lillån som mynnar i Silverdalen. Silverråns dalgång är klassad som riksintresse för naturvård och vissa områden är föreslagna som Natura 2000-objekt. Vattendraget

domineras av lugnflytande till svagt strömmande vatten och omgivningarna består till största delen av barrskog och åkermark. Lillån har däremot ett mer strömmande och forsande lopp, huvudsakligen omgivet av barr- och blandskog.

Området är försurningspåverkat, främst i den nordvästra delen kring sjön Ögeln i Eksjö kommun.

Biotopvårdsbehov

Både Silverån och Lillån är utsatta för påverkan i form av indämning, rensning och rätning. Nedre delen av Silverån hotas dessutom av invallningsföretag. Förutsättningarna för strömlevande fisk i Lillån skulle kunna vara särskilt bra, men det kräver att vandringshinder vid t.ex. Lindens utlopp (se kartan, symbol 1) samt Åkarp (se kartan, symbol 2) åtgärdas. Dessutom skulle vissa rensade sträckor behöva återställas.

Förorenade områden

Delavrinningsområdet innefattar totalt 144 potentiellt förorenade områden. Flera objekt anses utgöra stor potentiell risk för spridning, bl.a. sjön Hulingen (se kartan, symbol 5) som är starkt påverkad av uppströms förekommande industrier och förorenad av bl.a. kvicksilver och bly. Sjön Nedsjön (se kartan, symbol 3) är också förorenad av kvicksilver. Impregneringsverket i Hultsfred samt batterifabriken i Hultsfred (se kartan, symbol 4) utgör två områden med potentiellt mycket stor risk för allvarliga föroreningar samt spridning av dessa. Vid dessa industrier hanterades ämnen som krom, koppar, bly, svavelsyra och kreo-sotolja. Båda dessa industrier är numera nedlagda.

Övriga aspekter av särskilt intresse inom delavrinningsområdet

Inom avrinningsområdet finns två grundvattentäkter, Silverdalens vattentäkt som även försörjer Löneberga samhälle samt Hultsfreds vat-

tentäkt som även försörjer Vena samhälle. Båda vattentäkterna hämtar sitt vatten från Hultsfredsdeltat, vilken har en mycket stor grundvattenkvantitet.

Vissa områden vid Silverån riskerar drabbas av översvämning vid höga vattenflöden, särskilt utsatta är åkermarkerna vid Hagelsrum, men även låglänta delar av samhällena Lönneberga, Silverdalen, Hultsfred och Målilla vid ån riskerar drabbas.

Miljö kvalitetsnormer

Silverån mellan Hulingen och Emån är klassade som otillfredställande ekologisk status och ska med tidsfrist nå god ekologisk status 2021.

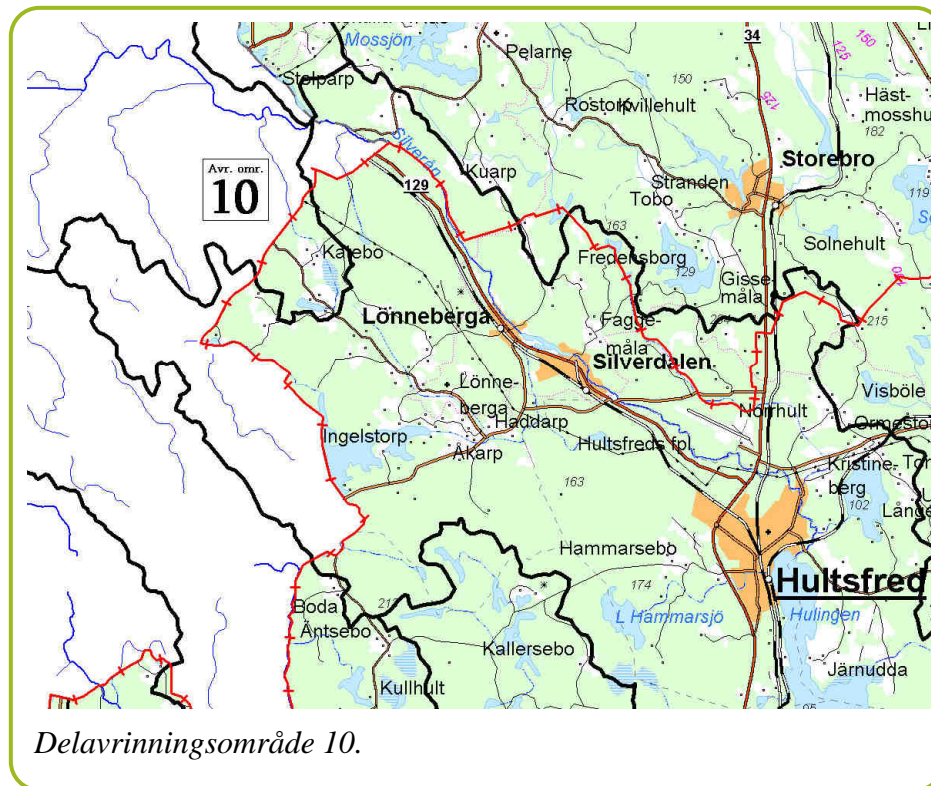
Nyemålaån (Lillån) uppström Linden är klassad som måttlig ekologisk status och ska med tidsfrist nå god ekologisk status 2021.

Delavrinningsområde 10

Vattendrag: Brusaån

Total area: 227 km²

Area inom kommunen: ca 7 km²

Delavrinningsområde 10.

Karaktär

Brusaån har sitt källområde i trakterna kring Stensgöl och rinner i sydöstlig riktning genom Bruzaholm, Hjaltevad och Ingatorp för att slutligen mynna i Silverån strax utanför Mariannelund. En ytterst liten del av avrinningsområdet ligger inom Hultsfreds kommun och utgörs av de

övre delarna av biflödet Hagnebäcken i trakten av Katebo. Området är försurningspåverkat.

Biotopvårdsbehov

Vattendraget är påverkat genom rensning och rätning. Skyddszoner är också en bristvara utmed långa sträckor av ån. Längs de sträckor som ligger inom kommunen finns emellertid inga akuta åtgärdsbehov.

Förorenade områden

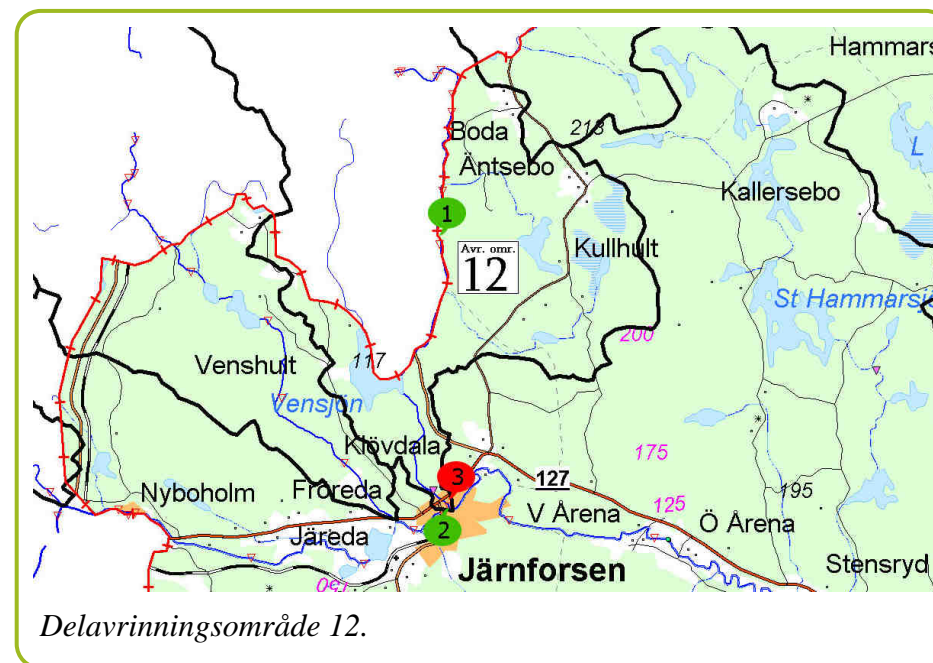
Det finns inga bokförda potentiellt förorenade områden i Hultsfreds kommun inom detta delavrinningsområde.

Delavrinningsområde 12

Vattendrag: Sällevadsån

Total area: 102 km²

Area inom kommunen: ca 24 km²

Karaktär

Sällevadsån intar en särställning bland övriga biflöden till Emån vad beträffar naturvärden och biotopsammansättning. Större delen av ån är av riksintresse för naturvärden och de östliga delarna är Natura 2000-område. Sällevadsåns dalgång mellan Sjöarna Flen och Vensjön är dessutom naturreservat. Vattendraget har ett ringlande lopp och rinner genom flera raviner och längs branta stränder. Närmiljöerna domineras av blandskog och våtmarker. Förekomsten av öring och flodpärlmussla är mycket god, vilket är en av anledningarna till bildandet av naturre-

servat. Försurningspåverkan är relativt låg men i den sydöstra delen finns ett antal sjöar som ingår i kalkningsprogram, bl.a. Vensjön och Igelsjön i Hulfsfreds kommun.

Biotopvårdsbehov

Den fysiska påverkan är inte obetydlig och utefter nästan 50 % av vattendragets sträckning har flottledsrensning skett. Samtliga förekommande vandringshinder har klassats som artificiella. Ett avsnitt av den nedre delen av Sällevadsån rinner längs länsgränsen, från trakten kring Boda nedströms sjön Flen, till inloppet i Vensjön. Längs denna sträcka finns ett antal åtgärdsförslag ur Fiskevårdsplan Emån 2000. Framst rör det sig om förbättring av möjligheter till passage förbi före detta kvarndammar, en del redan halvt raserade och utan funktion (se kartan, symbol 1). Den enskilt viktigaste åtgärden inom området är emellertid att skapa fri fiskvandring förbi Järnforsens baddamm, som ligger mitt i fåran strax uppströms åns utlopp i Emån (se kartan, symbol 2).

Förorenade områden

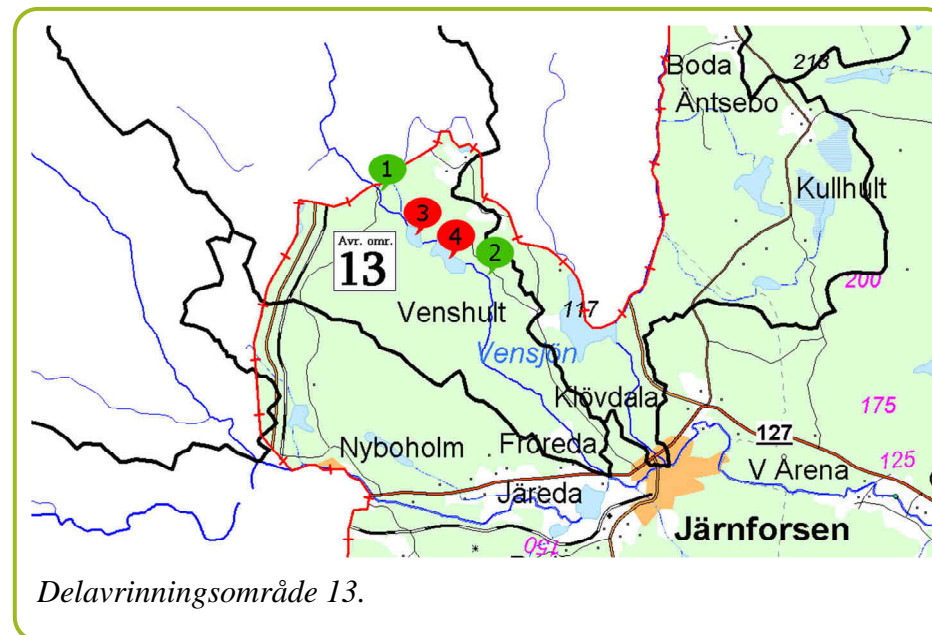
Delavrinningsområdet innefattar totalt två potentiellt förorenade områden. Det enda objekt där potentiell spridningsrisk föreligger är Järnforsens bensin och bil HB i Järnforsen (se kartan, symbol 3).

Delavrinningsområde 13

Vattendrag: Pauliströmsån

Total area: 219 km²

Area inom kommunen: ca 17 km²

Karaktär

Avrinningsområdet innefattar ett flertal större sjöar som Bellen, Mycklaflon, Skedesjön och Försjön. Pauliströmsån är ett medelstort vattendrag som domineras av ett svagt strömmande och ringlande lopp. Omgivningarna domineras huvudsakligen av barrskog men i åns närhet är inslagen av lövskog, våtmarker och åkermark betydande. I övrigt kännetecknas området av mycket god vattenkvalitet, med förekomst av flodpärlmussla och mycket bra öringbiotoper i de nedre delarna av vattendraget. Området är påverkat av försurning och bl.a. kalkas sjön

Ramsen som ligger precis på gränsen mellan Vetlanda och Hultsfreds kommuner.

Biotopvårdsbehov

Det är de nedre delarna av Pauliströmsån som återfinns i Hultsfreds kommun. Strax nedströms Pauliströms samhälle i Vetlanda kommun rinner ån över gränsen till Kalmar län. Ett antal åtgärdsområden upptagna i Fiskevårdsplan Emån 2000 ligger inom kommunens gränser. Framst gäller det biotopåterställning och förbättrade lekmöjligheter för den stationära öringstammen. Ett sådant åtgärdsområde återfinns precis nedströms länsgränsen där ån är hårt rensad (se kartan, symbol 1) och ett annat ligger strax nedströms Nedre Svartsjön (se kartan, symbol 2).

Förorenade områden

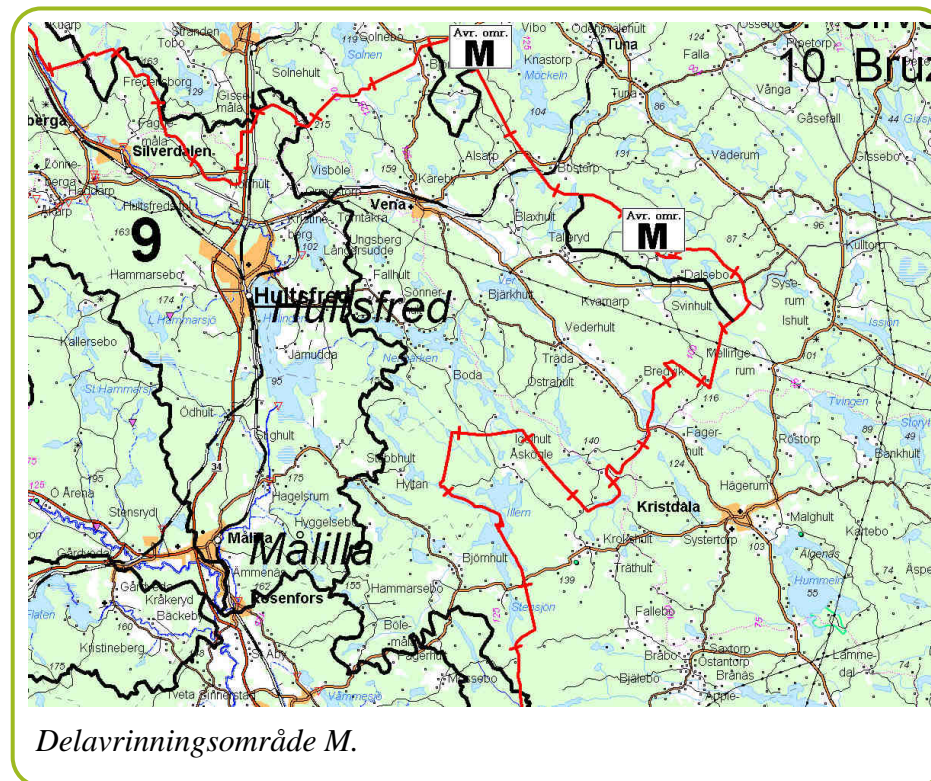
Delavrinningsområdet innefattar totalt två potentiellt förorenade områden. Inget av dessa bedöms utgöra någon större risk för omgivande miljö. Övre Svartsjön (se kartan, symbol 3) och Nedre Svartsjön (se kartan, symbol 4) ligger bara någon kilometer nedströms gränsen till Vetlanda kommun. Sjöarna var tidigare kraftigt förorenade av kvicksilverhaltiga pappersfibrer från Pauliströms pappersbruk. Saneringen utfördes 2006 och förväntas minska läckaget av kvicksilver från Svartsjöarna till Pauliströmsån och den nedströms belägna Emån till godtagbara nivåer.

Delavrinningsområde M

Vattendrag: Marströmmen

Total area: 496 km²

Area inom kommunen: ca 20 km²

Karaktär

Marströmmen mynnar ut i Östersjön mellan Västerviks och Oskarshamns kommuner. Många av områdets sjöar är långsmala och följer olika sprickdalsystem. Dessa sjöar hyser i flera fall upp till 15 fiskarter och det finns även gamla uppgifter om mal. Inom avrinningsområdet

finns flera områden av riksintresse för kulturmiljön, bland annat i trakten av Dalsebo i Hultsfreds kommun.

Biotopvårdsbehov

Marströmmen biotopkarterades år 2000 då 79 km åsträcka inventerades. Endast en liten del av avrinningsområdet och inga av de karterade sträckorna återfinns inom Hultsfreds kommun. Man vet därför inte mycket om vilka åtgärdsbehov som finns inom kommunen, men det är sannolikt inte några av stor betydelse för Marströmmens avrinningsområde i stort.

Förorenade områden

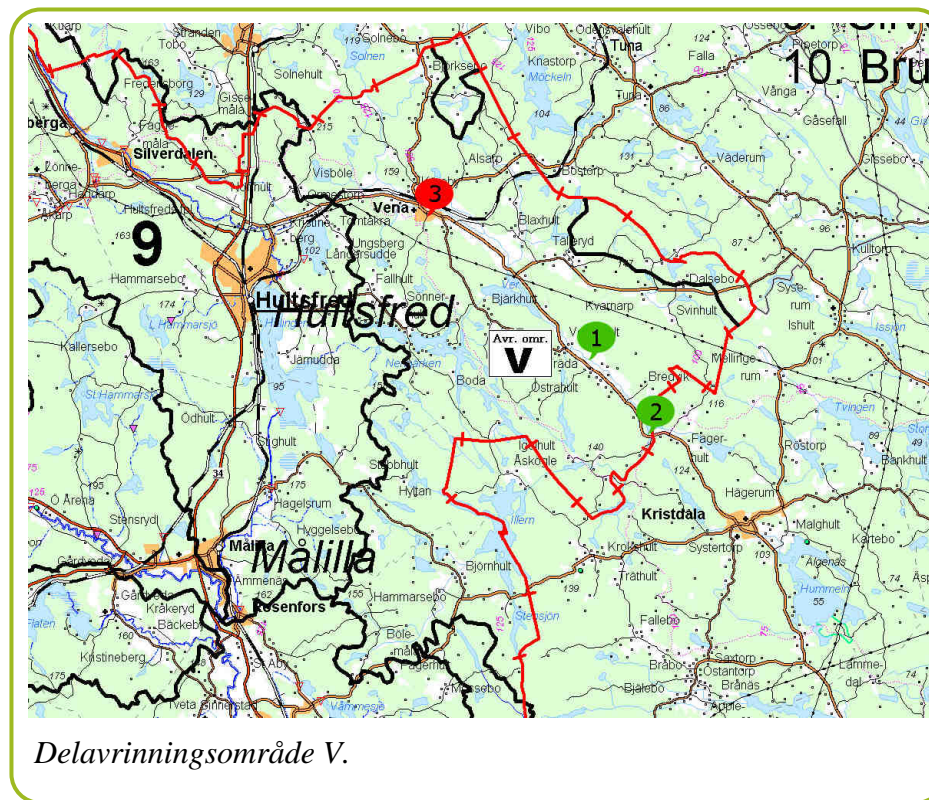
Det finns inga bokförda potentiellt förorenade områden i Hultsfreds kommun inom detta delavrinningsområde.

Delavrinningsområde V

Vattendrag: Virån

Total area: 604 km²

Area inom kommunen: ca 180 km²

Delavrinningsområde V.

Karaktär

Stora delar av Viråns avrinningsområde har höga naturvärden och är av riksintresse för naturvården. Ett flertal sjöar hyser glacialrelika kräftdjursarter och i anknytning till sjöarna finns flera bra rast- och häcklokaler för fåglar. I vattensystemet finns även utter och flodkräfta.

Stationär öring förekommer i vattensystemet upp till sjön Ver och i åtminstone delar av biflödet Illån. I de nedre delarna förekommer även havsöring. Virån hyser även bestånd av elritsa och nissöga.

Virån är påverkad av försurning men kalkningen gör att effekterna minimeras. Vid bottenfaunaundersökningar utförda av länsstyrelsen i ett antal sjöar 1999 påvisades ingen nämnvärd försurningspåverkan. Dock identifierades på ett antal lokaler mycket höga naturvärden.

Inom Hultsfreds kommun finns flera områden med värdefulla äldre kulturlandskap och intressanta sumpskogar, lövskogar och naturskogar. Några av dessa är avsatta som naturreservat och är skyddade enligt natura 2000. Flera mossar och sjöar utgör häckplatser för fåglar som t.ex. trana, enkelbeckasin och svarthakedopping.

Biotopvårdsbehov

Delar av Viråns vattensystem biotopkarterades år 2000. Ett stort antal vandringshinder och dåliga vägpassager samt biotopåterställningsbehov identifierades. Påverkansgraden i form av rensning och rätning var mycket stor i t.ex. Verån (se kartan, symbol 1).

I Kalmar läns fiskevårdsplan finns åtgärdsbehov upptagna från Illån (se kartan, symbol 2). Området strax uppströms sjön Näjern behöver biotopvårdas med bl.a. tillförsel av lekgrus.

Förorenade områden

Delavrinningsområdet innefattar totalt elva potentiellt förorenade områden. Det objekt som anses utgöra störst potentiell risk för spridning är KEA Gjuteri i Vena (se kartan, symbol 3).

Övriga aspekter av särskilt intresse inom delavrinningsområdet

Vid Bjärkensjöarna finns ett stort antal fritidshus med enskilda VA-anläggningar av varierande standard.

Miljö kvalitetsnormer

Verån (i dess hela sträckningen i kommunen), Bjarkeån och Illån är klassade som otillfredsställande ekologisk status och ska med tidsfrist nå god ekologisk status 2021.

Nerbjärkern är klassad som måttlig ekologisk status och ska nå god ekologisk status 2015.

16 Energiförsörjning, tele- och radiokommunikationer

Energiproduktion

Vindkraft

Områden av riksintresse för vindbruk, eller energiproduktion från storskaliga vindkraftsparker, i Hultsfreds kommun är:

- H035 Hammarsebo 7,9 km²
- H004 Bösebo 3,2 km²
- H034 Moren 22,4 km² (27 % i Högsby kommun)
- H032 Bjälebo 23,3 km² (95 % i Oskarshamns kommun)
- H011 Illern 7,1 km² (58 % i Oskarshamns kommun)
- H008 Tälleryd 3,6 km² (16 % i Vimmerby kommun)
- H007 Krokarp 3,4 km² (86 % i Vimmerby kommun)

Några av de utpekade riksintresseområdena för vindbruk är i konflikt med andra motstående riksintressen. Dessa områden är:

- H007 Krokarp - hela området i Hultsfreds kommun är även av riksintresse för kulturmiljövård (K77 Dalsebo-Krokarp)
- H035 Hammarsebo - varav 6 % av området även är av riksintresse för friluftsliv (F4 Stora Hammarsjöområdet)
- H011 Illern - varav 13 % av området i Hultsfreds kommun även är av riksintresse för naturvård och Natura 2000 (Viråns vattensystem)

Vindbruksområden av riksintresse som är i konflikt med andra riksintresseområden bör i största möjliga mån ta hänsyn till djur-, natur-, kultur- och fritidsintressen. I Krokarp är hela området inom Hultsfreds kommun även av riksintresse för kulturmiljövård. Själva kärnan i riksintresset för kulturmiljön, byarna Dalsebo och Krokarp, ligger mer än 1 km från vindbruksområdet.

Bakgrund

Mål i Energiplan 2008-2010: etablering av vindkraft underlättas genom att lämpliga områden pekats ut.

Nyttjandet av vinden för energibruk har ökat kraftigt i Sverige under 2000-talet och spås en fortsatt kraftig utveckling. I inlandskommuner har det tidigare ansetts blåsa för lite för att det ska vara lönsamt. Men med bättre uppgifter om vinddata och effektivare vindkraftverk verkar det finnas potential även i Sveriges inland.

El från vindkraftverk är en miljövänlig form av elproduktion som Hultsfreds kommun är positivt inställd till. Vindkraftverk kan dock verka störande för människor och djur med ljud och skugg effekter. De kan dessutom vara en säkerhetsrisk samt vara störande i landskapsbildningen. Det är därför viktigt att vid uppförande av vindkraftverk ta största möjliga hänsyn till omgivning.

Förhållanden i Hultsfreds kommun

Möjligheterna för storskalig elproduktion från vindkraftverk är förhållandevis goda i Hultsfreds kommun. Med nya data över vindförhållandena har intresset för skogsområden i inlandet vuxit. Inom flera större områden överstiger medelvinden 6,5 m/s på 103 m över nollplansförskjutningen⁴, vilket har gjort att flera områden i kommunen pekats ut som riksintresse för vindbruk.

Landskapet i Hultsfreds kommun kännetecknas till största del som ett kuperat skogslandskap med inslag av bördigt slättlandskap, framförallt i anslutning till de större vattendragen, vilket visats i den inledande övergripande beskrivningen av kommunen. Det öppna landskapet i kommunen utgör ca 20 % av ytan, då även inräknat tätorter och vattenytor. Åker- och ängsmarkerna uppgår till endast ca 10 % varav de större

⁴ Nollplansförskjutningen är ett begrepp som tar hänsyn till vegetationen i ett område och motsvarar ungefär ¾ av denna. Om skogen i ett område är 20 m hög blir nollplansförskjutningen 15 m och höjden i exemplet med medelvinden blir i det fallet 118 m över marken (103+15=118).

sammanhängande öppna fälten i de flesta fall ligger i anslutning till Emåns eller Veråns dalgångar. I övrigt karaktäriseras de öppna markerna som splittrade små fält insprängda i det kuperade skogslandskapet, ofta i anslutning till någon grusås. Det öppna landskapet kan således sägas vara en bristvara i kommunen och merparten av dessa ligger lågt i terrängen i dalgångarna, med följderna att vindförhållandena ofta är ogynnsamma där för storskaligt vindbruk. Landskapets tålighet för stora miljöpåverkande byggnadsverk är större i ett kuperat skogslandskap än i det öppna slättlandskapet. Värdefulla skogsområden med i många fall höga biologiska värden finns på flera platser i kommunen, vilket betyder att inte all skogsmark är lämplig för exploatering. Stora vindkraftverk har dock inte ansetts utgöra ett generellt påtagligt hot mot den biologiska mångfalden i skogsområden. Då det kuperade skogslandskapet utgör merparten av ytan i kommunen och det finns flera högt belägna områden med goda vindförhållanden bör dessa utnyttjas i första hand för storskaligt vindbruk. Det vidsträckta öppna landskapet bör på grund av detta undantas från större vindkraftsetableringar och så långt möjligt bör vindkraftverk utgöra en minimal påverkan på dessa områden.

Vattenfall undersöker, när denna plan färdigställs, ett område vid Ryningnäs för en eventuell storskalig etablering av vindkraftverk. Området ligger ca 8 km sydöst om Mörlunda i ett skogsområde ovanför Emådalen. Undersökningen av området har föregåtts av konkreta studier där företaget hösten 2007 satte upp en mätmast för att sommaren 2008 följa upp med två testverk, 80 m respektive 100 m, om vardera 2,5 MW. Eventuellt kommer dessa att ersättas av högre vindkraftverk.

Påverkan, handläggning och ställningstaganden

Vindkraftsutbyggnad bör i första hand koncentreras till utpekade områden, se vindkraftskartan på sidan 93. De kriterier som legat till grund för utpekandet motsvarar en allmän utgångspunkt om ett normalstort vindkraftverk upp till en totalhöjd om 150 m. Små vindkraftverk, bl.a. så kallade gårdsverk, med liten påverkan på omgivningen kan mycket

väl passa utanför de utpekade områdena, och stora parker eller större vindkraftverk med stor påverkan kan behöva ytterligare skyddsavstånd.

Förutom att människor kan störas av påverkan från vindkraftverk kan även flora och fauna påverkas, och då även av de anläggningar som behövs för att uppföra och driva vindkraftverken d.v.s. vägar, elanslutningar, uppställningsytor och byggnader. Vindkraftverk innehåller även oljor och brandskyddsmedel som i sin tur kan verka negativt på omgivningen om dessa kommer ut av misstag. Viss forskning har gjorts som visar på olika omfattning av påverkan, men det saknas i många fall grundläggande kunskaper om hur flora och fauna påverkas. Varje ansökan om uppförande av vindkraftverk måste dock redovisa hur stor påverkan kommer att bli lokalt, vilket är specifikt för varje plats.

Prövningen av vindkraftverk hanteras olika beroende på storlek på vindkraftverk och omfattning, se tabellen.

Vindkraftanläggningens storlek	Plan- och bygglagen	Miljöbalken
i) - rotordiametern är mindre än 3 m - verket är kortare än avståndet till tomtgräns - verket är fast monterat i marken - verket är lägre än 20 m över markytan	Bygglov krävs inte om samtliga punkter till vänster är uppfyllda	Ej prövningspliktig upp till nivå som redovisas i raden nedan (ii)
ii) Ett verk med totalhöjd över 50 m, eller gruppstation med maximalt sex verk som inte har en högre totalhöjd än 150 m	Bygglov krävs	Anmälan enligt miljöbalken krävs till kommunen
iii) Två verk eller fler med totalhöjd över 150 m eller gruppstation med sju eller fler verk med totalhöjd över 120 m	Inget bygglov krävs om tillstånd getts av länsstyrelsen, men kommunen måste tillstyrka länsstyrelsens beslut	Tillståndsprövas av länsstyrelsen

Prövningen av vindkraftsärenden

I de flesta fall kommer prövningen enligt ovan att räcka vid etablering av vindkraftverk, men i vissa särskilda fall, där många motstående intressen finns till vindkraft, kan detaljplan komma att krävas. Om fornlämningar berörs av verksamheten krävs tillstånd enligt kulturmiljölagen. Om en anläggning väsentligt förändrar naturmiljön kan det krävas samråd med länsstyrelsen (MB 12:6, dock inte för anmälnings- eller tillståndspliktiga vindkraftverk). Artskyddsprövning (8 kap. MB) och områdesskyddsprövning (7 kap. MB) kan även behövas i samband med vindkraftsprövningen. Särskilt känsliga områden ur naturvårdssynpunkt är fågelrika områden där stora flockar förflyttar sig mellan olika födosaksställen och områden där känsliga arter häckar.

Etablering av vindkraftverk ställs ofta mot allmänna bevarandointressen och enskilda intressen. Den påverkan som vindkraftverk har på sin omgivning ger skäl till skyddsavstånd till bostäder, allmänna publika platser i landskapet samt känsliga platser för växt- och djurlivet. Vindbrukets intressen kan dock å sin sida störas av nybyggnation av bostäder i områden där vindförutsättningarna är goda. På samma sätt som vindkraftverk har ett påverkansområde har även bostäder ett skyddsområde som påverkar möjligheten att bygga vindkraftverk inom detta. Inom områden som pekats ut som riksintresse för vindbruk kan t.ex. ett nybyggt bostadshus påtagligt försvåra tillkomsten av en vindkraftsanläggning eftersom huset kräver ett stort skyddsområde till eventuella vindkraftverk. De områden som utpekats som riksintresseområden för vindbruk är inte garanterade att det även finns intresse att uppföra vindkraftverk där, det är inte ens säkert att dessa riksintesseområden någonsin blir utnyttjade för vindbruk samtidigt som andra områden kan komma att nyttjas istället (jämför med vindkraftskartan där riksintesseområdena utgör endast en mindre del av möjliga områden för vindbruk i kommunen). En utgångspunkt för den översiktliga planeringen i Hultsfreds kommun är att möjligheten till att bygga attraktiva bostäder med närhet till vatten ska främjas. Eftersom vindbruksområdena av riksintesse i Hultsfreds kommun utgör ett stort hinder mot bostadsbebyggelse bör vindbruksområdena ses som en helhet, d.v.s. etablering av ny bostadsbebyggelse bör kunna ske inom utpekade vindbruksområden om särskilda skäl finns och så länge inte samtliga vindbruksområden

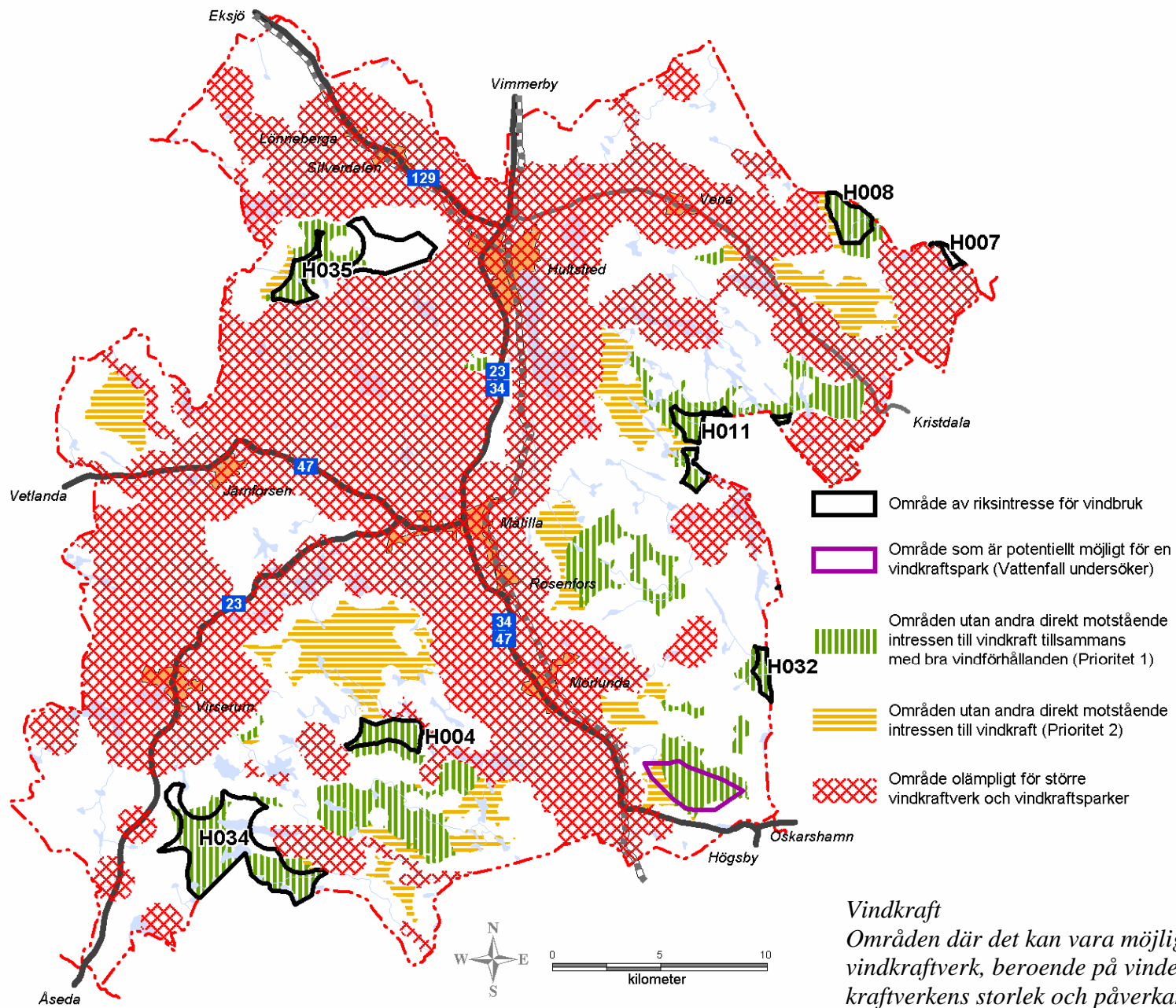
drabbas. Detta ställningstagande bör endast gälla de utpekade riksintesseområden som är helt eller till största del inom Hultsfreds kommuns gränser. Effekterna på vindkraftsintresset bör i sådana fall redovisas.

Vissa sjöar pekas ut i översiktsplanen där minskat strandskydd eventuellt kan vara möjligt med hänsyn till landsbygdsutveckling. De områden av riksintesse för vindkraften som kan komma i konflikt med exploateringsintresset för strandnära bostadsbebyggelse i kommunen är områdena Moren och Krokarp. I dessa områden bör möjligheterna för boende prioriteras.

Riktigt stora vindkraftverk, en totalhöjd över 150 m, kan bli en realitet i framtiden i inlandets skogsområden då vindförhållandena där skiljer sig stort jämfört med öppna slättområden, som kustområden och öppet hav, där lägre tornhöjder är vanligare. Påverkan från vindkraftverk över 150 m ger anledningen till att ha ett ännu större skyddsavstånd än de respektavstånd som använts i beräkningarna i vindkartan. Påverkan från verk över 150 m är inte enbart att de syns och hörs över ett större avstånd än kortare vindkraftverk, utan det innebär även att verken behöver förses med en annan mer kraftfull typ av hinderbelysning, som i sin tur påverkar ett större område. Hinderbelysningens utformning regleras i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om markering av byggnader, master och andra föremål (LFS 2008:47).

Vindkraftskartan redovisar bl.a. områden utan andra direkt motstående intressen till vindbruk, men för att inte göra kartan alltför svårläst har t.ex. inte strandskyddsområden avlägsnats från redovisningen av tänkbara områden. Indirekt kan det även finnas motstående intressen som hänsyn måste tas till i aktuella fall. Inga tänkbara områden för vindbruk finns inom känsliga naturmiljöer som riksintesseområden för naturvård eller Natura 2000-områden. Ett respektavstånd till utpekade känsliga naturområden bör inte vara mindre än vindkraftverkets totalhöjd plus 50 m.

Flera större kraftledningar passerar genom kommunen. En del av dessa ligger strategiskt nära möjliga vindkraftsområden. Större vindkraftspar

ker kan dock innebära behov av större kraftledningar och stationer eller ett fler mindre kraftledningar för att möjliggöra överföring av el till el-nätet.

Vid gräns till grannkommuner har inga områden redovisats närmare gränsen än 1 km av den anledningen att förhållanden på andra sidan är okända. Vindkraftsparker som önskar utnyttja områden vid och över kommungränser kan accepteras om omgivningen inte är störningskänslig.

Ställningstagande - Vindkraft

Vid uppförande av vindkraftverk bör hänsyn särskilt tas till bostäder, landskapsbild samt miljö- och riskfaktorer.

- Beroende på terräng och storlek på vindkraftverk bör ett riktvärde på skyddsavstånd till bostäder från större vindkraftverk vara minst 500 m, men till samlad bebyggelse och störningskänsliga områden bör respektavståndet vara 750 m och till tätorter 1500 m. Bullernivåer bör överhuvudtaget inte överstiga 40 dB(A) vid permanentbostäder och 35 dB(A) vid planlagda områden för fritidshus.
- Vid uppförande av större vindkraftverk bör grupper eftersträvas med enhetlig utformning och med god anpassning till terräng och landskap där så är möjligt. Mellan grupper bör det vara ett avstånd om minst 3 km för att inte grupperna ska upplevas som sammanhängande och allt för dominerande i landskapet. Beroende på landskapets karaktär och vindkraftverkens påverkan kan dock undantag avvägas. Vindkraftverk räknas som grupp om ljudnivån från ett vindkraftverk överstiger 40 dB(A) vid nästa vindkraftverk.
- Vindkraftverks påverkan på landskapet bör minimeras. Långsamt nurrande rotorblad är att föredra ur störningssynpunkt, samt att i grupper av vindkraftverk bör rotorbladen snurra åt samma håll och med samma hastighet.

forts. Ställningstagande - Vindkraft

- Vindkraftverk bör inte placeras i vattenområde eller i direkt närhet av vattendrag. Intill sjöarna som pekas ut som LIS-områden (s. 72) bör större vindkraftverk inte etableras närmare än 1000 m. Samma skyddsavstånd bör hållas till fågelskyddsområden.
- Vindkraftverk bör placeras så att de inte utgör en risk för allmänheten eller infrastruktur. Skyddsavstånd till annan infrastruktur eller bebyggelse samt utpekade känsliga naturområden från ett vindkraftverk bör vara verkets totalhöjd plus 50 m.
- Antalet faktiska rörliga skuggtimmar vid bostäders uteplatser bör inte överstiga 8 timmar/år och 30 minuter/dag.
- Vid kommungräns bör försiktighet råda. Är avståndet kortare än 1000 m till kommungräns bör yttrande inhämtas tidigt. På Oskarshamns kommuns sida om kommungränsen finns bl.a. flera utpekade större opåverkade områden

Vattenkraft

I Emån och dess biflöden får vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning inte utföras. Undantag finns för vattenverksamhet som förorsakar endast obetydlig miljöpåverkan. (MB 4:6)

Emån är enligt hushållningsbestämmelserna i sin helhet av riksintresse, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i området. Exploreringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden. (MB 4:1)

Bakgrund

Vattenkraft har under lång tid utnyttjats i Emån och dess biflöden. Vattenkraftverk finns på ett flertal platser i kommunen, bl.a. i Emån, Gårdvedaån och Sällevadsån. De är alla små, det största av dessa finns i

Järnforsen i Emåns huvudfåra och har en effekt på 0,9 MW. Förutom kraftverket i Järnforsen utgör dessa inget större allmänt intresse avseende energiproduktion.

Ställningstagande - Vattenkraft

Vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning bör inte utföras i Marströmmen eller i Virån (på samma sätt som det bestäms för Emån, MB 4:6), eftersom båda vattendragen till vissa delar är av riksintresse för naturvård samt föreslaget som Natura2000-område enligt habitatdirektivet.

Fiskebefrämjade åtgärder bör alltid utföras vid åtgärder som påverkar fiskars vandringsmöjligheter i vattendrag.

Energidistribution

Riksintressen

Inga objekt i Hultsfreds kommun

Se även Miljöskydd, hälsa och säkerhet angående skyddsavstånd till kraftledning sidan 106.

Allmänna intressen

Elnät

Elnätet i Hultsfreds kommun ägs av Eon, som även ansvarar för drift, underhåll och utveckling.

Fjärrvärme

Fjärrvärmenätet i Hultsfreds tätort ägs av Vattenfall. Fjärrvärmenät är framförallt lokaliserat till de centrala delarna av tätorten. Få enskilda fastigheter är anslutna till fjärrvärmenätet.

Ställningstagande - Energidistribution

Fjärrvärmenätet bör byggas ut så att så stor del som möjligt av Hultsfreds tätort erbjuds anslutning.

Vid nyproduktion av bostäder och lokaler bör hänsyn tas till möjligheterna att ansluta till fjärrvärmenätet.

Tele- och radiokommunikationer

Riksintressen

Inga objekt i Hultsfreds kommun

Allmänna intressen

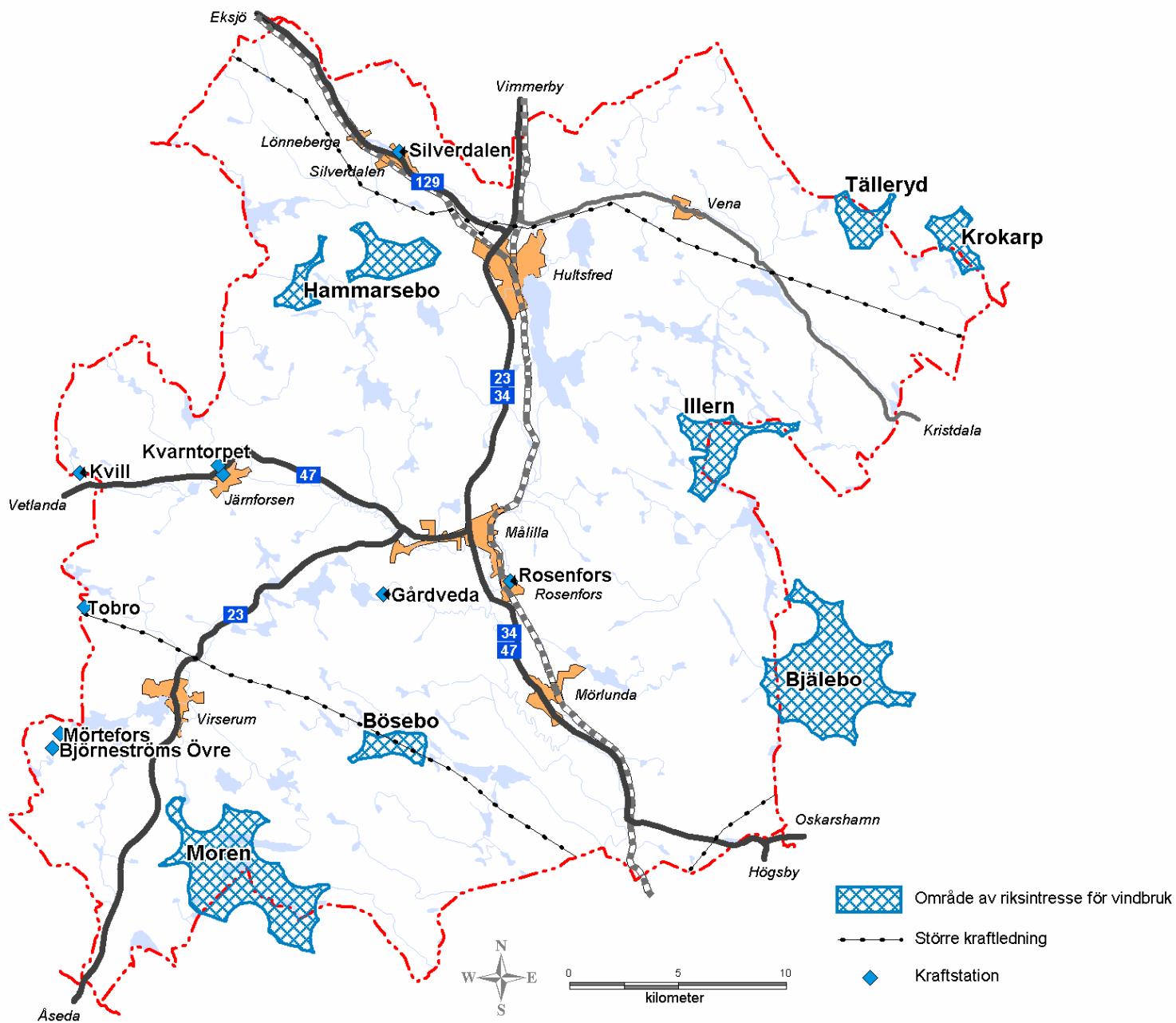
Utvecklingen har gått snabbt de senaste decennierna avseende telekommunikationer. Rent fysiskt har anläggningar för traditionella telekommunikationer blivit färre och mindre, medan anläggningar för digital kommunikation ökat både med hjälp av tråd och trådlöst.

Master/sändare

För att resa en mast för telekommunikation krävs bygglov. För att enbart fästa en sändare för telekommunikation på en befintlig anläggning krävs inget tillstånd, förutom fastighetsägarens medgivande. Master som kräver staglinor bör kompletteras med lämpliga varningsbojar för att om möjligt undvika fågelkollisioner.

Ställningstagande – Tele- och radiokommunikationer

I första hand bör befintliga master användas, i andra hand bör samordning mellan operatörer finnas om uppsättning av mast för telekommunikation. Opåverkade områden bör undvikas.

Utpekade vindbruksområden av riksintresse, större kraftledningar samt kraftstationer i Hultsfreds kommun

17 Hälsa och säkerhet

Buller

Buller är ljud som inte är önskvärt, samtidigt som allt ljud inte är buller. Ljud som betraktas som buller för en del kan likväl vara önskvärt av andra. Buller kan dock utgöra en hälsofara och ska därför tas på största allvar.

Hur mycket störning buller orsakar beror inte enbart på ljudnivån eller intensiteten, utan även på inställningen till ljudet, hur mycket vi accepterar själva bullerkällan. Särskilt gäller detta ljud från evenemang vilket i synnerhet berör Hultsfred som i mångas ögon (och öron) är synonymt med festival och musik.

Buller av alldaglig karaktär härrör oftast från verksamheter och trafik; där bilar, tåg och flyg är de främsta bullerkällorna vilka förekommer i olika grad i olika delar av kommunen. Buller som uppträder mer sällan kommer vanligen från motorbanor och skjutbanor. Vindkraftverk finns i nuläget endast i liten omfattning i kommunen, men kan förväntas bli vanligare.

Tysta områden finns det gott om på landsbygden i Hultsfreds kommun. Ett område som särskilt ska värnas i kommunen bl.a. med tanke på tystnaden är Stora Hammarsjöområdet, se avsnittet Stora opåverkade (tysta) områden sidan 23.

Riktvärden för buller finns för olika bullerkällor, med utgångspunkt i regeringens proposition 1996/97:53 Infrastruktur för framtida transportbuller. För trafik gäller riksdagens riktvärden:

- 30 dBA ekvivalentnivå inomhus
- 45 dBA maximalnivå inomhus nattetid
- 55 dBA ekvivalentnivå utomhus vid fasad, för flyg gäller FBN 55 dBA
- 70 dBA maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad

Uppgifter om områden i kommunen som är utsatta för trafikbuller över riktvärdena är inte sammanställt för kommunen. Utsatta områden och byggnader finns framförallt i tätorter med byggnader nära större vägar med genomfartstrafik och stor del tung trafik.

För ljud från evenemang och liknande där hög musik spelas har socialstyrelsens satt följande riktvärden:

- lokaler och platser dit barn under 13 års ålder inte har tillträde
Maximalt ljud 115 dB
Ekvivalent ljud 100 dB
- lokaler och platser dit både barn och vuxna har tillträde
Maximalt ljud 110 dB
Ekvivalent ljud 97 dB

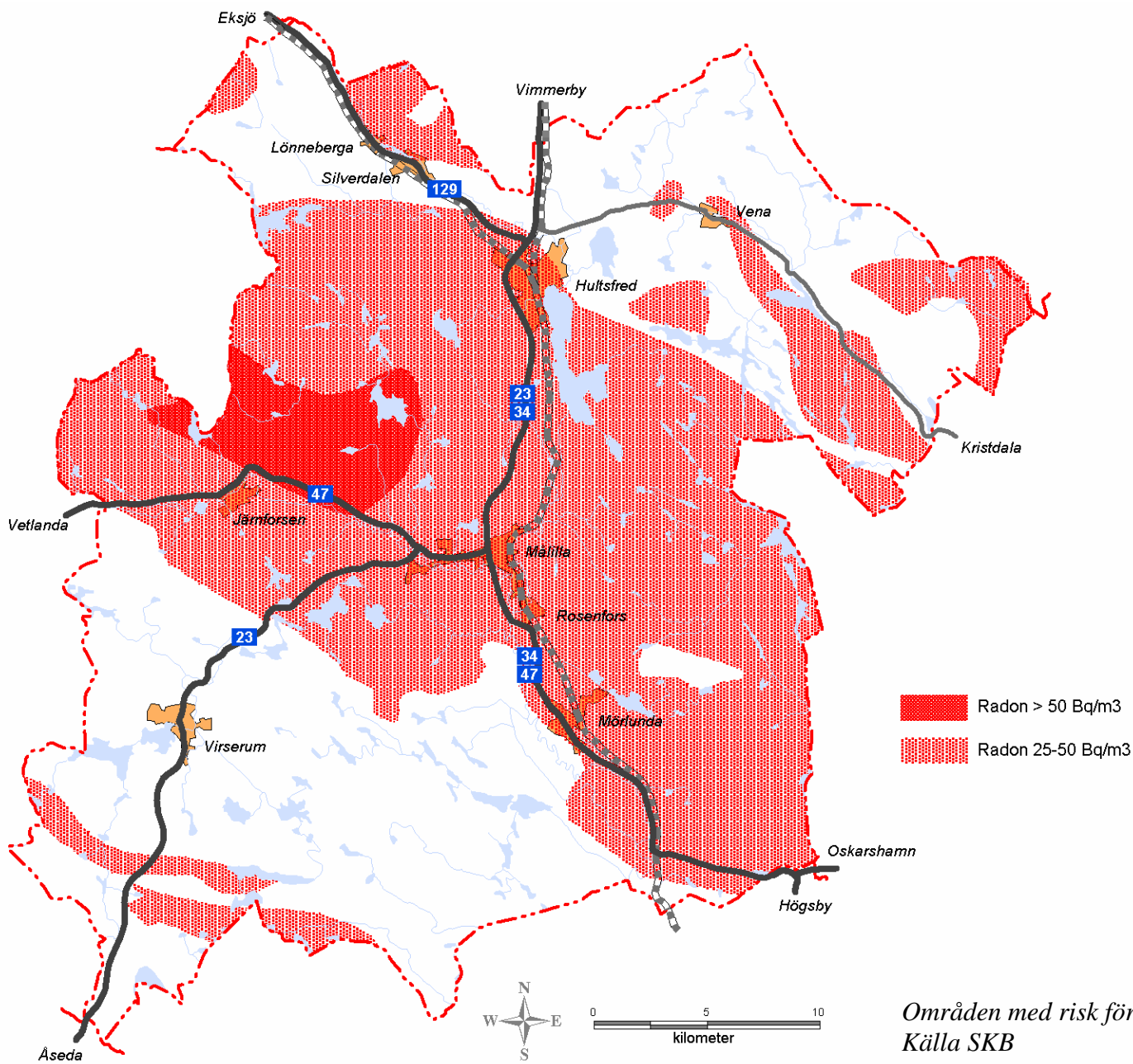
Ställningstagande - Buller

Socialstyrelsens och riksdagens riktvärden för buller bör följas. Avsteg från satta riktvärden kan i vissa fall vara motiverat när det finns andra särskilda intressen som också behöver tillgodoses, i synnerhet för allmänna intressen men även i viss mån enskilda om särskilda skäl finns, och när påverkan från bullerkällorna är begränsade i någon form, framförallt i tid och rum.

Luftkvalitet

Luftkvaliteten i Hultsfreds kommun är överlag god. Naturområdena i kommunen är omfattande och tätorterna är förhållandevis små. De luftutsläpp som ändå förekommer härstammar framförallt från trafik, vissa verksamheter och vedeldning i tätorter.

Vissa genomfartsleder är hårt belastade och luftkvaliteten kan sannolikt tidvis lokalt överskrida satta luftkvalitetsnormer, men några större problem är inte kända.

Områden med risk för höga radonvärden.
Källa SKB

Vedeldning i kommunens tätorter är ofta en orsak till besvär för omgivningen. Eldningsråd för fastighetsägare är viktiga att följa för att minska påfrestningarna på omgivningarna.

Halterna av marknära ozon överskrider ofta de satta nationella värdena för miljö kvalitetsmålen. Några enskilda åtgärder är inte aktuella då orsaken till det marknära ozonet oftast har sitt ursprung utanför landets gränser.

Radon

Radon är en gas som följer med luftens partiklar ner i våra lungor när vi andas, vilket i sin tur kan orsaka lungcancer. Att eftersträva så låga halter som möjligt av radon i inomhusluft där människor stadigvarande vistas är därför viktigt.

Radon finns överallt i marken. Det går ett stråk i NV-SO riktning genom kommunen med förhöjda radiumalter i berggrunden. I jordlager är halterna normalt låga, men kan vara mycket höga i gruslager. Grusåsar är riskområden och sådana finns på ett flertal platser i kommunen. Lokalt kan det således vara mycket höga eller låga värden. Markberedning kan dessutom ändra halterna markant.

Riktvärdet för radon i inomhusluft i befintliga byggnader och gränsvärdet för radon i nybyggda hus är 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft).

Ställningstagande - Radon

Radonhalten bör mätas vid markundersökning inför detaljplaneläggning för nyproduktion av framförallt bostäder där bostadsytor kommer att finnas i direkt anslutning till markytan.

Radonsäkert byggande bör alltid eftersträvas, framförallt i riskområden.

Förorenade områden

I Hultsfreds kommun finns en lång tradition av industriell produktion, och framförallt av trärelaterade produkter. Dessvärre har vissa verksamheter inte alltid haft det bästa för miljön i åtanke, utan på ett flertal platser i kommunen finns rester i mark- och vattenområden och i vissa fall även i byggnader. De mest väsentliga redovisas i avsnittet om avrinningsområden, men särskilt den f.d. batterifabrikens område i centrala Hultsfred behöver betonas p.g.a. dess geografiska plats och omfattande område i tätorten. Att området saneras och görs tillgängligt är av största vikt för orten och kommunen Hultsfred.

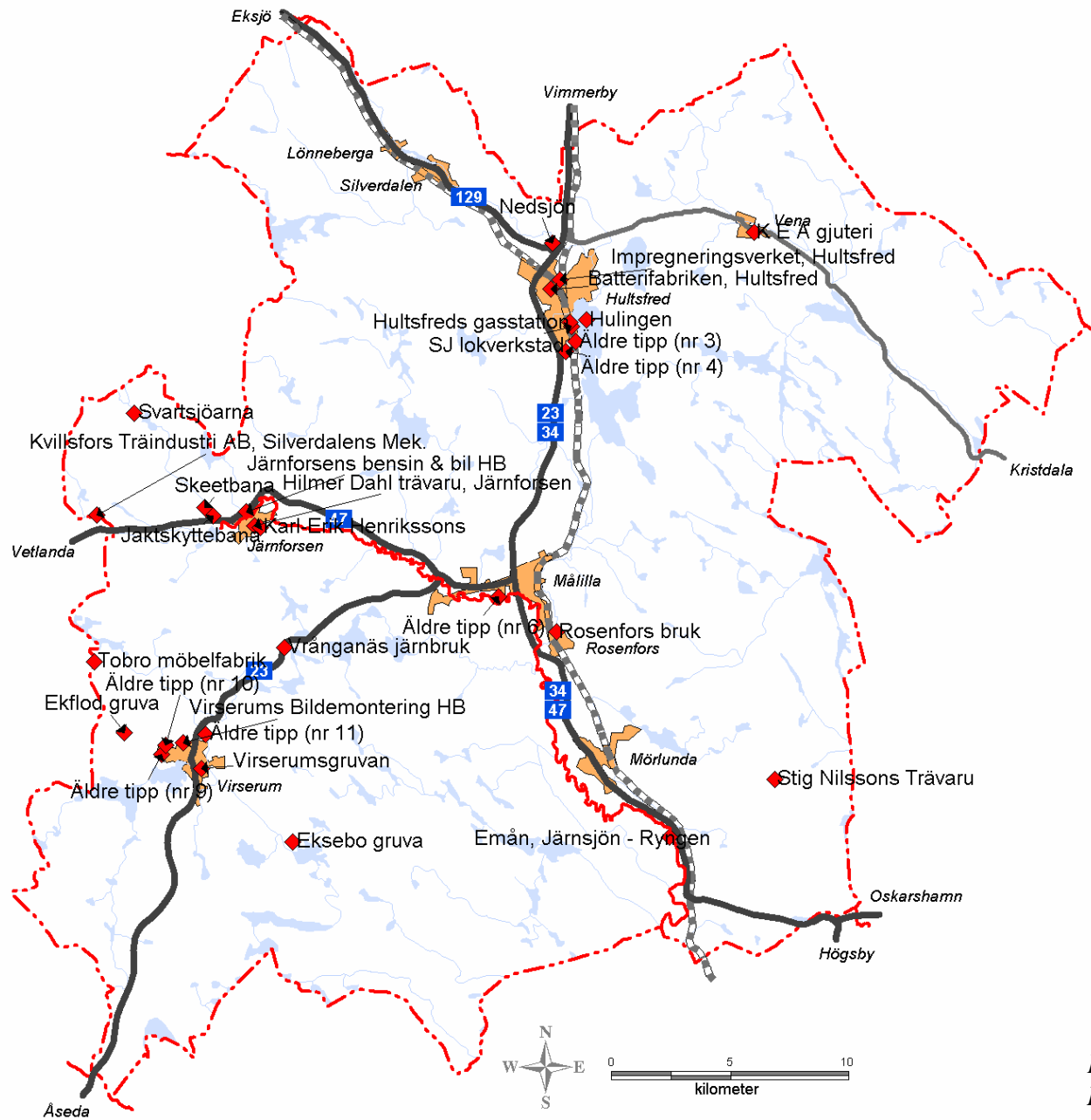
Möjligheter finns sedan 2008-01-01 att detaljplanelägga förorenade markområden innan de sanerats.

Översvämningar

Risken för översvämningar kan bli allt vanligare i framtiden på grund av klimatförändringar enligt både svenska SMHI och FN:s klimatpanel IPCC. Klimatet förväntas i Sverige generellt bli både varmare och mer nederbördsrikt under framförallt höst, vinter och vår.

I normala fall råder det ett inlandsklimat i Hultsfreds kommun, d.v.s. kalla snörika vintrar och varma somrar. Väderstationen i Målilla har för övrigt värmerekordet i Sverige med 38,0° C uppmätt 29 juni 1947. Årsnederbörden historiskt sett är mellan 500 och 600 mm. Den förhärskande vindriktningen är från sydväst-syd. Vid tillfällena med höga vindstyrkor är vindriktningen oftast syd-sydväst-väst.

Hultsfreds kommun har endast inlandsvatten inom kommunens gränser, vilket medför att översvämningar framförallt kan uppträda vid kraftig nederbörd. Ett ökat hot om översvämningar behöver dock inte bara bero på ett förändrat klimat, utan kan även påverkas av förändrad mark- och vattenanvändning. Den stora vattenmängden som orsakar en översvämning kan antingen vara en följd av en extrem vädersituation som t.ex. kraftig nederbörd eller snösmältning, eller så kan det vara en följd av en olycka som t.ex. dammbrott.

*Kända förorenade områden i
Hultsfreds kommun*

Översvämningar är ett stort problem när dessa inträffar. Direkt uppstår ofta skador på byggnader, infrastruktur och areella näringar, men de indirekta följderna som inträffar när vattnet sjunker undan kan också vara svåra som t.ex. föroreningar som lösgörs och når vattendrag och grundvatten. Stora plötsliga vattenmängder får ytvatten att uppträda på annorlunda sätt jämfört med normaltillståndet, nya vattendrag kan bildas och stora ytor som vanligtvis är torra bli översvämmade. Följderna från översvämningar kan därför sträcka sig långt från de normala strandområdena och följaktligen vara svåra att överblicka.

Emån och Silverån är översiktligt kartlagda av Räddningsverket avseende översvämningens risker för 100-årsflöde samt högsta dimensionerande flöde för dammberäkning. Kartläggningen har dock inte tagit hänsyn till invallningar. Invallningarnas syfte är framförallt att hindra översvämningar, men samtidigt ökar dessa riskerna för marker nedströms att bli översvämmade då den fördröjande och absorberande effekten går förlorad. Invallningar har tidigare utnyttjats i olika omfattning längs med Emåns vattendrag.

Översvämningsskarteringen för Emån gjordes 2003, d.v.s. de senaste årens klimatrön är inte med i beräkningarna. I praktiken kan det därför bli än större översvämningsskarteringar inom vissa områden runt Emån än de Räddningsverket räknat med om risken för klimatförändringarna stämmer.

Samtliga tätorter i Hultsfreds kommun, med undantag för Vena, riskerar att i någon grad drabbas av översvämningar vid kraftiga flöden i vattendragen. Byggnader och övrig infrastruktur utanför tätorterna i närheten av vattendrag och sjöar är också i farozonen vid höga flöden och vattennivåer.

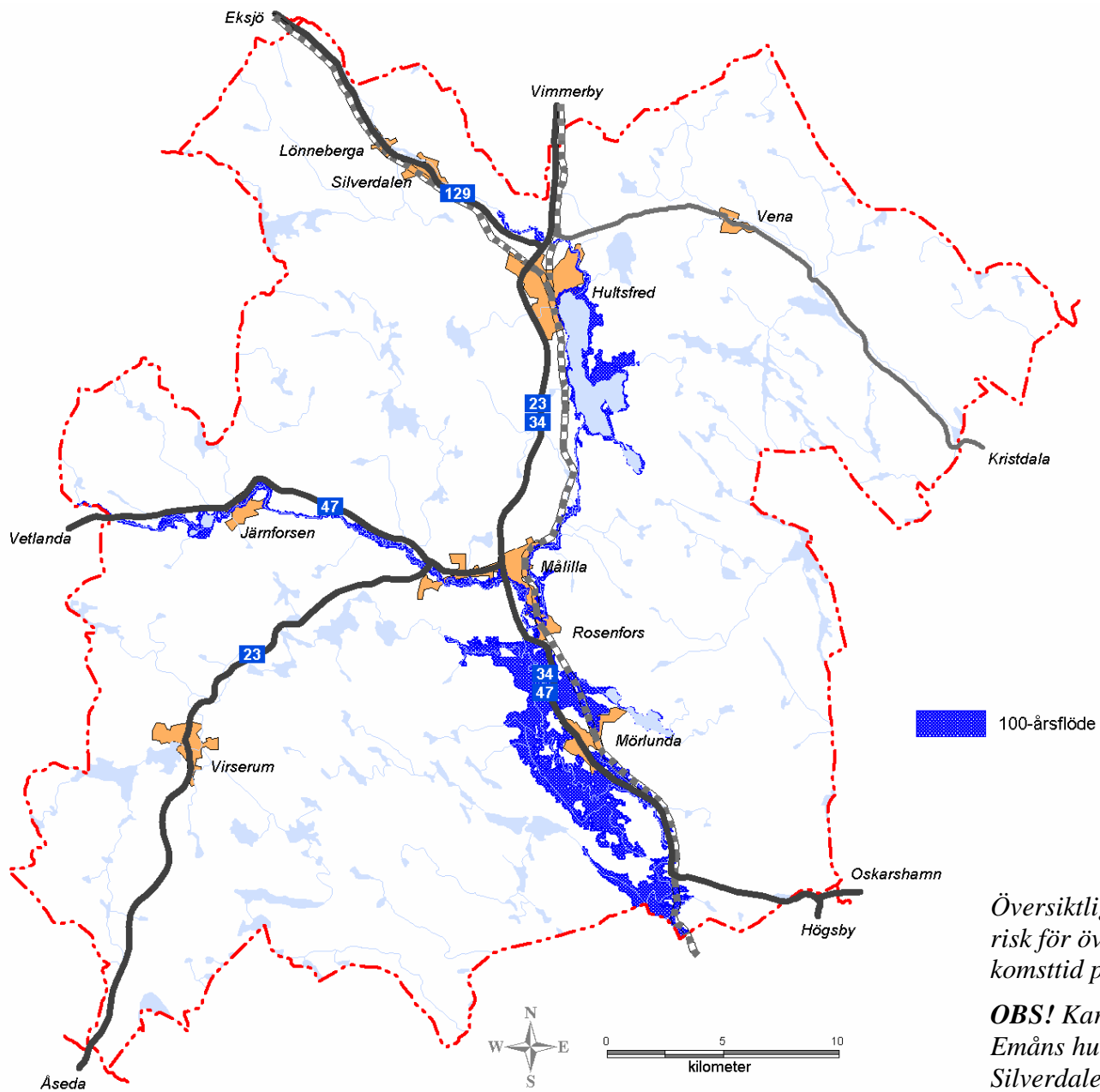
Emåns avrinningsområde saknar stora vattenmagasin och breda vattenleder som kan ta emot stora vattenmängder. Enligt betänkandet *Översvämningsskydd i Emån* 1974 konstaterades det att det mest effektiva sättet att hantera stora vattenflöden i Emåns vattensystem var att med bättre regleringstekniska åtgärder reglera de sjöar och dammar som finns i systemet. En stor del av detta är nu genomfört.

Vattenområde	100-årsflöde (h.ö.h.)	högsta dimensionerade flöde (h.ö.h.)
Virserumssjön	123,5 m	(i.u.)
Silverdalen (Silverån)	108,6 m	111 m
Järnforsen (Emån)	100,8 m	102,8 m
Hulingen	97,1 m	98,3 m
Målilla (Emån)	95,5 m	97,8 m
Mörlunda (Emån)	91,4 m	92,6 m

Högsta vattennivåer över havet (h.ö.h.) vid 100-årsflöde samt högsta dimensionerande flöde för dammberäkning. Källa Räddningsverkets översiktliga översvämningsskartering av Emåns huvudfåra samt Silverån till Silverdalen, bortsett från uppgiften om Virserumssjön där nivån utgår från faktiska uppgifter om översvämningen 1951 vilken har uppskattats till ett 100-årsflöde. Höjdangivelser som avser vattendrag redovisar maximal höjd vid vattendragets inflöde vid samhället. Höjden kan därefter avta påtagligt beroende på vattendragets karaktär genom orten. Regleringshöjden för Hulingen är 96,61 m h.ö.h. dämningssgräns; sänkningsgränsen är 94,91 m h.ö.h.

Återkomsttid (år)	Sannolikhet (%) för överskridande av återkomsttiden för flödet under en tidsperiod av:		
	10 år	50 år	100 år
10	65	99	100
50	18	64	87
100	9,6	39	63
1000	1,0	4,9	9,5
10000	0,1	0,5	10

Sannolikheten för att översvämningar ska inträffa inom en viss återkomsttid. Med återkomsttid för ett flöde menas den tidsperiod inom vilken ett flöde i genomsnitt inträffar eller överskrids en gång. Källa SMHI

Översiktligt kartlagda områden med risk för översvämning med en återkomsttid på 100 år.

OBS! Kartlagda vattendrag är endast Emåns huvudfåra och Silverån upp till Silverdalen. Källa Räddningsverket

I en del vattendrag finns särskilda risker för översvämningar, vilka kan få särskilt svåra konsekvenser för samhällsfunktioner och fastighetsägare. Stora risker finns framförallt i vattendrag med dämningar i vilka t.ex. stockar och isflak kan fastna och orsaka översvämningar. Markägaren har det huvudsakliga ansvaret för skötseln av naturmiljön på sina marker och vatten.

Länsstyrelserna har rekommenderat (2006) att under nivåer för 100-årsflöden bör inga nya byggnader uppföras, i undantagsfall garage och uthus. Inom områden som hotas av högsta dimensionerande flöde kan nya byggnader med lägre värde uppföras som enstaka villor, fritidshus, industrier med liten miljöpåverkan samt byggnader med robust konstruktion och vägar. Inom områden med mycket liten risk för översvämning kan riskobjekt och byggnader med stort samhällsvärde lokaliseras.

Ställningstagande - Översvämningar

Ytterligare invallningar i vattendrag bör inte tillåtas utan mycket starka skäl p.g.a. de risker det medför i konsekvenser för markområden och miljöpåverkan nedströms invallningen.

Vid bygglovhantering inom områden som kan förväntas ligga inom farozonen för översvämningar bör en riskanalys eller liknande bedömning göras för eventuell risk för översvämning. Ju större nytta för samhället desto större anledning till övervägning.

Strandzoner är särskilt viktiga att ta hänsyn till där översvämningssrisker föreligger, både vad gäller anläggningar och bruket av marken.

Kommunikationer

Det finns flera vägsträckor som till sitt läge utgör en risk för allvarliga konsekvenser vid en eventuell olycka. Det är i synnerhet de större vägarna där farligt gods transporteras som avses. Vägsträckorna är valda efter deras närhet till vatten av högsta värde enligt naturvärdesbedöm-

ningen. Emån är särskilt känslig eftersom det är det största vattendraget och det vattendrag som har flest nyttjare av vattenresurserna.

Reguljär järnvägstrafik bedrivs längs banorna Kalmar - Linköping (Stångådalsbanan) och Nässjö - Oskarshamn. Järnvägsbanan Vetlanda - Järnforsen/Pauliström används i mycket liten omfattning inom kommungränsen. Smalspår som trafikeras med turisttrafik finns mellan Hultsfred - Västervik. Järnvägstrafiken är inte lika olycksdrabbad som vägtrafik, men vissa järnvägssträckor är så pass geografiskt nära känslig natur att en olycka på en sådan sträcka skulle kunna få stora konsekvenser.

Ställningstagande - Kommunikationer

Vid underhåll av järnvägsbanor och större vägar se över sträckor som passerar genom känslig natur och där risken för eventuell olyckshändelse inte är obetydlig.

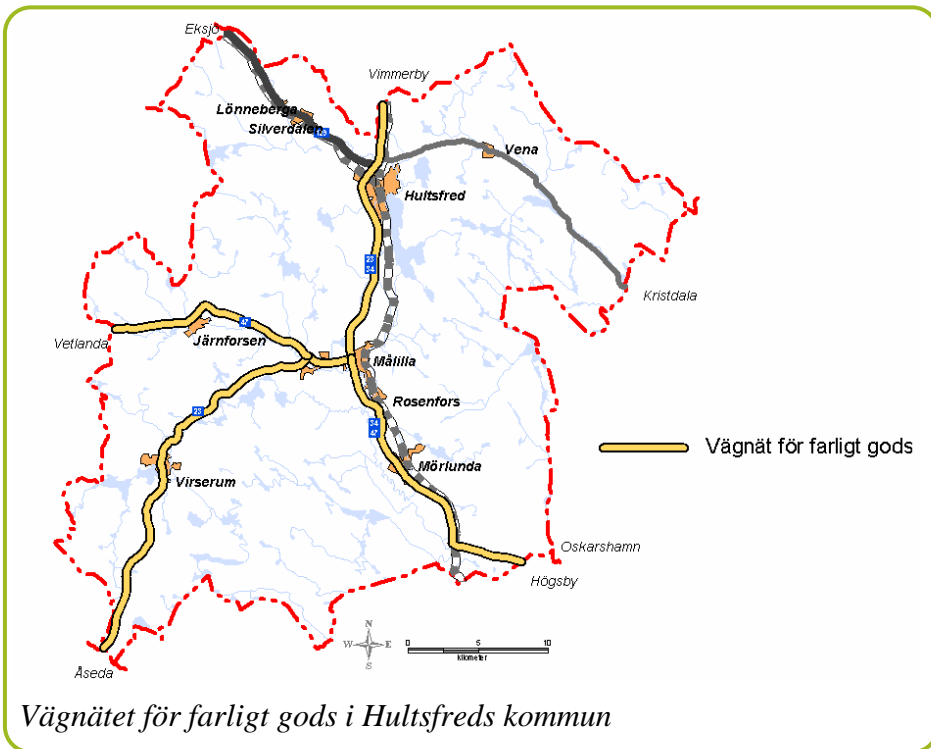
Farligt gods

Farligt gods transporteras både genom kommunen och till adresser i kommunen. Farligt gods ska enligt Vägverket i största möjliga mån framföras på huvudvägnätet, d.v.s. de nationella och regionala vägarna. Primära vägar för transporter av farligt gods i kommunen är: riksväg 23, 34, och 47, länsvägarna 129 och 711 mellan Vena och Hultsfred. Dokumentet "Riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen" (RIKTSAM) är bör tillämpas vid planering i anslutning till vägar där farligt gods transporteras.

Vid ett antal gator i kommunens tätorter finns dock sådan verksamhet att transporter av farligt gods eller andra tyngre transporter kan ske på kommunens gator, vilket särskilt gäller Norra industriområdet i Hultsfred samt östra industriområdet i Järnforsen.

I Hultsfreds tätort är Norra Oskarsgatan primär väg för transporter av farligt gods enligt Vägverket (2006).

Riskområdet från större vägar där farligt gods transporteras är 100 m.

Insattstider

Räddningstjänst finns i orterna Hultsfred, Virserum, Målilla och Mörklunda. Insattstiderna är beroende av stationens anspänningstid (beredskapsgrad), körtiden till platsen som avgörs av avståndet från stationen och vägstandard, samt angreppstiden på platsen. Avtal finns med räddningstjänsten i Vetlanda om medverkan i räddningsinsatser i den västra delen av kommunen för området mellan Kvillsfors och Järnforsen.

När denna översiktsplan färdigställs finns samtidigt en *Handlingsplan för förebyggande arbete och räddningstjänst 2008-2011* under framställande i kommunen. Föreslagna kommunala mål enligt handlingsplanen är:

- Alla som bor, vistas eller verkar i Hultsfreds kommun ska ha en säker och trygg miljö och konsekvenserna av inträffade olyckor ska minskas och den enskilde ska få en effektiv hjälp när så krävs.
- Skador på människors liv och hälsa, egendom och på miljön till följd av brand ska minskas.
- Målsättningen är att antalet skadade och döda i bränder och andra olyckor ska minska under mandatperioden.

Ställningstagande – Farligt gods

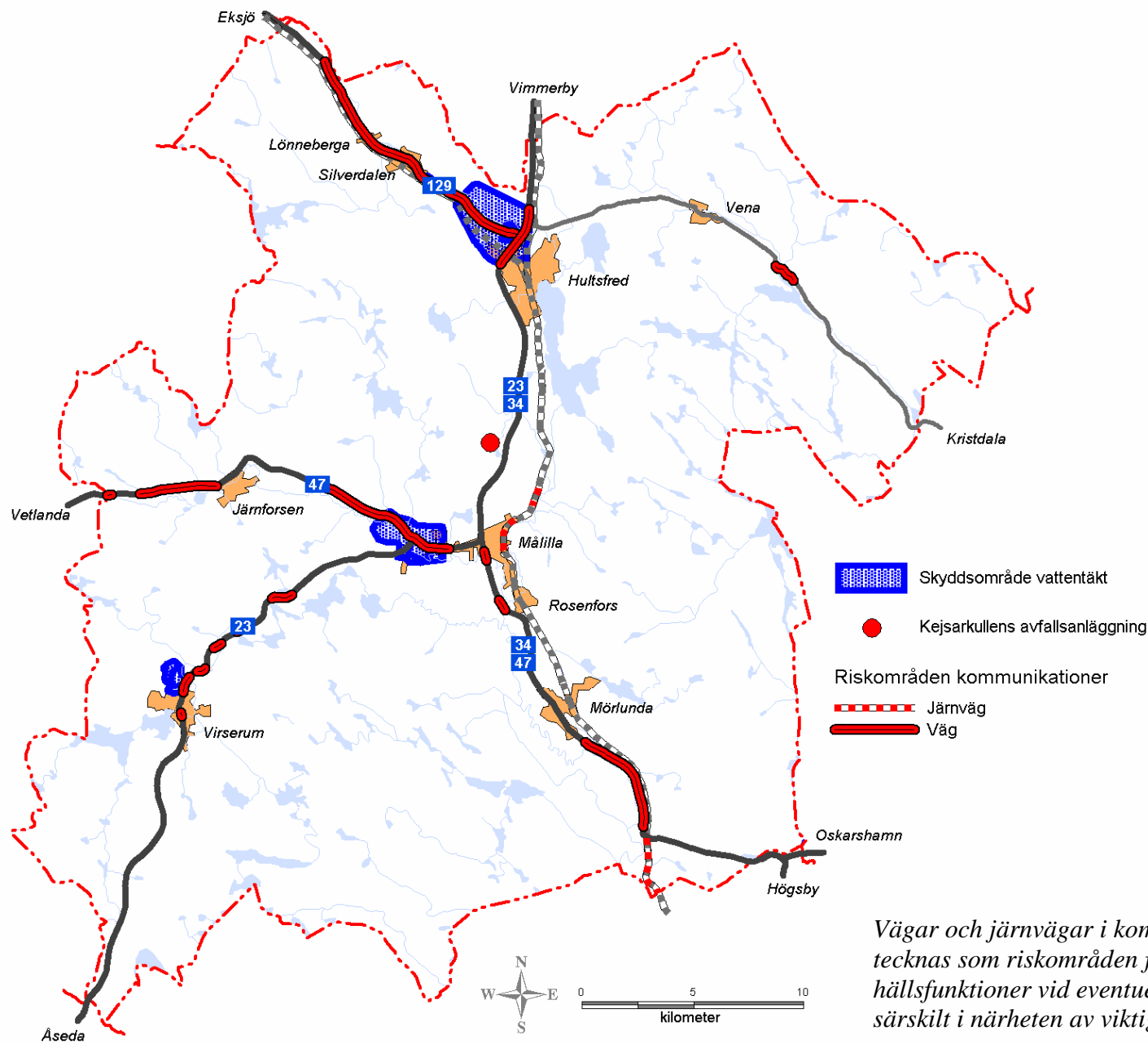
Säkra vägar där farligt gods transporteras bör ha hög standard och vara separerade från gång- och cykeltrafik. Direktutfarter och bör minimeras. Parkeringsplatser utmed gatorna bör undvikas.

Uppställningsplats för lastbilar, både med och utan farligt gods bör anläggas, företrädesvis i Målilla och i Hultsfred.

Vid lokalisering av bostadsbebyggelse inom riskområde för vägar där farligt gods enligt Vägverket i första hand ska transporteras bör en riskbedömning göras.

Ställningstagande - Insattstider

Vid planering av ny bebyggelse bör hänsyn tas till hur lång insattstiden är på den aktuella platsen samt samhällsvärdet av exploateringen. Verksamheter eller anläggningar med stort samhällsvärde bör inte lokaliseras till områden med långa insattstider utan extra skyddsåtgärder.

Vägar och järnvägar i kommunen som kan kännetecknas som riskområden för känslig natur och samhällsfunktioner vid eventuell olyckshändelse, och då särskilt i närheten av viktiga vattentillgångar.

Elektromagnetiska fält

Elektromagnetiska fält bildas runt alla elledningar som leder ström. Farligheten i elektromagnetiska fält är omtvistad. SSI, numera Strålsäkerhetsmyndigheten, har fastställt referensvärden (rekommenderade maxvärden) för olika frekvenser från elledningar; för t.ex. hushållsel motsvarar det 100 μT (mikrotesla). Vid marken under en kraftledning på 400 kV motsvarar kraftfältet ca 10-30 μT . Myndigheter med ansvar för hälsofrågor med anknytning till elektromagnetiska fält är eniga om att försiktighetsprincipen bör gälla, d.v.s. man ska försöka undvika risker så långt det är möjligt. När det gäller långvarig exponering bedömer Socialstyrelsen att det inte finns några hälsorisker för vistelse i elektromagnetiska fält från växelström som understiger 0,4 μT . Hultsfreds kommun är dock av den uppfattningen att i tätorter och i närhet till bostadsbebyggelse bör kraftfält från kraftledningar understiga 0,2 μT . Omsatt i avstånd till kraftledningar blir det följande avstånd:

- 70 kV – 35 m
- 130 kV – 50 m
- 220 kV – 75 m
- 400 kV – 140 m

Föreskrifter angående rent tekniska frågor om skyddsområden till bl.a. byggnader fastställs av elsäkerhetsverket i starkströmsföreskrifterna och angående skyddsavstånd från master och torn av Luftfartsverket. Vid nybyggnation av kraftledning eller byggnad intill sådan är ansvarig byggare och tillståndsgivare respektive ledningsägare skyldiga att ta hänsyn till föreskrifterna. E.ON vill att samråd bör ske när en byggnad placeras inom ett avstånd på 50 m från någon av deras luftburna högspänningsledningar (>1000 V). För master och vindkraftverk är motsvarande avstånd 300 m.

Enligt Sveriges kommuner och landsting, cirkulär 2005:82, gäller följande i förhållande master och torn till kraftledning. ”1. Luftfartsverkets krav ska alltid tillgodoses, vilket innebär att yttrande från Luftfartsinspektionen daterat 2002-12-17 ska beaktas. Luftfartsverkets krav ska

tillställas berörd operatör om masten/tornet placeras närmare faslina (kraftledning) än 100 meter.

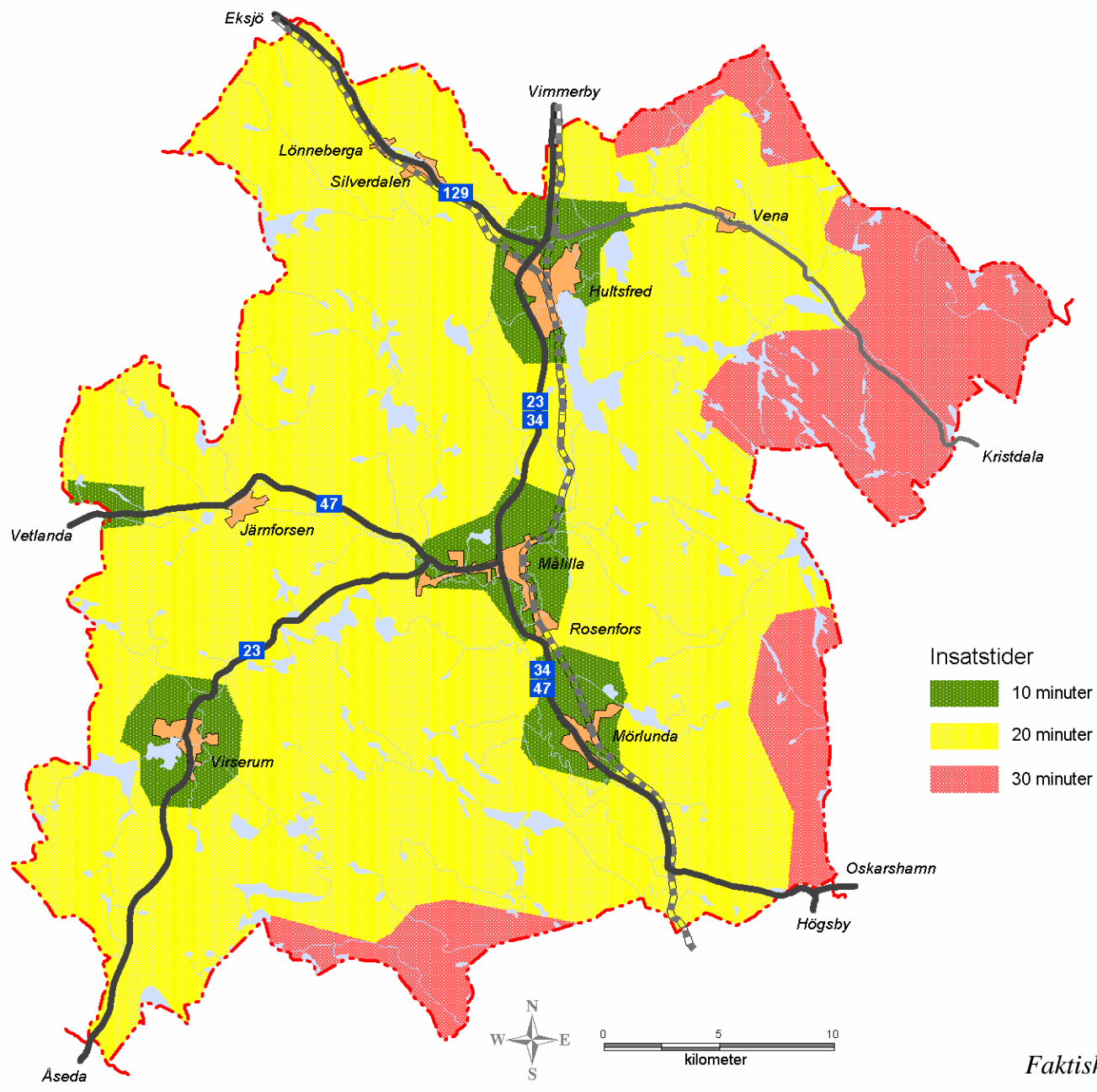
2. Samråd med berörd områdes- respektive linjekoncessionsägare och nätägare eller Svenska Kraftnät ska ske om mastens/tornets placering om a) masten/tornet är högre än 50 meter eller b) mast med stag placeras närmare kraftlina än 200 meter.”

Ställningstagande – Elektromagnetiska fält

Elektromagnetiska fält från kraftledningar bör inte överstiga 0,2 μT vid anläggande av nya kraftledningar eller för nya byggnader och platser där människor och djur stadigvarande vistas, som t.ex. bostäder, förskolor, vårdanläggningar, utomhusanläggningar speciellt avsedda för vistelse som lekplatser, parker och liknande.

Nya master med sändarutrustning för radiovågor bör behandlas restriktivt i närheten av bostadsbebyggelse.

Stora Hammarsjöområdet är ett område som i sin helhet bör vara befriat i så stor utsträckning som möjligt från elektromagnetiska fält. Nya etableringar som innebär ledningsdragning och elinstallation bör utföras så att elektromagnetiska fält minimeras. Området som bör värnas överensstämmer med det utpekade stora opåverkade området Stora Hammarsjön (s. 24).

Faktiska insatstider i kommunen.

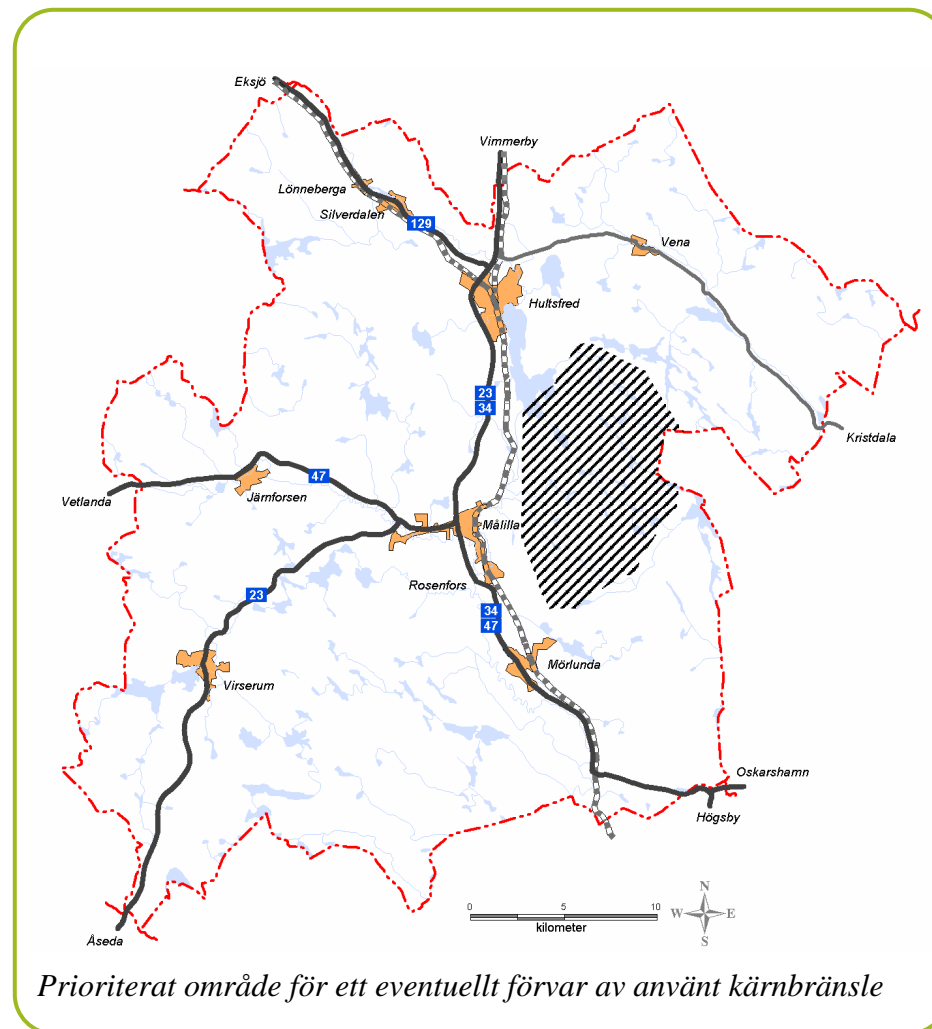
18 Förvar av använt kärnbränsle

Sökandet efter en lämplig lokalisering av det använda kärnavfallet i Sverige har pågått under lång tid. När detta skrivs har platsundersökningar gjorts i Oskarshamns och Östhammars kommuner. Många andra platser i Sverige har studerats i olika grad sedan 1970-talet, bl.a. Hultsfred. 1999 beslutade kommunfullmäktige i Hultsfred enhälligt att SKB skulle få genomföra en förstudie för ett eventuellt slutförvar. Ett år senare presenterade SKB förstudiens slutrapport med utpekande av ett prioriterat område "Målilla Östra" för eventuella platsundersökningar för ett slutförvar. SKB har därefter ansett att ytterligare platsundersökningar inte varit nödvändiga i Hultsfred, men Hultsfreds kommun har fortsatt att samarbeta med SKB i ett kontakt- och informationsprogram eftersom frågan ännu inte avgjorts om var den bäst lämpade platsen för ett förvar av använt kärnbränsle i Sverige är belägen. Hultsfreds kommun är, jämfört med platsundersökningskommunerna, den enda inlandskommunen. Det utpekade området är beläget över högsta kustvattnelinjen med förväntat goda geologiska förutsättningar: ett gott berg och sött grundvatten på förvarsdjup. En betryggande majoritet av såväl lokalbefolkningen som dess utvalda representanter är positiva till platsundersökningar och ett eventuellt slutförvar i den egna kommunen, Hultsfred.

SKB har 2009 bestämt sig för att bygget av ett slutförvar av använt kärnbränsle ska ske i Forsmark i Östhammars kommun. Ansökan till regeringen väntas i slutet av 2010, som därefter prövas ansökan.

Ställningstagande – Förvar av använt kärnbränsle

Det utpekade området "Målilla Östra" skall även fortsättningsvis utgöra ett prioriterat område för undersökningar för eventuella anläggningar för förvar av använt kärnbränsle.

19 Bebyggelse

Byggande

Regler för byggande finns framförallt i plan- och bygglagen. Om och när bygglov, bygganmälan, rivningslov, rivningsanmälan eller marklov krävs regleras i PBL:s 8 och 9 kapitel. Även när lov eller anmälan inte krävs ska de lagar som reglerar exploateringar följas, som plan- och bygglagen, miljöbalken, kulturminneslagen, väglagen m.m. Särskilda krav på byggnader som alltid ska följas finns i PBL:s 3 kapitel. Vid förhandsbesked utanför detaljplanelagda områden ska allmänna intressen enligt 2 kap. PBL särskilt beaktas.

Kravet på bygglov varierar för olika områden inom en kommun. Utanför detaljplanerade områden och s.k. samlad bebyggelse får man utan bygglov göra vissa ändringar och mindre tillbyggnader på en- och tvåbostadshus och komplementbyggnader, samt uppföra plank och murar. Inom områden med samlad bebyggelse eller detaljplan krävs bygglov för dessa åtgärder, PBL 8:4,5

Samlad bebyggelse

Samlad bebyggelse är områden som omfattar husgrupper om minst 10 bostadshus och där bostadstomterna gränsar till varandra eller är åtskiljda av väg eller mindre naturområde. Är det fler än 20 hus i en sådan grupp räknas den alltid som samlad bebyggelse. Begreppet samlad bebyggelse är inte helt självklart, men miljö- och byggnadsnämnden har fastställt vilka bebyggelseområden i kommunen som ska räknas som samlad bebyggelse. Områden klassade som samlad bebyggelse (94 st) redovisas på karta nedan.

Mindre tillbyggnader kräver bygglov inom områden av samlad bebyggelse. Enligt miljö- och byggnadsnämnden i Hultsfreds kommun är definitionen av begreppet ”mindre tillbyggnad” en byggnad som är högst 50 % av den ursprungliga byggnadens storlek, dock maximalt 50 m².

Detaljplaner

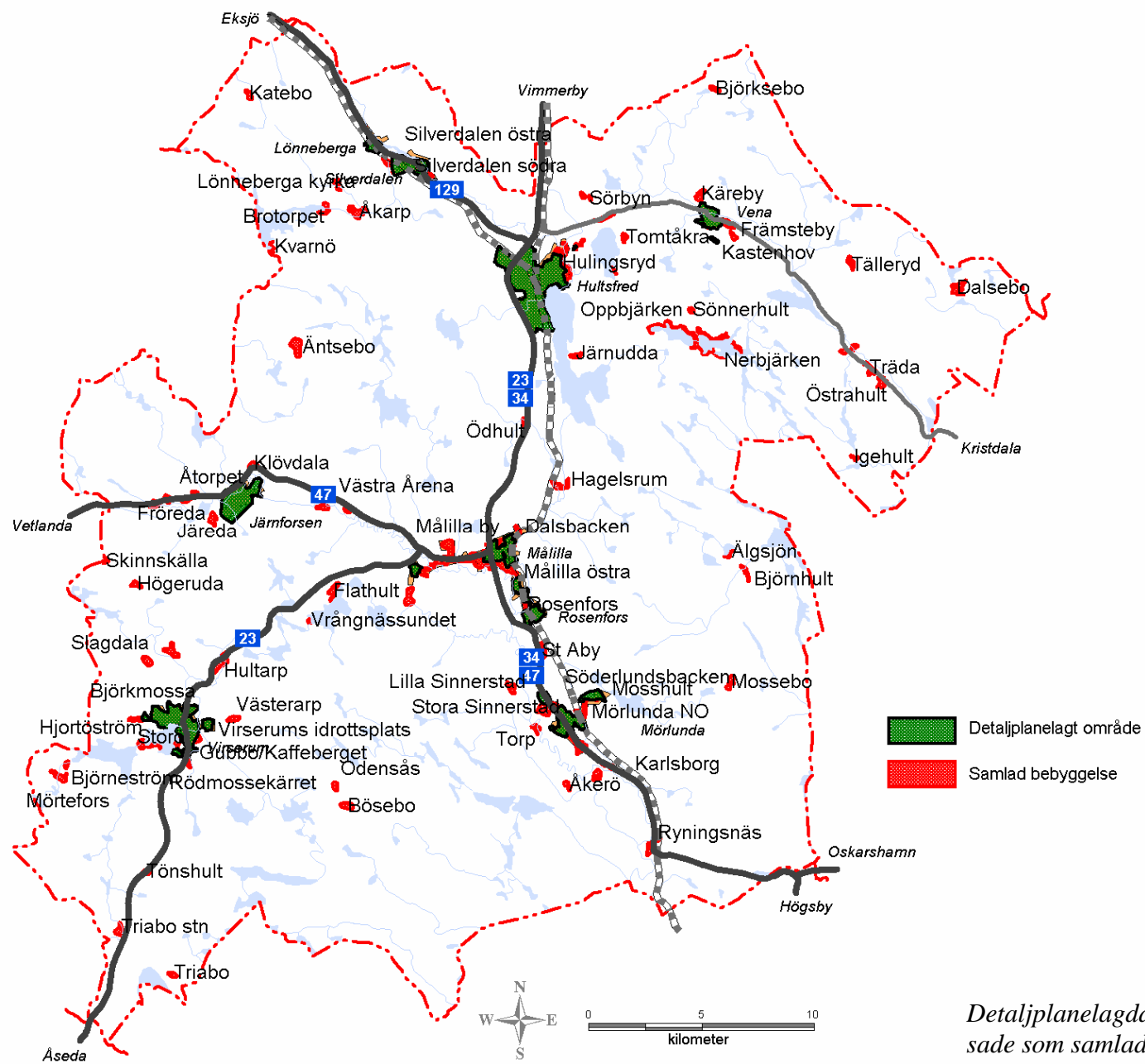
För vissa områden ska kommunen enligt plan- och bygglagen pröva markens lämplighet för bebyggelse och reglering av bebyggelsemiljöns utformning. Det är t.ex. ny sammanhållen bebyggelse, ny enstaka byggnad som får betydande inverkan på omgivningen eller bebyggelse som ska bevaras. Bevarandevärd bebyggelse kan ges särskilda skyddsbestämmelser i detaljplaner och områdesbestämmelser.

Detaljplaner är juridiskt bindande och ger en garanterad rätt att bygga i enlighet med planen under planens genomförandetid. Efter genomförandetidens utgång fortsätter planen att gälla, men planen får ersättas, ändras eller upphävas för de delar som inte genomförts utan att fastighetsägare har rätt till ersättning, för t.ex. förlorad byggrätt.

Detaljplanerade områden finns framförallt i tätorterna. Många detaljplaner är gamla och inte helt aktuella. Bygglov får inte ges i strid mot en gällande detaljplan. Mindre avvikelser kan godkännas om avvikelserna inte strider mot syftet med detaljplanen. En översyn av gamla och inaktuella detaljplaner kan därför behöva göras i vissa områden där behov finns.

Områdesbestämmelser

För begränsade områden kan områdesbestämmelser upprättas. Det kan t.ex. göras för att säkerställa vissa åtgärder från översiktsplanen eller att ett riksintresse behöver starkare skydd. Områdesbestämmelser kan t.ex. reglera bygglovrätten, grunddragen för användningen av mark, största tillåtna byggnadsarean i ett fritidshusområde eller utformningen av bebyggelsen. I Hultsfreds kommun finns när denna plan görs inga områdesbestämmelser.

Detailplanlagda områden och områden klassade som samlad bebyggelse i kommunen

Attraktivt boende

Bakgrund

Kommunen är positiv till etableringar av bostäder i attraktiva lägen. Attraktiva lägen kan dock vara en mångfald av uppfattningar. Vi har alla olika syn på bostäders attraktivitet, vilket vi gör efter en mängd värderingar och ställningstaganden, beroende på olika prioriterade faktorer. På landsbygden är attraktivt boende oftast förknippat med strandnära lägen eller öppna landskap. I tätorter vägs ofta andra faktorer in som t.ex. trivsel, tillhörighet, närhet till olika slags service, arkitektur, variation och hur pass ostört läget är.

I Hultsfreds kommun finns många alternativ till attraktivt boende. Tillgången på bostäder i kommunen som helhet är god. Likväl finns det stundtals behov av vissa typer av bostäder i framförallt Hultsfreds tätort, men även andra orter i kommunen upplever detsamma. Hästställen och fritidsboende på landsbygden och i närheten av tätorter är ytterligare en typ av boende som efterfrågas.

Det är viktigt att det finns bostäder i många olika former på samtliga orter i kommunen för att kunna bibehålla den samhällsstruktur som varit förutsättningen för samhällets framväxt. Med andra ord, många olika boendeanternivåer på en ort gör att människor kan byta boende när behoven förändras. Det betyder samtidigt att befolkningen på en ort har förutsättningar att vara jämnt åldersfördelad. Ur ett samhällsperspektiv är detta bra eftersom det skapar ett brett underlag för kommunal service som bl.a. förskolor, skolor och äldreomsorg på orten.

Ortsstruktur i kommunen

Hultsfreds kommun har en bebyggelsestruktur med stor andel bebyggelse i kommunens mindre orter samt på landsbygden. Av kommunens invånare är det bara ca 37 % som bor i huvudorten Hultsfred och 17 % bor på landsbygden utanför samhällena i kommunen.

Bebyggelse i tätorter

I de mindre orterna i kommunen har bebyggelsestrycket varit mycket lågt under 90- och början av 2000-talet. Outnyttjade detaljplaner och ledig mark för ytterligare bostadsbebyggelse i olika former finns i de flesta orter. Förväntat behov finns av bostäder med centralt läge nära kommersiell och social service, kommunikationer och skolor, men i måttlig omfattning. De äldres andel i kommunen kommer att öka under de kommande decennierna. Deras framtida behov av nya lägenheter kan förutses bli lättillgängliga och centrala lägenheter med gemensamhetslokaler, företrädesvis i markplan. En förväntad utflyttning från småhusbeståndet till generationsboende kan minska behovet av småhustomter och ge en förnying av befolkningsstrukturen i villakvarteren.

Det finns ett förväntat behov av strandnära boende i närheten av centralorten samt av boende med möjlighet till hästhållning i närheten av centralorten.

Stadsmiljöer

Tätorterna i kommunen är alla olika till sina karaktärer, omfattning och behov. Det är viktigt med ett varierat utbud av bostäder, handel och service, både kommersiell och allmän, i tätorter. Den zonerings- och bebyggelsestrategi som skett sedan 60-talet har inte bara varit till fördel. Att störande industrier och anläggningar förläggs avsides är lämpligt, men i tätorter i landsbygdskommuner är verksamheterna oftast små. Verksamheter kan mycket väl inpassas i tätorterna med väl fungerande störningsskydd och säkra transportvägar.

Utformningen av offentliga miljöer är viktiga uppgifter för kommunen. Nedskräpning och vandalisering är ett alltför vanligt problem i Sverige idag, vilket ökar behovet av delaktighet och känsla för orternas utformning och gestaltning. Avfallsstationer är ett sådant tydligt exempel som kräver omtanke vid val av placering och utformning för att inte miljöerna runt dessa ska bli nedsmutsade.

Naturområden finns det gott om i Hultsfreds kommun samtidigt som tätorterna är små till storlekarna. Inte desto mindre är det viktigt att naturen även finns som en del i tätorterna. Se vidare kap. Natur sidan 33.

Bebyggelse på landsbygden

Bostäder i mycket avskilda lägen på landsbygden kan utgöra en nackdel för både enskilda och kommun. Samhällets kostnader i det långa perspektivet samt de många och långa transporterna sådana etableringar medför är inte långsiktigt hållbart. Ur både socialt och ekonomiskt perspektiv är det mer fördelaktigt med nyetableringar i närhet till befintlig bebyggelse. Ur ett landskaps- och landsbygdsperspektiv är det samtidigt viktigt att stärka de byar och bebyggelsegrupper som redan finns, både estetiskt och för möjligheterna att stärka landsbygdsboendet generellt i kommunen. Byggande i anslutning till befintlig bebyggelse kan utgöra en förstärkning av serviceunderlag och underlättar samtidigt utnyttjande av befintlig infrastruktur som vägar och ledningar.

Hästgårdar

Hästgårdar, d.v.s. bostadshus med tillgång till stall antingen på egen tomt eller i dess närhet, är mycket populära på landsbygden. I synnerhet finns en önskan för denna typ av boende i närheten av orter. Viljan att bygga nya bostadshus med häststall har dock varit marginell under 1990- och 2000-talet, och kan förväntas vara fortsatt låg. Det är istället omvandling av mindre jordbruksfastigheter till hästgårdar som skett.

Hästar, och även andra djur i jordbruksverksamheter, i närheten av bostäder är en risk för allergiker. Djurhållning kan ge påverkan till omgivning avseende bl.a. lukt, buller, flugor, skadedjur och läckage till grundvatten. Boverkets allmänna råd ”Bättre plats för arbete” har ett generellt råd om 500 m till djuranläggningar. Ett mer pragmatiskt riktvärde som ofta använts är 200 m, men skyddsavståndet är samtidigt beroende på platsens förutsättningar, typ av djur samt omfattning på verksamheten. Avstånd mellan stall och bostad samt mellan hage och bostad kan variera mellan 50 och 500 m beroende på typ av djur och omfattning.

På landsbygden bör en viss tolerans accepteras för djurhållning. Inom eller i närheten av tätbebyggt område bör samtidigt större hänsyn tas till omgivande bebyggelse (se lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön i Hultsfreds kommun).

Bebyggelse vid vatten

Boende vid vatten är ofta eftertraktat och naturen i Hultsfreds kommun erbjuder goda möjligheter till sjönära boende med tanke på den mångfald av sjöar och vattendrag som finns här. Kommunen vill också att fler ska få möjlighet att bosätta sig vid vattenområden, men det är samtidigt viktigt att nya byggnader och tomtmarker vid vatten inte blir ett hinder för allmänna intressen samt djur- och naturvärden. Bebyggelseetableringar vid vatten kan ge negativa effekter i form av ett ökat slitage och påverkan på närmiljöer, t.ex. störande båttrafik, påverkan från enskilda avlopp och röjningar i strandzoner.

Se vidare i Ställningstagande - Strandskydd sid 74.

Fritidsbebyggelse

I Hultsfreds kommun finns koncentrerad fritidsbebyggelse framförallt vid Virserumssjön samt Bjärkensjöarna. Söder om tätorten Virserum finns detaljplanlagda områden för fritidsbebyggelse. Kommunen är på samma sätt som för strandnära bebyggelse positiv till nyskapandet av fler områden och enskilda lägen för fritidsbebyggelse. Utgångspunkterna är dock att platsens förutsättningar är lämpliga för ändamålet, d.v.s. att det inte påverkar andra intressen avsevärt negativt. Prövning av ny bebyggelse i närheten av vatten och tätort bör normalt ske med detaljplan eller motsvarande planmässig utredning.

Ställningstagande – Boende

Kommunen ska verka för att tillskapa lättillgängliga lägenheter i framförallt Hultsfreds tätort. Omvandling av områden och förtätning kan vara aktuellt, dels för att bibehålla strukturen i orten och dels att utnyttja befintliga resurser i form av vägar och ledningar. Förtätningar bör dock vara varsamma mot grönområden i tätorter som bedöms ha höga värden för den allmänna grönsstrukturen. En grönsstrukturplan bör tas fram för Hultsfreds tätort. Ett stadsmiljöprogram bör tas fram, där miljöns kulturvärden har stor betydelse, som kan utgöra underlag för beslut angående stadsmiljöers utformning, gestaltning och val av olika material.

Främja tillskapandet av mindre enheter på landsbygden där häst eller annan djurskötsel ingår. Möjligheten till boende med möjlighet till eller i närhet till stall och hage bör prövas välvilligt utanför tätortsområden med lokala föreskrifter, förutsatt att olägenheter för närboende minimeras.

Skyddsavstånd mellan bostäder och djurhållning bör vara minst 200 m vid nyetableringar. Avsteg kan dock göras när omständigheterna tillåter det, (miljö- och byggnadsnämnden i Hultsfreds kommuns ställningstagande 2009-05-14).

Kommunen ska verka för att öka möjligheterna att bygga bostäder på landsbygden genom bl.a. planering för bosättningar. Nyetablering av enskild bostadsbebyggelse i mycket avskilda lägen på landsbygden bör dock prövas restriktivt. Etableringar som är beroende av de specifika egenskaper en plats erbjuder för en sammanhörande verksamhet till boendet bör dock prövas mindre restriktivt.

Goda kommunikationsmöjligheter är viktigt att ta hänsyn till i utformandet av ny bebyggelse. En attraktiv och tillgänglig kollektivtrafik bör främjas i tätbebyggda områden, vilket även bör öka möjligheterna till kollektivtrafik på landsbygden.

Forts. Ställningstagande - Boende

Bebyggelseutvecklingen ska gynnas i kommunen. Under alla omständigheter kräver det dock att de eventuella platsernas förutsättningar för exploateringar tål åtgärden. Utöver de krav som ställs i PBL 2 kap 3 § gäller att om den aktuella platsen är av särskilt intresse för allmänheten, t.ex. att den har höga kulturmiljövärden, behöver även hänsyn tas till detta.

Kommunen ska verka för att öka möjligheterna att bygga bostäder vid vatten i tätorter och på landsbygden. Risker och kriterier för detta behandlas särskilt i avsnitt Vatten/Samhälle.

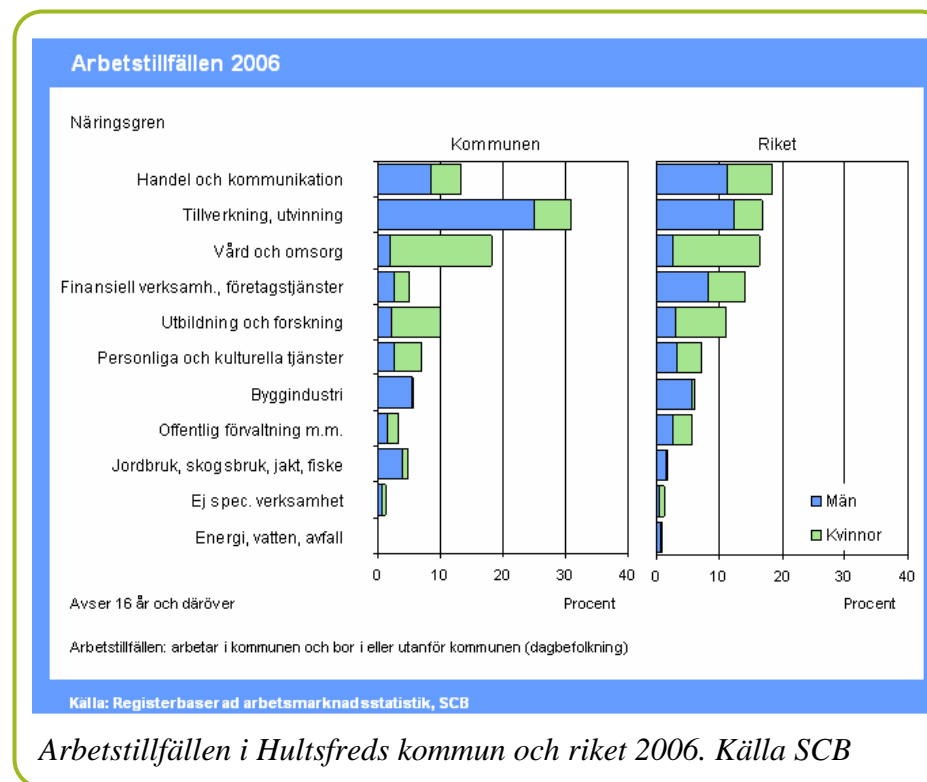
20 Verksamheter och service

Bakgrund

Betydande verksamheter finns på flertalet platser i kommunen. En övervägande del finns inom den industriella sektorn. Några stora arbetsplatser i kommunen har försvunnit under 1990-talet och början av 2000-talet, som Hultsfreds-Hus, batterifabriken samt Silverdalens pappersbruk. Andra större verksamheter har dock etablerat sig eller utvecklats stort i kommunen, som t.ex. IKEA:s fabrik för tillverkning av spånskivor och garderober samt Plannjas verksamhet i Järnforsen där detaljer för takavvattning tillverkas, vilket har gjort att mångfalden bland verksamheter ökat.

Historiskt sett har träindustrin varit den dominerande näringsverksamheten i kommunen under lång tid, från behandling av råvaran timmer till förädling i bl.a. hustillverkning, finsnickerier och pappersframställning. Möbelsnickeri har varit en mycket stor näringsgren i flera av kommunens orter, totalt finns uppgifter om 108 möbelsnickerier i kommunen där Virserum utmärker sig med att som mest ha haft över 40 samtidigt aktiva möbelföretag under 1940-talet. I början på 2000-talet fanns dock endast ett fåtal verkamma möbelsnickerier i kommunen.

Den historiska industribakgrunden i kommunen avspeglar sig även i nutid då de mest betydande näringsgrenarna i kommunen är inom grupperna "Tillverkning, utvinning och energiproduktion" samt "Jordbruk, skogsbruk och fiske", se tabellen. Det råder följaktligen stor skillnad i fördelningen mellan flertalet näringsgrenar jämfört med riket. Näringsgrenarna "finansiell verksamhet och företagstjänster" samt "handel och kommunikation" har däremot en mycket låg andel i kommunen jämfört med riket.

Att näringsgrenen "handel och kommunikation" är låg, enligt tabellen ovan, märks inte minst i detaljhandeln där handeln med detaljvaror i Hultsfreds kommun är begränsad jämfört med många andra kommuner. Orterna i kommunen är små och traditionen att handla sällanköpsvaror i grannkommunerna har antagligen gjort att utvecklingen av handelscentra i kommunen varit svag.

Hultsfred har 2007 tagit fram en Service-/varu- och försörjningsplan för Hultsfreds kommun 2007-2010, som även har betydelse för översiktsplanens ställningstagande. Följande målsättning har fastslagits av kommunfullmäktige i kommunens gällande handlingsprogram för arbetet med landsbygdsutveckling i Hultsfred kommun.

- I kommunens planering och verksamhet främja bosättning på landsbygden.
- Arbeta för bibehållen basservice på landsbygden och i de mindre tätorterna när det gäller t ex förskola samt årskurs 1-5, dagligvaruhandel, mötesplatser, föreningsliv etc.
- I vid bemärkelse arbeta för goda kommunikationsmöjligheter. En levande landsbygd förutsätter även att möjligheterna för resor till och från arbetet blir kvar i minst nuvarande omfattning.
- Prova nya servicelösningar

För att uppnå målen enligt ovan bör följande åtgärder genomföras

- För att i möjligaste mån säkerställa att befintliga skolor kan fortleva eftersträvas att samlokalisera förskolor och skolor.
- Den lokala busslinjetrafiken utökades med ett antal turer under år 2008. Samtidigt görs försök med utökad avropsstyrd lokaltrafik.
- Utveckla samarbetet med organisationer för att hitta kreativa lösningar för landsbygdsboende, t ex vad gäller landsbygdsbelysning.
- Med stöd av de nya LEADER- och landsbygdsprogrammen hitta nya servicelösningar för landsbygden.

Besöksnäring

Hultsfred är sannolikt mest känt för Hultsfredsfestivalen, och möjligen Astrid Lindgrens skildringar av Emil i Lönneberga. Många är de verksamheter som bygger helt eller delvis på turism och besöksnäring i kommunen.

Möjligheterna till utveckling av besöksnäringar är viktigt för kommunen och bör stärkas (se avsnitt om friluftsliv sidan 55).

Ställningstagande – Verksamheter

Det måste vara möjligt för verksamheter att generera arbetstillfällen i hela kommunen. Utvecklandet av handelsetableringar i kommunen är viktigt ur ett samhällsperspektiv, både för kommunens attraktivitet som bostadsort och ur ett miljöperspektiv för att minska på transportbehovet. Fysisk planering för verksamheter syftar främst till att möjliggöra etableringar på olika geografiska platser där mark- och vattenförhållandena är lämpliga (PBL 2:1). Etablering av nya lokaler/anläggningar för verksamheter kräver inte bara att det faktiska markområdet som dessa kommer att uppföras på är väl lämpat, utan även att dess placering och funktion i samhället på motsvarande sätt är lämpligt. Aspekter i ett samhällsperspektiv som är särskilt viktiga att ta hänsyn till är:

- **Kommunikationer:** bra kommunikationer är mycket viktiga både för verksamhetens transporter, men även ur ett försörjningsperspektiv av arbetskraft, service, minimerandet av olycksrisker m.m.. Transportmöjligheterna är en av de viktigaste förutsättningarna för väl fungerande verksamheter. Både tunga transporter, persontransporter samt elektronisk kommunikation är viktiga att ta hänsyn till i så stor utsträckning som möjligt.
- **Miljöstörningar:** verksamheter kan i en del fall verka störande för bostäder och känsliga miljöer. Boverkets skrift Bättre plats för arbete utgör utgångspunkten för störningshänsyn. Verksamheter bör dock integreras så mycket som möjligt i samhället för att inte öka behovet av transporter och minimera samhällets behov av infrastruktur. De störningar som olika verksamheter ger upphov till bör minimeras så långt möjligt med olika typer av skydd och reducerande störningsåtgärder, med hänsyn till omgivningen.
- **Tillgång på mark:** både ledig industrimark samt god planberedskapen är viktiga förutsättningar för att förenkla tidiga ställningstaganden om etableringar. Möjligheterna till expansion bör beaktas, men gör samtidigt att ytbehoven blir större och därmed större avstånd vilket kan öka uppdelningen av samhällenas funktioner.

21 Tätortsfördjupningar

Allmänt

I detta avsnitt redovisas kommunens tätorter och utvecklingsområden i dessa. Planförslaget presenterar olika geografiska områden som antingen inte har någon definierad användning enligt detaljplaner eller fördjupade översiktsplaner idag, eller har en användning i detaljplan som föreslås kunna ges en annan användning. Indelningen i olika användningsområden som t.ex. bostäder, handel och verksamheter är något förenklad och schematisk, d.v.s. den föreslagna användningen bör vara den huvudsakliga men annan användning kan också tillmötesgå efter prövning.

Inom flera av de utpekade utvecklingsområdena finns kända platser med rödlistade arter, vilka ska skyddas enligt miljöbalken och artskyddsförordningen. I Samrådsredogörelsen redovisar länsstyrelsen i Kalmar län de eventuella artförekomsterna för de enskilda utvecklingsområdena. Utredningar behöver göras av dessa arter vid planering av områdena och hänsyn tas vid exploatering.

Bostäder

Område där i huvudsak bostäder bör kunna anläggas. Annan användning helt eller delvis bör ändå ha anknytning till bostäder eller inte vara störande.

I vissa tätortskartor redovisas en ”osäker gräns” för bostadsutvecklingsområden, vilket görs där avgränsningen är osäker, men det ändå finns en viljeinriktning för området.

Handel

Område där i huvudsak handelsetableringar bör kunna anläggas. Annan användning helt eller delvis bör ändå ha anknytning till handel eller liknande med motsvarande grad av störning.

Verksamheter

Område där i huvudsak verksamhetsetableringar i form av industrier, lättare tillverkningsföretag eller hantverksanläggningar bör kunna anläggas som medför en viss störning. Annan användning helt eller delvis bör ändå ha anknytning till verksamheter eller liknande. Verksamheter med låg grad av störning kan accepteras, som t.ex. handelsetableringar, men konsekvenserna för närliggande områdets behov av störningsfrihet respektive möjligheter till störande processer måste beaktas i de fallen.

Natur-, kultur- och fritidsområde

Område där i huvudsak natur-, kultur- och/eller friluftslivsintressen ska värnas och prioriteras. Annan användning helt eller delvis bör ha anknytning till huvudintresset. För varje område redovisas i text vilket eller vilka särskilda intressen som avses.

Utredningsområde

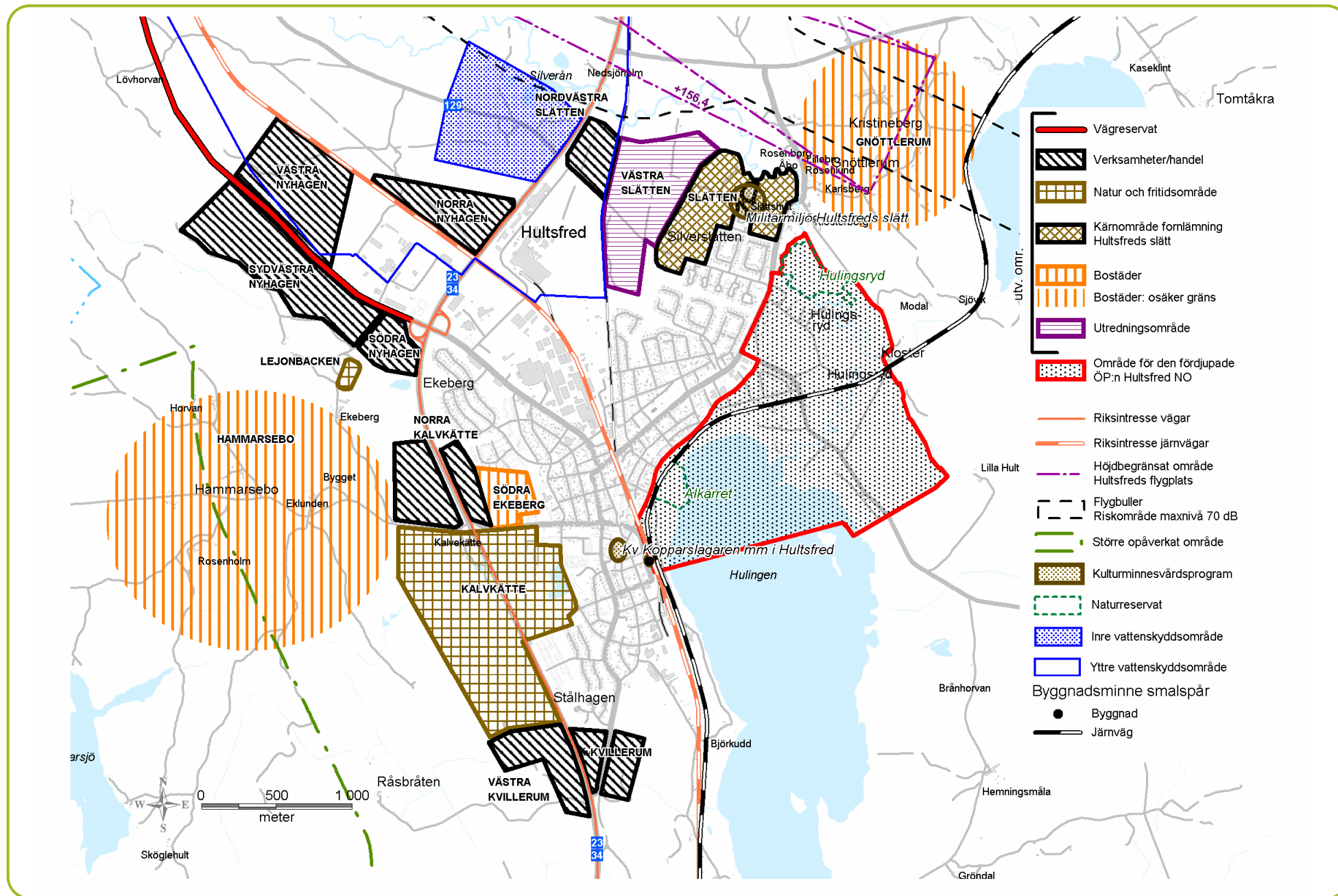
Område där användningen av området inte är fastställt, utan behöver utredas närmare.

Kyrkogård

Område där kyrkogård bör kunna anläggas.

Ny väg

Område för vägreservat.

Antagen av KF 2010-06-21

Miljö- och byggnadskontoret

Hultsfreds kommun

Översiktsplan 2009

Hultsfred

Hultsfred är huvudort i kommunen och hade 2007 ett invånarantal på 5286 personer.

Orten har i huvudsak vuxit fram kring den militära verksamheten på Slätten under 1800-talet samt järnvägens tillkomst i orten i slutet av 1800-talet. Mycket tack vare just att Hultsfred kom att bli en järnvägs-knut kom den industriella utvecklingen i början på 1900-talet att utveckla Hultsfred till en mer betydande tätort och 1927 grundades Hultsfreds köping. Den industriella epoken under mitten av 1900-talet avspeglar sig även tydligt i ortens bebyggelsestruktur.

Boende

I Hultsfred finns ett reellt behov av tillskott på vissa typer av bostäder. Ny bostadsbebyggelse föreslås i centrala och lättillgängliga lägen i Södra Ekeberg samt genom förtätningar. Utöver dessa finns önskemål om strandnära bostadsbebyggelse intill Hulingen samt ”hästboende” i tätortens utkanter som Gnöttlerum och Hammarsebo. Vid Gnöttlerum är viss del av området inom flygplatsens höjdbegränsade område och vid Hammarsebo finns ett utpekade område för tätortsnära kulturlandskap. För båda områdena ska dessa omständigheter beaktas vid direkta etableringar samt i den fortsatta planeringen.

Outnyttjade detaljplaner för bostadsändamål finns på olika platser i tätorten, bl.a. Södra Stålhagen och Skogshyddan.

Verksamheter/Handel

Ytterligare verksamhetsområden behövs i lättillgängliga och exponerade områden, vilka med fördel bör ligga i nära anslutning till större kommunikationsleder, d.v.s. intill Rv 23/34 på den västra sidan samt i den södra delen av tätorten.

Det Norra industriområdet som finns väster om järnvägen på Silverslätten bör ha möjlighet att expandera norrut, norr om Silverslättsvägen

(kallat Nordvästra Slätten). En bred kantzon bör lämnas mot Silverån för bebyggelse.

Nyhagens industriområde bör kunna fortsätta utvecklas som handels- och verksamhetsområden (Norra Nyhagen, Västra Nyhagen, Sydvästra Nyhagen och Södra Nyhagen), vilket även kräver att kommunikationerna inom orten fungerar bra. En framtida ny vägsträckning för väg 129 mellan Hultsfred och Silverdalen bör ge möjligheter att utveckla Nyhagenområdet utmed vägen. Gång- och cykeltrafikanter bör ges möjlighet att ta sig till områdena.

Områdena Norra Nyhagen, Västra Nyhagen och Nordvästra Slätten ligger helt eller delvis inom vattenskyddsområdet för Nedsjöns vattentäkt. Inom dessa områden bör inga verksamheter som kan komma att skada grundvattnet tillåtas. För att förhindra läckage från olyckshändelser bör stora krav på säkerhetsanordningar ställas för hårdgjorda ytor om områdena ska nyttjas för handel eller verksamheter. Möjligheten att ersätta den nuvarande vattentäkten med en ny är inte realistiskt då kostnaden bedöms som mycket stor.

Områdena Kvillerum och Västra Kvillerum vid den södra infarten till samhället har förutsättningar för verksamheter som behöver närhet till större väg. Områden i närhet till bostäder bör förbehållas verksamheter med liten påverkan på omgivningen.

Området Norra Kalvkätte är ett strategiskt läge intill riksväg 23/34, men ligger även i anslutning till utpekade områden för natur- och fritid samt utpekade områden för bostäder. Området bör ta stor hänsyn till angränsande användningar och bör ses som ett reservområde. I första hand bör det förbehållas för lättare verksamheter med liten påverkan på omgivningen.

Handelscentrum i Hultsfred har under början på 2000-talet varit drabbat av tider med tomma butikslokaler, vilket skulle kunna förvärras av externa handelsetableringar. En satsning på ett mer attraktivt centrum är viktigt att överväga i diskussioner om externa handelsetableringar.

Outnyttjade detaljplaner för verksamheter finns särskilt i den nordvästra delen av tätorten.

Inom ett antal områden i tätorten har verksamheter historiskt hanterat miljöfarliga ämnen och där marken nu är potentiellt förorenad. Ett särskilt sådant område är den f.d. batterifabrikens område, som utgör en central plats i orten, både ur ett utvecklingsperspektiv och ur ett miljö- och hälsoperspektiv. Det är därför viktigt att dessa områden ges utvecklingsmöjligheter för både områdets och omgivningens bästa.

Kommunikationer

Ett vägreservatet för länsväg 129 via trafikplatsen vid Nyhagen mot Silverdalen har funnits sedan tidigare översiktsplaner. Behovet av en ny anslutning för Lv 129 är fortfarande angeläget, framförallt med tanke på att det nuvarande vägen passerar genom vattenskyddsområdet för Hultsfreds vattentäkt, men även av trafiksäkerhetsskäl.

Natur- och fritidsområde

Det finns gott om skogsområden i anslutning till tätorten. Från centrum är det inte längre än ca 2 km fågelvägen till de yttersta bostadshusen i orten. Inte desto mindre är det viktigt att allemansrättsliga grönområden även i fortsättningen ska finnas i anslutning till orten. Särskilt betydelsefull är sjön Hulingen med dess stränder (omkrets ca 20 km) både ur natur- och friluftslivssynpunkt.

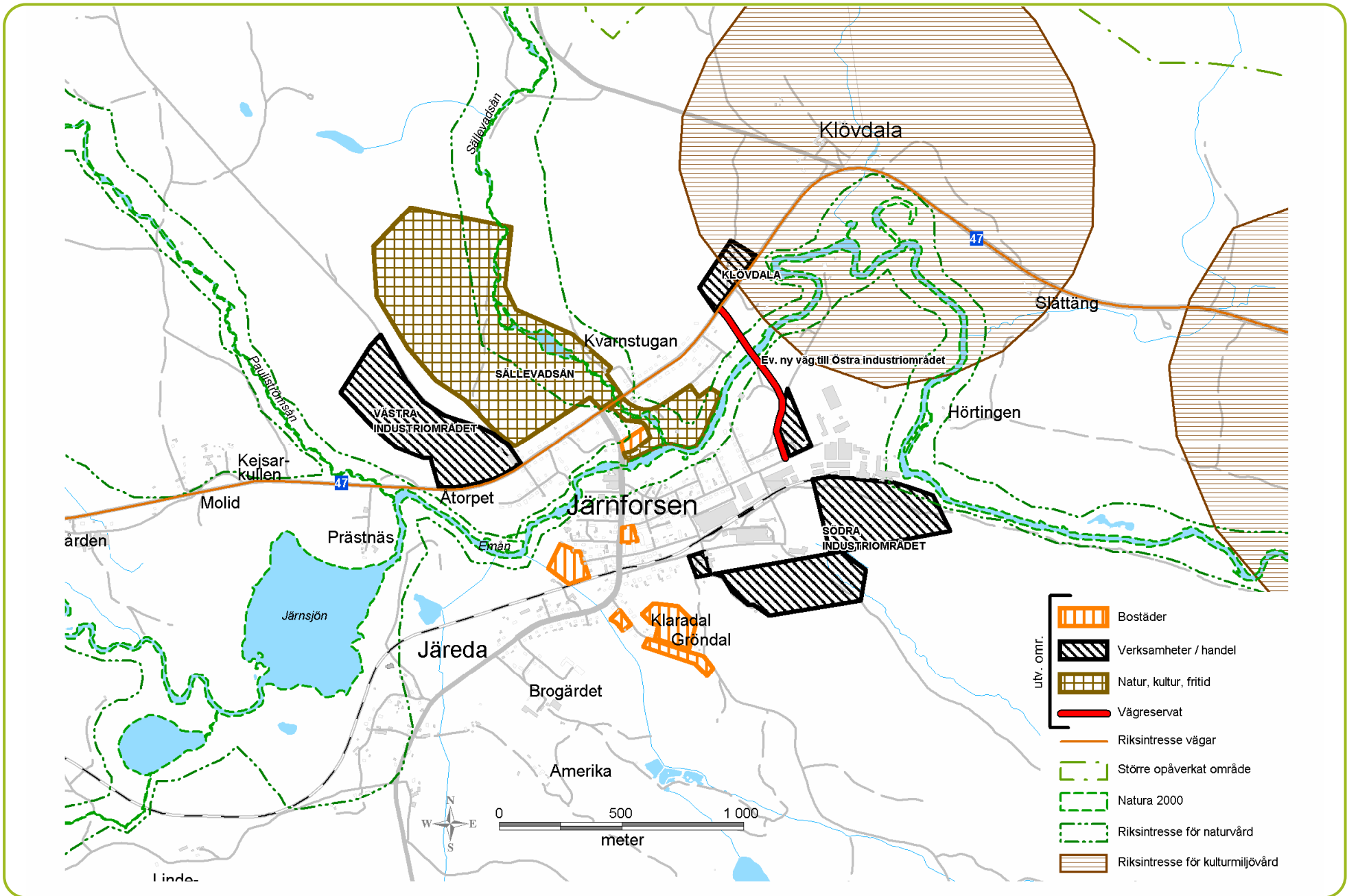
Kalvkätte är viktigt att stärka som fritidsområde med Hagadalsanläggningarna samt kopplingen till naturområdet med stigar och spår på västra sidan av Rv 23/34. Lejonbacken norr om Hagadalsområdet är en viktig målpunkt vintertid för friluftaktiviteter.

Kärnområde fornlämning Hultsfreds slätt

Fornminnet på Hultsfreds slätt, Slätten, behöver tydliggöras. De lämningar som finns skyddas, övriga områden utreds närmare. (se mer under avsnittet 11 Kulturmiljöer / Hultsfreds slätt)

Västra slätten

Området Västra slätten betecknas som utredningsområde eftersom många olika användningsområden diskuterats under lång tid. Området bör kvarstå för annan användning då kommunen gör avvägningen att det är viktigt för ortens framtida möjligheter till expansion. Samtidigt har området även en bullerdämpande effekt från de verksamheter som finns väster om järnvägen mot bostäderna på Slätten, vilket behöver beaktas vid förändringar inom området. De frågor som varit aktuella för området sedan översiktsplanen från 1991, då området pekades ut som område för obestämt ändamål, har varit bostäder, kyrkogård, handel, verksamheter eller parkering. Särskild utredning har gjorts avseende tillskapande av parkeringsytor. Ytterligare utredningar behövs om resterande ytor ska exploateras eftersom området utgör fast fornlämning med anledning av att området tjänstgjort som forna Kalmar regementes exercisområde.

Järforsen

Järforsens samhälle ligger utmed Rv 47, ca 13 km väster om Målilla. 2007 bodde 532 personer i orten. Genom samhället rinner Emån, som historiskt sett varit en viktig faktor för ortens uppkomst och industriella utveckling. Järnvägens tillkomst 1906 har också starkt bidragit till ortens utveckling, i vilken företagsamheten är betydande, och orten kallas ofta för Hultsfreds Gnosjö.

Boende

Detaljplanelagda och utnyttjade byggrätter för bostäder finns på flera platser i Järforsen.

Behov av ytterligare villatomter eller flerbostadshus finns inte i nuläget, men beroende på verksamheternas utveckling på orten kan förutsättningarna ändras. Behov finns närmast av framförallt marklägenheter i centrala lägen, vilket skulle kunna göras genom förtätning inne i samhället.

Verksamheter

I Järforsen finns flera stora verksamheter i framförallt östra industriområdet. För flera av dessa finns detaljplaner som ännu inte utnyttjats fullt ut, men behov kan komma att finnas för ytterligare expansion och planläggning.

Utöver befintliga verksamheter finns behov av fler verksamhetsområden. Nya verksamheter i Järforsen bör lokaliseras till platser med god trafikförsörjning, som t.ex. intill Rv 47 nordväst och nordöst om samhället (Videbrovägen och Klövdalavägen). Etableringar intill Rv 47 är positivt ur transportsynpunkt och ur exponeringssynpunkt, förutsatt att trafiksäkra anslutningar anordnas eller att befintliga anslutningar nyttjas. Klövdala-området är delvis inom riksintresse för kulturmiljövård (K 73) och nyttjande av området för verksamheter måste beakta kulturvärdena.

Outnyttjade byggrätter för verksamheter finns på flera platser i orten.

Kommunikationer

Rv 47 passerar genom orten och är hårt trafikerad. Trafiksäkerhetshöjande åtgärder genomfördes 2007/2008.

Lv 681 (Storgatan) är tidvis starkt trafikerad i samhället av tunga fordon. Trafiksäkerhetshöjande åtgärder har genomförts i omgångar. Beroende på utvecklingen av tunga transporter genom samhället kan behov finns av trafiksäkerhetshöjande åtgärder i bl.a. korsningar.

Årenavägen är trafikerad av både boende utmed vägen med direktutfar-ter och transporter till industrierna i östra delen av orten. Behov av ökad trafiksäkerhet kan finnas.

Järnvägen är ej i drift, men kan komma att behövas om bl.a. industrierna utvecklas kraftigt eller om behovet av järnvägstrafik ökas generellt.

Ny anslutning till Rv 47 från östra industriområdet över Emån kan vara nödvändig om transportbehovet till och från östra industriområdet ökar markant. (Trafikmätning gjord 2006) En tänkt vägsträckning redovisas i kartan för Järforsen, men ytterligare alternativ är tänkbara som en ny förbindelse i öst/västlig riktning från Industrivägen över Emån till Rv 47 via Hörtingen.

Natur, kultur och fritid

Naturen i Järforsen och i dess omgivning har mycket stora värden, bl.a. Emån och Sällevadsån. Naturen och kulturmiljöerna intill Emån bör värnas särskilt. Parkmiljön i tätorten är i behov av förbättringar.

Flera fornminnen finns i närområdet runt Emån.

Området Sällevadsån bör värnas och utvecklas särskilt för fritids-, sport- och friluftssändamål.

Målilla, Gårdveda, Ämmenäs och Rosenfors

Orterna Målilla, Gårdveda, Ämmenäs och Rosenfors behandlas under samma rubrik eftersom de i det närmaste vuxit ihop till ett fungerande samhälle utmed Emån och Silverån, vilka flyter samman vid Rosenfors. Invånarantalet i de fyra orterna 2007 redovisas nedan.

Invånare	Målilla	Gårdveda	Ämmenäs	Rosenfors	Totalt
	1 208	105	131	334	1 778

Orten Målilla har anor tillbaka till 1300-talet, men Emån har långt tidigare utgjort en viktig förbindelse för de tidigaste bosättarna i Småland. Bebyggelsen i de fyra orterna har vuxit fram ur bl.a. jordbrukslandskapet, tidig järnframställning i Hagelsrum, mekaniska verkstäder samt träförädling. Småhusbebyggelsen dominerar bland bostadshus, men ett särpräglad undantag finns i sanatoriemiljön nordväst om Målilla kyrkby, med en monumental huvudbyggnad som invigdes 1915.

Översvämningsrisk finns vid åarna Emån och Silverån i samband med stora vattenflöden i åarna. Vid nyetableringar är det viktigt att ta hänsyn till de beräknade översvämningsnivåerna.

Boende

Outnyttjade byggrätter för bostadsbebyggelse finns i Målilla och Rosenfors.

Förtätning avseende bostäder bör kunna ske i Målilla samhälle. Behov finns framförallt av marklägenheter i centrala lägen.

När den planerade flytten av Rv 23/47 från Vetlandavägen i Målilla kyrkby genomförs, skapas möjligheter för förtätning av bostadsbebyggelsen i Målilla kyrkby. Då kyrkbyn är utpekad i kommunens kulturminnesvårdsprogram bör anpassning till kyrkbyns bebyggelsekultur göras i så stor grad som möjligt.

Vid Ämmenäs redovisas ett utvecklingsområde för bostadsbebyggelse. Området har förutsättningar att bli ett attraktivt bostadsområde intill Emån, men översvämningsrisken samt naturvårdsintresset måste beaktas.

Verksamheter och handel

Utmed den tillkommande förbifarten för Rv 23/47 (Vetlandavägen) norr om Målilla kyrkby tillskapas möjligheter för verksamheter som kan dra nytta av lägen med exponering mot riksvägen. Det västra utvecklingsområdet är inom det yttre vattenskyddsområdet för vattentäkten i Gårdveda. Inom detta område bör inga nya verksamheter som kan komma att skada grundvattnet tillåtas. För att förhindra läckage från olyckshändelser bör stora krav på säkerhetsanordningar ställas för hårdgjorda ytor om områdena ska nyttjas för handel eller verksamheter.

I anslutning till motorbanan bör den befintliga motorverksamheten kunna utvecklas eller andra verksamheter med anknytning till sporten.

Outnyttjade byggrätter för handel och industri finns i Målilla och Rosenfors.

Kommunikationer

Den planerade förbifarten i Målilla beräknas vara färdigställd under år 2012. Vid den planerade nya rondellen i Målilla (skärningspunkten för Rv 23, 34 och 47) bör områden tillskapas med anknytning till allmänna kommunikationer och rast för t.ex. både bilister och lastbilschaufförer.

En cykelväg på den gamla järnvägsbanken mellan Rv 34/47 och järnvägsstationen skulle underlätta bl.a. för skolelever som bor i den norra och östra delen av samhället att ta sig trafiksäkert till viktiga målpunkter i orterna.

Natur, kultur och fritid

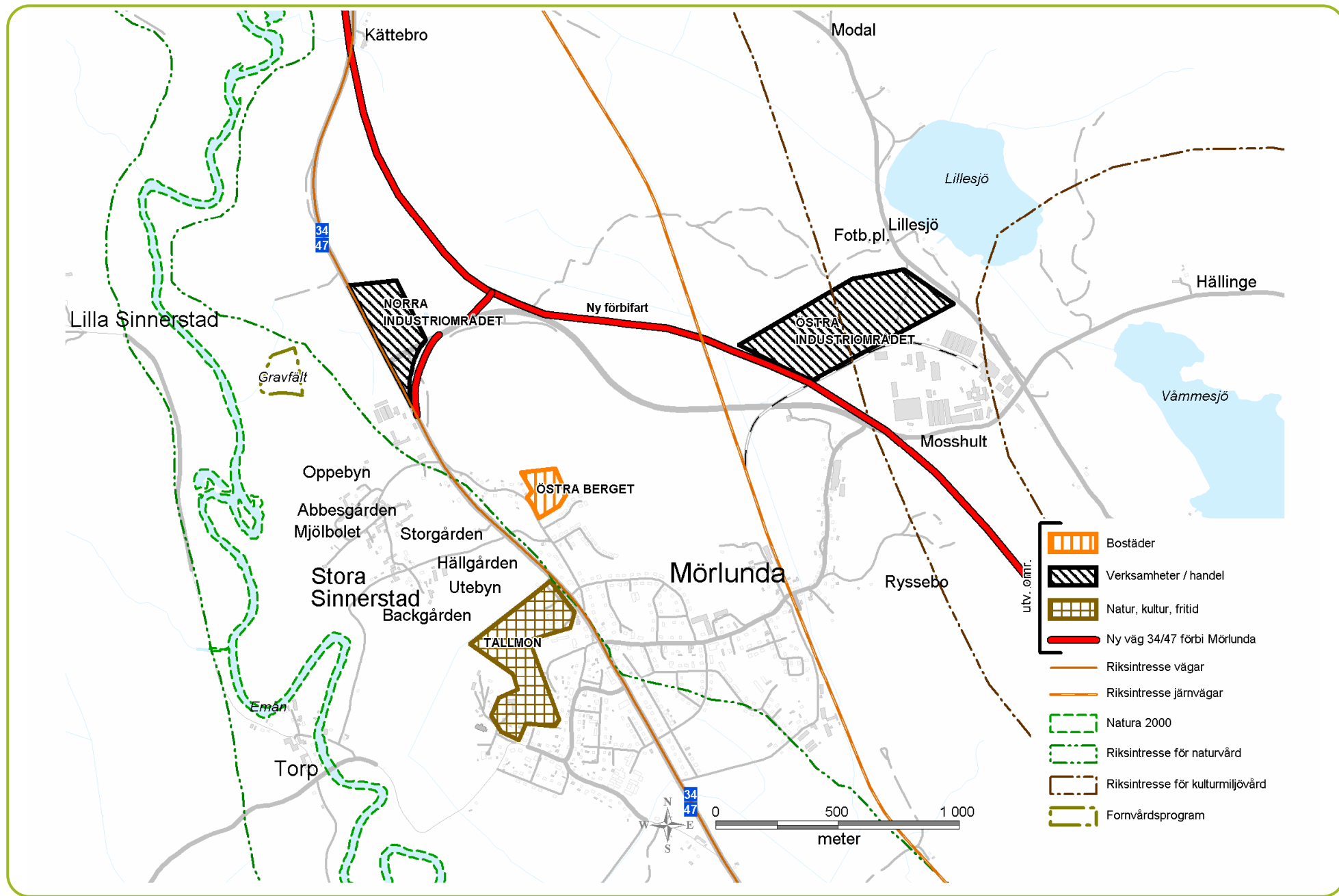
Emån och dess närområden är värdefull ur många aspekter vilket gör att markområdena vid Emån i Målilla bör säkerställas för natur och fritidsändamål generellt.

Området Nyboholm i anslutning till skolan, idrottsplatsen och bandyplan i Målilla bör säkerställas för fritidsändamål i de områden som inte redan är detaljplanelagda för ändamålet.

Det sammanhängande natur- och fritidsområdet Venhagen med Moliljan (sanatoriet), elljusspåret och Hesjön med dess badplats är värdefullt att bevara samtidigt som förutsättningar ges för utveckling av natur- och fritidsintressena. Inom området finns även skidlift och smalspårsjärnväg (byggnadsminne). Möjlighet till utökad camping och/eller stugby intill Hesjön bör övervägas. Moliljan är utpekad i kommunens kulturminnesvårdsprogram som en bevarandemiljö.

Hägelåkra by är ett värdefullt kulturmiljöområde, som till vissa delar är bevarat. Utveckling bör i stor grad anpassas till kulturmiljön.

Mörlunda

Mörlunda ligger vid Rv 34/47 ca 9 km söder om Målilla, intill Emån. Orten har och har historiskt haft stark koppling till jordbruket då markerna runt orten i Emådalen är mycket produktiva. Äldre bosättningar har även utnyttjat markerna och det finns gott om lämningar efter sådana i området. I stort sett hela Mörlunda tätort är inom riksintresseområde för kulturmiljövård (K70) samt utpekad som bevarandemiljö i kommunens kulturminnesvårdsprogram. Kulturmiljövårdet ligger framförallt i odlingslandskapet runt Emåns dalgång. På senare tid har träförädling utgjort en viktig verksamhetsgren på orten. 2007 bodde 906 personer i Mörlunda.

Många områden i anslutning till Mörlunda är sankta, vilket kräver särskilt hänsynstagande vid exploatering. Översvämningsriskerna från Emån är särskilt stora runt Mörlunda.

En planerad ny sträckning av riksväg 34/47 öster om samhället kan skapa nya förutsättningar för boende och verksamheter både i samhället och i anslutning till den nya vägen.

Boende

Outnyttjade byggrätter för bostadsbebyggelse finns på flera platser i samhället, vilket gör att behovet av ytterligare områden för bostadsbebyggelse inte är särskilt stort. Förtätning bör kunna ske.

Ny bostadsbebyggelse kan med fördel placeras vid Östra Berget. Området är sankt till viss del, men är inte inom riskområde för översvämningar från Emån.

Verksamheter

Norr om Mörlunda finns industrier som kan komma att behöva expandera i framtiden. Möjligheter för fler verksamheter bör finnas. Norr om Mörlunda finns flera sankta områden samtidigt som risk för översväm-

ning från Emån finns inom vissa områden vilket kräver särskilda åtgärder vid exploatering.

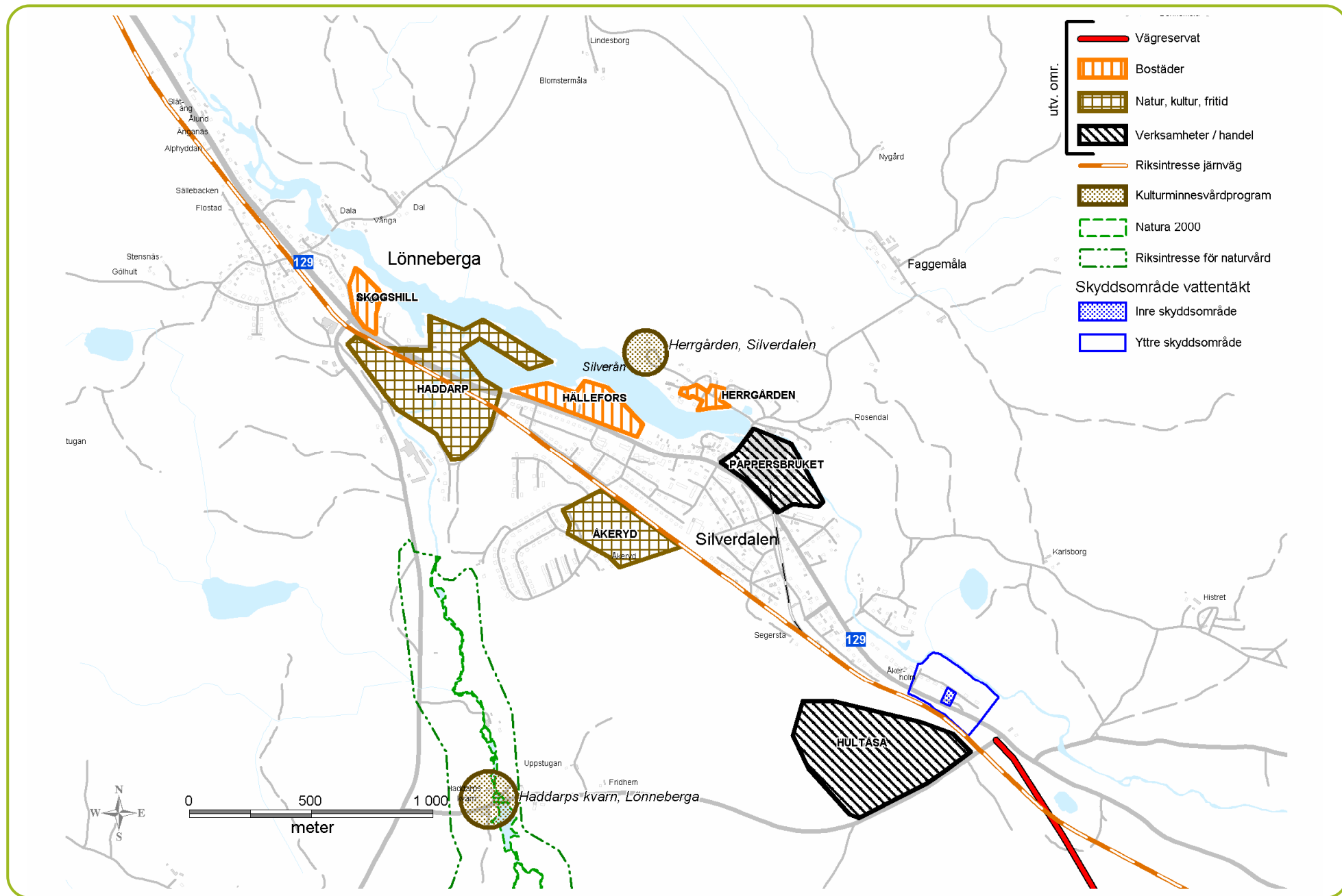
Outnyttjade byggrätter för verksamheter finns i tätorten.

Kommunikationer

En ny sträckning av riksväg 34/47 St Aby – Glahytt, Förbifart Mörlunda, kommer att förläggas öster om samhället. Vägen började byggas under 2009 och beräknas vara färdigställd 2010. Allmänna kommunikationer planeras även i fortsättningen passera genom orten, men plats för en allmän kommunikationsplats (pendlarparkering/busshållplats) i anslutning till den nya vägsträckningen kan behöva övervägas.

Natur, kultur och fritid

Området mellan skolan och kyrkan, Tallmon, bör förbehållas för kultur- och fritidsintressen. Framförallt bör området runt Mörlunda gård värnas ur ett kulturmiljöperspektiv. Enstaka kompletteringar av bostadsbebyggelsen bör vara möjligt om dessa underordnas den omgivande bebyggelsen. Kyrkogården bör kunna expandera norrut.

Silverdalen och Lönneberga

Tätorterna Silverdalen och Lönneberga ligger utmed länsväg 129 och Silverån, ca 9 km nordväst om Hultsfred. 2007 hade Silverdalen 778 och Lönneberga 170 invånare.

Silverdalen har framförallt vuxit upp som ett brukssamhälle kring det före detta pappersbruket, som vid slutet på 1980-talet hade ca 600 anställda. Bebyggelsen har i Silverdalen tydliga drag av brukssamhälle.

Boende

Behovet av nya områden för bostadsbebyggelse i orterna Silverdalen och Lönneberga är måttligt. Outnyttjade byggrätter för bostadsbebyggelse finns i båda orterna i tillräcklig omfattning.

Ytterligare områden för ny bostadsbebyggelse är eftertraktat på både norra och södra sidan om Hällefors damm (Silverån) i Silverdalen. Översvämningsrisken ska beaktas vid nyetableringar.

Verksamheter

Nya verksamhetsområden bör kunna tillskapas söder om Silverdalen, Hultåsa. Detta skulle påverka vandringsleden Lönnebergaledens sträckning som passerar genom området, och som i det fallet behöver anpassas i sin sträckning. Närheten till skyddsområdet för vattentäkten i Silverdalen behöver även beaktas.

F.d. pappersbruket i Silverdalen bör kunna användas till handelsverksamhet med tanke på läget intill huvudleden genom orten (Lv 129). Byggnaderna redovisas i Kalmar läns museums rapport om industriarvet i Hultsfreds kommun. De äldre delarna av byggnaderna antas ha ett visst kulturhistoriskt skyddsvärde.

Outnyttjade byggrätter för verksamheter finns i både Silverdalen och Lönneberga.

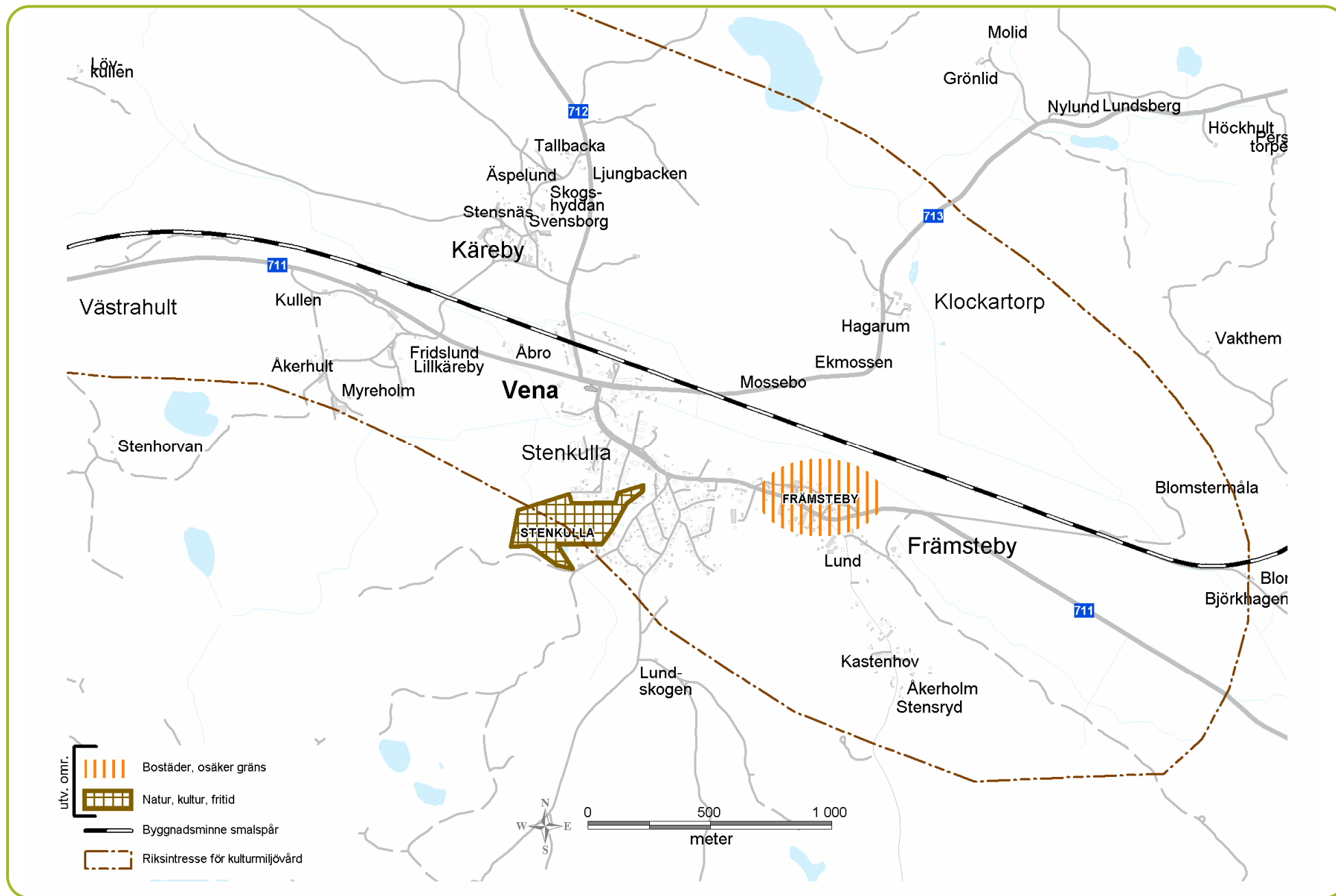
Kommunikationer

Diskussioner har tidigare förts kring en förbifart söder om samhällena Silverdalen och Lönneberga. Ett vägreservat redovisas i utvecklingskartan för samhällena. Det är dock mer motiverat att förbättra säkerheten och framkomligheten på den nuvarande vägen genom samhällena. Säkra gång- och cykelvägar samt bullerskyddande insatser för fastigheterna intill är också viktiga åtgärder. I samband med åtgärder på den befintliga vägsträckan av länsväg 129 genom samhällena bör även förbättringar av estetiken framhållas som viktiga.

Natur, kultur och fritid

Natur- och fritidsområden vid bollplanerna (Åkeryd), motionsslingan och badplatsen (Haddarp) bör värnas och eventuellt utvecklas för att till skapa ett mer sammanhängande natur- och fritidsområde.

Möjligheten att vandra utmed Silverån vid Silverdalen och Lönneberga bör förbättras.

Antagen av KF 2010-06-21

Miljö- och byggnadskontoret

Hultsfreds kommun

Översiktsplan 2009

Vena

Vena ligger vid väg 711, ca 10 km nordöst om Hultsfred. 2007 bodde 399 personer i samhället.

Vena har en tydlig historisk anknytning till jordbruk och marknad då orten ligger strategiskt i Venadalen med goda jordbruksmarker och flera vägar som sammanstrålar i orten, tillsammans med smalspårsjärnvägen mellan Hultsfred och Västervik. Bebyggelsen i orten och i byarna intill har i flera fall tydliga drag av jordbruksby. I stort sett hela Vena tätort är utpekad som riksintresse för kulturmiljövård (K76).

Boende

Outnyttjade byggrätter finns på flera platser i Vena.

Behovet av ytterligare villatomter eller flerbostadshus är litet. Behov finns istället framförallt av marklägenheter i centrala lägen, vilket skulle kunna åstadkommas genom förtätning inne i samhället.

I Främsteby i den östra delen av samhället finns behov av ett utbyggt VA-ledningsnät, vilket om det byggdes ut skulle kunna tillskapa möjligheter för en förtätning med ett antal mycket attraktiva tomtlägen i området. Området är inom riksintresse för kulturmiljövård (K76).

Verksamheter

Inga direkta områden pekas ut i översiktsplanen. Förutsättningarna för att tillskapa mindre verksamhetsområden för verksamheter med liten påverkan på omgivningen intill länsvägarna 713 och 711 i utkanten av samhället borde vara goda.

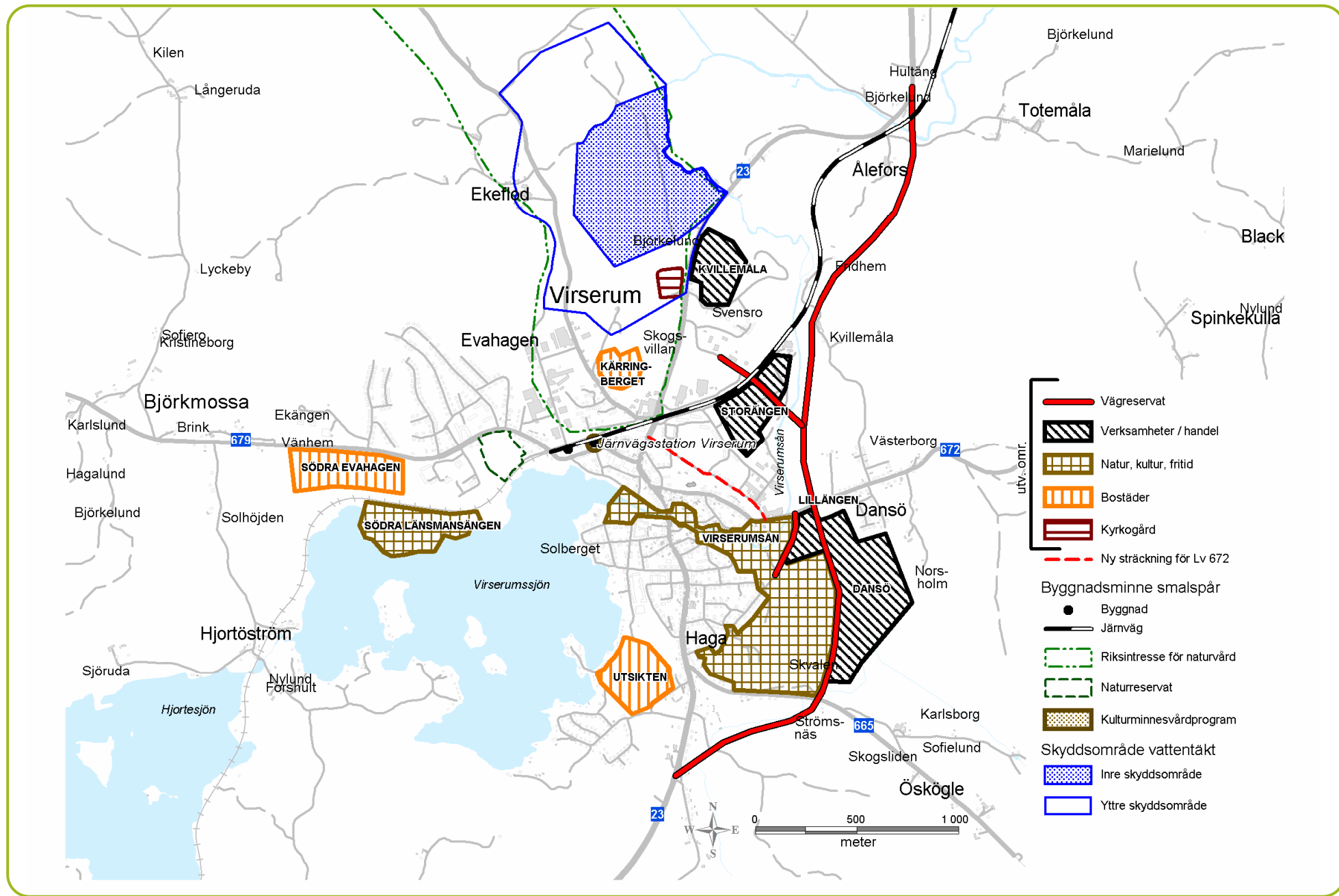
Kommunikationer

En förbifart mellan Främsteby och länsväg 713 öster om kyrkan kan vara nödvändig om orten Vena och trafiken på länsväg 711 utvecklas. I

annat fall bör framförallt trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter förbättras utmed Kristdalavägen (Lv 711) genom samhället.

Natur, kultur och fritid

Idrotts- och fritidsanläggningarna med anslutning till skolans område och hembygdsgården (Stenkulla) är ett viktigt sammanhållet område för samhället. Områdets tydlighet och förbindelse med övriga samhället kan behöva stärkas.

Virserum

Virserum ligger vid Rv 23, ca 17 km sydväst om Målilla. 2007 hade orten 1827 invånare.

Virserum är sedan gammalt en marknads- och handelsplats, för att under början på 1900-talet bli ett centrum för industriell tillverkning av möbler i Sverige. Storhetstiden infann sig under 1940-talet då det fanns drygt 40 möbelfabriker på orten.

Boende

Outnyttjade byggrätter för bostadsbebyggelse finns på ett flertal platser i Virserum. Viss förtätning av bostadsbebyggelsen i samhället utöver de redan byggklara tomterna är önskvärt.

Ny sammanhållen bostadsbebyggelse föreslås i Södra Evahagen, på Kärringryggen samt i Utsikten (fritidshus). Översvämningsrisken behöver beaktas i närheten av Virserumssjön.

Verksamheter

Outnyttjade byggrätter inom detaljplanerade områden för verksamheter finns på ett flertal platser i Virserum.

Nya verksamhetsområden föreslås i området Storängen söder om reningsverket, i Kvillemåla samt Dansö öster om idrottsplatsen. Om området Storängen inrättas för verksamheter behöver en alternativ plats för Virserums marknad ordnas. En sådan plats skulle kunna vara området söder om idrottsplatsen.

Ett handelsområde föreslås intill Dackestop som skulle bli aktuellt om en förbifart anläggs i den östra delen av samhället.

Kommunikationer

Planer på en förbifart för Rv 23 öster om Virserum har funnits länge. I översiktsplanen från 1991 redovisades flera alternativ i den östra delen

av samhället. För Virserums fortsatta utveckling är frågan om genomfartstrafiken en viktig fråga. En alternativ väg förbi samhället bör anläggas av flera skäl. En sådan kan tillskapa fler attraktiva ytor för i första hand verksamheter och handel, kulturcentrat Dackestop får en bättre tillfart och exponering, samt att trafikmiljö och trafiksäkerhet förbättras i samhället tillsammans med de åtgärder som gjorts på den befintliga genomfarten kommer även då att vara viktiga för samhällsutvecklingen. I första hand bör en alternativ väg finnas för den tyngre trafiken. Personbilstrafiken bör även fortsättningsvis i första hand ledas genom samhället. Den alternativa vägen bör därför inte vara kortare eller snabbare än genomfart via Storgatan, utan den tyngre trafiken bör styras till en alternativ väg. För Virserum är genomfartstrafiken viktig för ortens verksamheter och följaktligen för orten som helhet.

En ny sträckning för länsväg 672 via Prästgatan/Hagabergsgatan istället för via Kyrkogatan är viktig för att öka trafiksäkerheten och öka framkomligheten i området runt kyrkan i samhället.

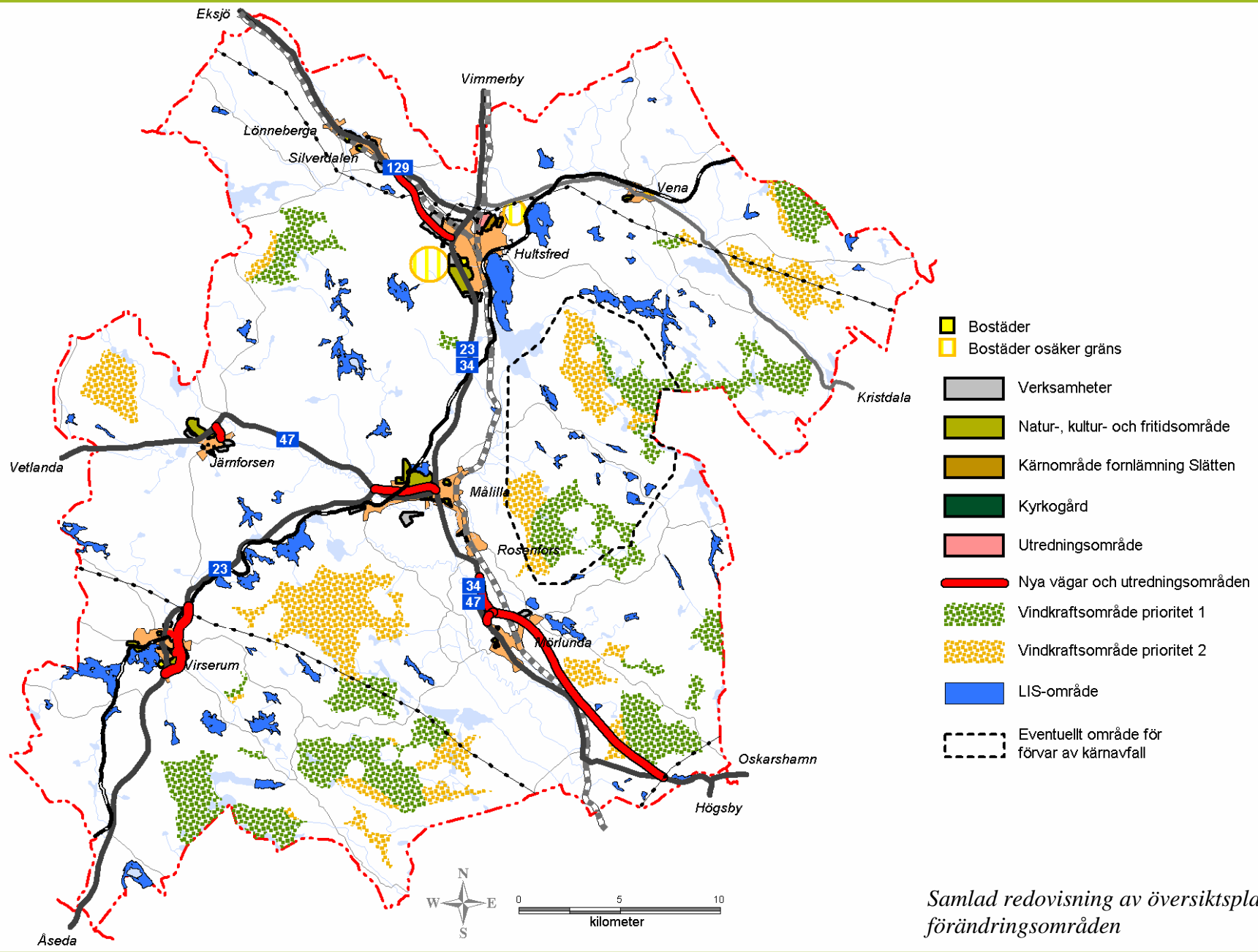
Natur, kultur och fritid

Området Virserumsån, som är ett sammanhängande natur-, kultur- och fritidsområde, föreslås utvecklas i ett stråk längs med Virserumsån från Virserumssjön till idrottsplatsen och sedan söderut. Området berör centrala Virserum vilket är utpekade som en bevarandevärd miljö i Kulturmnesvårdsprogrammet för Hultsfreds kommun. Gångstråket bör även knytas ihop med Länsmansängen utmed Virserumssjön.

Området Södra Länsmansängen utpekade som ett natur- och fritidsområde där närheten och en anslutning till Länsmansgårdsängens naturreservat är viktig. Den biologiska mångfalden bör gynnas i området.

Kyrkogård

En utbyggnad av kyrkogården i den norra delen av samhället föreslås kunna genomföras norrut. Hänsyn till vattenskyddsområdet behöver tas.

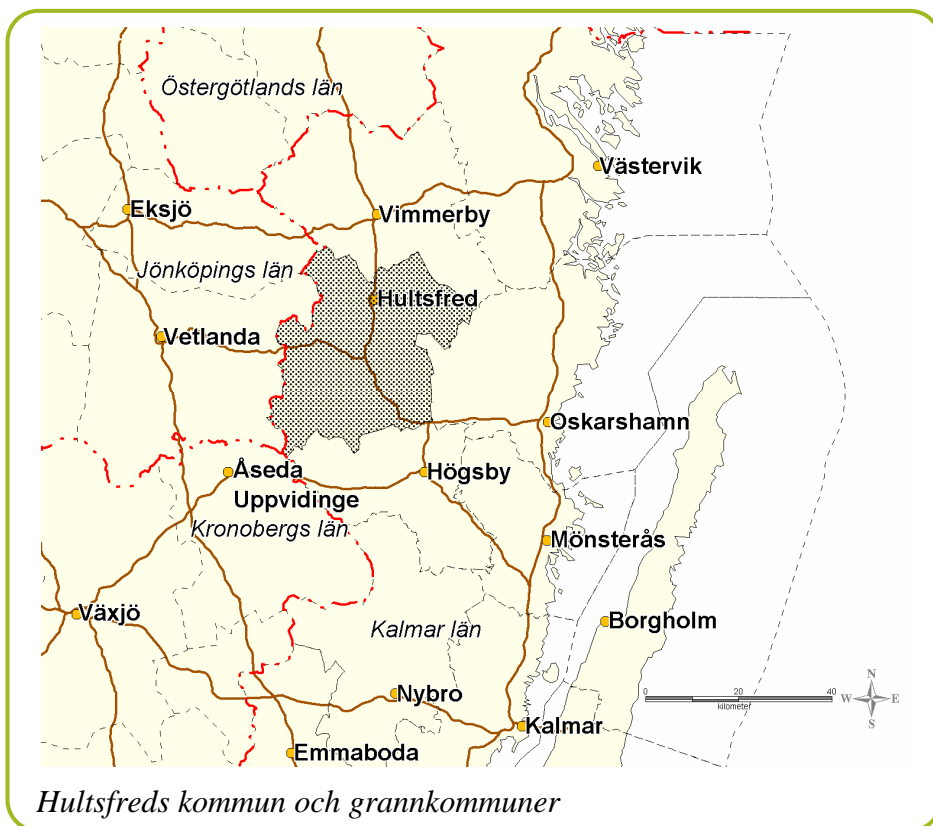

Samlad redovisning av översiktsplanens förändringsområden

22 Mellankommunala intressen

Hultsfreds kommun gränsar till sex kommuner, varav tre av dessa kommuner finns i två grannlän till Kalmar län:

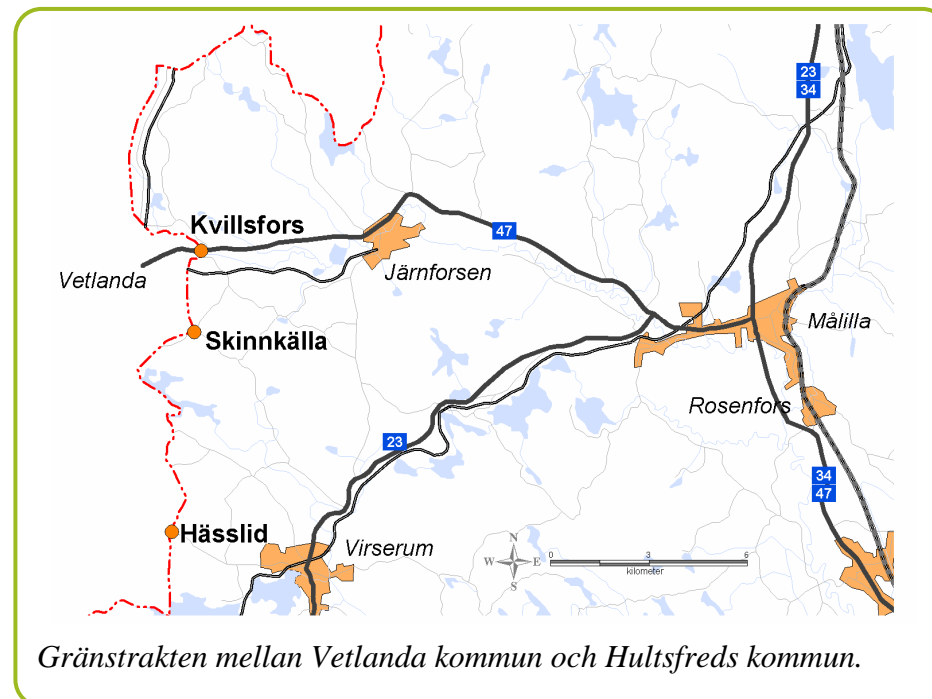
- Högsby
- Oskarshamn
- Vimmerby
- Eksjö (Jönköpings län)
- Vetlanda (Jönköpings län)
- Uppvidinge (Kronobergs län)

Intressen som behandlas i detta avsnitt är av särskilt mellankommunalt intresse. Många andra frågor av mindre mellankommunalt intresse behandlas i dokumentet i övrigt.

Bebyggelse

Kommungränser går oftast genom obebyggda områden och berör sällan bebyggelse, men orten Kvillsfors och byn Skinnskälla samt i viss mån byn Hässlid ligger samtliga på gränsen till Vetlanda kommun. Service, trygghet och utvecklingsmöjligheter i samhällen i gränstrakter mellan kommuner ska underlättas så långt möjligt.

Bebyggelse i strandnära områden för landsbygdsutveckling, s.k. LIS-områden som pekas ut på sidan 75, utgör en mellankommunal fråga i de områden som pekas ut för vattenområden som delas mellan kommuner. Sex sjöar har pekats som möjliga som LIS-områden där sjön delas med en grannkommun. Triasjö och Försjön (Högsby kommun), Stensjön (Oskarshamns kommun), Gillen (Vimmerby kommun) samt Narrveten och Hjorteshöjden (Vetlanda kommun).

Kommunikationer

Flera vägar och järnvägar som passerar genom kommunen är av nationellt och regionalt intresse, och därmed även av mellankommunalt intresse. När det gäller järnvägen måste intresset ses både på resande- och transportperspektivet samt på själva anläggningen.

- Riksväg 23 (riksintresse sträckan Målilla - Linköping; borde enligt Hultsfred och Uppvidinge kommuner vara av riksintresse i sin helhet)
- Riksväg 34 (är av riksintresse i sin helhet)
- Riksväg 47 (är av riksintresse i sin helhet)
- Länsväg 129 (regionalt intresse)
- Stångådalsbanan (regionalt intresse, men borde vara av riksintresse enligt Hultsfred, Högsby, Vimmerby och Kisa kommuner då den utgör den kortaste spårvägen till Stockholm för den sydöstra delen av landet)
- Nässjöbanan (riksintresse mellan Nässjö och Oskarshamn)

För Hultsfreds kommun är järnvägarna och de större vägarna genom kommunen mycket viktiga, både för den lokala utvecklingen och ur ett regionalt perspektiv. En regional satsning på spårvägarna och de större vägarna är därför nödvändig. Tyngre godstrafik bör i så stor utsträckning som möjligt ha förutsättningar, både praktiska och ekonomiska, för att transportera på järnväg.

Ur ett transportperspektiv är också hamnen i Oskarshamn viktig för tunga transporter, vilket är betydelsefullt för Hultsfreds kommun som har stor andel industriella verksamheter.

Natur och friluftsliv

I gränstrakter mellan kommuner finns det ofta orörda markområden vilket är positivt ur ett naturperspektiv och i många fall även ur ett friluftslivsperspektiv. Särskilt stort värde ur båda aspekterna har Emån, som uppströms kommer från Vetlanda kommun och rinner vidare till Högsby kommun på sin väg till Östersjön. Våtmarksområdet Ryngen, vilken är en del av Emån, på gränsen till Högsby kommun, är ett område med höga naturvärden och ett omfattande fågelliv som därför även lockar bl.a. många fågelskådare. Ryngen ingår bl.a. i Natura 2000 och den nationella myrskyddsplanen.

Där Sällevadsån rinner längs med kommungränsen mellan Hultsfred och Vetlanda är ett naturreservat bildat.

Ur ett natur- och friluftslivsperspektiv utgör vandringshinder för fisk i åar ett stort intresse. Detta är viktigt att åtgärda så långt möjligt både nedströms Hultsfred samt inom Hultsfreds kommuns yta för de kommuner som befinner sig uppströms.

Kultur

Höga kulturvärden finns i området i och runt Skinnskälla vilka delas med områden inom Vetlanda kommun, samt Dalsebo-Krokarp vilka delas med områden i Vimmerby kommun. Ställningstagande angående eventuella skyddsåtgärder av värdefulla kulturmiljöer bör samrådats tidigt med Vetlanda eller Vimmerby kommun för samordning.

Smalspåret, som utgör byggnadsminne till vissa delar och ett kulturintresse i sin helhet, passerar kommunen och fortsätter norrut mot Vimmerby och Västerviks kommuner, samt söderut mot Vetlanda och Uppvidinge kommuner.

Vatten

Yt- och grundvatten utgör naturliga mellankommunala intressen. All verksamhet eller användning, liten som stor, som kan påverka yt- och grundvatten utgör en risk för de som utnyttjar det nedströms. Hultsfreds kommun är en del av fyra större avrinningsområden där Emåns avrinningsområde utgör den största delen av kommunens yta.

Avrinningsområde	Andel av kommunens yta
Emån	78 % (933 km ²)
Virån	20 % (243 km ²)
Marströmmen	2 % (18 km ²)
Motala ström	0 % (2 km ²)

Emån är vattentäkt nedströms Hultsfred för flera användare och användningsområden, vilket utgör ett tydligt mellankommunalt intresse. Hultsfreds kommun utnyttjar endast grundvatten som vattentäkt, men utnyttjar Emåns vattensystem som recipient för reningsverk och dagvatten. Äldre enskilda avloppsanläggningar i närheten av vattendrag och äldre föroreningskällor i vattendrag och sjöar i systemet utgör särskilda intressen för kommuner nedströms. Rent generellt är det viktigt att vattenkvaliteten är så god som möjligt i Emån och dess biflöden.

I Hultsfreds kommun finns stora grundvattenresurser, och då särskilt i Hultsfredsdeltat. Tillgången på bra dricksvatten kan komma att bli en viktig regional fråga och därför kan de större grundvattenresurserna i kommunen bli viktiga mellankommunala intressen.

Näringsliv

Den lokala arbetsmarknadsregionen som Hultsfreds kommun ingår i består av Hultsfred och Vimmerby kommuner (Regionförbundet). 2001 pendlade 745 personer dagligen mellan Hultsfred och Vimmerby kommuner, vilket är en stor del av den arbetande befolkningen. Till och från

andra grannkommuner var pendlingen mycket liten, med ett litet undantag av Vetlanda och Oskarshamns kommuner. Regionförbundet har föreslagit att länet framöver ska utgöra två arbetsmarknader mot dagens fem. Det innebär att Hultsfred skulle ingå i en arbetsmarknad tillsammans med Vimmerby, Västervik, Oskarshamn och Högsby. En betydande anledning till mängden av lokala arbetsmarknadsregioner i länet är bristen på infrastruktur. Snabba och tillförlitliga kommunikationer är nödvändiga för att enkelt kunna pendla till andra orter och därmed utöka arbetsmarknaderna. Ju bättre kommunikationsmöjligheterna är, desto större blir arbetsmarknaden.

Ytterligare en viktig faktor för det regionala näringslivets möjligheter till utveckling är att kompetensen hos befolkningen är hög. Det är viktigt att det dels finns stora möjligheter till kompetensutveckling inom regionen och dels att regionen är en eftertraktad plats att bo och arbeta i. Att kunna rekrytera kompetent arbetskraft är fundamentalt för regionens möjligheter till tillväxt.

Vindkraft

De orörda gränsområden som finns mellan Hultsfred och grannkommunerna, där även vindenergin är tillräcklig för att utnyttja kommersiellt, är sannolikt eftertraktade ur ett vindkraftsperspektiv. De riktlinjer för vindkraftshantering som råder i en kommun kan dock skilja sig gentemot andra grannkommuners riktlinjer. Vid ärenden som berör gränstrakter till andra kommuner bör tidig kontakt tas med berörda kommuner för att klargöra eventuella ställningstaganden för vindkraftverk som påverkar områden i grannkommuner. De områden som redovisas i vindkraftskartan som möjliga för storskalig vindkraft har i de flesta fall ett avstånd på minst 1 km till kommungränsen just av det skälet att kännedomen om förutsättningarna på andra sidan gränsen i många fall saknas. En etablering över en kommungräns kan därför vara möjlig om båda kommunerna är överens och det i övrigt stämmer med utpekade möjliga områden för vindkraft.

23 Miljöbedömning

Bakgrund

När en kommun upprättar en plan skall kommunen göra en miljöbedömning av planen om dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, enligt miljöbalken (5:11) och plan- och bygglagen (4:2a). Eftersom en översiktsplan behandlar lokalisering och exploateringsfrågor samt anger tillåten eller önskvärd mark- och vattenanvändning, vilket kan innebära förutsättningar för industriella anläggningar eller infrastruktur som kan antas medföra betydande miljöpåverkan, ska översiktsplaner alltid miljöbedömas.

Utgångspunkten för fysisk planering som ska vara långsiktigt hållbar bör vara att betydande miljöpåverkan inte ska uppkomma. Verksamheter och anläggningar kan verka störande om inga skyddsåtgärder genomförs. Men att genomföra skyddsåtgärder fullt ut så att inga störningar uppstår alls från verksamheter kan få andra konsekvenser som i sin tur är orimliga. Om betydande miljöpåverkan trots allt uppstår måste miljökonsekvensbeskrivningar göras för verksamheten.

En översiktsplan ska alltid redovisa vilka konsekvenser som de olika åtgärderna i översiktsplanen föreslår kommer att leda till, d.v.s. inte bara konsekvenserna för miljön utan även sociala och ekonomiska konsekvenser, vilka redovisas senare i avsnittet.

Avgränsning

Den miljökonsekvensbeskrivning som tas fram, då en översiktsplan miljöbedöms, är tvungen att avgränsas för att fokusera på de faktorer som kan leda till en betydande miljöpåverkan. Det är de åtgärder som antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt åtgärderna i översiktsplanen som ska klargöras. En översiktsplan är emellertid ett övergripande planeringsinstrument som behandlar frågor ofta på ett allmänt

sätt. Beskrivningen av konsekvenserna blir därför behandlad på motsvarande övergripande vis. När översiktsplanen vunnit laga kraft och konkreta lokaliseringsprövningar med tiden behöver utföras i påföljande planläggningar, som detaljplaner eller fördjupade översiktsplaner, kommer mer genomgripande analyser att göras.

Tidigt i processen med att ta fram en ny översiktsplan för Hultsfreds kommun påbörjades arbetet med ett program. I programmet målades en vision för ett framtida Hultsfred upp:

- Hultsfreds kommun har ett bra bostadsutbud som erbjuder ett brett spektra av boendialternativ för flertalet behov och önskemål.
- Näringslivet är väl utvecklat både inom basnäringarna och de nya med anknytning till t.ex. musik, kultur och turism. Det finns goda förutsättningar för utveckling.
- Kommunikationerna är hållbara och funktionella samt bidrar till att utveckla hela kommunen.
- I Hultsfred finns ett väl utvecklat utbildningscentrum där musikindustrin utgör en viktig komponent. Studenter har tillgång till bra utbildningsmöjligheter, boende, fritidsaktiviteter och kommunikationer.
- Både den fysiska och den sociala tillgängligheten är hög. Den allmänna och kommersiella servicen finns i hela kommunen. Bostäder samt allmänna- och offentliga platser har tillsammans med butiker, föreningslokaler och kontor full fysisk tillgänglighet.
- Miljön i Hultsfreds kommun, både den naturliga och den av människan påverkade, är värdefull för hela kommunen. Mångfalden är hög och det finns goda möjligheter till nyttjande av mark- och vattenområden på ett hållbart sätt.

Visionen kompletterades med mål inom sju områden, och till vart och ett av dessa formulerades ett antal riktlinjer för genomförandet av den översiktliga planeringen:

- Övergripande mål

- Ett attraktivt boende
- Ett konkurrenskraftigt näringsliv
- En attraktiv utbildningsort
- Snabba och hållbara kommunikationer
- God allmän och kommersiell service
- En god miljö

De planeringsfrågor i översiktsplanen som bedömts riskera att medföra betydande miljöpåverkan är:

- Störande verksamheter som riskerar överskrida satta riktvärden för miljö- och hälsoskydd
- Eventuella verksamheter inom området Västra slätten i Hultsfred (ändamålet inte preciserat, men området är inom den fasta fornlämningen Hultsfreds slätt)
- Ny större sammanhållen bebyggelse vid sjöar och vattendrag inom strandskyddsområde. Kommunen pekar ut relativt stora LIS-områden, men då avsikten inte är att exploatera hela sjöområden görs bedömningen att det inte medför någon betydande miljöpåverkan
- Ny bebyggelse inom områden av riksintresse eller andra skyddade områden
- Nya sträckningar av riksvägarna i orterna Målilla och Virserum

Analys

En översiktsplan är i grunden alltid av ekologisk, social och ekonomisk nytta eftersom den är ett demokratiskt dokument som ger allmänhet och organisationer möjlighet att påverka utvecklingen i kommunen.

Miljökonsekvensbeskrivningen utgår från översiktsplanens vision samt de nationella och regionala miljö kvalitetsmålen. Beskrivningen strävar efter att klargöra vilka effekter som översiktsplanens visioner kan

komma att få samt om översiktsplanen ger förutsättningar för att uppnå miljö kvalitetsmålen eller inte.

De 16 nationella miljö kvalitetsmålen olika områden

1. Begränsad klimatpåverkan	9. Grundvatten av god kvalitet
2. Frisk luft	10. Hav i balans samt levande skärgård
3. Bara naturlig försurning	11. Myllrande våtmarker
4. Giftfri miljö	12. Levande skogar
5. Skyddande ozonskikt	13. Ett rikt odlingslandskap
6. Säker strålmiljö	14. Storslagen fjällmiljö
7. Ingen övergödning	15. God bebyggd miljö
8. Levande sjöar och vattendrag	16. Ett rikt växt- och djurliv

Översiktsplanens visioner och miljökonsekvenser

Vision – Ett attraktivt boende

Hultsfreds kommun har ett bra bostadsutbud som erbjuder ett brett spektra av boendalternativ för flertalet behov och önskemål.

Konsekvenser

I de flesta orter i kommunen finns inget dagsaktuellt större behov av nya tomter. Viss komplettering av den befintliga bebyggelsen av särskilda typer av kategoribostäder samt tomter i närhet eller utanför tätorterna i sjönära lägen är vad som antas ha störst efterfrågan. Då omfattningen på dessa åtgärder sannolikt är småskaliga förväntas inte någon större påverkan på miljön inträffa. En förtätning av befintliga tätorter är å andra sidan något positivt ur miljösynpunkt, där användandet av infrastruktur och service kan utnyttjas mer effektivt.

Översiktsplanen föreslår att inom vissa strandområden inom det som kännetecknas som strandskyddsområden bör det bli lättare att få bygg-

lov. Det kan ses som en negativ påverkan på miljön, eller i alla fall de syften som strandskyddsbestämmelserna är utformade för. Planen tar inte ställning till om samtliga strandområden intill de utpekade sjöarna och vattendragen är lämpliga för bostadsbebyggelse närmare än 100 m till strandkant. I många fall går det säkert att utan större inverkan på djur- och växtliv samt det rörliga friluftslivet åstadkomma nya tomtplatser, men det får då redovisningar av effekten på miljön avgöra.

Vision – Ett konkurrenskraftigt näringsliv

Näringslivet är väl utvecklat både inom basnäringarna och de nya med anknytning till t.ex. musik, kultur och turism. Det finns goda förutsättningar för utveckling.

Konsekvenser

Basnäringarna i kommunen finns framförallt inom sektorsområdet tillverkning där trä och metallförädling har huvudparten av arbetsplatserna. Möjligheterna till utveckling är goda på många håll, men det är ofta ytkrävande verksamheter, som tidvis är bullrande samt har stora transportbehov. Förutsättningarna för att sådana verksamheter ska påverka miljön så lite som möjligt är således att bullerskydda mot annan känslig bebyggelse som bostäder samt att det finns snabba och samtidigt säkra transportvägar till verksamheten.

I Hultsfred finns numera en tradition av evenemang som ofta medför en påverkan på miljön under kort tid. Under Hultsfredsfestivalen tillåts höga ljudnivåer och påverkan från alla festivalbesökare är svårt att undgå. Men det är en kortvarig påverkan och mycket görs för att begränsa påverkan på omgivning, vilket är viktigt att även fortsättningsvis ta hänsyn till i utvecklandet av exploateringar med inriktning på upplevelser.

Vision – Snabba och hållbara kommunikationer

Kommunikationerna är hållbara och funktionella samt bidrar till att utveckla hela kommunen.

Konsekvenser

Transportbehovet i en glesbygdskommun som Hultsfred med stor andel befolkning utanför centralorten, både i tätorter och på landsbygd, med en liten handelsnäring, samt med en stor industriell näringsgren med i sig stort transportbehov, är mycket stor.

Hultsfreds kommun har varit något av en mindre knutpunkt för järnvägstrafik i östra delen av Småland. Förutsättningarna för ett ökat resande och transporterande på järnväg verkar vara både bra och dåliga, då det för miljön är mycket positivt med järnvägstrafik, men samtidigt är kostnadsläget för spårbunden trafik till glesbygdens nackdel. Att bibehålla den spårbundna trafiken i kommunen är viktigt och om möjligheterna finns att ytterligare utveckla denna vore det mycket positivt för miljön. Även vägnätet i kommunen har karaktären av en mindre knutpunkt för orterna Kalmar-Linköping-Växjö samt Oskarshamn-Jönköping på vägarna Rv 23, 34 och 47. Möjligheterna att utveckla dessa är därför viktigt för kommunen och även ur ett regionalt perspektiv. Förbifarter i Målilla och Virserum är viktiga ur ett större perspektiv, men kan lokalt komma att påverka orterna stort, och då i synnerhet Virserum. Miljön i orterna förväntas bli avsevärt bättre, men det kan komma att påverka Virserum negativt ekonomiskt och i förlängningen socialt om handelsnäringarna i orten drabbas av minskat kundunderlag. Nya förbifarter bör därför inte bara se på och åtgärda negativa konsekvenser för miljön med bullerskydd och ett säkert vägnät i anslutning till förbifarterna, utan även på konsekvenserna för orternas livskraft.

Vision – En attraktiv utbildningsort

I Hultsfred finns ett väl utvecklat utbildningscentrum där musikindustrin utgör en viktig komponent. Studenter har tillgång till bra utbildningsmöjligheter, boende, fritidsaktiviteter och kommunikationer.

Konsekvenser

Utbildningscentrum finns i ett område med möjligheter till utveckling till en viss nivå. Ser behovet ut att öka än mer kan nytt läge behöva

övervägas, framförallt mer centrurnära. Hultsfred är så pass litet att om skolan och dess lokaler samlades mer centralt skulle dessa kunna samnyttja vissa andra lokaler och ytor mer effektivt samtidigt som placeringarna kunde vara mer tillfredsställande ur ett kommunikationsperspektiv. Möjligheterna för studenter att bo, vistas och leva i Hultsfred behandlas i övriga punkter.

Vision – God allmän och kommersiell service

Både den fysiska och den sociala tillgängligheten är hög. Den allmänna och kommersiella servicen finns i hela kommunen. Bostäder samt allmänna- och offentliga platser har tillsammans med butiker, föreningslokaler och kontor full fysisk tillgänglighet.

Konsekvenser

Ett hållbart samhälle bygger mycket på att servicen i form av allmän och kommersiell service ska vara lätt tillgänglig. Vi har trots det byggt ett samhälle som i stort är beroende av bilen, vilket i sig kan vara negativt för miljön. Att bilen i all framtid skulle vara totalt miljöovänlig är svårt att se, men att vi skulle kunna klara oss i samhället som det är byggt idag utan bilen är desto svårare att se. Vi får antagligen med tiden fordon som påverkar miljön negativt mycket lite. Trots det är det viktigt att skapa möjligheter för samhällen med nära service som är tillgängliga för alla, vilket i sig kan skapa förutsättningar för minimal miljöpåverkan.

Vision – En god miljö

Miljön i Hultsfreds kommun, både den naturliga och den av människan påverkade, är värdefull för hela kommunen. Mångfalden är hög och det finns goda möjligheter till nyttjande av mark- och vattenområden på ett hållbart sätt.

Konsekvenser

Vid all exploatering där vi utnyttjar naturresurser påverkas miljön negativt. Det är trots det viktigt att vi kan behålla de värdefulla naturmiljöer som redan finns i kommunen, att återställa det vi en gång skadat samt att kunna utveckla tillgängligheten till alla fina naturmiljöer i kommunen. Att fortsätta utveckla samhället och öka tillväxten kräver även i en glesbygdskommun som Hultsfred att vissa naturmiljöer exploateras, som t.ex. skogsområden för elproduktion från vindkraft, vattenområden med god kvalitet och kvantitet som vattentäkter samt berg och grusområden som materialtäkter. I det avseendet är det viktigt att tänka på möjligheten att kunna återställa naturmiljön.

Granskning av översiktsplanens konsekvenser för de nationella miljökvalitetsmålen

Regionala miljökvalitetsmål har tagits fram av länsstyrelsen i Kalmar län i samarbete med kommuner och organisationer i länet. Hultsfreds kommun har ännu inte formulerat några lokala delmål till de nationella miljökvalitetsmålen. De målområden som påverkas i någon grad av översiktsplanens åtgärder kommenteras nedan.

Miljömål 1 – Begränsad klimatpåverkan

Någon större negativ påverkan beräknas inte ske p.g.a. föreslagna åtgärder i översiktsplanen. De möjligheter som planen ger till ökat bostadsbyggande på landsbygden kompenseras av de förslag på förtätningar i tätorter, med tanke på de transportbehov som de olika bebyggelseutvecklingarna ger upphov till. I Hultsfreds tätort ges möjlighet till utbyggnad av fjärrvärmenätet, vilket bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser.

De möjligheter som planen ger till etablering av vindkraft i Hultsfreds kommun ger även förutsättningar för en mer begränsad klimatpåverkan.

Miljömål 4 – Gifrfri miljö

I Hultsfreds kommun finns kvarlevor på ett flertal platser efter verksamheter som hanterat farliga ämnen. De mest prioriterade förorenade områdena att åtgärda finns beskrivna i översiktsplanen för respektive delavrinningsområde. Ytterligare påverkan på miljön från gifter bedöms inte direkt ske p.g.a. översiktsplanens föreslagna åtgärder.

Miljömål 6 – Säker strålmiljö

Översiktsplanen föreslår gränser för elektromagnetiska fält för känsliga miljöer. Samhället går mot att bli allt mer beroende av el, om inte annat så för att begränsa klimatpåverkan. Vid anläggande av stora områden med vindkraftverk ökar även kraven på säkra elleveranser. Korta anslutningsvägar till befintligt elnät begränsat påverkan på omgivning samt om nedgrävda kablar brukas.

Översiktsplanen pekar ut ett prioriterat område för undersökningar för eventuella anläggningar för förvar av använt kärnbränsle. I det fall det blir aktuellt att planera för en sådan anläggning kommer det att krävas omfattande undersökningar och beskrivningar av miljökonsekvenserna för att garantera att miljön inte påverkas negativt.

Miljömål 7 – Ingen övergödning

Ett ökat byggande på landsbygden och även i strandnära områden riskerar påverka vattenområden med gödande ämnen om reningen av avloppsvatten inte är tillfredsställande.

Miljömål 8 – Levande sjöar och vattendrag

I Hultsfreds kommun finns stora områden med värdefulla sjöar och vattendrag. I många fall har vattnen utnyttjats historiskt vilket påverkat livsmiljöerna för många arter. Restaurering pågår och förslag på fler åtgärder finns för att återskapa vattenmiljöer. Hänsyn till kulturmiljön behöver tas och då särskilt för byggnader och anläggningar vid dessa områden. Att återskapa livsmiljöerna för vattenlevande arter bör ges

prioritet i förhållande till andra intressen i och vid vattenområdena, p.g.a. de värden som tillförs.

En dagvattenpolicy finns för omhändertagande av dagvattnet från tätorter.

Miljömål 9 – Grundvatten av god kvalitet

I Hultsfreds kommun finns mycket stora grundvattentillgångar, och då särskilt i Hultsfredsdeltat. Anläggningar som riskerar påverka framförallt detta område är Lv 129 samt flygplatsen norr om Hultsfred. Nya verksamhetsområden föreslås söder om vattentäkten inom det yttre skyddsområdet för täkten, men nedströms i grundvattenriktningen. Risk för påverkan på grundvattenområdet kan finnas beroende på typ av verksamhet. Grundvattenområdet är mycket stort, så möjligheten att hitta en reservvattentäkt kan finnas. Kostnaden bedöms dock som mycket stor, vilket gör det närmast orealistiskt att ersätta den nuvarande med en ny.

Miljömål 13 – Ett rikt odlingslandskap

I kommunen finns stora områden med goda jordbruksmarker, framförallt i ådalarna vid Emåns och Viråns flöden. För att klara målet levande sjöar och vattendrag föreslår översiktsplanen att inga ytterligare invallningar av vattendrag ska få utföras. Detta kan få konsekvenser för odlingslandskapet som riskerar drabbas av översvämningar. Det är dock viktigt att hitta andra åtgärder mot översvämningar som inte ger andra negativa konsekvenser för miljön.

Miljömål 15 – God bebyggd miljö

Översiktsplanen föreslår områden för bebyggelse i kommunens tätorter och på landsbygden i flera olika alternativformer, tillsammans med natur-, kultur- och fritidsområden i och i anslutning till orterna. Om det genomförs välplanerat ger det en god förutsättning för att uppnå målet god bebyggd miljö.

Miljömål 16 – Ett rikt växt- och djurliv

I Hultsfreds kommun finns många områden som hyser rika växt- och djurliv, både på land och i vattenområden. Vid exploatering och planläggning av nya utvecklingsområden behöver hänsyn tas till växt- och djurliv. En ny syn på strandskyddet med möjlighet till att ge dispenser till bebyggelse inom strandskyddsområden i s.k. landsbygdsutvecklingsområden kan påverka i viss mån strandområden. Påverkan bedöms bli liten då hänsyn ska tas till värdefulla strand- och vattenområden och antalet möjliga områden som kan komma att utvecklas är starkt begränsade. I övrigt är stora naturområden inventerade och utpekade som skyddsvärda, vilket till stor säkerställer skyddsmöjligheterna.

24 Underlagsmaterial

Fiskevårdsplan Kalmar län

Länsstyrelsen i Kalmar län 2007

Förslag till dagvattenåtgärder Hultsfreds kommun

Erik Tholén, Emåprojektet

Förstudier Hultsfred

Svensk Kärnbränslehantering AB:

Jordarter, bergarter och deformationszoner, 2000

Grundvattensänkning och dess effekter vid byggnation och drift av ett djupförvar, 2000

Grundvattnets rörelse, kemi och långsiktiga förändringar, 2000

Markanvändning och miljöaspekter, 2000

Slutrapport, 2000

Grushushållningsplan Kalmar län

Länsstyrelsen i Kalmar län 1993

Hultsfreds kommuns industriarv

Lotta Lamke, Industriarvsprojektet 2007, Kalmar läns museum

Höga ljudnivåer

Socialstyrelsens allmänna råd 2005:7

Järnvägen i samhällsplaneringen

Underlag för tillämpning av miljöbalken och plan- och bygglagen

Banverket juni 2009

Kretsloppsplan för Hultsfreds kommun (Agenda 21)

Hultsfreds kommun

Kulturminnesvårdsprogram för Hultsfreds kommun

Hultsfreds kommun 1991

Magnetfält och säkerhetsrisker

Strålsäkerhetsmyndigheten 2009

Nationell strategi för skydd av vattenanknutna natur- och kulturmiljöer

Delmål 1 Levande sjöar och vattendrag

Rapport 5666 mars 2007, Naturvårdsverket

Naturvärdesbedömning av sjöar och vattendrag i Hultsfreds kommun

Björn Holm, Miljö- och Byggnadskontoret, Rapport 1999

Program för den kommuntäckande översiktsplanen för Hultsfreds kommun

Hultsfreds kommun, Antagen av kommunfullmäktige 2006-08-28

Regionala byggnadsmönster i Kalmar län (arbetsmaterial)

Lotta Lamke, Kulturhistorisk rapport 2008, Kalmar läns museum

Regional systemanalys för transportinfrastrukturen i östra Götaland
Region Blekinge, Regionförbundet i Kalmar län, Regionförbundet i Jönköpings län, Regionförbundet södra Småland och Regionförbundet Östsmåland
Slutredovisning 30 september 2008

Stångådalsbanan

Delen Bjärka-Säby - Kalmar
Analys av åtgärder för förbättrad trafikering
Slutrapport 2007-04-11
ÅF Infraplan Nord
Regionförbundet i Kalmar län

Tillgänglighetsguide för Hultsfreds kommun
Hultsfreds kommun 1997

Tätortsnära kulturlandskap
Hultsfred kommun, Projektrapport 1998

Underlagsmaterial för samhällsplanering
Vägverket Region Sydöst 2008

Översiktsplan Hultsfreds KN Naturvård
Underlag till naturvårddelen
Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen
1991-02-07
Översiktsplan 1991

Hultsfreds kommun
Antagen av kommunfullmäktige 1992-02-20 § 10
Tätortsdelar gjorda för:
Hultsfred 1991 och Hultsfred NO 2006-01-30
Vena 1980 (Områdesplan)
Silverdalen 1987
Målilla kyrkby 1985 (Områdesplan)
Mörlunda 1987
Järnforsen 1989
Virserum 1987

Översiktlig översvämningskartering längs Emån
Räddningsverket 2003

Översvämningskydd i Emån
Betänkande avgivet av Emåutredningen 1974
Jordbruksdepartementet (Jo 1974:2)
Ds Jo 1977:2

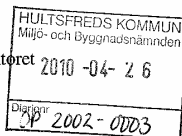
Översvämningsrisker i fysisk planering
Rekommendationer för markanvändning vid nybebyggelse
Länsstyrelserna 2006

Övrigt

GIS-data från länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Kalmar läns registerblad över riksintresseområden

Hultsfreds kommun
Miljö- och byggnadskontoret

Utställning av Översiktsplan 2009, Hultsfreds kommun, Kalmar län

Hultsfreds kommun har, i enlighet med bestämmelserna i plan- och bygglagen (PBL), översänt utställt förslag till översiktsplan till Länsstyrelsen.

Under utställningstiden ska Länsstyrelsen, enligt PBL 4:9, avge ett granskningsyttrande till kommunen. Av yttrandet ska framgå om:

- 1 förslaget inte tillgodoser riksintressen enligt 3 eller 4 kap miljöbalken (MB)
- 2 förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap MB inte följs
- 3 redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap 18 e § första stycket MB
- 4 sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt
- 5 bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa, säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen har också att samordna de statliga intressena.

Inledning

Allmänt kan Länsstyrelsen notera att många av de synpunkter som framfördes under samrådstiden i stort sett har inarbetats i det nu bearbetade och reviderade förslaget.

Nedan följer några återstående synpunkter.

Tillgodosende av riksintressen enligt 3 och 4 kap miljöbalken

Några av de föreslagna exploateringarna ligger inom riksintresseområde och/eller strandskyddsområde. Bebyggelse och andra anläggningar i dessa områden måste placeras och utformas på ett lämpligt sätt så att skada på riksintresset inte uppstår. Eventuell påverkan på riksintresseområde eller strandskydd får hanteras i samband med respektive detaljplaneprojekt.

För områden av riksintresse för kulturmiljövården behövs tydligare ställningstaganden där kommunen visar hur värdena i dessa områden ska skyddas

Kontakt i detta ärende	Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax
Samhällsbyggnadsenheten	391 86 Kalmar	Malmbrogatan 6	Växel 0480-820 00	0480-821 70

(se även Länsstyrelsens samrådsyttrande 2008-12-16). Kommunen bör ha en strategi inför förändringar som kan förväntas och som på kort och lång sikt påverkar kulturlandskapets värden. Texten om ställningstagandet om landskapsförändrande åtgärder för områden av allmänt intresse för kulturmiljövården på sid. 48 även gälla för riksintresseområdena. Det kan vara lämpligt att i översiktsplanen ha anvisningar för lokalisering av bebyggelse och anläggningar i dessa områden.

Kapitlet om riksintressen bör kompletteras med text gällande riksintresse för totalförsvarets militära del.

Miljökvalitetsnormer enligt 5 kap miljöbalken

I översiktsplanen ska framgå hur kommunen avser att följa gällande miljökvalitetsnormer (MKN). För Hultsfreds kommun är det framförallt MKN för vatten som är viktiga att belysa. Planen bör redovisa om det finns eller kan uppstå några hot som kan påverka vattenförekomster, samt åtgärder för att minska påverkan.

Redovisning av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Översiktsplanen beskriver att strandskyddet kan vara upphävt inom detaljplanelagt område. Enligt den nya strandskyddslagstiftningen inträder dock strandskyddet automatiskt igen när en detaljplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan. Äldre bestämmelser gäller för ärenden som inlets före 2010-01-01 och som avslutas genom antagande före 2011-01-01.

I översiktsplanen finns ett stort antal områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden) utpekade. Kommunens redovisning av LIS-områden är för översiktlig och beskrivning av de olika områdena och hur dessa kan bidra till landsbygdsutveckling saknas. I kommunens redovisning bör framgå:

- *Strand- och vattenfakta* – Hur många sjöar som finns inom kommunen, hur ser tillgången ut till dessa, antal redovisade LIS-områden i förhållande till antalet sjöar samt värden för rekreation och växt och djurliv.
- *Vilka områden som bedöms ha störst effekt på landsbygdens utveckling.*
- *Vilka kriterier som ligger till grund för urvalet av områden.*
- *Avgränsning av områdena* – beskrivning av varje område med redovisning av kriterier för urvalet, syftet, naturvärden, fri passage, infrastruktur, terrängförhållanden samt översvämning-, ras- och skredrisk med avseende på effekter av klimatförändringar.
- *Konsekvensbeskrivning* – påverkan på miljömålen, riksintressen, miljökvalitetsnormer etc.
- *Mellankommunal planering* – vid utpekande av områden är det viktigt att kommunen samråder med angränsande kommuner. Områdenas belägenhet och utbredning kan komma att påverkas i angränsande kommuner.

Många av de i översiktsplanen föreslagna områdena ligger inte i närheten av befintliga tätorter eller större kommunikationsstråk vilket kommunen själv

2010-04-23 401-880-10

beskriver som en viktig förutsättning. Tanken med de nya reglerna är ju bla att befintliga orter och byar ska kunna utvecklas för att få möjlighet till en bibehållen eller möjligtvis ökad service. Det nu föreliggande förslaget med ett stort antal områden spridda i hela kommunen kommer inte att bidra till detta

Den slutliga prövningen av lämpligheten av dispens eller upphävande av strandskydd sker alltid genom en särskild ansökan i ett senare skede där LIS-områden utpekade i översiktsplanen kommer att vara ett av flera särskilda skäl som åberopas. Kompletterande underlag för bedömning kan komma att krävas, tex miljökonsekvensbeskrivning, naturvärdesbedömning mm.

Länsstyrelsen anser att många av de i översiktsplanen föreslagna LIS-områdena inte uppfyller de kriterier som krävs och att nödvändig fakta ej redovisas i planen. Kommunen bör därför arbeta om denna del av översiktsplanen. För att få en snabbare process med den kommuntäckande översiktsplanen är det också möjligt att plocka ut de delar som rör LIS-områden och göra en separat fördjupning av översiktsplanen som behandlar dessa frågor.

Andra stycket i ställningstagandet för friluftsliv på sid. 55 kan tolkas som att ny bebyggelse kan etableras inom strandskyddat område utan särskilda skäl om det handlar om vattendrag utan höga naturvärden. Etablering inom strandskyddsområde kräver dock alltid särskilda skäl.

Mellankommunal samordning

Länsstyrelsen bedömer att det inte finns några kvarvarande större frågor som berör mellankommunala intressen.

Frågor om hälsa, säkerhet och risken för olyckor, översvämning eller erosion

Länsstyrelsen bedömer att det inte finns några kvarvarande större frågor som berör frågor om hälsa, säkerhet och risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Övrigt

Kommunen bör i planen fokusera på kommunala beslut som kan ha betydelse för att kommunen utvecklas i den riktning som önskas och konkretisera anvisningar som är vägledande för exploitörer, tjänstemän och beslutsfattare. Detta kan röra frågor som tex handlar om lokaliseringsbestämmelser vid tillkommande bebyggelse, vägghållning, vattenförsörjning, näridrottsplatser, närproducerade livsmedel, tätortsnära djurhållning (inte bara häst) skolskjutsar, vedledning mm.

Det kan vara svårt att i planen utläsa var lagtextcitaten slutar och vad som är kommunens egna beskrivningar eller ställningstaganden. Detta bör förtydligas. Exempelvis kan lagtexten göras kursiv, skrivas i ett annat teckensnitt eller läggs i en ruta.

Kommunen har arbetat med att förbättra kartunderlaget bl a genom förstorade kartor och förtydliganden om vad som är kommunens förlag till

2010-04-23 401-880-10

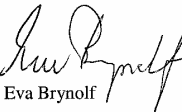
utvecklingsområden. Kartorna i tätortsfördjupningarna kan dock förtydligas ytterligare genom att även redovisa befintlig bebyggelse. Kartor hade också behövts under kapitlet kommunikationer för att göra det lättare att förstå kommunens förslag.

Beträffande tätortsfördjupningarna bör kommunen översiktligt redovisa intentionerna i de föreslagna exploateringsområdena.

Kapitlet om förvar av använt kärnbränsle kan tyckas inaktuell då SKB 2009-07-03 beslutade att söka tillstånd hos regeringen för att få slutförvara kärnavfall i Östhammars kommun.

Deltagande

I beredningen av detta ärende har avdelningschef för förvaltningsavdelningen Eva Brynolf beslutat och planhandläggare Therese Byheden varit föredragande. Deltagit har också Marianne Ömblom, länsarkitekt och Birgitta Eriksson, enhetschef samhällsbyggnadsenheten, Kerstin Lind Andreasson, samhällsbyggnadsenheten och Kerstin Ahlberg, naturskydds-enheten.

Eva Brynolf

Therese Byheden

Kopia:
Samhällsbyggnadsenheten

Översiktsplan 2009

**HULTSFREDS
KOMMUN**